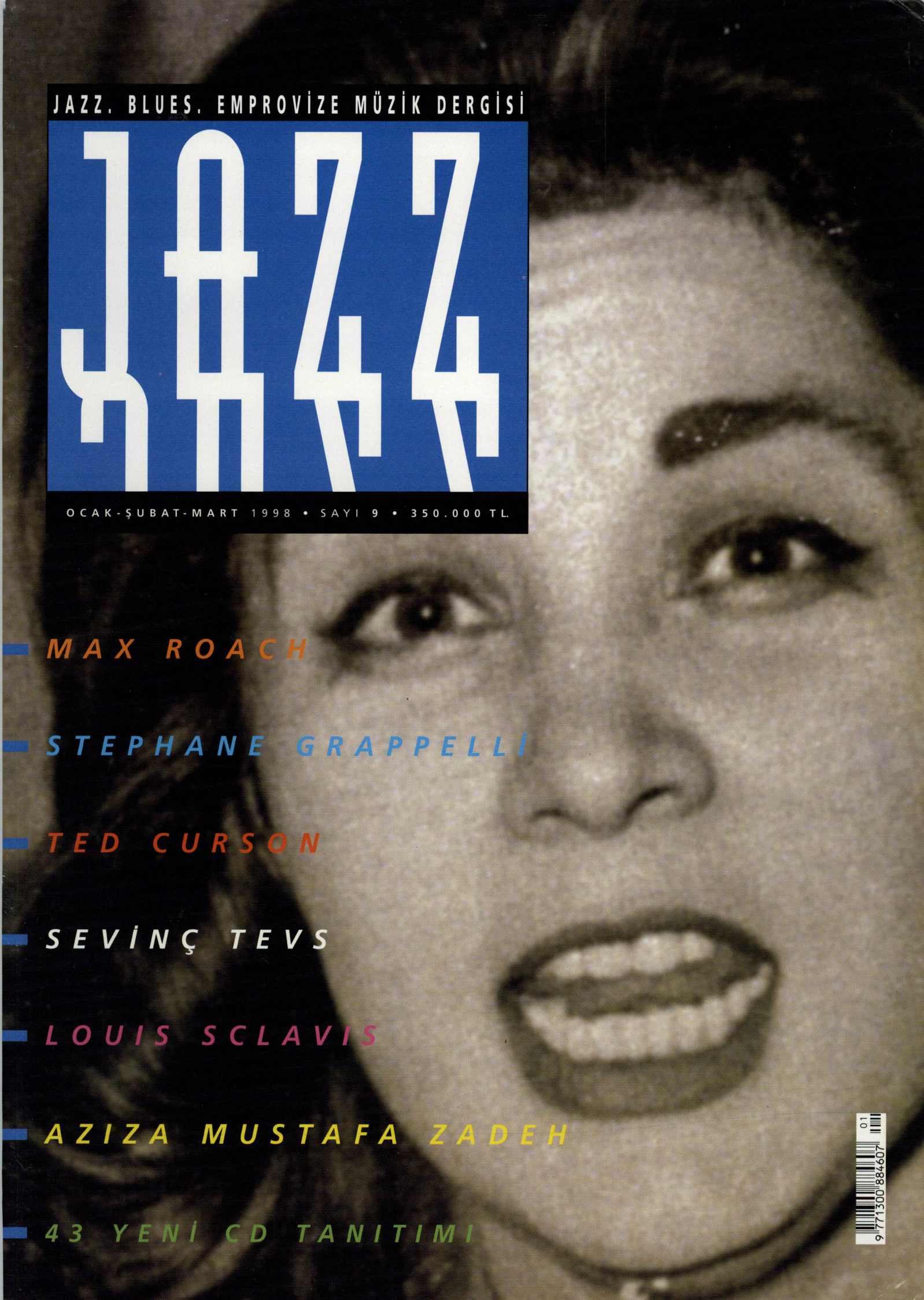

JAZZ. BLUES. EMPROVİZE MÜZİK DERGİSİ

JAZZ

OCAK-ŞUBAT-MART 1998 • SAYI 9 • 350.000 TL.

MAX ROACH

STEPHANE GRAPPELLİ

TED CURSON

SEVİNÇ TEVS

LOUIS SCLAVIS

AZIZA MUSTAFA ZADEH

43 YENİ CD TANITIMI

9 771300 884607 01

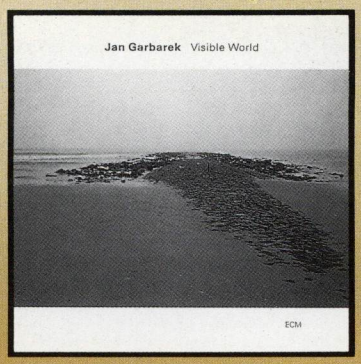

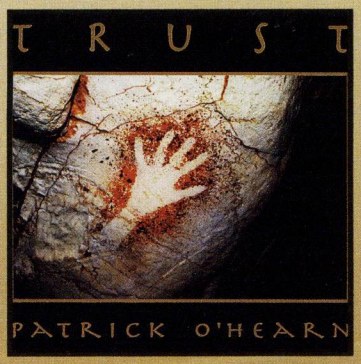

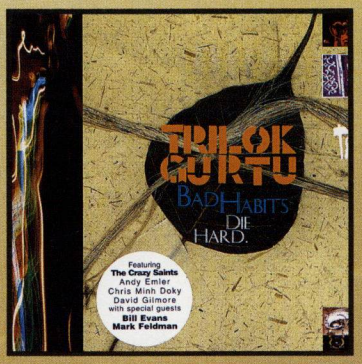

Dünyanın kendi alanlarında en ileri ve saygın markaları* en geniş Jazz, Klasik Müzik ve Audiophile CD koleksiyonları, en gelişmiş ses ve görüntü düzenleri en popüler Audio Visual konseptleri, en yeni Home Theater ve Surround Sound teknolojileri, anahtar teslimi İleri Kumanda - Kontrol Ev Otomasyon sistemleri; Adcom / AMX / Anthem AudioQuest / Auvidis / Bellaphon / Boston Acoustics / B&W / Chesky / CMP / Concord Denon / ECM / Enja / Harmonia Mundi / Higher Octave / Infinity / Magnepan Mark & Levinson / Martin Logan / Mission / Monster Cable / Narada / Proceed Reference Recordings / Rel / Opus 111 / Solid / Sonic Frontiers / Telarc / Thiel / Verabra Vidikron - Faroudja.

B&W 600 Series
Home Theater
Speaker System

AKUSTA

HOME THEATER & AUDIO GALLERIES

AKUSTA NİŞANTAŞI: Abdi İpekçi cad. Zati apt. 40/2 Nişantaşı-İstanbul (212) 241 65 50 / 51
AKUSTA MASLAK: Atatürk Oto San. Nazmi Akbacı Ticaret Merkezi, D Blok Mağazaları 95-96 Maslak-İstanbul (212) 276 49 28 / 31
* TÜM MARKALAR TÜRKİYE'DE **RKD LTD** TARAFINDAN TEMSİL EDİLMEKTEDİR. AKUSTA BİR **RKD LTD** KURULUŞUDUR.

içindekiler

Kapak: *Sevinç Tevs*

3 NARDIS

4 RIFFS

- *BEBOP EŞLİĞİNDE RIHTIMDA BİR AYNAYA BAKMAK*, **Kamil Bozoğlu**
- *ORHAN DEMİR*
- *62. DOWN BEAT OKUYUCU ANKETİ SONUÇLARI* ..... ›
- *GECEYARISI ATEŞİ*, **Şebnem Şenyener**
- *PERA MÜZİK'TEN BİR KİTAP: GİTAR METODU*
- *FİNAL BAR: JIMMY WITHERSPOON*
- *MAVİ NOTA*, **Halim Yazıcı**
- *BİR LATİN DEVİ: TİTO PUENTE*, **Erhan Altunay**
- *MONK TO MONK*, **Tunçel Gülsoy**
- *YİRMİ YIL ÖNCE BUGÜN*, **Tunçel Gülsoy**
- *STEPHANE GRAPPELLI*, **Lâle Kuyucu**

27 ŞU JAZZ DEDİKLERİ

Ali Sönmez

30 DÖRTTE BİR

› *CRR'DE JAZZ*
- *CAFE GRAMOFON'UN KONUKLARI*
- *İZMİR 5. AVRUPA JAZZ GÜNLERİ*

33 AD - LIB

- *VİNCE DANCA'NIN CAZ TAKVİMİ*, **İlhan Mimaroğlu**

35 HI - FI

- *KULÜP HAKKINDA BİLMEK İSTEDİKLERİNİZ*, **Tunçel Gülsoy**

37 RÖP.

- *MAX ROACH*, **Hülya Tunçağ** ..... ›
- *TED CURSON*, **Ayça Abiral Gülsoy**
- *COURTNEY PINE'LA KISA BİR SÖYLEŞİ*, **Serdar Karabatı**

› *AZİZA MUSTAFA-ZADEH*, **Tunçel Gülsoy**

46 AVANT - GARDE

- *SCLAVIS'IN ŞİDDETİ*, **Zeynep Çiftçi Ün**

51 PORTRE

- *SHIRLEY HORN*, **Ajlan Büyükburç**

53 ÖZEL

- *SEVİNÇ TEVS: TÜRK JAZZ'ININ ANASI*, **Gökhan Akçura**

56 ANILAR

- *İSTANBUL'DA JAZZ*, **Bob Herscher'den çeviren İ. Atıl İnaç**
- *BIG BAND MÜZİĞİNDE ARANJMAN*, **Orhan Argun**

58 NELER OLDU

- *BODRUM SEA GARDEN FESTİVALİ*, **Hülya Tunçağ**
- *CESUR NEFES CARTER'IN TRAMOLASI*, **Levent Öget** ›
- *JAMES CARTER ÜZERİNE GÖRÜŞLER*, **Tunçel Gülsoy**
- *EDDIE PALMIERI İLE LATİN RÜZGÂRI*, **Zühal Focan**
- *AHMET GÜLBAY*, **Füsun Levet**
- *1. DENİZLİ JAZZ GÜNLERİ*, **Zühal Focan**
- *FUJİ FİLM MUSIC DAYS 3*, **Zühal Focan**
- *ZAGREB JAZZ FESTİVALİ*, **Önder Focan**
- *BENNY GREEN*, **Erdal Paksoy**

- *AUDI JAZZ FESTİVALİ*, **Üzeyir Kalkan**
- *EFES PİLSEN BLUES FESTİVALİ*, **Nisso Niyego**
- *BELÇİKA'DA JAZZ SONBAHARI*, **Metin Paksoy**
- *ESKİŞEHİR FESTİVALİ*, **Abdülkadir Candemir**
- *THE FRINGE*, **Zühal Focan**

› *NEVERS'DE ULUSLARARASI JAZZ BULUŞMALARI*, **Ali Sönmez**

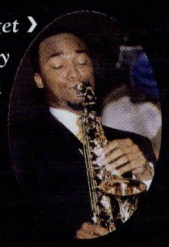

74 JAZZ NASIL DİNLENİR

- *'JAZZ KEYİFLE DİNLENİR-1'*, **Lâle Kuyucu**

77 BLUES

- *MAVIS STAPLES*, **Suna Suner**

78 Dr. JAZZ

- *MELODİ YAZMA TEKNİKLERİ*, **Rene Macaroğlu**

78 CD REVIEWS

Stephane Grappelli, Charlie Haden, Dianne Reeves, Caecilie Norby, Lee Konitz&Brad Mehldau&Charlie Haden, Önder Focan, Dee Dee Bridgewater, Nilüfer Ruacan, Pat Metheny Group, Sonny Clark, Jackie McLean, Asiaminor, Bill Stewart, John Coltrane, Marian McPartland with Strings, World Saxophone Quartet (And African Drums), Arto Tunçboyacıyan/Aydın Esen, Stanley Clarke, John McLaughlin, Freddie Hubbard, George Benson, Branford Marsalis Trio, Abbey Lincoln, Javon Jackson, Lucky Peterson, Hank Jones, Chet Baker, Stanley Turrentine, Roseanna Vitro, Pieces, John Patton, Bill Cosby, Bob Dorough, Medeski, Martin, & Wood, Jazz For Joy, Glenn Miller Big Band, Monday Michiru, Gato Barbieri, Pharoah Sanders, Bobby McFerrin, Bossa Nova, Doc Cheatham& Nicholas Payton.

92 KÖRLEME

- *'İMER DEMİRER'*, **Serdar Karabatı** ›

94 SİZİN KÖŞENİZ

95 JAZZ RADYO VE TV'LERİ

96 BULMACA

Serdar Karabatı

Hank Mobley, Alfred Lion
SOUL STATION
Hank Mobley
Englewood Cliffs, NJ
1960

N A R D I S

Merhabalar,

Üçüncü yılımızın bu ilk sayısında sizlere yine dolu dolu bir dergi hazırlamaya çalıştık. Genelde dünyada yayımlanan dergilerde yıl sonlarında yapılan anketlerle, "en iyi"ler seçilmeye çalışılıyor. Bunu biz de düşünmedik değil ama henüz o aşamaya gelmediğimizi, 10-15 sanatçı ve 3-5 yapımla jazz değerlendimesinin yapılamayacağı düşüncesindeyiz. Gönlümüz "en iyi"leri seçebileceğimiz, yılda 20-30 kaydın yapılacağı günlere erişebilmekten yana. Bu arada Önder Focan beşinci, Asiaminor üçüncü, Nilüfer Ruacan ilk albümlerini piyasaya çıkardılar bile. Yine Türkiye'nin önde gelen iki ismi Aydın Esen ve Arto Tunçboyacıyan birlikte bir çalışma yaptılar. New York'lu sanatçımız İlhan Erşahin'in yeni albümü, "Home" ise henüz elimize geçmedi ama yolda olduğunu biliyoruz. Bütün bu artarak çoğalan yepyeni çalışmalar, çok yakın bir gelecekte bizim de anket yapabileceğimizin habercisi.

Dergimiz; geçmişte jazz'a gönül vererek, tüm zorluklara rağmen, onu günümüze taşıyan isimlere yer vermeye devam ediyor. Bu sayımızda **Gökhan Akçura**'nın kaleminden, kapak konumuz olan **Sevinç Tevs**'in yaşamı ve anılarını okuyacaksınız. 1997'nin son günlerinde yitirdiğimiz büyük sanatçı, ekol **Stephane Grappelli**'yi ise **Lâle Kuyucu** yazdı. Koleksiyoncuların vazgeçilmez köşesi **"Şu Jazz dedikleri..."**, röportajlarımız, güzel sesinden tanıdığımız **Ajlan**'ın kaleminden bir başka güzel sesli sanatçı, piyanist **Shirley Horn**, yurtta ve yurtdışında yaşayan yazarlarımızın kulaklarına, kalemlerine takılanlar, önümüzdeki günlerde yer alacak konserler, etkinlikler bu sayımızın belli başlı konuları.

Bu sayımızdan itibaren yepyeni bir yazı dizisine daha başlıyoruz. **"Jazz Nasıl Dinlenir?"**.

Çevremizden yıllardır sorulan bu soruyu dergide gündeme getirmek, başından beri hedeflerimizden biriydi. **Jerry Coker** ve **Joachim E.Berendt**'in kitaplarından **Lâle Kuyucu**'nun derlediği 5 ayrı yazı dizisi olarak yayımlayacağımız bu konu umarız ilginizi çekecektir.

1998'in hepinize sağlık ve mutluluk getirmesini diliyoruz.

ZUHAL FOCAN

JAZZ

AYLIK DERGİ
ISSN 1300-8846

GENEL YÖNETİM

Boyut Yayıncılık ve Tic. A.Ş. adına sahibi ve Genel Yönetmeni
Bülent Özükan
Genel Koordinatör
Uğur Büke
Genel Müdür
Nilgün Özükan

YAYIN & REKLAM YÖNETMENİ

Zuhal Focan

KATKIDA BULUNANLAR

Kamil Bozoğlu, Erhan Altunay, Şebnem Şenyener, Ayça Abiral Gülsoy, Ajlan Büyükburç, Metin Paksoy, Abdülkadir Candemir, Üzeyir Kalkan, Zeynep Çiftçi Ün, Erdal Paksoy, Nisso Niyego

TASARIM

Kreatif Yönetmen
Murat Öneş
Sanat Yönetmeni
Hilâl Rakıcı

TEKNİK

Matbaa Müdürü: Memduh Arslan
Renk Ayrımı: İzzet Özbay, Şenol Şenoğlu
Elektronik Montaj: Barış Turan
Montaj: Ali Babayiğit
Baskı: Sami Gökırmak

SATIŞ & ABONE

Satış Müdürü: Adnan Demirtaş
Satış Sorumlusu: Hamit Bintaş
Satış ve Abone İlişkileri: Oktay Özer
Abone İşleri: Aynur Topal, Necati Hızal, Mustafa Çebi

MUHASEBE

Muhasebe Müdürü: Jale Ürper
Sultan Olgeç, Kazım Doğan
Leyla Can, Ayfer Erkan

İDARE

İdare Amiri: Hüseyin Kutlu
Ulaşım: Hüseyin Akkuş, Yasin Güneysu

Yazışma Adresi
e mail: boyut@turk.net
Yüzyıl Mahallesi, Matbaacılar Sitesi
1. Cd. No. 115
34560 Bağcılar / İstanbul
Telefon: 0.212.629 53 00 (30 Hat)
Fax: 0.212.629 05 74 (2 Hat)

Basıldığı Yer
Boyut Matbaacılık A.Ş.
Yüzyıl Mah. Matbaacılar Sitesi, 1. Cd. No: 115
34560 Bağcılar-İSTANBUL
Telefon: 0.212.629 53 00 (30 Hat)
Fax: 0.212.629 05 74 (2 Hat)

Fiyatı: 350.000 TL (KDV dahil)
K.K.T.C. Fiyatı: 350.000 TL.

BOYUT YAYIN GRUBU

© 1998 BOYUT YAYINCILIK ve TİCARET A.Ş.

Charlie Parker - Dizzy Gillespie

Bebop eşliğinde rıhtımda bir aynaya bakmak

Kâmil Bozoğlu

Jazz'ın doğum yeri olan New Orleans'ın en önemli müzisyenlerinden biri olan siyahi saksofoncu Sidney Bechet, "Ne yaşıyorsam onu çalıyorum[1]" der. Bechet'nin ne yaşadığını daha iyi anlayabilmek için 1920'li yıllarda, ilk kez Fransa'ya geldiği günkü ruh halini irdelemek gerekir. Daha limanda, gemiden iner inmez bir ayna satın alır; çünkü siyah rengini yitirdiğini sanmıştır. "İnanılacak gibi değil" der, "hem zenci olacaksın, hem de herkes tarafından insan muamelesi göreceksin[2]".

Günümüzde, dünyadaki en insancıl anlatım biçimi olarak adlandırılan jazz müziğinin doğum ve gelişme sürecinin kaynağı, ülkelerinde insan yerine koyulmayan zencilerdir. Jazz müziği diğer pek çok tanımının yanısıra "siyah insanların, beyaz bir toplumda geliştirdikleri bir yaşam biçimidir[3]" şeklinde de tanımlanabilir. Günlük yaşamında zenci diye sürekli aşağılanan, horlanan siyah derili insan, bu yolla kendini ifade edebilme, giderek yalnızca kendini değil dünyanın da anlatılmasına ve paylaşılmasına aracı olma fırsatını bulur.

Jazz akımları içerisinde zenci etkisinin en radikal biçimde hissedildiği dönemin başlangıcı, İkinci Dünya Savaşı'nın sonları olan 1945'li yıllara rastlar. Swing dönemine bir tepki olarak doğan ve gelişen bu akım, yalnızca dansa yönelik ve aşırı ticari kaygı taşıyan swing orkestralarında, sınırlı doğaçlama ve monoton ritm anlayışı ile

çalmaktan rahatsızlık duyan, hemen hepsi siyahlardan oluşan müzisyenlerin isyanıdır. Renginden dolayı zaten büyük bir baskı ve eziklik içinde yaşayan müzisyenler hiç değilse jazz'ın özünü oluşturan toplu doğaçlama yoluyla söz söylemek ve duygularını ifade etmek istemektedirler. Ancak buna fırsat bulamazlar; Swing Orkestralarında müzisyenlerin çalış biçimleri sınırlandırılır, en ufak bir değişiklik bile kabul edilmez. Dizzy Gillespie, Cab Colloway tarafından "Benim orkestramda bu Çin müziğini çalmaktan vazgeç!" diye azarlanır. Thelonious Monk'un çalışı "Zombi müziği" şeklinde adlandırılır, davulcu Kenny Clarke ise alışılmış tarzda çalmadığı için bir orkestradan kovulur[4]. Bu müzisyenler, Swing orkestralarındaki normal çalışmalarıdan artan zamanlarda eski orkestra şefi Teddy Hill'in işlettiği Minton's Playhouse adlı gece kulübünde toplanarak kendi müziklerini çalarlar. İşte bu kulüpte modern jazz hareketinin ilk ve en çarpıcı üsluplarından biri gelişir ve buna da "Bebop" ya da "Bop" adı verilir.

Bop, tam bir siyah başkaldırıdır; karmaşık çapraz ritmleri, beklenmedik vurgulara karşı doğaçlanan akor dizilerileriyle de yepyeni bir jazz... "Öyle bir müzik yapacağız ki" der Thelonious Monk" araklayamayacaklar, çünkü çalmayı beceremeyecekler [5]". Monk'un, "Onlar" diye sözettiği beyazlardır. O sıralarda, hem de jazz'ın doğum yeri New Orleans'ta "Vatandaş Komiteleri" kuran beyazlar "Negro Müziğini dinlememe" çağrıları yayınlarlar. Hala insan yerine koyulmayan zencilerin, ezikliği yenmek için başarılı olmaktan başka çareleri yoktur. Gerçekten de ritm ve armoni bakımından daha önceki türlerden çok karmaşık olan, hem teknik, hem de entelektüel açıdan çok güçlü solistleri gereksinen bop müziği, zenci müzisyenler tarafından yaratılır. Trompetçi Dizzy Gillespie, piyanist Thelonious Monk, davulcu Kenny Clarke, gitarcı Charlie Christian ve saksofoncu Charlie Parker gibi müzisyenler jazz'daki düşünce tarzını, armoni ve ritm anlayışını radikal bir şekilde değiştirirler.

Bu müzik o dönemde dinleyiciler ve yaşlı müzisyenler tarafından yeterince anlaşılamadığı için jazz geçmişi ile toptan bir kopuş ya da sapkın bir tür olarak değerlendirilir. Oysa tam tersi, geçmiş ile bağlantılı, mantıklı bir gelişmedir bu. Müzisyenler var güçleriyle yeni sesler, yeni ifade olanakları ararlar. Tek kaygıları ticari zihniyet, taklit ve monotonluk tuzağına düşmemektir. Ülkemizde de gösterilmiş Round Midnight filmindeki bir bölümde Dexter Gordon'ın canlandırdığı saksofoncu Dale Turner bunu şöyle anlatır: "Birgün Count Basie Orkestrası'nda Lester Young'ı dinledim. Harikaydı. Tüm renkli tonları çalıyordu: altılıları, dokuzluları, yedilileri... Debussy ve Ravel gibi... Sonra Charlie Parker çıktı ve işi genişletti; onbirli, onüçlü ve eksilmiş beşlileri... Ben de aynı yoldaydım. Stilini bir ağaçtan toplayamazsın. O ağaç senin içindedir, doğal olarak büyür". Dale Turner'ın sözünü ettiği onbirli, onüçlü ve özellikle eksilmiş beşli (artmış onbirli) akorları tamamen bebop damgasını taşır. Armoni sınırları genişledikçe doğaçlama olanakları artar, böylelikle müzisyenler doğaçlamalarında birden fazla tonal merkezde dolaşarak müthiş bir ifade özgürlüğüne kavuşurlar. Ayrıca sürekli kullanılan sekizlik ve onaltılı notalar yarım vuruşlar, davulun ritmik özelliğinin yanısıra adeta melodik bir çalgı gibi müzik cümlelerini tamamlayan, dolduran bir yapıda kullanımı da bebop döneminin özelliğidir.

Bop müzisyenleri popüler şarkıları da kendi tarzlarına göre çalarlar. Ancak standart şarkılar böyle bir anlayışla çalınınca değişip, bambaşka birşey olur. Dinleyicinin bunu kabullenmesi kolay değildir. Ama bop akımının da en büyük hedefi, jazz'ı, ticari bir eğlence ve dans müziği olmaktan çıkarıp sanat, çalanların da sanatçı olmasını sağlamaktadır. Bop'çular, müziğin kolay anlaşılırlığının gerekli olmadığını düşünürler. Zaten Dizzy Gillespie'ye göre jazz büyük kitlelerin değil, az kişinin anlayabileceği bir yaratıcılıktır. Ama böylesine radikal tavırlı müzisyenler o dönemde hala kulüplerde, yiyip içerek eğlenen, dinlemesini bilmeyen dinleyicilerin bulunduğu yerlerde çalışmak zorundadırlar. Bop'çular da kitleyle kendileri arasında mesafe koymak için dinleyicilere arkasını dönerler, yalnızca kendilerinin anlayabileceği bir iletişim biçimini yaratıp kullanırlar; keçi sakalı bırakır, bask bereleri ve kara gözlükler takarlar. Özellikle bu giyim biçimleri moda haline gelir gelmez hemen vazgeçip, bu kez de din değiştirerek Müslüman olurlar. Farklı olmak için bu çaba da kâr etmez ve bir yıl içinde binlerce kişi Müslümanlığı benimser. Ayrıca bu dönemde müzisyenler arasında başta eroin olmak üzere, yaygın bir uyuşturucu kullanımı da sözkonusudur. Bu da zencilere karşı güdülen ırkçı düşüncenin etkisindeki topluma bir tepkinin ifadesi olarak değerlendirilebilir. Böyle bir ortamda, sabahlara kadar çalmanın getirdiği gerilimleri uyuşturucu alarak bir parça hafifletebileceği, hatta Charlie Parker'ın da uyuşturucu kullanmasına özenerek bu şekilde daha iyi çalabileceği sanısına kapılan pekçok bop müzisyeni, bu alışkanlığın getirdiği sorunlarla genç yaşlarında yaşamlarını yitirirler.

William P. Gottlieb

Minton's
(Thelonious Monk, Howard McGhee, Roy Eldridge, Teddy Hill), 1946.

Bebop'un jazz'a getirdiği yenilikler, bir süre sonra jazz dilinin ayrılmaz bir parçası olur. Herşeyden önce bu hareket sayesinde jazz, ticari bir eğlence ve dans müziği olmaktan çıkıp, evrensel nitelikte ciddi bir sanat olduğunu kanıtlar ama siyah kitlelerden gördüğü desteği de yitirir ve azınlık müziği haline gelir. Bu müzik Cool, Hard Bop, Free Form gibi akımlarla günümüze kadar gelir. Diğer taraftan siyahlar, Rhythm n'Blues, Soul, günümüzde ise Rap gibi türlerin yaratılmasına en büyük katkıyı sağlayarak, müzik serüvenlerine devam ederler.

Ülkesinden ayrılıp Fransa'ya ilk geldiği gün, gördüğü ve alışık olmadığı insanca davranış biçimi dolayısıyla derisinin renginin değişip değişmediğini anlamak için ayna satın alan Sidney Bechet'den bu yana yetmiş yıl geçmiş olmasına karşın, ABD'de zencilerin renklerinin değişmesi mümkün olamadığı gibi, günümüzde Michael Jackson örneğinde görüldüğü üzere, bu espriyi ciddiye alıp bilimsel yollarla renklerini aklaştıranlara bile rastlanmıştır. 1989 yılında Protest Folk sanatçısı Tracy Chapman, Grammy Ödülü kazandığı Fast Car adlı şarkısında, sefaleti, yoksulluğu, evsizliği, çaresizliği, siyahların ezilmişliğini anlatarak sanki hiçbir şeyin değişmediğini kanıtlar gibidir.

"Irkçılık devam ediyor, ama müzik çok kuvvetli. Çok yol katettik ve herşey daha iyiye gidecek(6)" diyor Olympia Brass Band'in lideri Milton Bastiste. Ünlü vibrafoncu Milt Jackson ise bu konuda hayli karamsar: "Hiçbir şey değişmeyecek, rüya gerçekleşmeyecek(7)". Özgürlük tutkunu bu büyük müzisyenlerin, müzik aracılığıyla insan özgürlüğünün, katılımın ve paylaşımın eşsiz sevincini duyurmalarıdır gerçekleşen. Bu da, dünyanın daha insancıl ve yaşanabilir kılınması açısından az şey değildir.

1) Say, Ahmet. Müzik Ansiklopedisi, C.1 (Ankara, 1985), s.262.
2) A.g.e., s.268.
3) Çiçekoğlu, Feride. Caz, Hüznün Müziği (Ankara: Kalem Yay., 1985), s.18.
4) 5) Thomas, J.C., Chasin the Trane (N.Y.:Capo Press Inc.), s.84.
5) A.g.e., s.84.
6) Yegül, Cem. "Doğum ile Ölüme Dair Herşeyi Anlatırız", Cumhuriyet, 8 Ağustos 1992, s.11.
7) Yegül, Cem. "İki Tür Müzik Var: İyi ve Kötü", Cumhuriyet, 16 Temmuz 1992, s.11.

Toronto'da ünlü bir Türk jazz'cı var; Orhan Demir...

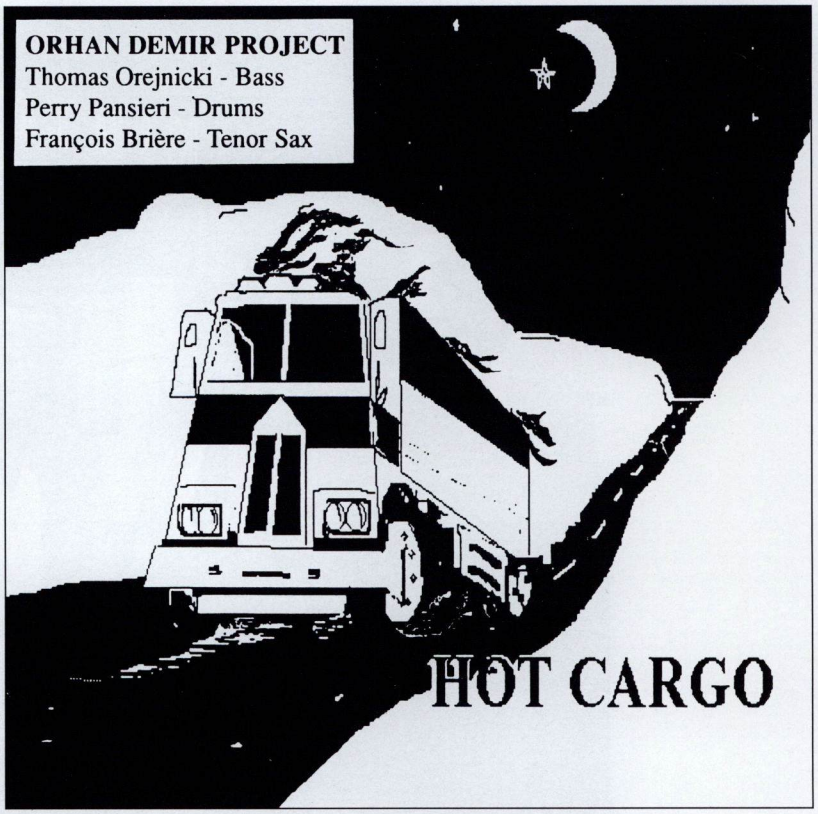

14 yaşında annesinin hediye ettiği gitarla müziğe başlayan Orhan Demir 1977 yılından beri Kanada'da yaşamakta. Jazz tutkusu onu Montreal'e yerleşmeye itti. Evine yakın jazz kulübünde haftanın yedi gecesi dünyaca ünlü jazz müzisyenlerini izleyebiliyordu. Bir plak dükkanı açtı. Gitar aldı, sattı. 30 yıldır sadece gitar çalarak yaşayan Orhan Demir Kanada'da büyük bir üne sahip. Yaptığı albümler Amerika ve Kanada'daki jazz radyo istasyonlarında listelere giriyor. Müziği hakkında basın ve yayın organları tarafından da büyük destek görüyor.

DİSKOGRAFİ

***The Way I See You* (1986) "LP, Crescent 9172"**
Orhan Demir (g)
Meil Swainson (b)
Barry Elmes (d)

***North West* (1988) "LP, Hittite 2002"**
Orhan Demir (g)
Neil Swainson (b)
Barry Elmes (d)

***Windmill* (1989) "LP, Hittite 2003"**
Orhan Demir (g)
Rick Lazaroff (b)
Jack Vorvis (d)

***Sultan of Strings* (1990) "LP, Hittite 2004"**
Orhan Demir (ag)

***Hot Cargo* (1993) "CD, Hittite 2005"**
Orhan Demir (g)
Thomas Orejnicki (b)
Perry Pansieri (d)
François Briere (ts)

***Originals* (1997) "CD, Hittite 2006"**
Orhan Demir (g)
Neil Swainson (b)
Barry Elmes (d)
Rick Lazaroff (b)
Jack Vorvis (d)

İnternet'te şube açan banka!

Garanti'nin İnternet şubelerinde; repo, EFT-Elektronik Fon Transferi (başka bir bankadaki hesaba havale), hesaplar arası ve üçüncü şahıslara havale, döviz alım satım, fon alım satım, fatura ödemeleri, otomatik ödemeler, hesaptan kredi kartı borcunun ödenmesi, şifre değişikliği işlemlerini yapabilirsiniz. Ayrıca; hesap bakiyenizi, hesap hareketleri ile karton bilgilerinizi, çek ve senet deponuzu, son dönem kredi kartı ekstrenizi, dönem içi kredi kartı işlemlerini, kredi kartı limitinizi ve kullanılabilir kısmını, yatırım portföyünüzü görüntüleyebilirsiniz.

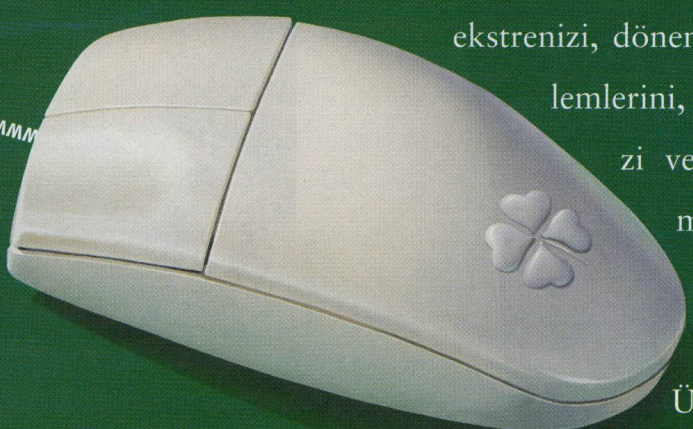

Ücretsiz İnternet şifreniz için, başvurunuzu İnternet aracılığıyla ya da herhangi bir Garanti şubesine gelerek yapabilirsiniz. Ayrıntılı bilgi için, (0-212) 656 94 00 numaralı telefonu arayın.

GARANTİ

Başka bir arzunuz?

www.garanti.com.tr • www.garanti.com.tr • www.garanti.com.tr • www.garanti.com.tr • www.garanti.com.tr • www.garanti.com.tr • www.garanti.com.tr

62. Kez Down Be
Okuyucul

John Abbot

Wynton Marsalis

Yılın Jazz Müzisyeni

432 Wynton Marsalis
291 Sonny Rollins
114 Joe Lovano
110 Ornette Coleman
108 Charlie Haden
103 Kenny Garrett
103 Herbie Hancock
87 Wayne Shorter
75 Eliane Elias
60 Benny Carter
54 James Carter
51 Joe Henderson
48 Pat Metheny
45 Chick Corea

Yılın Bestecisi

151 Wynton Marsalis
102 Benny Carter
97 Maria Schneider
94 Ornette Coleman
90 Horace Silver
87 Eliane Elias
37 Henry Threadgill
32 Wayne Shorter
30 Carla Bley
20 Tom Harrell
20 Joe Lovano
19 Toshiko Akiyoshi
16 Charlie Haden

Kenny Garrett

Alan Nahigian

Yılın Jazz Albümü

354 Pursuance, Kenny Garrett (Warner Bros.)
260 Joe Henderson Big Band, Joe Henderson (Verve)
257 Bug Music, Don Byron (Nonesuch)
240 Remembering Bud Powell, Chick Corea & Friends (Stretch)
239 The Three Americas, Eliane Elias (Blue Note)
126 Turn Out The Stars, Bill Evans (Warner Bros.)
97 Songbook, Kenny Garrett (Warner Bros.)
87 Sound Museum, Ornette Coleman (Harmolodic/Verve)
87 Celebrating Sinatra, Joe Lovano (Blue Note)
72 Blood On The Fields, Wynton Marsalis (Columbia)
71 Freedom In The Groove, Joshua Redman (Warner Bros.)
66 Angel Song, Kenny Wheeler (ECM)
63 Live In Time, Mingus Big Band (Dreyfus)
54 Beyond The Missouri Sky, Charlie Haden&Pat Metheny (Verve)
52 The Messenger, Kurt Elling (Blue Note)

at Dergisi'nin
arı Yılın Sanatçılarını Seçti

Alan Nahigian

Pat Metheny

Yılın Elektrik Jazz Grubu

337 Pat Metheny
209 John Scofield
161 Yellowjackets
144 Bill Frisell
131 Ornette Coleman&Prime Time
130 Medeski Martin & Wood
98 Charlie Hunter
97 Joe Zawinul
90 Steve Coleman
90 Joe Lovano
63 Chico Hamilton
49 Bela Fleck & The Flecktones

Yılın Kategori Dışı Albümü

136 Oceano, Sergio Mendes (Verve Forecast)
103 Peace Beyond Passion, Me'Shell Ndegeocello (Warner Bros.)
83 52nd&Broadway, Us3 (Blue Note)

Yılın Blues Albümü

206 Deep In The Blues, James Cotton (Verve)
118 Eye To Eye, Ronnie Earl (AudioQuest)
110 An Evening of Acoustic Music, Taj Mahal (Ruf)
40 Don't Look Back, John Lee Hooker (Pointblank)
36 One Foot In The Blues, Johnny Adams (Rounder)
36 Fish Ain't Bitin', Corey Harris (Alligator)

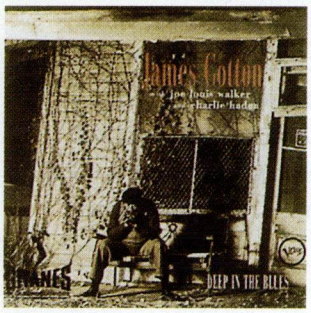

Nat "King" Cole

Yılın Onur Ödülü Nat "King" Cole Seçilmiş Diskografi

(en iyi 10 Nat "King" Cole CD'sini kapsıyor)

* *Nat "King" Cole (Capitol 99777 4 adet CD)*
* *The Complete Capitol Recordings Of The Nat King Cole Trio (Mosaic 18D-138 (18 adet CD)*
* *The Best Of The Nat King Cole Trio, Instrumental Classics (Blue Note 33572)*
* *The MacGregor Years 1941-45 (Music & Arts 911 4 adet CD)*
* *Two In Love (Capitol 46650)*
* *St.Louis Blues (aka Nat "King" Cole Sings The Blues (Capitol 32162)*
* *Love Is The Thing (Capitol CDP7-46648); The Very Thought Of You (Capitol 46649)*
* *The Billy May Sessions (Capitol/EMI 89545 CD 2 adet)*
* *The Complete "After Midnight" Sessions (Capitol 48328)*
* *Nat King Cole At The Sands (Capitol 93786)*

Nick Brignola

Ken Franckling

Aranjör **Maria Schneider**
Akustik Grup **Charlie Haden Quartet West**
Big Band **Mingus Big Band**
Trompet **Tom Harrell**
Klarinet **Don Byron**
Soprano Saksofon **Wayne Shorter**
Alto Saksofon **Kenny Garrett**
Tenor Saksofon **Sonny Rollins**
Bariton Saksofon **Nick Brignola**
Akustik Piyano **Keith Jarrett**
Org **Jimmy Smith**
Elektrik Keyboard **Herbie Hancock**
Gitar **Bill Frisell**
Akustik Bas **Charlie Haden**
Elektrik Bas **Steve Swallow**
Davul **Elvin Jones**
Perküsyon **Tito Puente**
Trombon **J.J.Johnson**
Flüt **James Newton**
Vibrafon **Milt Jackson**
Keman **Stephane Grappelli**
Değişik Enstrüman **Steve Turre**
Erkek Şarkıcı **Mark Murphy**
Kadın Şarkıcı **Cassandra Wilson**
Vokal Jazz Grubu **Take 6**
Blues Müzisyeni **B.B.King**
Blues Grubu **B.B.King**
Kategori Dışı Müzisyen **Sting**
Kategori Dışı Grubu **Los Lobos**

Herbie Hancock

Alan Nahigian

Down Beat Dergisi 1952 yılından beri "Eleştirmenler (E)" ve "Okuyucular (O)" arasında yapmış olduğu anket ile her yıl bir sanatçıyı ödüllendirerek (Hall of Fame) "Şöhretler Salonu"na kabul ediyor. Artık o sanatçı jazz'ın en büyükleri listesine dahil oluyor. Bu listenin 1952'den günümüze, tamamı şöyle:

1952	Louis Armstrong (O)		Johnny Hodges (E)		Sun Ra (E)
1953	Glenn Miller (O)	1971	Charles Mingus (O)	1985	Sarah Vaughan (O)
1954	Stan Kenton (O)		Roy Eldridge (E)		Zoot Sims (E)
1955	Charlie Parker (O)		Django Reinhardt (E)	1986	Stan Getz (O)
1956	Duke Ellington (O)	1972	Gene Krupa (O)		Gil Evans (E)
1957	Benny Goodman (O)		Clifford Brown (E)	1987	Lionel Hampton (O)
1958	Count Basie (O)	1973	Sonny Rollins (O)		Johnny Dodds (E)
1959	Lester Young (O)		Fletcher Henderson (E)		Thad Jones (E)
1960	Dizzy Gillespie (O)	1974	Buddy Rich (O)		Teddy Wilson (E)
1961	Billie Holiday (O)		Ben Webster (E)	1988	Jaco Pastorius (O)
	Coleman Hawkins (E)	1975	Cannonball Adderley (O)		Kenny Clarke (E)
1962	Miles Davis (O)		Cecil Taylor (E)	1989	Woody Shaw (O)
	Bix Beiderbecke (E)	1976	Woody Herman (O)		Chet Baker (E)
1963	Thelonious Monk (O)		King Oliver (E)	1990	Red Rodney (O)
	Jelly Roll Morton (E)	1977	Paul Desmond (O)		Mary Lou Williams (E)
1964	Eric Dolphy (O)		Benny Carter (E)	1991	Lee Morgan (O)
	Art Tatum (E)	1978	Joe Venuti (O)		John Carter (E)
1965	John Coltrane (O)		Rahsaan Roland Kirk (E)	1992	Maynard Ferguson (O)
	Earl Hines (E)	1979	Ella Fitzgerald (O)		James P.Johnson (E)
1966	Bud Powell (O)		Lennie Tristano (E)	1993	Gerry Mulligan (O)
	Charlie Christian (E)	1980	Dexter Gordon (O)		Edward Blackwell (E)
1967	Billy Strayhorn (O)		Max Roach (E)	1994	Dave Brubeck (O)
	Bessie Smith (E)	1981	Art Blakey (O)		Frank Zappa (E)
1968	Wes Montgomery (O)		Bill Evans (E)	1995	J.J.Johnson (O)
	Sidney Bechet (E)	1982	Art Pepper (O)		Julius Hemphill (E)
1969	Ornette Coleman (O)		Fats Navarro (E)	1996	Horace Silver (O)
	Pee Wee Russell (E)	1983	Stephane Grappelli (O)		Artie Shaw (E)
	Jack Teagarden (E)		Albert Ayler (E)	1997	Nat "King" Cole (O)
1970	Jimi Hendrix (O)	1984	Oscar Peterson (O)		Tony Williams (E)

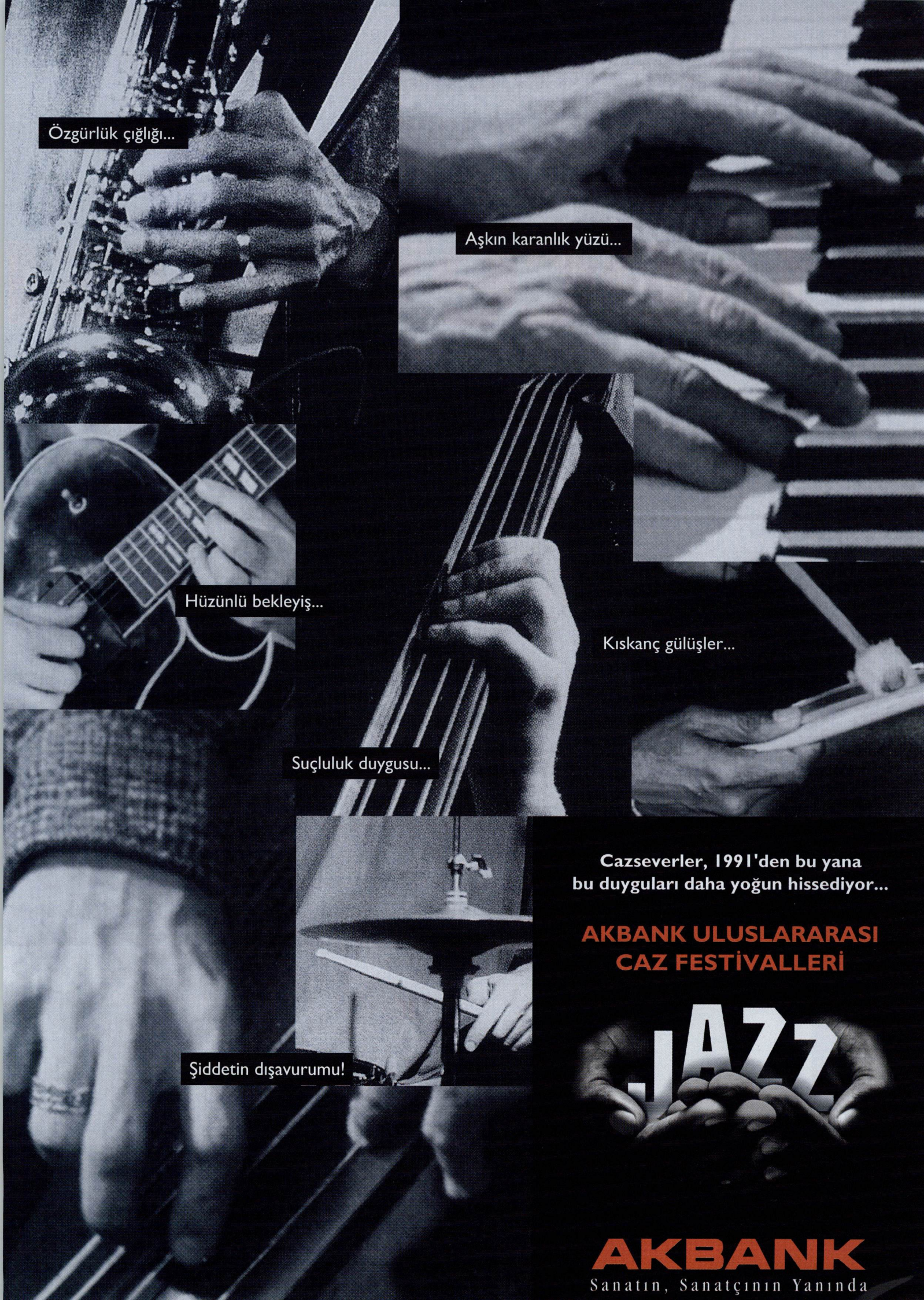
Özgürlük çığlığı...
Aşkın karanlık yüzü...
Hüzünlü bekleyiş...
Kıskanç gülüşler...
Suçluluk duygusu...
Şiddetin dışavurumu!
Cazseverler, 1991'den bu yana
bu duyguları daha yoğun hissediyor...
AKBANK ULUSLARARASI
CAZ FESTİVALLERİ
JAZZ
AKBANK
Sanatın, Sanatçının Yanında

Geceyarısı

Şebnem Şenyener/New York

BeeGee'nin "Staying Alive" albümü "2001 Odyssey" dans pistinin rengarenk ışıklarını bir uzay mekiğine dönüştürmüş. Beyaz takım elbisesi, yüksek ökçeli rugan pabuçlarıyla 19 yaşındaki "Tony" - John Trovolta, "Cumartesi Gecesi Ateşi"yle yanıp kavruluyor. Zaman tünelinde 70'li yılların New York disko takvimine damgasını vuran görüntüleri var. Enerji Travolta'nın kıvrım kıvrım kıvrılan kalçalarında, ayak bileklerinde yüklü. Brooklyn'in İtalyan mahallesi Bay Ridge'de dansa yetenekli bu gencin hikayesi, "Cumartesi Gecesi Ateşi" (Saturday Night Fever) filmiyle sinemaya uyarlanıp bir mitosa dönüşmüştü. Filmin gerçek bir hayat hikayesi olması özellikle etkisini artırmış, bütün dünyada disko kültürüne damgasını vuruken, sosyalist ülkelerde bile kapitalizmin başkentinde hayatın sefaleti örneği olması gibi bir gerekçe ile gösterilmekten geri kalmamıştı.

Filmde Tony adıyla canlandırılan Brooklyn'li gencin hikayesini Nick Cohn adlı bir İngiliz gazeteci ilk kez "New York" adlı haftalık dergide yayınladı. Cohn, New York'un çevre mahalllerindeki fakir hayatı şiirsel bir dille dergiye aktarırken, derginin o zamanki editörü Clay Felker manşetin altına yazıdaki herşeyin gerçeğin taa kendisi olduğunu belirten bir not yayınlamayı ihmal etmedi. Dergi satışa çıkar çıkmaz BeeGee'nin menajeri, eğlence endüstrisi baronu Robert Stigwood hiç vakit kaybetmeden gazeteci Cohn'u aradı, Travolta ile üç serilik bir film dizisi anlaşması yaptı. Stigwood dergideki yazının Travolta'nın "Grease" adlı ünlü filmine seri olabilecek nitelikte olduğunu hemen gördü.

Geçenlerde, dergide yazının yayınlanmasının 20.yıldönümü sırasında gazeteci Nick Cohn yirmi yıldır sakladığı sırrını açıkladı ve hikayenin kahramanı İtalyan asıllı gencin aslen varolmadığını, tümüyle hayal gücüne dayandığını itiraf etti. Yine New York Dergisinde yeralan yazısında Cohn'un itirafı şöyle: "Sahtekarlık ettim, savunulacak hiçbir tarafı yok, eğer birisi o zaman üzerime gelseydi şüphesiz alternatif gerçekler falan türünden bir takım entelektüel açıklamalara girişip kendimi savunmaya çalışırdım, yazmanın varolan gerçekten

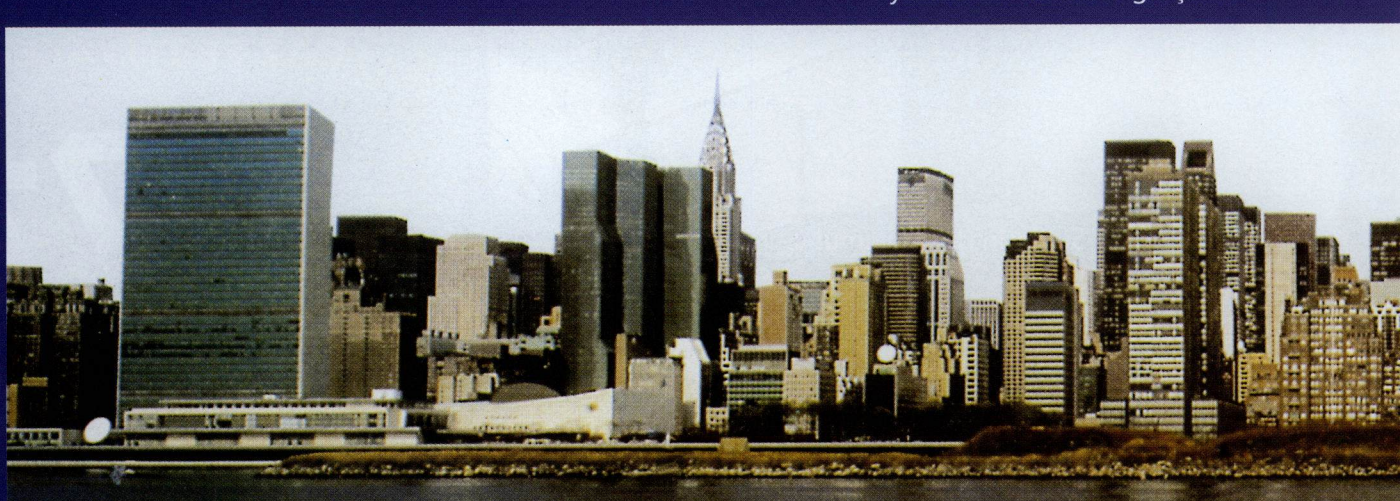

Ateşi

çok yaşayan gerçeklere dayanması gerektiğini filan söylerdim ama böylece hem kendimi hem de karşımdakini aldatmış olurdum. Dergi haberciliğinin kurallarını o zaman gayet iyi biliyordum, açıkcası bu kuralları çiğnedim, sahtekarlık ettim".

Öyle bir sahtekarlık ki, o zamanın kurt editörü Felker bir nebze olsun farkına varamamış, kendi gazetecilik kariyerini teraziye koyup, en son satırına dek yazının gerçeği aktardığını iddia etmiş!

Cohn, 1960'ların enerji ve aşk ateşi dolu müzik dünyasını Londra'da bırakıp 1970'lerin başında New York'a geldiğinde son derece sönük bir yaşantı ile karşılaşmış. Partilerde sıkıcılığın cirit attığı bu ortamda sokaklarda canlı karakterler bulma ümidiyle ara-

maya başlamış. Bu sırada tanıştığı siyah bir disko dansçısı olan "Tu Sweet" Cohn'u Brooklyn'deki o zaman adını kimsenin bilmediği, bugünün ünlü "2001 Odyssey" adlı diskosuna götürmüş. İlk gittiklerinde kapıdan içeri bile girememişler ama kapıda beklerken Cohn'un dikkatini bol paçalı, kırmızı pantalonlu, siyah lastik gömlekli bir adam çekmiş. Cohn dergideki yazısında Vincent adını taktığı bu adamı şöyle anlatıyor şimdi: "Üzerindeki giysilerden, hareketlerine dek bir stil vardı. Öyle ki bir iç güç, bir açlık adeta ya da kendisinin çok özel biri olduğu inancı dışarı vuruyordu. Çok açıkça yıldız kalitesine sahipti". Bu kişiyi bir daha hiç görmemiş Cohn, ikinci seferinde diskoya girebildiği halde. Ama New York'ta arayıp da bulamadığı, ancak hayal ettiği kişiliğin bu görüntüde birine yakışacağına karar vermiş. Sonra çocukluğunda Kuzey İrlanda'da Londonderry'den tanıdığı plastik bir yılanla etraftakileri korkutan genç çete lideri Derry ve Londra'da tanıştığı, günde üç takım elbise satın alıp, beş gömlek değiştirdiğini iddia eden parkalı, kadife pantolonlu, motorsikletli 60'ların devrimci genci Chris'i birbirine karıştırıp, Brooklyn'de gördüğü bu tipe uyarlamış. Gerisini kendisi şöyle anlatıyor: "Diskonun kapısında gördüğüm bu adama, Derry ve özellikle Chris hakkında bildiğim herşeyi yakıştırdım. Derry ile Chris'i Brooklyn'e uyarlayabildiğimce uyarladım. Gündüzleri de Brooklyn'e gidip oranın yaşamında önemli olan yerleri saptadım. Birkaç dükkana girdim, birkaç sokakta dolaştım. İnsanların davranışlarını, alışkanlıklarını, yürüyüşlerini kaydettim. Kafese tıkılı enerjilerin nasıl yakılabileceğini hayal ettim. Bunun bir çıkış yolu disko pistiydi.Sonuçta hepsini yazdım bunların. Bunları gerçek olarak sundum. İlk büyük çekler gelmeye başlayınca biraz huzursuz oldum doğrusu. Ardından "Fever" ile kazandığım herşeyin gerisinde böyle bir sahtekarlığın yatması beni yedi bitirdi ama doğrusu bu durumda dahi çekleri geri gönderme cesaretini gösteremedim".

Pera Müzik'ten Bir Kitap

Gitar Metodu

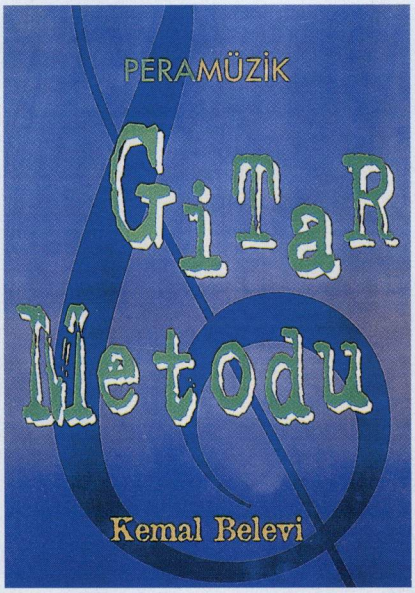

Kemal Belevi tarafından kaleme alınan bu kitap klasik gitar çalanlar için hazırlanmış. Genel olarak üç bölümden oluşan ve teknik çalışmaların sıkıcı olmaması için minimumda tutulduğu bu kitapta örnek parçalar ve tekniğin geliştirilmesi için düzenlen parçalar ise tanınmış yerli ezgilerden seçilmiş. İkinci bölümde ise gamlar ve arpejlere yer verilmiş. Üçüncü bölümde ise bölüm bölüm çalışılan parçaların tamamı bulunmaktadır.

İlgilenen arkadaşlarımız bu kitabı Beyoğlu, İstiklal Caddesi No.216'daki Pera Müzik'ten alabilirler.
Tel: 212-2936375, Faks: 212-2936375

Final Bar

Blues'un ünlü ismi **Jimmy Witherspoon** 18 Eylül 1997'de Los Angeles'taki evinde, 74 yaşındayken bu dünyadan göçtü. Count Basie, Gerry Mulligan, T-Bone Walker, Charles Brown, Eric Burdon, Van Morrison, Robben Ford, Jack McDuff, Harry "Sweets" Edison ve Buck Clayton ile çalışmış olan sanatçı Big Band ve blues şarkıcısı olarak ünlenmişti.

Takma adı "Spoon" olan sanatçı 1923'te Arkansas'ta Gurdon'da doğdu. First Baptist Kilisesi Korosunda şarkı söyleyerek profesyonel yaşamına başladı. İlk parlayan albümü olan "Ain't Nobody's Business"i 1949'da yaptı. Bundan sonra ölümüne kadar 200'ü aşan albümü müzik dünyasına kazandıran şarkıcı sanat yaşamına aktif olarak geçen Temmuz ayındaki konserine kadar devam etmişti.

Mavi Nota

Halim Yazıcı

Mistik
bulut
dönüşürken
yeşil
güne

Ben
duran
yıldız
sen
büyük
alev
kayan
yıldız
kamaştıran
göz
yürüyoruz
yalnız
tavşan
renginde

Sen
giderken
İstanbul'a
takarak
bir yalanı
koluna

Çoğalıyordu
müzik oysa
sessizce
sen
ölüm
renginde
yalan
sesinde

"Adam meyhanede"
şimdi
değil

Adam
ayakta
yürüyor
elleri
müzik
çoğalır
aşkla
yeniden
kurulur
dünya

Ve
asla
tekrar eder
notasını
mavi
notasını
jazz
aşkla

Bir Latin Devi : Tito Puente

Erhan Altunay
erhan@info-gen.com

Aykut Uslutekin

Birçok jazz sanatçısı içinde Tito Puente'yi tanıtmak belki de en zor olanı. Aslında Tito Puente'yi tanımak da çok kolay değil.

Tito Puente'nin hangi albümümü dinlerseniz farklı bir tat yaşarsınız. Mambo Gozón - hemen hatırlatalım toplama bir albümdür - albümünü dinlemeye başlayın Youmans imzalı Carioca ile bir anda 30'lu yıllara, Flying Down to Rio filminin o büyülü Brezilya'sına gidersiniz; birkaç parça sonra ise mambonun büyüsüne kapılırsınız. Celia Cruz ile yaptığı çalışmaları dinlerseniz Latin müziği ile çok daha farklı bir yolculuğa çıkarsınız. Bazı çalışmaları ise, özellikle Santana ile, rock müziğinin kilometre taşları olmuştur. Son dönem soundtrack çalışmaları ise Tito Puente'nin müziğinin hiç yaşlanmadığını ortaya koymaktadır.

Tito Puente'nin kim olduğunu söylemek bile çok kolay değildir. "El Rey del Timbal" olmasının yanı sıra vurmalı çalgılar ustası, besteci, TV yıldızı, sinema oyuncusu olarak da karşımıza çıkar.

Tito Puente 1923 yılının 20 Nisan günü New York'da dünyaya gelir. Tito daha çocuk yaşta civardaki Latin orkestralarında çalmaya başlar. Hatta diğer çocuklarla beraber "Los Happy Boys" adını verdikleri toplulukla Park Palace Hotel'de düzenli olarak program yapar.

Tito 16 yaşında iken Jose Curbelo'nun dikkatini çeker ve onunla birlikte Amerika turnesine çıkar.

40'lı yılların başında ise Tito'yu Nino Morales ve Machito ile beraber çalarken görüyoruz.

19 yaşında denizci olarak orduya katılan Tito, 1945 yılında dokuz çarpışmaya katılmış bir kahraman olarak donanmaya veda eder.

1945-47 yılları arasında Juliard School of Music'de müzik eğitimini tamamlayan Tito, yine aynı yıllarda Jose Curbelo ve Fernando Alvarez gibi sanatçılarla çalar.

1949 yılında, ilk hiti "Abaniquito" da aralarında olmak üzere, altı parçasını plak yapan Tito, aynı yıl RCA Victor ile anlaşır ve en ünlü parçalarından biri olan "Ran Kan Kan"ı yapar. Bu parçayı daha sonra 1991 yılında "Mambo Kings" filminde de seslendirdiğini okuyucularımıza hatırlatalım.

Daha sonraki yıllar Tito Puente'nin en verimli olduğu yıllardır. Birbiri arkasına hit parçalar çıkartır. "Babarabatiri", "Mambo la Roca", "Mambo Ciallego", "Cuban Carnival", "Puente Goes Jazz" ve "Top Percussion" gibi eserler bu dönemin ürünleridir. Tito ayrıca o yıllarda halk tarafından yapılan bir oylamada ünlü Perez Prado'yu geçerek "Latin Müziği Kralı" seçilir.

Tito 1960'larda Buddy Morrow ve Woody Herman gibi sanatçılarla da çalışmaya başlar. Bu arada Küba'dan gelen iki vokalistle de çalışır. Bunlar La Lupe ve Celia Cruz'dur. Tito Puente'nin Celia Cruz ile yaptığı çalışmalar Latin Müziği'nin en güzel örneklerinden olup radyo programlarımızdan eksik etmediğimiz eserlerdir.

1963'te Tito benim milli marşım dediği ünlü eseri "Oye Como Va"yı kaydeder. Daha sonra bu parça Santana'nın yorumu ile rock klasikleri arasına girecektir. Tito Puente bu parçayı daha sonra 1988'de Salsa filmi için de seslendirir.

1968'de "Tito Puente'nin Dünyası" adında bir televizyon show'una başlar.

1970'li yıllar Tito Puente'nin müziği için bir başka kilometre taşıdır. Carlos Santana "Abraxas" adlı albümünde ünlü "Oye Como Va"yı seslendirir. Böylece zevkleri ve yaşam felsefeleri bambaşka olan bir nesil de Tito Puente'nin müziği ile tanışmış olur. Santana daha sonra Tito Puente'nin bir başka ünlü eserini "Para Los Rumberos"u da seslendirir. Tito Puente'nin 1956'da kaydettiği bu eser Santana ile yeniden gündeme gelir. Bu eser daha sonra ise 1991 yılında "Mambo Kings" adlı filmde yeniden gündeme gelecektir. 1977 yılında, New York'da, Roseland Ballroom'da Santana ve Tito Puente beraber sahneye çıkarlar.

1979 yılında Tito Tito Puente ilk Grammy ödülünü alır. Tito bundan sonra daha üç tane Grammy ödülü alacaktır.

1980'li yıllar Tito'nun müzik olduğu kadar müzik dışı uğraşılarının ağır bastığı yıllardır. Tito "Bill Cosby Show"dan Woody Allen'in ünlü "Radio Days"ine kadar bir çok yapımda, hatta Bill Cosby ile beraber Coca Cola reklamlarında dahi yer alır. Sanatsal uğraşılarının dışında topluma yararlı olmayı da ihmal etmez; yetenekli çocukların öğrenimi için "Tito Puente Scholarship Foundation" isimli bir vakıf kurar.

90'lı yıllarda Tito Puente çeşitli filmlerde ve albümlerde konuk olur, Latin Müziği'ni daha geniş kitlelere tanıtmak için dünya'yı dolaşır. Hatta İstanbul'da da konser verir.

Tito Puente'nin konuk olduğu albümlerden biri de Latin Jazz'ın son zamanlardaki en büyük isimlerinden biri olan Poncho Sanchez'e aittir. Poncho Sanchez'in 1990 yılında Concord Picante'den çıkan "Chile con Soul" albümünü okuyucularımıza özellikle tavsiye eder ve bu albümde Puente bestesi olan Ti-Pon-Pa'ya dikkat etmelerini öneririz.

1990'lı yıllar Tito Puente için ödül yıllarıdır. Çeşitli üniversitelerden aldığı onursal doktorlukların, birçok vakfın ödüllerinin yanı sıra 1994'te Gloria Estefan ile beraber Grammy ödülü de alır.

Tito Puente 1997 yılının Nisan ayında 3 CD'den oluşan toplama bir albüm çıkarttı. Okuyucularımıza "50 Years of Swing" isimli bu albümü mutlaka edinmelerini tavsiye ederiz. 50 eserden oluşan bu albümde ayrıca 42 konuk sanatçı da yer almakta. Bunlar arasında James Moody, Hector Laove, Lionel Hampton, Woody Herman ve Charlie Palmieri de bulunmakta.

Tito Puente albüm çıkmadan yapılan bir söyleşide, albüm hakkında konuşmuş ve bütün sanat hayatının özeti olduğunu da söylemişti:

"Burada 50 önemli kayıt olacak. Aslında bütün yaptığım bütün bu müziği birarayа getirmek, hala yıllar önce yaptıklarımın arasında dolaşıyorum ve "woaw!" diyorum. Burada Latin jazz yok fakat çok güzel dans parçaları var; mambolar, cha cha cha..."

Tito Puente'yi tanımak biraz da Latin Müziği'nin tarihini tanımak, Latin jazz'ın bir kilometre taşını tanımak. Son sözü yine Tito Puente'ye bırakalım:

"Çaldığım zaman kendimi çok enerjik hissediyorum ve etrafımdaki insanlara ve müzisyenlere iyi titreşimler saçıyorum".

Murad Şekerli

Blue Note'dan bir Önder Focan albümü...

Davulda Down Beat Dergisi'nin eleştirmenlerince 97'nin gözde davulcusu seçilen ***Bill Stewart***, Hammond B3 Org'da New York'lu genç sanatçı ***Sam Yahel***, tenor saksofonda Woody Herman Big Band'in birinci tenorcusu ***John Nugent*** ve Türkiye'nin önde gelen gitarcılarından ***Önder Focan***'ın GARANTİ BANK'ın desteğiyle yaptığı yeni albümü...

Tüm jazz albümü satılan mağazalarda...

EMI

Produced by EMI-KENT Elektronik Sanayi ve Ticaret A.Ş.
İMÇ 6. Blok 6302 Unkapanı 34470 İstanbul-Turkey
℗&© EMI-KENT Elektronik A.Ş.

THE FINEST IN JAZZ SINCE 1939
BLUE NOTE®

Monk to Monk

Tunçel Gülsoy
tuncel@comnet.com.tr

Sizin babanız size hiç müzik yazdı mı? Babanız tanınmış biri mi idi. Çoğumuz için babalarımız sadece bize özeldir, bazı insanların babası ise toplum için özel olur.

Bu gün size böyle bir baba ve oğuldan bahsedeceğiz.

Efsanevi bir babanın gölgesinde büyümek hiç bir çocuk için kolay olmamıştır. **Thelonious Sphere Monk II** için de böyle oldu. Aslında müzisyen olarak 1970'li yıllarda babası ile çalmış ve 1980'lerin başında da jazz dışında olan müzik türlerinde kendini kabul ettirmişti. İyi bir funk ve r&b davulcusu olarak tanındı. Sonra ne oldu ise oldu ve birkaç yıl bagetlerini bıraktı. 1986 yılında babasının anısına kurduğu Theloniuos Monk Jazz Enstitüsü`nün başına geçti. Sonra bagetler tekrar kaldırıldıkları yerlerinden çıkarıldılar ve oğul Theloniuos müziğe döndü. Bu dönüş son altı yıldan beri gittikçe yoğunlaştı ama jazz dünyasına girişi babasının izinden ve anısından olmadı, sessiz ama kararlı bir girişti bu. Oğul Thelonious kimi çağırsa kurduğu grupta koşarak çalardı ama o zor olanı seçti. Az tanınmış müzisyenlerden oluşan kendi grubu ile yola çıktı ve ilerledi. Bu ilerleyişin bilançosu üç Blue Note albümü oldu. "Take One", "Changing of The Guard", ve "The Charm" jazz dünyasında iyi eleştiriler aldı. Genç Thelonious için müzikal yolculuğunda yeni bir dönem başlamıştı. Artık babasına dönmeye hazırdı. Küçük Monk önce kendi ayakları üzerinde durmayı başarmıştı.

Bu günlerde çıkan "Monk on Monk" albümünün öyküsü işte böyle başladı. Küçük Monk menajerinin yardımı ile on kişilik bir grup kurdu. Kimler yok ki bu grupta. Monk'un eski grubundan Clark Terry, yeni nesil piyanistlerden Herbie Hancock, Geri Allen, Danilo Perez, vokalistlerden Nnenna Freelon, Diane Reeves ve Kevin Mahogany.

Parçalar Baba Monk'un kendi aile üyeleri için yazmış olduklarından seçilerek bir tema bütünlüğü oluşturuldu.

Baba Monk her zaman jazz dünyasını şaşırtmıştı, onun çalış stili kendi devrinde önceleri bir çok kişiye çok alışılmışın dışı ve garip geldi. Baba Monk bu değerlendirmelere katılmadı. Bir gün küçük bir aile toplantısında kendişinin ancak öldükten sonra tam olarak anlaşılabileceğini söyledi. Küçük Monk babasının yirmili yaşlarında ve daha yeni yeni tanınırken yaptığı bu kehaneti büyüdüğü zaman hem amcasından hem de annesinden duydu, nitekim zaman babasını haklı çıkarttı. İnsanlar onun müziğini önce "bu müzik değil" diye eleştirdiler. Sonra müzik olduğunu ama normal olmadığını düşündüler. En sonunda onun müziğini kabul ettiler fakat bu sefer de çalmak için çok zor olduğunu söyleyerek eleştirdiler.

Thelonious Monk'un müziği en üst düzeyde takdir edildiği zamana kadar her yükseldiği yeni anlayış kademesinde önce reddedildi. Ama doğum gününden 80 ve ölümünden 15 yıl sonra Monk'un ruhu tekrar jazz dünyasını sarmaya başlıyor.

Oğul Monk'un yapmış olduğu albümden başka birçok sanatçı da Monk için saygı albümleri yapıyor. Oğul Monk için tüm yaşamı boyunca kendisini özgün müziğine adamış babasının bu gün geldiği nokta çok gurur verici. Bir zamanlar jazz'ın underground'ı sayılan Monk'un müziği bugün birçok değişik müzisyen tarafından yepyeni biçimlerde tekrar yorumlanıyor. Bu yeni ilginin temelinde 1984 yılında yapılan "That's The Way I Feel Now" adlı Hal Willner albümü var. Günümüzde ise Bill Holman Band'ın "Brilliant Corners", Danilo Perez'in Pana Monk ve Joshua Breakston'un "Let's Call This Monk" albümleri bu akımın ilk akla gelen isimleri.

Bakın küçük Monk babası hakkında ve yeni albümü için neler diyor:

"Onun müziğinde her zaman dinleyeni büyüleyici bir taraf vardı, bu yüzden de hep bir pop müziği gibi popüler oldu. Melodileri kolayca başka mecralara tercüme edilebilirdi, bu da benim için klasik bir besteciyi oluşturan esas standartdır. Onun müziği her zaman ulaşılabilir ama aynı zamanda her türlü başka şekillere aktarılabilinen bir müzik olmuştur. Ama bunu yapmak çok da zordur, birçok aranjör onun müziğini yeniden yazarlarken müziği oluşturan esas ruhu yakalayamamışlardır".

Albümün bir tema etrafında şekillenmesinin de ayrı bir geçmişi var. Yine oğula dönelim:

"Ben bir tema çocuğuyum, gençliğimde "Sgt. Peppers Lonely Hearts" albümünü çok severdim. Bu albümde de babamın aile yakınları için yazdığı parçaları aldım. "Crepuscule With Nellie" annem için yazılmıştı, "Boo Boo's Birthday" kızkardeşimi anlatır. "Ruby My Dear"i

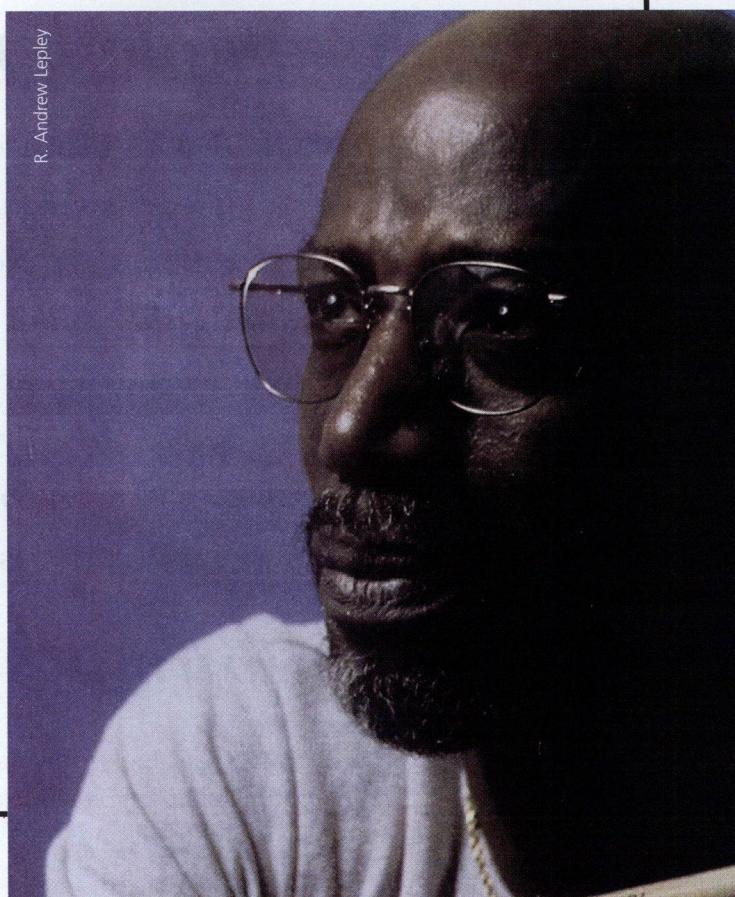
R. Andrew Lepley

babam bir kız arkadaşı için yazmıştı. "Jackie-ing" babamın çok sevdiği bir yeğeni için, "Little Rootie Tootie" de benim için yazılmış parçalardır.

Albümün bir başka sürprizi de yeni keşfedilmiş bir Monk müziği, "Two Timer". Bu parça için oğul Monk Herbie Hancock'u prömiyer yapmaya çağırıyor. Herbie bu müziğin üstüne zıplıyor ve oğul Monk'un tabiri ile parçayı tam anlamı ile uçuruyor.

Peki baba Monk yaşasa idi oğlu için bugün ne düşünürdü?

"Sanırım kendi ayaklarım üstünde durabildiğim için babam çok gurur duyardı benimle. Her baba gibi o da oğlunun istediğini yapabilerek başarılı ve mutlu olmasını istiyordu. Benim r&b müziğimi de beğenirdi. Ama esas gurur duyduğu şey tek tek başarılarımdan öte kendim olabilmeyi başarabilmem idi".

Küçük Monk'un jazz'ın günümüzdeki yeri ile de ilgili bazı eleştirileri var.

"Uzun zamandan beri jazz'da yenilgiyi kabullenmiş bir hava var, yapımcılar artık yeni bir girişim bile yapmıyorlar, jazz'ın tüm müzik pazarının yüzde üçünü oluşturduğu kabul ediliyor ve insanlar bu noktanın ötesinde bir gelişme imkanı olabileceğini düşünmüyorlar. Eğer jazz'ın pazarlanmasına yeni bir coşkulu yaklaşım yaratabilirsek bu müziği peynir ekmek gibi satabiliriz. Önemli olan pazarlama da bu yeni yaklaşımı yakalayabilmek, benim anlayışıma göre geçerli olmak, sağlam olmak kadar müzikte yüksek sesli de olmak lazım. İnsanlar sizi görebilmeli, eğlendirici olmalısınız ve kitlelere itici değil sevimli görünmelisiniz. Hem böyle olur hem biraz da günün modasına göre hareket ederseniz insanlar sizi ve müziğinizi farkedeceklerdir".

Peki ne oldu da jazz bu hale düştü, bu konuda söyledikleri de hayli düşündürücü:

"Jazz'cıların 1970'lerde yaptığı en büyük hata daha geniş kitlelere erişmek için işin içeriğini değiştirmeleri oldu. Jazz'ın içeriğine dokunulamaz, bu mutlaka kötü netice verecektir, ama paketleme önemli. Bu konunun önemini daha önceki yapmış olduğum pop ve R&B çalışmalarımda gördüm. Zaten günümüzün pop müziği de sadece paketten ibaret, içi boş bir paket. Aynı müzik hatta aynı artist defalarca ayrı paketler içerisinde tekrar tekrar pazara sunuluyor. Jazz da böyle bir yaklaşımla yeniden paketlenerek kitlelere sunulabilir. Jazz'ın içeriği ise çok derindir, bununla oynayamazsınız ama yepyeni bir ambalaj ile onu çok daha büyük kitlelere eriştirebilirsiniz".

Bill Gottlieb

Oğul Monk babasının müziğini geçmişteki tüm olumsuz kritiklere rağmen geniş kitlelere açılabilen bir müzik olarak görüyor. Duke Ellington'dan başka hiç bir jazz bestecisinin melodilerinin bu kadar değişik insan kitleleri tarafından hatırlanamayacağını vurguluyor.

"Straight No Chaser", "Round Midnight" ve "Well You Neednt" gibi melodilerin yuvadaki çocuklar tarafından bile öğrenilebildiğini belirtiyor. Babasına hayran olduğunu şu sözlerinden anlamak kabil:

"21. yüzyılın eşiğinde olduğumuz şu günlerde 1900'den beri yazılmış tüm jazz bestecilerini düşünün, popüler olan veya olmayan tümünü. Peki kimin müziği bunlar arasında parlıyor ve öne çıkıyor, sadece Monk'unkiler. Bu müzik ayrıca jazz aleminden süzülerek daha da aşağılara pop müziğe de girmiştir. Birçok alt kültürün müziğini de etkilemektedir. Bu yüzden Monk'un müziği Amerikan Müziğinin dokusunu oluşturan en önemli elemanlardan birisidir".

Oğluna göre Monk herbiri ayrı ayrı deha olan küçük bir grubun içlerindeki en kendisine özel olanı idi. Bu liste uzun değil: Charlie Bird, John Coltrane, Max Roach, Art Blakey, Paul Chambers ve Dizzy Gillespie'yi içerir.

Kendi seçtiği yolun temelinde muhakkak ki babasının gölgesinde kalmak istememesi yatıyor, ama bir de babasının müziği için söylediği şu sözlere kulak verin:

"Onun müziğine yaklaşırken önce taklit etmenin imkansız olduğunu düşünürsünüz, denemezsiniz bile, daha sonra yavaş yavaş o müziğin içerisine girersiniz, çok özel olanın içerisinde olduğunuzu hissedersiniz, bu müzik sizi çok değişik yerlere götürebilir ama kendiniz olmanız şartı ile. O sizin daima kendiniz olmanızı ve kendi müziğini sizin kendiniz olarak çalmanızı isterdi".

"Monk on Monk" albümde de aynı prensipleri uygulanmış. Genel bir müzikal yapı kurulmuş ama bunun dışında müzisyenleri kısıtlanmamış, herbir parçada ve onu çaldıkları anda Monk hakkında ne hissediyorlarsa herkesin öyle çalması istenmiş.

Tüm yeni aranjmanların "genç aslan" tabir edilen yeni nesil jazz müzisyenlerine hitap edebilecek şekilde yapılmasına çalışılmış, böylece bu parçalarda genç müzisyenlerin müzik yaşamlarının ileriki yıllarda da kendilerinden bir şeyler bulabilmesi umulmuş. Yıllarca tekrarlanmış olan klasik Monk parçalarına yepyeni bir yüz verilmiş. Tabi bütün bunlardan sonra esas değerlendirmeyi jazz sevenler yapacak.

Bugün de geçti ama hayat durmuyor, peki ufukta neler var?

Genç Monk R&B ve Funk'dan gelen müzik geçmişini inkar etmiyor. İleriye yönelik projelerinde tekrar eski köklerine dönmek de var. Jazz ile funk arasında gidip gelebilen Herbie Hancock'dan başka bir müzisyen olmadığını düşünüyor ve kendi müzikal birikiminin de böyle bir gidiş gelişi gerçekleştirbilmek için yeterli olacağına inanıyor.

Sizler de Monk'u dinlerken artık onun oğlunu da hatırlayın, hem babasının izinden giden hem de kendi yolundan giderek kendi olan bir insanın öyküsünde hepimiz için öğrenilebilecek şeyler var.

Yirmi yıl önce bugün

Tunçel Gülsoy
tuncel@comnet.com.tr

Spyro Gyra

Yirmi yıl önce neler olduğunu nasıl yaşadığınızı neleri sevdiğinizi hatırlıyor musunuz? Hadi daha da ileri gidelim ve şu soruyu soralım: "Hayatınızda 20 yıldır devam ettirebildiğiniz ne var, yirmi yılınıza damgasını vurmuş ne hala devam ediyor sizin için?".

Bu yıl Beatles grubunun ünlü albümü St.Peppers Lonely Hearts Club Band'in yayınlanışının 30. yılı. Bakın bu albüm ile aynı ismi taşıyan açılış parçasındaki sözleri anımsayalım:

It was twenty years ago today,
Sgt. Pepper taught the band to play
They've been going in and out of style
But they are guaranteed to raise a smile.

Şarkı sözlerini tercüme etmek şiir sözleri gibi zordur ama mükemmeliyetçilerin ve linguist'lerin hoş görüsüne sığınarak şunu söyleyebiliriz: "Yıllar geçti gitti, bazen bu stil bazen de şu stil çaldılar ama Çavuş Pepper'ın bandosu her zaman yürekleri coşturdu".

Şimdi size iki ayrı gruptan ve onların müziklerinden bahsetmek istiyorum. Her ikisi de bu yıl 20. kuruluş yıldönümlerini kutladılar ve gönüllleri coşturmaya devam ediyorlar.

Spyro Gyra ve **Vienna Art Orchestra** yirminci yıllarını kutlarken bir yandan da geleceğe yönelik yeni arayışlar içersindeler, tamam mı devam mı, bakalım neler oluyor.

Vienna Art Orchestra isminin çağrıştırdığı gibi bir Avusturya grubu değil. 14 üyesi de çeşitli Avrupa ülkelerinden ve dünyanın başka ülkelerinden gelen müzisyenler ama kendi tabirleri ile 'Amerikan Jazz'ı çalıyorlar. Ama burada işin ince bir nüansının üzerinde duralım; bu Avrupa bakış açısı ile çalınmış bir Amerikan Jazz'ı. Grubun kurucusu, bestecisi, aranjörü ve lideri Mathias Ruegg bu felsefeyi şu sözler ile açıklıyor:

"Bizim müziğimiz stil ve kompozisyon tekniği olarak Avrupa bakış açısını yansıtır. Belirli ses karışımlarımızın temelinde klasik Avrupa müziği geleneği vardır. Ama müziğimiz yapısı itibarı ile solistlerimizi kendilerini ifade etmeye teşvik eden bir araç görevini görürler. Bu anlamda da Amerikan Jazz'ıdırlar.

Mathias Ruegg İsviçre Alpleri'nde küçük bir köyde doğmuş ve büyümüş. Başka stillere dönmeden önce klasik müzik çalışmış. Üç yıl İsviçreli bir rock grubunda Hammond Org çalmış. Bu arada Erroll Garner stili bir jazz triosunda piyanist olarak bulunmuş. Ama bu yıllarda bile ilgisi free jazz ve 20. yüzyıl klasik avant garde müziği olmuş. Ruegg'in hayatını değiştiren olay askerlik görevine çağrılması ile gerçekleşmiş. Bu ülkede askerlik tıpkı Türkiye'deki gibi yerine getirilmemesi hem kanunen hem de toplum ahlakı açısından asla kabul edilebilecek bir durum değildir. Askerlik yapmayı reddedince Ruegg üç ay oda hapsine çarptırılmış ve İsviçre'de yüksek öğrenime devam etmesi yasaklanmış. Bu durumda Ruegg 1973 yılında Avusturya'nın Graz şehrine giderek piyano ve kompozisyon eğitimine devam etmiş. 1975'de Viyana'ya göç ederek iki yıl barlarda çalışmış. Bu zaman zarfında kendisiyle aynı avant garde müzik anlayışını paylaşan bir çok müzisyen dost edinmiş. Bir gece sadece saksofoncu Wolfgang Pusching ile beraberce çalacaklarmış. Bu konseden hemen önce Gerhard Hermann ve Woody Schabata ile tanışmış ve onlara da kendileri ile çalmalarını teklif etmiş. O gün öğleden sonra ilk beraber provalarını ve gece de ilk konserlerini gerçekleştirmişler. İşte 19 Mayıs 1977 o zamanki adı ile **Premier Orchestre d'Art Vienne**'nın doğum günü olmuş. Ruegg'a göre bu ilk konser daha çok "happening" olarak adlandırılabilirmiş ama çalan müzisyenlerin heyecan ve coşkuları ortak bir duygu bağı yaratmış. Kasım 1977'de ilk single'ları olan "Jessas Na" yayınlamış ve isimlerini "Art Ensemble of Chicagao" ve Jazz Composer's Orchestra isimlerinden esinlenerek **"Vienna Art Orchestra"** olarak değiştirmişler. Kuruluşlarından bir yıl sonra grup yeniden organize olarak Avusturya turnesine başlar. Bunu ilk albümleri takip eder,

"Tango From Obango". ART markası ile 10 yıllık bir anlaşma yaparlar. Büyüklerine baş kaldıran bir avuç asi, genç ama coşkulu müzisyen için yepyeni bir dünya doğmaktadır. 1980'li yıllar grubun yükselişi olur, başarıdan başarıya koşarlar. 1982'de yaptıkları albümleri "From No Time To Rag Time' onlara Varşova Jazz Forum'unda Avrupa'nın bir numaralı Big Band'i ödülünü getirir. 1983'de yaptıkları "Minimalism of Eric Satie" 150,000 satarak çok büyük bir başarı kaza-

nır. 1984 sonbaharında yaptıkları Amerika turnesi sırasında Down Beat dergisi eleştirmenleri tarafından en iyi big band olarak seçilirler ve 1985'de de aynı yeri muhafaza ederler. Bu arada Ruegg de aynı derginin aranjörler katogorisinde 1981-1986 yılları arasında birinci sırayı almıştır. Daha sonra gruptan ayrılmalar ve yeni katılmalar olur. Wolfgang Pusching, Roman Schwaller, Wolfgang Reisinger ve Lauren Newton ayrılırlar. **Christian Muthspiel, Ursula Dudziak, Robert Riegler** ve **Gregor Hilbe** yeni katılanlar arasındadır. 1994'den beri Verve Group'un sahibi olduğu Polygram ile kontratları vardır ama o kontrat bu günlerde yayınlanmış olan "20th Anniversary" albümü ile bitmiştir. Peki bundan sonra ne olacak?

Bazıları grubu yirmi yıl içerisinde ehlileşmiş avant garde anarşistlerden mainstream'e dönmüş konformistler olarak değerlendiriyor. Peki bu doğru mu? Grubun lideri Ruegg'in bu suçlamalara karşı cevabı çok açık:

"Bizler mainstream'den ışık yılları uzaktayız, gerçekten ışık yılları uzağız. Grubun geleceği hakkında da şunu söyleyebilirim; yıl sonunda bakacağız, bizi hala dinlemek isteyen kalmamışsa her halde buraya kadar deriz".

Sizler bu satırları yeni yılın ilk ayında okuyor olacaksınız ve biz de hikayenin sonunu veya yeni başlangıcını sizlere aktarmaya devam edeceğiz.

Konumuzun ikinci kahramanı ise bambaşka havada bir grup. **Spyro Gyra** yirminci kuruluş yıllarını yep yeni bir albüm ile kutluyor, **"20/20"**. Peki bu iki yirmi ne ifade ediyor. Grubun kurucusu saksofoncu **Jay Beckenstein**'e göre bu albüm başlığı yirmi yil öncesi olduğu kadar yirmi yıl ötesini de çağrıştırıyor. 1979'da hit olan "Morning Dance"den beri Spyro Gyra müzik dünyasına artık bir daha çıkmamak üzere girdi ve her gün daha da iyiye gidiyor.

Grubun kurulduğu yıllarda böylesine popüler olabileceğini kimse düşünmemişti. Her şey grubun ilk klavyecisi Jeremy Wall ve Beckestein'in bir kulüpte keyif için yaptıkları jam session'lardan doğdu. Daha sonra kulübün sahibi artık düzenli olarak çalmaya başlayan grubu tanıtmak için bir isim aradı. Beckestein biyoloji derslerinden hatırladığı bir ismi şaka olsun diye önerdi; "spirogira" ama yanlış yazılma sonunda bu isim **"Spyro Gyra"** olarak lanse edilince müzik dünyasının efsanelerinden biri doğmuş oldu. İlk projelerini 16 track bir kayıt stüdyosunu kiralayarak gerçekleştirdiler. Grubun elemanları dışarda ayrı ayrı işlerde çalışarak kazandıkları paralar ile stüdyo kirasını denkleştirdiler. İşe en alt seviyesinden başladılar. ilk albümlerinin 500 tanesini bir otomobilin bagajına koyarak sokakta sattılar. Derken bir radyo istasyonu onların albümünü yayınladı. Beckestein bu albüm için şunları söylemiştir:

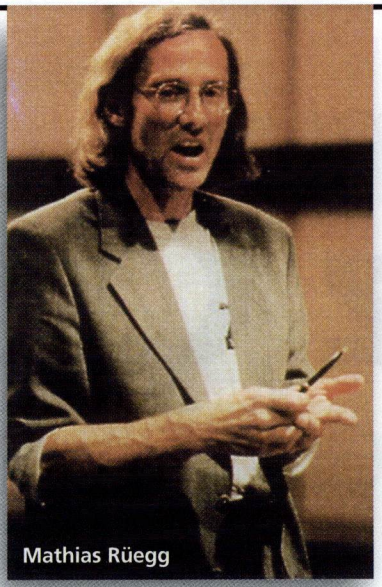
Mathias Rüegg

"Bu çalışmamızı dinlerken ileride bizi popüler yapacak olan şeylerin tohumlarını işitiyorum. O zamana göre çok ileri ve yaratıcı bir albüm idi bu. İlk anda dinleyene tuhaf gelen bir karışımı içeriyordu. İçinde jazz, R&B ve hatta Karayip müziği bile vardı. O zamanlar insanlar bu yeniliğe ne tepki vereceklerini bilemediler. Bugün baktığımda ise her şey ne kadar alışılmış gözüküyor".

Sypro Gyra o yıllarda tüm zamanların en başarılı turne gruplarından biri oldu ve hep popüler kaldı, sevildi. Onların müziğini kategorize etmek de zordu. Gelenekçilere göre çok "pop" idi. Fusion severler için ciddiye alınamayacak kadar hafif idi. Ama yıllar geçti, jazz müziği çeşitli akımların içerisinde yeni şekillere büründü ve **Sypro Gyra** da bu yeni dünyada yumuşak jazz tarzında özel bir referans noktası oldu. Yine Beckstein'in şu sözleri grubun felsefesine çok güzel ışık tutuyor:

"Geçmişte bizi ciddiye almayan bir çok insanın bugün müziğimizi jazz olarak kabul etmesi ve saygı göstermesi çok matrak bir şey. Çoğu zaman saflık sevenler kendi sanat anlayışlarını kıskançlıkla korurlar. İlk önceleri bizim gibi bir çok müzik stilini birbirine karıştıran bir grubun neler yaptığını anlamadılar. Ben Jazz müzisyeni oldum çünku jazz bana pop müziğinin katı yapısından kaçabildiğim bir özgürlük sağladı. Tek istediğim şey müziğimin stili ile değil içeriği ile değerlendirilmek. Son tahlilde sanat kendini çeşitli çerçevelerde ve stillerde ifade eder, zaten müzik de bu yüzden çalınan bir şeydir, bir çeşit ifade".

Bir kitap okumuştum. 100 yıldan beri var olan şirketlerin ayakta kalış sebeplerini inceliyordu. Aslında hiç bir şirket 100 yıl aynı insanlar ile ve aynı çalışma konuları ile ayakta kalmıyordu, tam tersine sürekli değişim bu şirketlerin gelişiminde ve değişen dünyaya adapte olmalarında en önemli güçtü. Ama değişmeyen birşey de vardı, her şirket eğer temel değerleri ve felsefesi varsa değişimin gerektirdiği güç ve cesareti bünyesinde barındırabiliyor ve ileriye yönelik olarak yeniden doğabiliyordu. Sözün kısası işin sırrı değişmemek değil bir temel felsefeyi sıkı sıkı muhafaza ederek sürekli değişebilmekti. Önce birbiri ile çelişkili gibi gözüken bu iki kavram uzun dönemli bir yaşamın tek reçetesi idi.

Bugün sizlere işte böyle iki gruptan ve onların müzik yaşamlarından bahsettim. Her ikisi de ayrı ayrı yola çıkan ama bir temel felsefesi olan gruplar. Sanıldığının aksine tarihleri içersinde çok değişiklikler de geçirmişler. Onları meydana getiren insanlar da değişmiş ama değişmeyen bir şey var, hep zamanlarından ileri ve deneyci olmuşlar, oldukları yerlerden uzaklara giderken hep kitleleri arkalarından sürüklemişler. Zaten insanlık tarihi de biraz budur. Alışılmışın dışına çıkabilen, sistemi zorlayan, değiştiren ve sürükleyebilen insanların yarattığı bir tarih.

Yine başa dönelim ve Beatles'a kulak verelim; St. Pepper bandoya çalmayı öğretti ve bando yıllar boyunca değişik stillere girdi çıktı ama her zaman onları dinleyenlerin yüzlerinde bir mutluluk gülümsemesi oldu.

Vienna Art Orchestra ve **Sypro Gyra**, günümüzün St. Pepper Bandoları, nice yıllara!

Göçmüş Jazz Çınarı Bahçesi

Lâle Kuyucu
lale@ada.com.tr

Jazz dedemi doksanıncı yaşını sahnede devirirken düşledim bir an. Bu ayın yirmi altısında kimbilir hangi konser salonunda kutlayacaktı yaşgününü. Hayır hayır; hiç içimden gelmiyor bir ağıt yazısı yazmak. **Stephane Grappelli**'yi göçtüğü yerde gülerek selamlamalıymışız gibi geliyor bana. Belki de biz kalanların, gidenlerin yokluğuna dayanabilmek için saptığı kaçamak yollardan birindeyim. Ama her sabah bana gün ışımasının mutluluğunu veren ve **"jazz dedem"** dediğim bu tonton adamı başka bir biçimde anlatmak elimden gelmiyor. Jazz dediğimiz zenginliğin ne kadar büyük bir değeri kaybettiğinin bilincindeyim elbette... Bir çınar devrildi ama, o çınarın savrulan yaprakları bizimle hâlâ.

İnsanların ruhunun ışığı yüzüne vururmuş. **Stephane Grappelli** de bizim gözümüzü kamaştırır güneşe yaraşır aydınlığıyla. Duke Ellington vakt-i zamanında çok yerinde bir söz söylemiş: "It don't mean a thing, if it ain't got that swing...". Grappelli de bu şarkıdaki sözleri hem kendisine, hem de müziğine düstur edinenlerden biri. Swing duygusunu hayatın içinde yakalayıp müziğinin baş köşesine yerleştiren, sonra da müzikle zenginleştirdiği hayatlardan swing duygusunu çoğaltan o değil midir?

1908'de Paris'te doğan **Stephane Grappelly** (o zamanki soyadı buydu), kendi müzik hamurunu çok erken yaşlarda yoğurmaya başlar. On iki yaşında ilk kemanını eline almıştır bile... O dönemde, kemanla piyanoyu birarada çalışır. Hakikatli Grappelly, ilk aşkı piyanoyu hiç unutmaz ve ileri yaşlarında "My First Love Was Solo Piano" adını verdiği bir albüm de çıkarır. İlk aşklar küllense de yüreklerden çıkmaz. Grappelly'nin piyanistliği de böyledir işte.

Gerçek aşkı olan müzik, Grappelly'yle özdeşleşen kemanda varlık bulur. Dünya yüzündeki en zarif, en çağdaş ve en neşeli jazz notaları onun çaldığı şarkılardan yayılır. Grappelly, müziğini de kendi ruhu gibi sürekli gençleştirir. Bir jazz bilgesidir benim jazz dedem. Kemanla arşeyi buluşturan görmüş geçirmiş ellerinden çıkan coşkuyu, **Django Reinhardt**'la birlikte taa 1930'larda yakalamıştır.

Jazz'ın içindeki alışılmış omurgayı oluşturan çalgıların dışında, özellikle içerdiği ses çeşnisiyle yer bulan değişik çalgılar hep yaşamış ve sayıca azlığıyla ilgi odağı olmuştur. Ağız armonikası Toots Thielemans'la, flüt Hubert Laws'la, bandoneon Astor Piazzolla ve Dino Saluzzi'yle özdeşleşir. İnanıyorum ki, kemanın jazz'daki kıvamına ve tadına Grappelly'nin ellerinde ulaştığını söylersem, abartmış olmam. Hatta bütün jazz dinleyenler için Grappelli ve keman birbiriyle özdeştir.

Kemanın jazz dünyasında tanınıp yükselmesi, 60'lı yılların sonundan bugüne uzanan bir süreçtir. Jazz'ın ilk günlerinden beri varolan, ama trombon, saksofon, trompet vb. çalgıların arasında sesi çıkmayan bu alçakgönüllü küçük çocuk, "assolist" olmak için bedeni büyük ve ruhu küçük bir müzisyeni bekler gibidir yıllar boyunca... New Orleans'ta sokakların en popüler seslerinden biri olan kornet kadar kıdemli olan keman, alçakgönüllülüğünden olsa gerek, hiç haykırmadan, sabırla bekler duyulacağı günleri...

Kemanı jazz sahnesine çıkaran ilk isimler **Joe Venuti** ve ardından **Eddie South** olur. Eddie South'un Avrupa'ya uzandığı ve **Django Reinhardt** ve **Stephane Grappelly**'le yapılmış üçlü bir kaydı da var. Bu kayıt, klasik müzik bestecilerinden Jean Sebastian Bach'ın iki keman için yazdığı bir konçertonun swing'ce yorumunu içeriyor. Savaş sırasında şans eseri kurtulan kişisel bir kolaksiyondan alınıp restore edilen kayıtlar biraz uğraşı sonucunda bulunabilir.

Stephane Grappelly, ilk olmamakla birlikte jazz severlerin kalbini en çok çalan kemancıdır. Hani çok lezzetli bir şarap içersiniz de, kekri tadını hiç unutamazsınız ya, benim jazz dedemin müziği de böyle bir tattır işte. Dinlediğiniz günün keyfidir; dinlemediğiniz gün tanımlayamadığınız bir eksiklik gibi çöker içinize.

1934'te Django Reinhardt'la birlikte Avrupa'nın ilk önemli "combo"su olan **Quintet du Hot Club de France**'ı kurarlar.

Stephane Grappelli (26 Ocak 1908-1 Aralık 1997)

Stephane Grapelli, 1993'de
The Barbican, Londra'da 85. doğumgününde...

Christian Him

Bir avuç Belçika'lı alaylı çingene müzisyenle, klasik müzik temelli **Grappelly** doğaçlama kuşlarının peşinde jazz tarihinin en ilginç duraklarından birini oluşturur. Bu grupta alıştığımızın tersine piyano ve davul yoktur. Çift gitar, bas gitar ve kemanın özgün bileşimiyle minörlere doğru yolculuğa çıkar grup. Aslında ortada gerçekten bir kulüp de yoktur; hepi topu jazz'a gönül vermiş birkaç müzisyen ve onları dinleyen iki avuç dinleyen, bugün de adını anmaktan hiç vazgeçemediğimiz bir lezzet yakalarlar. Bizim nadide Fransız şarabımız da o günlerde başlar yıllanarak tatlanmaya....

Quintet du Hot Club de France döneminin ürünleri arasında unutulmaz Grappelly-Reinhardt besteleri var: Souvenirs, My Sweet, Stomping at Decca, Daphne, H.C.Q. Strut, Nocturne bunlardan bazıları.

Fransız müzisyen Philippe Brun Django'yla Stephane'ı tanıştırdığında, Stephane piyano, saksofon ve daha çok da keman çalmaktadır. Django da birlikte çalabileceği bir kemancı peşindedir. Avlu benzeri bir yerde çalan Stephane'ın grubuyla, aynı yerde müzik yapmak isteyen Django ve arkadaşları kavga ederek tanışır aslında. İnsanların pencereden para attığı bir dönemde, jazz'ın gezgin ruhları birbirini bulur ve anıtsal değeri olan besteler ve kayıtlar o dönemlerde ortaya çıkar. İkinci Dünya Savaşı patlayınca, Grappelly İngiltere'ye gider; Django da Paris'te kalır. İki müzisyen Almanlar'ın Fransa'yı işgali sırasında ayrı kalır. Stephane Grappelly o günler için "Paris'te beni bekleyen kimse yoktu." diyor. Belki de yaşamını Charles Dickens romanlarındaki öksüz çocuklarınkine benzetişi de bundandır; kimbilir?...

İngiltere'de geçirdiği günler sırasında, Grappelly pek çok Amerikalı ve İngiliz müzisyenle çalışır. Bu dönemin en keyifli ürünleri de George Shearing'le yaptığı çalışmalardır. 40'lı yılları böyle geçirip bir süre ortadan kaybolur. 60'ların sonuna doğru, kemanın yükselişini de omuzlayarak anlı şanlı bir dönüş yapar. Soyadını **"Grappelli"** olarak değiştirmesiyle adını jazz sahnesinin kütüğüne kazıması da aynı tarihlere denk düşer. Bu küçük harf değişikliği, Grappelli'nin Fransız-İtalyan bileşimi kökeninden Fransız'lığını vurgulamaya başlamasını da işaret eder. Jazz sahnesinden uzak geçirdiği yılların acısını fersah fersah çıkaran jazz dedem, hem nüfus kağıdı uyarınca, hem de ruhça yaşıtlarıyla doyulmaz güzellikte albümleri ve konserleri art arda sıralar. Yehudi Menuhin, Martial Solal, Eddie Louis, Gary Burton, Jean-Luc Ponty, gibi müzisyenlerle ortak çalışmaları olan Grappelli, artık doğum günlerini jazz konserlerinde kutlar. Ruhunun hiç solmayan çiçeklerini ayrılmaz kostümü olan gömleklerinde somutlaştırır. Eli ayağı tuttukça dünyayı gezer ve konserlerini sürdürür. Bu turnelerden bir-ikisinde Türkiye'ye gelip **İstanbul Jazz Festivali**'ne de konuk olur.

Larry Coryell, Niels-Henning Oersted-Pedersen ve Charlie Mingus'un "genç Django" adını taktığı Philip Catherine'le 1979 yılında yaptığı **"Young Django"** albümünde kırk yıllık yıllanmış bir tat karşımıza gelir. Stephane ve Django'nun 30'lu yıllarda yakaladığı minörlerin tadıdır bu. İnsan ruhunun bütün üşengeçliğine, tembelliğine ve tutuculuğuna karşın hep yakalamak istediği sesin jazz'daki karşılığını Stephane Grappelli'nin hayli rafine edilmiş kemanından duyan bizleri, hep özlediğimiz sabah ışıkları gibi aydınlatır bu notalar.

Stephane Grappelli, Django Reinhardt'la birlikte jazz'ın ana kıtası sayılan Amerika'ya Avrupa'dan esen ilk jazz rüzgârlarıdır. O dönemin sınırlı iletişim olanaklarına karşın, Avrupa'yla sınırlı kalmayan etkileri günümüzde de sürüyor. **Stephane Grappelli**'nin müziğinde onun imzası yaşıyor hâlâ... Tıpkı yaşı büyüyen bedeninin içinde hiç yaşlanmadan yaşamını sürdüren ruhu gibi, onun müziği de hep baharın coşkusunu ya da bilemediniz sonbaharın minörlü hüzünlerini taşır. Onun müziği kendi dilini konuşur. Kemanı dillenmekle kalmaz; hepimizle bir bir konuşur.

Stephane, Django'yu özleyip onunla müzik yapmak için başka bir yerlere göçmüş gibi geliyor bana... Bu sihirli müziğin duymak istediğimiz sürece bizimle olacağını bilmek beni rahatlatıyor. Şimdi ister misiniz oralardan bizi birlikte selamlasınlar? Yoksa "Don't Worry 'Bout Me" der miydi?..

Stephane Grappelli Diskografi

- *Live At The Blue Note (1996)*
- *Verve Jazz Masters 11 (1994)*
- *85 And Still Swinging - Live At Carnegie Hall (1993)*
- *Live 1992 (1993)*
- *So Easy To Remember (1993)*
- *Jazz Round Midnight (1992)*
- *Meets Earl Hines (1992)*
- *In Tokyo (1991)*
- *Meets Barney Kessel (1991)*
- *Just One Of Those Things (1984)*
- *Best Of Stephane Grappelli (1975)*
- *Satin Doll (1975)*
- *Shades Of Django (1975)*
- *Live In London (1973)*
- *Parisian Thoroughfare (1973)*
- *Stardust (1973)*
- *Afternoon In Paris (1971)*
- *For Django (1962)*
- *At The Winery*
- *The Collection*
- *Compact Jazz*
- *Feeling + Finesse = Jazz*
- *Grappelli, Louis Bellson & Phil Woods*
- *Jalouise*
- *Live At Carnegie Hall*
- *Live In San Francisco*
- *The Master Session Volume 1*
- *My Other Love Is Solo Piano*
- *Olympia 88*
- *Plays Berlin, Kern, Porter & Rodgers & Hart*
- *Plays Gershwin*
- *Plays Jerome Kern*
- *Plays Music Of Gershwin & Porter*
- *Stephane Grappelli: Sonny Lester Collection*
- *Stephanova*
- *Strictly For The Birds*
- *To Django*
- *Top Hat*
- *Vintage 1981*
- *We've Got The World On A String*
- *Young Django*
- *Caravan (1994)*
- *The Evolution Of Mann: The Herbie Mann Anthology (1994)*
- *First Class (1993)*
- *Grappelli/Legrand (1993)*
- *Heroes (1993)*
- *In Paris (1993)*
- *We'll Meet Again: Love Songs Of World War Ii (1993)*
- *Django Reinhardt And Friends (1992)*
- *First Class-Video (1991)*
- *One On One (1990)*
- *Music Makers (1986)*
- *Conversations (1984)*
- *The Indispensable Django Reinhardt (1949-1950) (1983)*
- *Live (1981)*
- *Tivoli Gardens (1977)*
- *Peter And The Wolf (1975)*
- *Paul Simon (1st Lp) (1972)*
- *Limehouse Blues (1969)*
- *Violins No End (1957)*
- *Anything Goes*
- *Best Of The Jazz Violins*
- *Coleman Hawkins & Benny Carter In Paris*
- *Compact Jazz*
- *Compact Jazz*
- *Compact Jazz Sampler*
- *Django Reinhardt 1936-37*
- *Happy Reunion*
- *Hot Dawg (A&M)*
- *Hot Dawg (Gold Disç)*
- *Hot Violins*
- *In Paris (1929-1937)*
- *It Don't Mean A Thing If You Ain't Got That Swing*
- *Jazz Like You Never Heard It Before*
- *La Grande Reunion*
- *Live 1959-1985/The Best Of Martial Solal*
- *London Meeting*
- *Quintet Of The Hot Club Of France (1934-35)*
- *Satin Doll*
- *Skol*
- *Souvenirs (Quintette Du Hot Club De France)*
- *Steff & Slam*
- *Together At Last*
- *Two Of A Kind*
- *Venupelli Blues*
- *Violin Summit*
- *What A Wonderful World*
- *Yesterday*

1 Burada, jazz'ın akımlarından biri olarak değil, temel öğelerinden biri. Müziğin zamanla kurduğu bu özel ilişki, melodinin kendiliğinden akması olarak tanımlanabilir. L.K.

2 Küçük jazz gruplarının ortak adı. L.K.

Derleyen: Ali Sönmez

Şu jazz dedikleri...

'JAZZ çok ciddi bir müziktir. İnsanlar bu müzik için öldüler.' – DIZZY GILLESPIE

Genç koleksiyoncu: Dizzy Gillespie

21 Ekim 1917 - 6 Ocak 1993

Trompetçi, orkestra şefi, aranjör ve besteci, kısa bir deyimle büyük jazz ustası Dizzy Gillespie, Charlie Parker'la birlikte geleneksel Swing kalıplarına getirdikleri köklü ritmik ve armonik yeniliklerle Modern Jazz'ın temel taşlarını koymuş ve Bebop akımının öncüsü olmuştur... Gerçek adıyla John Birks Gillespie, Güney Carolina'nın küçük bir kentinde, fakir bir zenci ailesinin dokuzuncu çocuğu olarak dünyaya gözlerini açtı. Bir duvar ustası olan babası, aynı zamanda geceleri jazz kulüplerinde çalarak ailenin geçimini sağlamaya çalışıyordu. Babasının zoruyla daha küçük yaşta trombon çalmayı öğrenen John, kollarının kısa kalması yüzünden, 12 yaşındayken trompete geçti. Kazandığı bir bursla, bir süre müzik eğitimi alan ve piyano çalmayı da öğrenen John, babasının ölümünden sonra hayatını kazanmak için okuldan ayrıldı. Gerçek anlamıyla müzik kariyeri, 1937'de New York'ta, Teddy Hill'in orkestrasına katılmasıyla başladı. İlk dönemlerinde, o yılların gözde trompetçisi Roy Eldridge'in izinde yürüdüyse de, olağanüstü tekniği ve cümle kuruluşlarındaki ilginç fikirleriyle kısa sürede kendine özgü bir stil oluşturdu. 1940 yılında Charlie Parker'la tanıştı ve onun sıradışı çalış tarzından etkilendi. 40'lı yılların başında çeşitli orkestralarda görev yapan sanatçı, yenilikçi fikirlerini uygulama olanağını ise şarkıcı Billy Eckstine'ın 1944'de kurduğu big band'de buldu. O dönemde, başdöndürücü çalış tarzından dolayı kendisine "Dizzy" lakabı takılan Gillespie, geceleri 52. Cadde üzerindeki Three Deuces ve Harlem'deki Minton's Playhouse gibi kulüplerde, davulcu Kenny Clarke, piyanist Thelonious Monk, davulcu Max Roach ve Charlie Parker'la katıldığı Jam Session'larda, Bebop tarzının yaratılmasına öncülük etti. 1944 yılında Coleman Hawkins'in adı altında gerçekleştirilen ilk Bebop plak kayıtlarına katılan trompetçi, kendi adına ilk plak kayıtlarını ise ertesi yılın başında yaptı. Bunu Bebop'ın ilk başyapıtları kabul edilen, Charlie Parker'la birlikte doldurduğu plaklar izledi. Billy Eckstine'ın orkestrasında çalışırken Bebop'la gelen yeniliklerin büyük orkestralarda da uygulanabileceğini keşfeden Gillespie, 1946-50 yılları arasında kendi orkestrasını kurdu. Kısa sürede birbirinden ilginç bestelerle Big Band repertuarını zenginleştiren ve Küba müziğinin canlı ritmlerini de Jazz'a sokan sanatçı, bazen sıradışı vokallerle süslediği çalışmalarıyla, genelde daha çok aydın kesime hitap eden Bebop akımının en popüler müzisyeni olmayı bildi. Bu başarıda, görsel etkinin ve medyanın gücünü daha o dönemde anlamış olan Gillespie'nin, müziğini sempatik hareketleri, ilginç kıyafetleri, beresi, siyah gözlükleri ve keçi sakalıyla da tamamlaması rol oynamıştı kuşkusuz. Hele buna, güçlü çalış tarzının etkisiyle zaman içinde esneyen ve kopan kaslar nedeniyle balon gibi şişen yanakları ve bir kaza sonucu eğrilen trompeti de eklenince, Dizzy jazz dünyası dışında da iyi tanınan bir çehre oldu. Ancak sanatçının keyifli doğası gereği biraz soytarılığa kaçan bu şovları, onun müzisyenliğinin de bazı çevreler tarafından hafife alınmasına yol açtı. 1950'lerin ortasından itibaren ABD hükümetinin kültür elçisi olarak dünyanın farklı köşelerinde konserler veren ve bu arada 1956 yılında Ankara'ya da gelen Gillespie, Verve plakçılığın patronu Norman Granz'ın düzenlediği Jazz at the Philharmonic konserlerinin değişmez solistleri arasında yer aldı. Dizzy'nin Bossa Nova ve Karayip müziğine ilgi duyduğu 60'lı yıllarda doldurduğu albümler, onu ve bu tür çalışmaları fazla ciddiye almayan eleştirmenlerce gözardı edildi. Zencilerin beyazlarla eşitlik mücadelesi verdiği bu dönemde ABD Cumhurbaşkanlığı'na aday olarak sempati toplayan Gillespie, 1980'lere kadar biraz gölgede kaldı. Yaşamının son 10 yılında ise, Jazz müziğinin duayeni olarak müthiş bir performans sergileyen sanatçı, bir yandan genç yeteneklerin elinden tutarken, öte yandan da festivallere katılıyor, plak kayıtları yapıyordu. 1992 yılında, 75. yaşgünü kutlamaları nedeniyle bir ay boyunca her gece sahneye çıkan Gillespie, bu yoğun temponun bedelini girdiği bir diyabet komasıyla ödedi. Bir süre sonra sağlığı düzelir gibi olurken, bu kez de pankreas kanserine yenik düşerek yaşama veda etti... 50 yılı aşan müzik yaşamı boyunca, sempatik sahne şovları ve alçakgönüllü yapısıyla, Louis Armstrong'tan sonra en popüler Jazz müzisyeni olan Dizzy Gillespie, diğer caz ustalarıyla karşılaştırıldığında, geride görece olarak az sayıda albüm bırakmıştır. Sanatçının diskografisinden yaptığımız seçimleri, her zamanki gibi, jazz'a olan ilginize, bütçenize ve hedeflediğiniz koleksiyonun çapına göre sınıflandırdık. Bunlar arasından belli bir dönemde ülkemize ithal edilmiş olan CD'leri de (her nasılsa bu kez pek çoğu Türkiye'de bulunabiliyor) bir ay-yıldızla işaretledik. Her bölümde öncelikli olarak alınması gereken, en başarılı yapıtları ise birer okla vurguladık.

DERLEME ALBÜMLER

(İlk CD'lerini alacaklar ve kısıtlı bütçeler için)

➪ Jazz Masters -10: Dizzy Gillespie (1950-63) VERVE 516319 C·

■ Compact Jazz (1954-64) MERCURY 832574 C·

■ Talkin' Verve - Dizzy (1957-64) VERVE 533846 C·

■ The Best of Dizzy Gillespie (1974-80) PABLO 2405-411

ÖZGÜN ALBÜMLER

(Kapsamlı bir koleksiyonu hedefleyenler için)

➪ Shaw Nuff (1945-46) MUSICRAFT 70053 C·

■ Pleyel 48 (1948) VOGUE 13415 C·

➪ Bird and Diz (1950) VERVE 521436 C·

■ Pleyel Concert 1953 (1953) VOGUE 15466 C·

■ Diz and Getz (1953) VERVE 833559 C·

■ Roy and Diz (1954) VERVE 521647

■ Sonny Side Up (1957) VERVE 521426 C·

➪ Birks Works (1956-57) VERVE 527900 (2CD) C·

➪ Gillespiana / Carnegie Hall Concert (1960-61) VERVE 519809 C·

■ Perceptions (1961) VERVE 537748

■ The Monterey Festival Jazz Orchestra (1965) BLUENOTE 80370 C·

■ Live at the Village Vanguard (1967) BLUE NOTE 80507

■ 20th & 30th Anniversary (1968) MPS 533550 C·

➪ Dizzy Gillespie's Big 4 (1974) PABLO/OJC 443

➪ Max + Dizzy, Paris 1989 (1989) A&M 6404 (2CD) C·

■ To Diz With Love (1992) TELARC 83307 C·

KOMPLE SETLER

(Fanatik ve 'tuzu kuru' Dizzy hayranları için)

➪ The Complete RCA Victor Recordings (1937-1949) BLUEBIRD 66528 (2CD) C·

➪ Dizzy's Diamonds - The Best of The Verve Years (1950-64) VERVE 513875 (3CD) C·

Not: Aslında bu son set, Dizzy'nin Clef, Norgran, Verve, Philips ve Limelight plak şirketleri için yaptığı 35 civarındaki allbümden yola çıkılarak hazırlanan, ve "Big Band", "Küçük Gruplar ve Konuk Müzisyenler", "Afro-Cuban, Bossa Nova, Calypso" altbaşlıklarını taşıyan 3 CD'den oluşan, kapsamlı bir derleme.

BİR YETMEZ, BEŞ OLSUN!

Tarih: 1956 Yazı **Mekân:** New York'taki bir jazz kulubünün kulisi **Kahramanlar:** Dizzy ve o dönemdeki Big Band'inin trompet seksiyonunu oluşturan dört müzisyen (Joe Gordon, Ermet Perry, Carl "Bama" Warwick ve Quincy Jones) **Vesile:** Ünlü fotoğraf sanatçısı Herman Leonard, 1953 yılında bir kaza sonucu eğrilen trompetini daha iyi duyduğunu farkeden Dizzy'nin artık kendisi için özel olarak imal ettirdiği ve kısa sürede alamet-i farikasına dönüşen eğik trompetleri, orkestranın diğer trompetçilerine dağıtır ve ortaya bu keyifli fotoğraf çıkar...

ŞU CAZ DEDİKLERİ

TRT Radyo 3'te, 5. yayın yılına giren **Şu Caz Dedikleri** programını, 1998 yılı boyunca artık **her Cuma gecesi 23:00-24:00** arasında dinleyebilirsiniz. Her ayın ilk programı, o ay içinde doğan ya da ölen ünlü bir jazz müzisyeninin yaşam öyküsüne ve seçkin yapıtlarına ayrılıyor. Ayın ikinci programında yakın geçmişte CD olarak piyasaya sürülen eski ve yeni kayıtlardan seçmeler var. Her ayın üçüncü programında, jazz tarihine geçmiş bir konserin ya da klüp performansının kayıtları mikrofona gelecek. Ayın son programında ise, "Modern Jazz'ın Efsane Albümleri" dizisi kapsamında, son 50 yılda iz bırakmış bir albüm, arşiv yapmak isteyen müzikseverler için kesintisiz ve anonssuz olarak çalınacak. Jazz'ı bilinçli bir şekilde dinlemek ve sistemli bir biçimde öğrenmek için...

2 Ocak	*1997'nin Önemli CD'leri - 2*
9 Ocak	*Stan Kenton - 2*
16 Ocak	*Yeni CD'ler*
23 Ocak	*"Carnegie Hall Jazz Concert" / Benny Goodman (1938)*
30 Ocak	*"Song for My Father" / Horace Silver (1963-64)*
6 Şubat	*Lee Morgan*
13 Şubat	*Yeni CD'ler*
20 Şubat	*"Jazz at the Philharmonic" / Charlie Parker (1946)*
27 Şubat	*"Speak No Evil" / Wayne Shorter (1964)*
6 Mart	*Ornette Coleman*
13 Mart	*Yeni CD'ler*
20 Mart	*"Satchmo at Symphony Hall" / Louis Armstrong (1947)*
27 Mart	*"Soul Station" / Hank Mobley (1960)*

The rhythm of life
Is a jazz rhythm
Honey,
The gods are laughing at us.

Langston Huges
(Lenox Avenue: Midnight)

JAZZ ve EDEBİYAT

Geçen sayıda, Beat kuşağının gurusu Jack Kerouac'ın "Yolda" adlı başyapıtındaki Jazz müzisyenleriyle ilgili bölümün nasıl hatalı çevrildiğini göstermiştim. Bu kez de, iki yıl önce ülkemizde, "Blöfçünün Rehberi" dizisi kapsamında AFA tarafından yayınlanan "Caz" adlı kitapta devrilen çamlara değinmek istiyorum. İngiltere'nin tanınmış Jazz yazarlarından Peter Clayton ve Peter Gammond'un ilk bakışta hem konuyla, hem de okuyucuyla dalga geçen bir uslupla kaleme aldıkları (ne de olsa aslında, konuyu gerçekten bilenlerin anlayabileceği şeylerden söz edip, Jazz'a aşina olmadan blöf yapacaklarını düşünenlerle de hafiften kafa buluyorlar) "Bluff Your Way in Jazz" adlı kitabın Türkçe çevirisi de ayrı bir kara mizah örneği. M. Fehmi Emre adlı çevirmenin (bilmiyorum gerçek ismi mi?) yaptığı hatalar, Jazz gibi kendine özgü kelime hazinesi olan konularda çevirilerin (haydi diyelim ki olamadı, en azından redaksiyonun), bu işin uzmanı kişilere bırakılması gerektiğini bir kez daha gözler önüne seriyor. Aslında sorun, çevirmenin Jazz kültürünün eksik olmasından önce, basit İngilizce'yi dahi anlamaması ve özgün metne sadık kalmaması. Daha ilk sayfada yer alan, hem Jazz'a hem de İngiltere'ye yönelik ince espriler içeren yazar biyografisinin çevirisine (aslında yeniden yazılması mı desek acaba?) bir göz attığınızda, kitabın ilerki sayfalarında, çevirmenin zorda kalınca nasıl "uçuşlar"a başvurabileceğini hemen kestiriyorsunuz. Peter Clayton'ın yaşamı hakkındaki özgün (ve anlayan için espri dolu) metin aynen şöyle: *Peter Clayton was born in the Deep South of London well below the Fortnum-Mason Line. After a career as a porridge taster and local librarian, he wandered into an anonymous-looking building in Brixton and found himself working for a record company. After several years effort to get out, he managed to escape by a short wavelength and found he was working as a broadcaster. By devious means, such as letting it all happen, he gradually took over several key programmes, sometimes heavily disguised, and joined the ranks of the BBC's immovables, gracing the air with his wit and wisdom until his death in 1991.* Şimdi de Türkçe çeviriye bir bakalım (ve şaşıp kalalım)! Peter Clayton güney Londra'nın derinliklerinde doğdu. Bir gün kendini Brixton'da büyük bir binayı gezerken buldu. Artık plak yayıncısıydı. Derken kısa dalga sayesinde radyoya geçti. Her şeyi kendi akışına bırakarak yavaş yavaş özel programlar yapmaya başladı ve BBC'ye katıldı ve 1991'deki ölümüne kadar zekası ve canlılığıyla bu sıkıcı kurumu güzel bir yer haline getirdi. Yorum yok! Şimdi de kitaptan Jazz bağlamında birkaç "inci" vereyim. Türkçe çeviriyi okuyun ve aslının ne olabileceğini çıkarmaya çalışın; göreceksiniz çok eğleneceksiniz! "...Nehirden yukarı bütün o jazz... bunu da oldukça yüksek düğümlerle çalmayı adet haline getirmişti... Piyanoya çevrilmiş blues... düzenli bir bas figürü üzerine oniki çizgi varyasyonları... Charlie Parker'ın klarnetiyle olan ilk sorunları... Minton'ın Çalgıevi... Monk öyle esrarengiz bir kediydi ki... İyi tanınan kutsal kırmızı sıcak kadınların ilklerinden biri... siyah ve mavi olmaya gönüllü olduğu için... Modern jazz'ı tek elle başlatmadı... hiçbir zaman ses kısma aleti kullanmadı." Ama beni kahkaya boğan şu cümle en müthişi: "Hangi çift Mavi Nota manşetin Andy Warhol tarafından tasarlandığı" *(which two Blue Note sleeves were designed by Andy Warhol)*. Bundan iyisi can sağlığı!...

Fransızca bilen okurlarımız için bir duyurum var: Fransa'da 75 yıldan beri yayınlanmakta olan aylık edebiyat dergisi "Europe", Ağustos-Eylül 1997 ortak sayısını Jazz ve Edebiyat ilişkisine ayırmış. Editörün deyimiyle bir "jam session"a benzeyen bu sayıda yer alan 27 makaleden birkaçının başlıkları şöyle: Jazz Edebiyat Hakkında Ne Düşünüyor, Fransız Edebiyatı'nda Jazz, Jazz Ozanı Jack Kerouac, Toni Morrison Jazz Yapıyor, Julio Cortazar'ın Yapıtlarında Jazz Turu, Afro-Antilles Romanı'nda Jazz. İlgilenenler için yayın ve yayıncı hakkındaki bilgileri vereyim: Europe, no: 820-821 "Jazz & Littérature", 256 sayfa, 95 FF. Telefon: 33.1.43.37.59.04; Faks: 33.1.45.35.92.04.

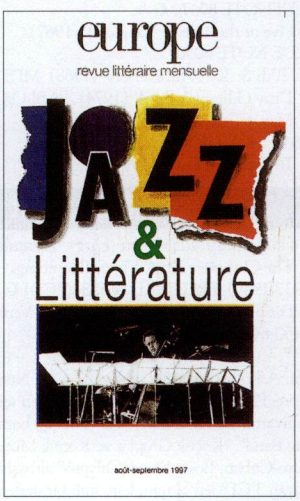

Geçen sayıda ünlü zenci ozan Langston Hughes'ün (1902-1967) "Montage of a Dream Deferred" adlı yapıtında yer alan "Jam Session" adlı minik bir şiirini vermiştim. Bu kitabın, Engin Koparan'ın duru ve yetkin Türkçe'siyle "Ertelenmiş Düş Kurgusu - Caz Şiirleri" adı altında, 1990 yılında Varlık Yayınları'ndan çıktığını hatırlatarak, Koparan'ın çevirisini sunuyorum.

CAZ FASLI

Geceyarısı
kefaletle bırakıldık da
pap-e-de
nezarete
atıldıktan sonra
up-pap-e-de
bir hayalperestin
kuyruğuna tuz serpmekten
pap-e-de

BİR KİTAP / BİR VİDEO

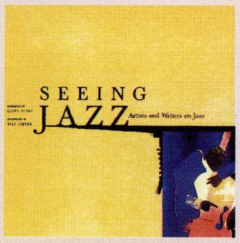

SEEING JAZZ - Artists and Writers on Jazz
Editör: Elizabeth Goldson
Chronicle Books, ABD, 1997
ISBN 0-8118-1732-6
144 sayfa, karton kapaklı, 22.95$

Bu yıl "American Jazz Heritage" programı kapsamında, Smithsonian Institute tarafından düzenlenen bir sergiye eşlik etmek üzere hazırlanan bu sıradışı kitap, ilhamını Jazz müziğinden almış sanat yapıtlarından bir seçkiyi içeriyor. 20. yüzyılın pek çok ozanını, yazarını, ressamını, heykelcisini, fotoğrafçısını ve sinemacısını derinden etkilemiş olan Jazz'ın, tüm bu sanatçılar tarafından ne kadar çok sevilip el üstünde tutulmuş olduğunu görmek bu müziğe gönül vermiş bir kişi olarak büyük bir haz veriyor. Bembeyaz ve kaliteli bir kağıda, pırıl pırıl ve renkli olarak basılmış bu eser, Henri Matisse'den Man Ray'e, Piet Mondrian'dan Jean-Michel Basquiat'ya kadar pek çok ressamdan 100'ü aşkın eser; Hermand Leonard'dan William Claxton'a, Milt Hinton'dan Jean-Pierre Leloir'a kadar 10'u aşkın fotoğraf sanatçısından siyah-beyaz ve renkli 30 adet fotoğraf; Toni Morrison'dan Julio Cortazar'a, Jack Kerouac'tan Langston Hughes'a kadar sayısız edebiyat ustasından düz yazı ve şiir içeriyor. Okuru yormadan yapıtları ön plana çıkaran grafik tasarımı açısından da, bizim bazı çok bilmiş sanatçılarımıza örnek teşkil edeceğini umduğumuz bu kitap, şüphesiz tüm jazzseverlerin kütüphanesinde yer alması gereken bir çalışma.

THE SOUND OF JAZZ
Yönetmen: Jack Smight
Vintage Jazz Classics VJC-2001, ABD, 1990
58 dakika, Siyah-Beyaz, Mono VHS/NTSC, 24.95$

50'li ve 60'lı yıllarda ABD'de sıkça rastlanan canlı televizyon yayınları ile Jazz müziğinin ortak yanı, her iki etkinliğin de o anda gerçekleşmesi ve hata kaldırmamasıydı. Bu video kaset, "The Seven Lively Arts" dizisi kapsamında, 8 Aralık 1957 Pazar günü, saat 17:00'de CBS televizyonunun 58 numaralı stüdyosundan naklen yayınlanan "The Sound of Jazz" adlı bir saatlik programın bant kaydını içeriyor. Ünlü Jazz yazarları Whitney Balliett ile Nat Hentoff'un müzik danışmanlığını üstlendiği programda, altı ayrı grup içinde Count Basie, Roy Eldridge, Doc Chetham, Lester Young, Coleman Hawkins, Ben Webster, Gerry Mulligan, Henry Red Allen, Rex Stewart, Vic Dickenson, Pee Wee Russell, Thelonious Monk, Mal Waldron ve Jimmy Giuffre gibi, farklı tür ve kuşaklardan müzisyenlerle, Jimmy Rushing ve Billie Holiday'in büyük bir uyum içinde, nefes kesen performanslarını izliyor, parça aralarında da yaptıkları müzikle ilgili yorumlarını dinliyoruz. Jazz tarihinde önemli bir yeri olan bu kayıt, resim kalitesi düşük olsa bile, temel jazz video arşivlerinin vazgeçilemez bir parçası. Meraklıları için bu kaydın audio CD'sinin "The Legendary Sound of Jazz Telecast" adı altında İtalyan Base Records şirketi tarafından Bandstand logosu ve BDCD 1517 koduyla yayınlandığını; Columbia/Sony tarafından piyasaya sürülen ve CK 45234 kodu taşıyan "Sound of Jazz" adlı CD'nin kayıtlarının ise gerçekte, bu yayının 5 Aralık 1957 tarihinde gerçekleştirilen provası sırasında yapıldığını ve bu kayıtlarda örneğin Thelonious Monk'un bulunmadığını belirtelim.

SAYILARLA JAZZ

❒ Tüm dünyada satılan CD'ler arasında Jazz CD'lerinin pazar payı: % 5

❒ Tüm dünyada bir jazz CD'sinin ortalama satış adedi: 5.000

❒ Tüm dünyada 1 milyon adetten fazla satmış Jazz albümü (LP+CD) sayısı: 5 (Concert by the Sea / Erroll Garner;Time Out / Dave Brubeck; Kind of Blue / Miles Davis; Köln Concert / Keith Jarrett; Head Hunters / Herbie Hancock)

❒ Tüm dünyada her ay piyasaya sürülen ortalama Jazz CD'si sayısı: 500 (bunların 200'ü eski kayıtlar)

❒ Bir jazz albümünün prodüksiyon maliyeti: 20.000 - 100.000 $

❒ Billie Holiday'in 1930'lu yıllarda bir plak kaydı için aldığı ücret: 50 $

❒ Profesyonel bir jazz müzisyeninin gecede aldığı ortalama ücret: 100 $

❒ Miles Davis'in İstanbul Festivali kapsamında verdiği konser için aldığı ücret: 40.000 $

❒ Dünya üzerindeki jazz festivali sayısı: 1.000'den fazla

❒ Türkiye'deki jazz festivali sayısı: 10'dan az

❒ İstanbul Jazz Festivali'nin her yıl sattığı ortalama bilet sayısı: 50.000

Jazz Sözlüğü

E

Ear - (Sözlük anlamı: kulak) **Ear Man** - Nota okumayı bilmeyen müzisyen (**Faker** ile eşanlamlı); **Ear Music** - Doğaçlama müzik.

Ebony - (Sözlük anlamı: abanoz) Zenci. (*"Ebony Rhapsody"* - Duke Ellington)

Egg Head - (Sözlük anlamı: yumurta kafa) Zencilerin entelektüeller için kullandığı terim (*"Egg Head"* - Cecil Payne)

Eight - (Sözlük anlamı: sekiz) **Eights** - "Sekiz sekiz", Jazz'da solucu müzisyenlerin birbiri ardına sekiz ölçülük doğaçlamaları; **Eighty Eight (88)** - Piyano (88 tuşu olması nedeniyle); **Eighth Ball** (sözlük anlamı: sekizinci top) Koyu tenli zenci (Amerikan bilardosunda sekizinci topun siyah olması nedeniyle); **Eight to the Bar** - 1930'lu ve 40'lı yıllarda Boogie-Woogie müziği.

Every Tub - ("Herkes kendisi için" anlamına gelen "Every tub on its own black bottom" deyiminden) Jazz'da herhangi bir aranjman desteği olmadan doğaçlama. (*"Every Tub"* - Count Basie)

Evil - (Sözlük anlamı: kötü, fena; günahkar) Hoş, müthiş (Zenci ve Jazz argosunda sıkça rastlandığı gibi, ters anlamda kullanılır.)

F

Face - Yabancı (daha çok beyazlar için kullanılır) (*"Facin' the Face"* - Ike Quebec)

Fag (faggart / faggot / faggoty man) - Eşcinsel

Fake - (Sözlük anlamı: sahte; gibi yapmak) Eşlik sırasında doğaçlama yapmak; **Faker** - Bkz. **Ear Man**

Fake Book - (Sözlük anlamı: sahte kitap) Jazz standartlarını biraraya toplayan korsan yayın

Fangs - Bir müzisyenin yetenekli parmakları ya da dudakları

Far Out - Doğaçlama sırasında kendini kaptırıp, kalıpların dışına çıkma durumu

Fast Western - Boogie - Woogie (**Fast Texas** da denir)

Fat Girl - (Sözlük anlamı: şişman kız) Trompetçi Theodore "Fats" Navarro'nun takma adı (şişman ve eşcinsel olması yüzünden bu lakabı almıştır).

Fat Head - (Sözlük anlamı: yağlı kafa) 1. Aptal, salak (sevecenlik ifade eder biçimde kullanılır); 2. Saksofoncu David "Fathead" Newman'ın takma adı.

Fatha - 1. Baba anlamına gelen Father kelimesinin ağızda yuvarlanması; 2. Piyanist Earl Kenneth "Fatha" Hines'ın takma adı.

Fats - 1. Jazz müzisyeni; 2. Şişko; 3) Piyanist Thomas "Fats" Waller ve trompetçi Theodore "Fats" Navarro'nun takma adları.

Feed - (Sözlük anlamı: beslemek, doyurmak) Bir müzisyene eşlik etmek (*"Feedin' the Bean"* - Count Basie)

Feeling - (Sözlük anlamı: duygu) Jazz'da bir parçanın yansıttığı duyguların yarattığı ruh hali

Fellow (fella) - Dost, yakın arkadaş.

Fifty Second Street (52th Street) - 52. Cadde. 1930'lu yıllardan itibaren New York'ta pekçok jazz klübünün bulunduğu ünlü cadde (**The Street ve Swing Street** ile eşanlamlı)

Fill - (Sözlük anlamı: doldurmak) Bir davulcunun tempo tutma dışında çaldığı her şey

Finger Popping - 1. Ölçüyü vurgulamak için parmakları şıklatmak (*"Finger Poppin"* - Horace Silver); 2. Ateşli dinleyici

Fish - (Sözlük anlamı: balık) Kadın. **Fish Market** - (Sözlük anlamı: balık pazarı) Genelev (*"Fish Market"* - Roy Eldridge)

Five - Beşli. **Five by Five** - Şarkıcı Jimmy Rushing'in takma adı. **Fives** - Boogie-Woogie kökenli bir piyano tekniği.

Flag waver - Bir performansta grubun teknik kapasitesini göstermek ve dinleyiciyi heyecanlandırmak için kullanılan hızlı ve enerji dolu parça; ya da bir parçanın aynı özellikleri taşıyan bölümü (genellikle son bölümdür).

Flip - 1. Çılgınca çalmak; 2. Kafayı yemek; 3. Egzantrik; 4. Saksofoncu Joseph Edward "Flip" Phillips'in takma adı. **Flip (One's) Wig** - (sözlük anlamı: birisine peruğunu uçurtmak) Karşısındakini şaşkına uğratacak biçimde çok hızlı ve mükemmel çalmak.

Forty Twenty (40-20) - Caz klüplerinde 40 dakika çaldıktan sonra 20 dakika ara vererek sürdürülen çalışma biçimi

Four - Dörtlü. **Fours** - Dört dört. Solocu müzisyenlerin birbiri ardına dört ölçülük doğaçlamaları.

Four Brothers - bkz. **Brother**

Fox - (Sözlük anlamı: tilki) Alımlı kız. **Foxy** - (Zenci kadınlar için kullanılır) Güzel, seksi ve kafadengi

Freak - 1. Garip, çılgın; 2. Eşcinsel; 3. Teknik bakımdan alışılagelmemiş tarzda çalan müzisyen. **Freak Lip** - Nefesli bir enstrümanı tiz perdede uzun süreyle yorulmadan çalabilen müzisyen. **Jazz Freak** - Jazz delisi.

Free Jazz - (Sözlük anlamı: Özgür veya Serbest Jazz) Alto saksofoncu Ornette Coleman ile piyanist Cecil Taylor'ın öncülüğünde 1950'li yılların sonundan itibaren ortaya çıkan, önceden tanımlanmış akor dizilerine dayanmayan, ölçüsü belli olmayan doğaçlamalar içeren, ve kişisel sololar yerine kollektif doğaçlamaya ağırlık veren jazz türü.

Freelance - Herhangi bir plak şirketine, veya müzik grubuna bağlı olmadan, konserler ve plak çalışmaları için geçici anlaşma yaparak çalan serbest müzisyen.

Frog - (Sözlük anlamı: kurbağa) 1. 60'lı yıllarda yeniden moda olan, 20'li yıllara ait bir dans (*"Doin' the Frog"* - Duke Ellington); 2. Tenor saksofoncu Ben Webster'ın takma adlarından biri (yüz hatlarının kurbağaya benzemesi yüzünden bu lakabı almıştır).

Front - Bir orkestrayı idare etmek. **Front Man** - Orkestra şefi, grubun lideri.

Front Line - (Sözlük anlamı: ön sıra) Bir jazz grubunda seyircinin tam karşısında olan müzisyenler. Bunlar genellikle ritm seksiyonun önünde yer alan solocu nefesli sazlardır.

Funk - 1. Vücuttan gelen kokular; 2. Sperm; 3. 60'lı yılların sonuna doğru ortaya çıkan ve elektrikli enstrümanların yanısıra Afrika ritmlerini yoğun bir biçimde kullanan popüler müzik türü (*"Opus de Funk"* - Horace Silver); Blue Funk - Sinirsel depresyon (*"Blue Funk"* - Ray Charles & Milt Jackson)

Funky - 1. Kirli, pis kokulu; 2. Kötü, seksi; 3. Özgün, gerçek, içten (**Soulful** ile eşanlamlı) (*"The Funky Way to Treat Somebody"* - David Newman); **Funky Jazz** - 50'li yıllarda ortaya çıkan, Blues ve Gospel'ı harmanlayarak siyahi müzik kültürünün özgün öğelerini vurgulayan jazz türü (**Soul Jazz** ile eşanlamlı)

Fusion - İki farklı türün bir potada erimesinden ortaya çıkan melez müzik türü. Önceleri jazz-rock'la eşanlamlı olarak kullanılırken, sonradan latin jazz, funk jazz, pop jazz gibi diğer sentezleri de içeren bir kavrama dönüşmüştür.

Fuzak - Jazz-rock fusion tarzının özelliklerinin, Muzak adı verilen "asansör müziği"yle harmanlanmasından ortaya çıkan ticari ve yavan müzik. Kenny G., Grover Washington Jr., Earl Klugh ve Najee gibi müzisyenlerin yaptığı türde müzik. (**Smooth Jazz** ile eşanlamlı)

CRR'de Jazz...

Zühal Focan

CRR Konser Salonu yeni yıl etkinliklerine 20 Ocak'ta bir İtalyan grupla başlıyor. Mussolini Quartet...

Romano Russelini 1956 yılında ilk konserini verdiğinden bu yana, ABD, Avusturya, Kanada, Meksika, İspanya ve Türkiye gibi sayısız ülkede konserler vermiştir. 1962 yılında "Stüdyo 7" adlı bir İtalyan kanalında plak eleştirmenleri ödülünü almıştır. New Orleans'a davet edilerek, bu şehir adına ithaf ettiği CD'sinin tanıtımını yapmış olan ve İtalya'nın en büyük jazz piyanistlerinden biri olarak tanınan Mussolini'nin yine kendi adına kurduğu dörtlüsünün üyeleri, Uluslararası ve İtalyan jazz dünyasında birinci sınıf jazz'cılar olarak kabul edilir. Aynı zamanda geleneksel oda müziği derneklerinin programlarında da yer alan grup, çok iyi kritikler almış ve tekrar davet edilmişlerdir.

Freddy Cole

28 Şubat 1998 Cumartesi saat 20:00'de CRR'de Hirson-Goodman Quartet yer alacaklar. Saksofonda Chris Hirson, gitarda Geoff Goodman, basta Henning Sieverts, davulda Peter Perefido'dan oluşuyor. Chris Hirson ve Geoff Goodman New York'ta yetişmiş iki sanatçı. Hem konser beraberlikleri, hem de besteciliklerini içeren 20 yıllık bir sanat sürecinde ortaya çok özgün kişilikli, neredeyse otobiyografik denebilecek bir müzik yorumu çıkıyor. Doğu ve Batı Avrupa'yı kapsayan sayısız konser turneleriyle beraber, Montreux, Leipsig, Leverkusen, Freiburg, Strasburg, Münih, Varşova, Leningrad gibi tanınmış Jazz Festivallerine katılmalarının yanı sıra ayrıca kendi eserlerinden oluşan 5 CD'leri de bulunuyor.

13 Mart 1998 Cuma günü saat 20:00'da **Freddy Cole** İstanbullu'lara Nat "King" Cole'den esintiler sunacak. Nat "King" Cole'ün kardeşi olan Freddy Cole Chicago'da

Mussolini Quartet

Nat'den 12 yıl önce doğmuş. Beş yaşında piyanoya başlamış. "Nat, bizi çok etkiledi tabii ki, Ellington, Basie ve Hamp evimizin sürekli konuklarıydılar fakat benim favorim Billy Eckstine'di. Ondan çok şey öğrendim" diyor. New York Juilliard'da eğitim gören Freddy Cole, John Lewis, Oscar Peterson ve Teddy Wilson'dan çok etkilendi. New England Konservatuarından mezun olan Cole, Charlie Mariano, Herb Pomeroy ve Alan Dawson ile çalıştı. Earl Bostic Band'de uzun yıllar çaldıktan sonra kendi grubunu kurdu ve kendi adına albümler kaydetti. 90'lı yıllarda 4 albüm kaydetti. Son albümü "To The End of The Word"deki parçalar Cole Porter, Gershwin, Michel Legrand, Patti Austin, Henri Mancini ve Johnny Mandel bestelerini kapsıyor.

Onun için New York Daily News

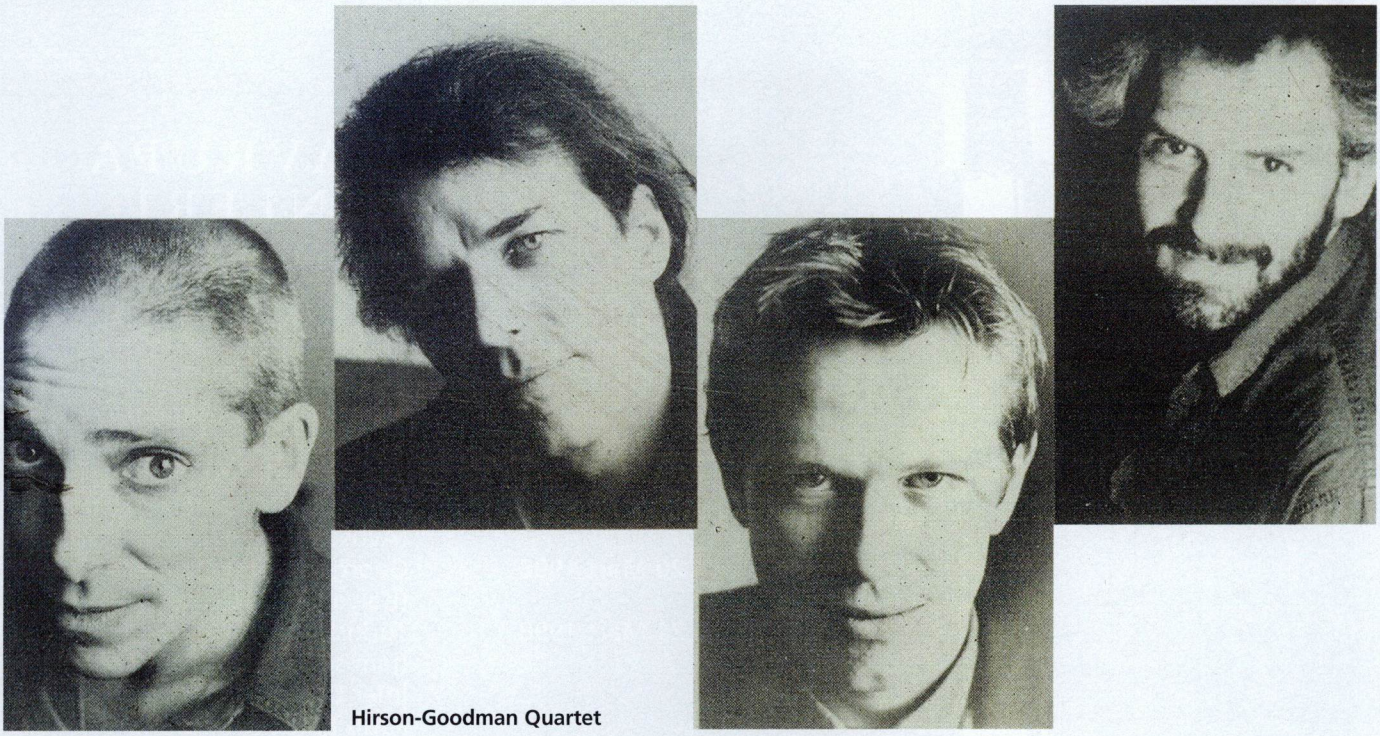

Hirson-Goodman Quartet

yazarı Rex Reed "Freddy Cole tamamen kendine ait müzikal zenginlik ve özgünlüğüyle jazz'ın ön saflarına yerleşmiştir" demesine karşın kendisiyle Pori Jazz Festivali'nde şahsen tanışma ve müziğini dinleme fırsatını yakalamış olmam nedeniyle söylemek gerekirse aynı vokal tınısıyla hemen ağabeyini hatırlatıyor. Yine de pekçok jazz standartlarının yorumunda kendi özgün stilini hemen farkediyorsunuz. Kendi besteleri dışında repertuarı Broadway'den Blues'a, Jerome Kern, Cole Porter, George Gershwin ve Duke Ellington standartlarından Lionel Ritchie, Stevie Wonder ve Kenny Rogers'ın çağdaş çalışmalarına dek uzanan Cole konseri bence kaçırılmaması gereken bir konser olacak.

CRR'in Mart ayı içinde tarihi henüz belirlenmemiş olan bir diğer jazz konseri gitarist sanatçımız **Önder Focan**'a ait. CRR yıllık program kataloğunda 2 Şubat tarihi görünmesine karşın dergimiz baskıya hazırlanırken 6 Mart Cuma olması kararlaştırıldı. Sanatçı bu tarih değişikliğiyle birlikte kendisine eşlik edecek grup üyelerini daha sonra, günlük basın yoluyla duyuracağını söyledi.

21 Mart 1998 Cumartesi saat 20:00'de **CRR Turkish Super Band**'inin konseri yer alacak.

CRR Konser Salonu'nun 9-20 Haziran 1997 tarihleri arasında gerçekleştirmiş olduğu "1.Uluslararası Boğaziçi Festivali"nde projelendirilerek hayata geçirilen Türk Jazz Yıldızları bu sezon daha da genişlemiş bir altyapıyla jazz severlerin karşısına çıkacak. Gerek müziğin ve gerekse sahne akışının kesintisiz bir bütünlük içinde devamının kurgulandığı projenin ana hedefi eski ve yeni nesil Türk jazz müzisyenlerini, yorumcu, besteci ve düzenlemeci olarak biraraya getirmek ve bu proje ile uluslararası sahnelerde de yer alabilmek.

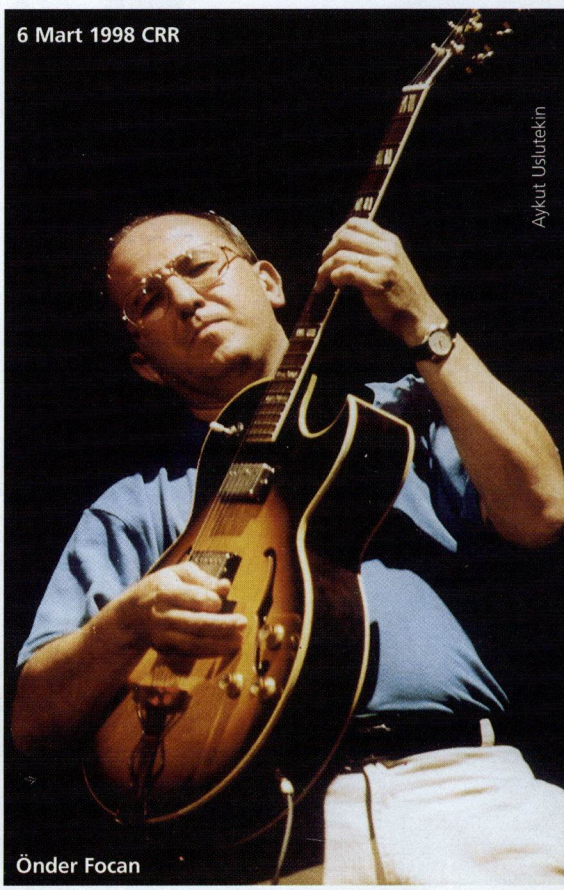

6 Mart 1998 CRR

Aykut Uslutekin

Önder Focan

17-21 Şubat 1998 *Dawn Thompson* (gitar),

2-8 Mart 1998 tarihleri arasında *Scott Hamilton* (tenor saksofon) İstanbul Cafe Gramofon'da çalıyorlar.

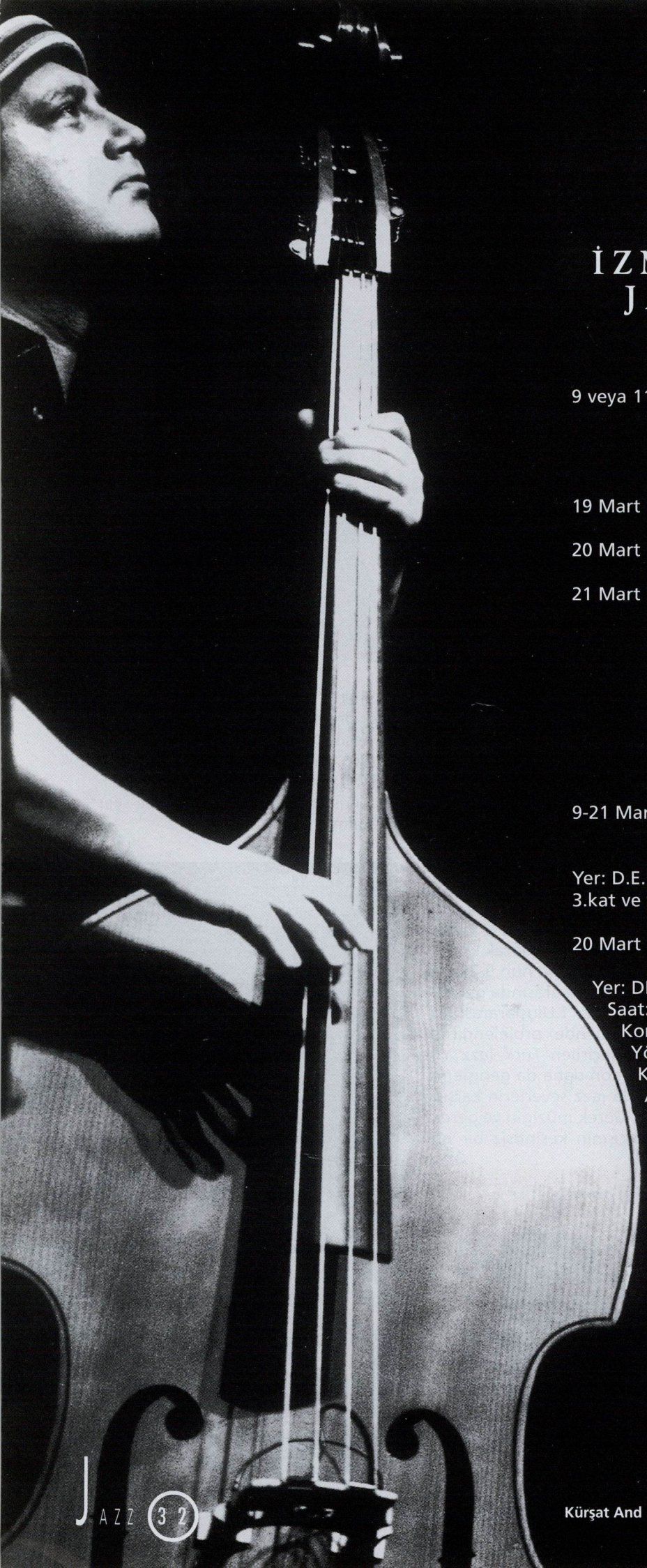

İZMİR 5. AVRUPA JAZZ GÜNLERİ

(KESİNLEŞMEMİŞ ÖN PROGRAM)

9 veya 11 Mart 1998	Bobo Stensson ve Topluluğu (İsveç) Joachim Kühn (Alman) Yunanistan'dan bir grup Richard Galliano (Fransız)
19 Mart 1998	Ensemble Trummer (Avusturya)
20 Mart 1998	George Gaslini Quartet (İtalyan)
21 Mart 1998	Turkish All Star Band (jam-session) İmer Demirer (trompet) Fatih Erkoç (trombon) Tuna Ötenel (piyano) Önder Focan (gitar) Neşet Ruacan (gitar) Kürşat And (bas) Can Kozlu (davul)
9-21 Mart 1998	Aykut Uslutekin "Jazz Fotoğrafları" Sergisi

Yer: D.E.Ü. Sabancı Kültür Merkezi 1.kat, 3.kat ve fuaye

20 Mart 1998 Panel:

Yer: DEÜ Sabancı Kültür Merkezi
Saat: 16:00-18:00
Konu: "Dünya'da Türkiye'de Jazz Eğitimi"
Yöneten: Hülya Tunçağ
Katılımcılar: Neşet Ruacan, Can Kozlu, Aydın Esen, Ali Perret, Nükhet Ruacan, Emin Fındıkoğlu.

Kürşat And

Lalehan Uysal

Vince Danca'nın Caz Takvimi

İlhan Mimaroğlu

Billie Holiday'in ilk plağını 17 yaşındayken, 1933 yılının 27 Kasım günü, Benny Goodman Orkestrasıyla birlikte **Your Mother's Son-In-Law** adlı şarkıyı söyleyerek doldurduğunu biliyor muydum? Şimdi biliyorum. Duvarımdaki takvimde yazıyor.

Başka neler olmuş eski yılların kasım aylarında? Altocu Paul Desmond 1924 yılının 24 Kasım günü San Francisco'da doğmuş. 1890'larda ilk caz topluluğunu kurduğu öne sürülen Buddy Bolden 4 Kasım 1933'te, 63 yaşında, Louisiana'nın Jackson kentinde ölmüş. Les Brown orkestrasıyla Doris Day **Sentimental Journey**'nin plağını 20 kasım 1944'te doldurmuşlar. 1840 yılında saksofonu icat eden Adolphe Sax 6 kasım 1814'te Belçika'da doğmuş.

Bunları hep, Vince Danca'nın "The Compleat Jazz Calender" adını verdiği takvimden öğreniyorum ("tüm, tam, bütün" anlamına **complete** sözcüğünün **compleat** diye yazılması sözlükte yoksa da, özel bir önem ilettiği sanısıyla, sırası düştüğünde öyle yazılır).

Takvimin sayfaları aylık. Her bir sayfada bir cazcı fotoğrafı. Altında, bir cazcıdan alıntı. Karşımdaki fotoğraf, davulcu Joe Jones'un.

Alıntıya gelince, en başarılı plağının hangisi olduğunu sormuşlar Woody Herman'a (1982 yılında). "Aynı kadınla 46 yıldır evliyim ve kendisine hep tutkunum; bu rekoru kırabilir misiniz?" demiş. Anladınız değil mi? Plak, **record**, rekor.

Vince Danca'yla telefonda konuşmak istedim. Aradım, buldum numarasını. Illinois'da bir yer. Telesekreter çıkmazına düşme korkum boşunaymış bu kez. Çıktı karşıma Vince Danca.

Nasıl başlamış caz takvimciliği işine?

"Öğretmendim ben. Emekliyim şimdi. Günlerden bir gün, Noel sırasında, bir kitapçı dükkanına uğramıştım. Gözüme birçok takvim ilişti. Çeşitli konularda takvimler. Aralarında iyi bir caz takvimi yoktu. Bir iki caz takvimi vardı ama yetersizdi bunlar. Cazcıların fotoğrafları, el yazıları, o kadar. Cazın geçmişinin önemli olaylarının günlerini içeren bir takvimin, caz meraklılarının, caz plağı koleksiyoncularının ilgisini çekeceğini düşündüm. Evi plakla dolu bir caz koleksiyoncusu arkadaşımla, Bill Korst ile birlikte takvimi toparlamaya başladık. Küçük bir FM radyo istas-

yonunda pazar sabahları caz programları yapar kendisi. Benden az daha yaşlıdır. 65 yaşındayım şimdi. Yıllardır caz plağı toplarım. İlk gençlik yıllarımdan beri".

Vince Danca'dan bana bir fotoğrafını göndermesini istemiştim. İki üç gün sonra çıktı postadan fotoğrafı. 13 yıl önce, bir televizyon istasyonunda hava raporcusu olarak çalışırken çekilmiş bir fotoğraf olduğunu açıklamış kısa mektubunda.

Peki, nerelerden elde ediyor Vince Danca takvimindeki o bilgileri?

"Birçok kaynaktan. Elimde diskografiler var. Bugünlerde diskografi hazırlamakla uğraşanların sayısı artmaya başladı. Bir parçanın nerede, ne günü, kimlerle ve kaç kez ses çekiminin yapıldığını öğreniyorsunuz. Bunlardan başka birçok caz kitabına ve bunların arasında cazcı biyografilerine başvuruyorum".

İyi ama, bu bilgiler tükenmiyor mu?

"Şimdilik tükeneceğe benzemiyor. Boyuna yeni bilgiler çıkıyor ortaya. Cazcı biyografileri yazılıyor. Bugün eski günlerin cazcılarından pek azı yaşıyor henüz. Ama, ölümlerinden önce kendilerinden edinilmiş bilgileri de içeren biyografiler yayınlanıyor neyse ki. Fotoğrafları türlü kaynaklardan, bu ara büyük orkestraları ve yöneticilerini tanıtım amacıyla çekilmiş fotoğrafları toplayanlardan elde ediyorum".

Takvimdeki bilgiler bir yıldan öbürüne tekrarlanıyor mu? Yoksa her bir yılın takviminde tümüyle yeni bilgiler mi yer alıyor?

"Pek öyle değil. Tekrarlıyorsam da bilgileri, yenilerini de ekliyorum. İlk takvimde gün başına bir ya da iki bilgi vardı. Gitgide bunlara eklemeye başladım. Ama ne alıntıları tekrarlıyorum, ne de fotoğrafları. 1930'lardan, 40'lardan, 50'lerden, büyük orkestralar çağından iyi fotoğraflar bulmak kolay değilse de".

Geçen yılın takvimini atmamışım. Bulup çıkarıyorum bir yerden. Geçen yıl dediğim 1996. Kasım ayı sayfası. Cab Calloway'in fotoğrafı. Alıntıysa Hal McIntyre'dan. The Glenn Miller Story filminden söz etmiş. 1954 yılında, film piyasaya yeni çıktığında. O filmde müzikten ötesinin anlam taşımadığını söylüyor. "Glenn'i insan sıcaklığıyla dolu bir kişi yapıp çıkarmışlar; oysa dünyaya gelmiş en soğuk balıktı" diyor. Glenn Miller'in altocosuydu McIntryre.

Fotoğraflar ve alıntılar dışında başka değişiklikler, hele eklemeler var mıymış 1996 yılının kasım sayfasında? Günleri bir bir taramalı. Taradığım kadarı, bir değişiklik bir ekleme gözüme çarpmıyor. Öbür sayfalarda vardır belki.

Bilgilerin tekrarlanması gerekli. Takvim olduğuna göre yıl bittiğinde yerine yenisi asılacağına göre, biten yılın takvimindeki bilgiler gitsin mi göz önünden? Bu bakıma Vince Danca'nın takvimi kitap yerine geçiyor. Duvarda asılı bir kitap. 12 sayfalı bir kitap. Bugün ayın kaçı diye baktığınızda, o gün, diyelim ki Count Basie Orkestrası'nın, 1936 yılında, Kansas City'den yola çıkıp doğu kıyısında bir yerlere, oradan da dünya çapında bir üne doğru yöneldiğini öğreniyorsunuz. Ya da Phil Woods'un 1931 yılında, Massachusetts'in Springfield kentinde doğduğunu. O gün, 2 Kasım. Phil Woods'un altocu olduğu da belirtilmiş. Adları geçen bütün öbür kişilerin hangi çalgıları çaldıklarının, çalgıcı değillerse ne iş gördüklerinin belirtilmesi gibi. Ne olur, ne olmaz! Bilmeyebilirsiniz.

Takvimini hem de kitap olarak yayınlamayı düşünüyor mu Vince Danca?

"İsterdim bunu yapmak. Bir caz almanağı olarak büyütmek. Daha çok bilgi koymak içine. Ama henüz bu işe yanaşan bir yayınevi bulamadım. Başvurdum birkaç yayınevine. İlgilenmiyor değillerse de mırın kırın ediyorlar şimdilik".

Sürümü, satışı nasıl takvimin?

"Pekçok değil. Yılda yaklaşık 1500 tane. 600-700 adresli bir posta listem var. Radyo istasyonları arasında da ilgilenenler oluyor. Özellikle yayınlarında caza da yer veren kamu istasyonları. Dinleyicilerden bağış toplamak için takvimi armağan diye kullanan radyo istasyonları da var".

Amerika dışı ülkelerde ilgilenenler var mı takvimle?

"Oluyor. Özellikle İngiltere ve İtalya'da. Takvimi uçakla postalamak biraz pahalıysa da. IAJRC adlı bir örgütün üyesiyim. International Association of Jazz Record Collectors: Uluslararası Caz Plağı Koleksiyoncuları Birliği. Üç ayda bir çıkarttıkları bültende, türlü ülkelerdeki caz meraklılarının adları ve adresleri yer alıyor".

Vince Danca trompet çalıyor hem de, yeterli bulamıyorsa da çalışını "Henüz 65 yaşında olduğuma göre, çalışımı geliştirmek için gecikmiş saymıyorum kendimi" diyor.

1997 yılının son ayına geldik. Sayfayı çevirmeli. Hem de yeni yılın, 1998'in takvimini ısmarlamalı. Nereye yazıp ısmarlayacağımı bildireyim. Bu yazıyı okuyanlar arasında takvimi edinmek isteyenler olabilir.

Compleat Jazz Calender
1191 Roxbury Close
Rockford, IL 61107
(ABD)

Şimdi 1997 Aralık ayı sayfası duvarımda. Trompetçi ve orkestra yönetmeni "Sonny" Durham'ın fotoğrafı. Alıntı da cazdan nefret eden Irving Berlin'den. Benny Goodman'ın **Blue Skies**'ı çalışını dinlediğinde Goodman'a şöyle demiş: "Dinlediğim en inanılmaz çalış. Sakın bir daha böyle şey yapma".

Neler olmuş aralık ayının geçmiş günlerinde? 1947 yılının 27 Aralık günü Woody Herman orkestrası, tenor saksofoncu Stan Getz'in sololarının da yer aldığı **Four Brothers** ve **Early Autumn**'ın plaklarını doldurmuş. 31 Aralık 31 Aralık 1938'de davulcu Buddy Rich, Artie Shaw'ın orkestrasına girmiş. 15 Aralık 1911'de Stan Kenton, Kansas'ın Wichita kentinde doğmuş.

Ama, ne görüyorum gazetede bu ara? Stephane Grappelli ölmüş. Paris'te."Dün öldü" diyor gazete. Demek ki 1997 aralık ayının ilk günü. Fıtık ameliyatından sonra ölmüş. O yaşta (89 yaşında) pek mi gerekliydi fıtık ameliyatı?

Vince Danca'nın 1998 takvimi, onsekizincisi çoktan basılmış ve postalanmasına başlanmış olduğu için Grappelli'nin ölümü bir yıl sonraki takvime girecek.

Unutuyordum belirtmeyi: keman çalardı Grappelli.

Hi-Fi Kulübü

hakkında bilmek istediğiniz herşey

(ama sormaya çekindiğiniz)

Tunçel Gülsoy
e.mail: tuncel@comnet.com.tr

Sevgili dostlarımız,

Bu gün sizlere Woddy Allen'ın bir filminin isminden esinlenerek hazırladığım bir yazıyı sunuyorum. İstanbul Hi Fi Kulübümüzün bir üyesi olarak bana çevremden sık sık gelen soruların cevaplarını sizlere bir yazı haline döktüm:

Hi Fi Ne demektir?

Hi Fi İngilizce Hi Fidelity anlamına gelen sözlerin Amerikanca'da kısaltılmış olan şeklidir. Türkçe anlamı "Yüksek Sadakat" demektir. Burada kastedilen şey beraber olduğunuz hanım veya beye olan değil müzik denen güzelliğin icrasına sadakattir. Hepimiz biliriz ki müzik kaydedildiği andan evlerimizde dinlediğimiz hale gelinceye kadar birçok değişikliğe uğrar. Hi-Fi meraklıları işte müziğin yaratıldığı o en saf halinde bir anlamda konservelenerek sonradan tekrar açıldığı (yani dinlendiği anda) aslı gibi dinlenmesini amaçlarlar.

İstanbul Hi-Fi Kulübü Nedir?

Vizon Show'un yaratıcısı Kamil Şükun'un önderliğinde ufak bir grup Hi-Fi severin 4 yıl önce konunun tutkunlarını bir araya topladıkları bir kulüptür. Kamil beyden sonra Nejat Başar ve Adnan Arduman ikinci ve üçüncü dönem kulüp başkanlıkları yapmışlardır. Halen kulüp başkanı Can Elgiz'dir ve gelecek dönemde de Osman Tümay olacaktır.

Kulüp ne yapar?

Her yıl çalışma dönemi olan Ekim-Haziran ayları arasında 9 toplantı yapılır. Bunlardan 4 tanesi Hardware dediğimiz Hi-Fi ekipmanını tanıtmak ve değerlendirmeye yönelik olanlardır. 4 tanesi de software olarak adlandırılan müzik üzerine olan konuşmalardır. Ancak her iki çesit toplantıda da hem software hem de hardware vardır, duruma göre bazen biri bazen de diğeri öne geçer.

Bu yıl neler yaptınız?

Bu yılın ilk toplantısında IDSO çellocularından dostumuz Alp Altıner bizlere çello'nun bir enstrüman olarak yaylı sazlar tarihindeki yerini ve gelişimini anlattı. Alp aynı zamanda ülkemizde çok az rastlanan bir enstrüman yapımcılarından biri olarak bize çellonun imalat tekniklerinden bahsetti. Bu arada yaylı sazlar yapımında kullanılan aletler ayrı bir masanın üzerinde meraklılara gösterildi. Günü Alp'in eşi Suzan hanımın mini bir çello konseri tamamladı. İkinci toplantımız hardware idi. LP ve CD'nin ses olarak mukayesesini yaptığımız bir düzeni İstanbul'un ileri gelen Hi-Fi dükkanlarından "Lotus Elektronik" kurdu. Monitor Audio Studio 60 speaker'lar ve Audio Research amplifikatörler dinledik. İki ayrı konuşmacı Dr.Arı Balcı ve Mahmut Yener önce biz-

HI-FI
HIGH END

THE GRYPHON

Wadia DIGITAL
The Leader in Signal Conversion
CD PLAYERS

PLATINUM

SPEAKERS TRIANGLE ELECTROACOUSTIQUE

Audio Analogue®
HANDCRAFTED IN ITALY
AMPLIFIERS

CABLES CARDAS®

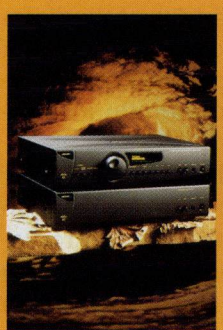

ARCAM
AWARD WINNING COMPONENTS

MERKEZ İZMİR — FİL ELEKTRONİK ALSANCAK TEL: 0.232.422 16 87
İSTANBUL — REFERANS AUDIO ORTAKÖY TEL: 0.212.236 21 74
ANKARA — VTR KAVAKLIDERE TEL: 0.312.426 92 80

lere her iki formatın olumlu ve olumsuz yönlerini vurguladılar. Sonra aynı albümleri hem CD hem de LP olarak dinledik. İsteyen kendi albümlerini getirerek tartışmaya katıldı. Üçüncü toplantımızda değerli müzik araştırmacısı ve emprezaryosu Mehmet Reşit Erol bizlere klasik müzik dünyasındaki serüvenlerini anlattı. Türkiye'de ilk gerçekleştirilen klasik müzik albümlerinin bazen güldürücü bazen de düşündürücü öykülerini dinledik. Ama öykülerinin yanı sıra Mehmet beyin albümlerini gerçekten dinledik. Ergican Saydam'ın çaldığı Lizt'in Marş Parafaraz'ı, Betin Güneş'in yönetiminde Köln Senfoni Orkestrasını, Bela Bartok ve Adnan Saygun'un yer aldığı Türkiye'nin ilk uluslararası katologlara girmiş CD'sini dinledik. Ayrıca Mehmet Beyin Donizetti paşanın İstanbul'daki mezarını bulup dünyaya duyurmasının öyküsünü öğrendik. Dinlenecek albümler için "Nefan" şirketi KEF Reference 4 speaker ve Quad 77 amplifikatör sisteminden oluşan bir sistem kurdu.

Gelecek ay ise yine ülkemizin bir başka ileri gelen Hi Fi firması Akusta'nın önderliğinde bir toplantımız olacak. Üç ayrı preamlifikatörün bir biri ile kıyaslanacağı bir müzik sistemi kurulacak ve değişik karekterlerdeki müzikleri orada dinleyerek karşılaştıracağız. Ayrıca aylık toplantıların dışında da toplanıyoruz. Kasım ayında İstanbul'un en güzel Jazz mekanlarından biri olan Gramofon'a gittik ve ünlü Amerikalı trompetçi Ted Curson'u dinledik. Şubat ayında ise eşli olarak gece toplanacağız ve kulübümüzün kuruluş yıldönümünü kutlayacağız.

Nerede toplanırsınız?

Her ay Hyatt Regency otelinin balo salonlarından birinde toplanırız. Normalde her ayın üçüncü perşembe günü olmasına rağmen tatiller ve benzer sebepleri gözönüne alarak günlerimizi değiştiririz. Toplantı için 12.30'da toplanmaya başlarız. Herkes yemek parasını öder ve yaka kartını alır. Bu arada değişik gruplar halinde sohbetler olur. Saat 13.00'de yemek ve toplantı gündemi başlar. Saat 13.30'da o günün aktivitesi veya konuşmasına geçeriz. Normal olarak 14.30'da bitiririz. Ama tam toparlanmamız bazen 15.00'e kadar uzayabilir. Bu arada Hyatt'ın enfes yemekleri olduğunu da belirtelim.

Üyeleriniz kimler, kimler üye olabilir, üye olmak için Hi-Fi ekipmanı sahibi olmak şart mıdır?

Yaklaşık 70 kadar üyemiz var. Bunlar çeşitli mesleklerden ve sosyal çevrelerden kişiler. Mühendisler, doktorlar, tekstilciler, mütahhitler, bankacılar, reklamcılar ve daha birçokları. Çok seçkin ve hoş insanlardan oluşan bir topluluk. Homojen olmayan bir grup ama hepsini birbirine bağlayan birşey var, Hi-Fi tutkusu. Bu tutkuyu paylaşan herkes kulübe üye olabilir. Çoğu zaman üyelerimiz bir başka mevcut üyemizin arkadaşı olarak bizleri tanır. Bir toplantımıza misafir olarak katılır. Devam etmek isteyenler kulüp sekreterine kartvizitlerini bırakarak bir sonraki toplantının davet listesine dahil olurlar. Hi-Fi ekipmanı sahibi olmak bir şart değildir ama kulübe katıldıktan sonra ister istemez Hi Fi ekipmanı sahibi olmaya başlayacağınızı da hatırlatayım çünkü ortam insanın içindeki daha güzel sese erişme dürtüsünü şiddet ile etkiliyor ve her vardığınız noktada daha da iyisini istiyorsunuz.

Kulübün üyelerinden bir kısmı İngiltere'de bir Hi-Fi gezisinde...

Başka ne faaliyeteriniz var?

Internet de bir web sayfamız var ve burada hem kendi kulübümüzü tanıtıyoruz hem de dünyadaki başka benzer kulüpler ile ilişkiler kuruyoruz. Her hafta Açık Radyo'da Adnan Arduman'ın ev sahipliğinde cumartesi günleri "Kayıtsız Kalabilir misiniz?" isimli radyo programında bir üyemiz kendi koleksiyonundan albümleri dinleyicileri ile paylaşıyor.

Hi-Fi pahalı bir hobi midir?

Hem evet hem hayır. İşin gerçeği bu merakın maddi sınırını veya bir tavanı yok gibidir, ama iyi ve kaliteli müzik dinlemek her şeyden önce bir kalite ve bilinç meselesidir. Çok mütavazı bütçeler ile de güzel müzik dinleyebilirsiniz. Hem unutmayın son tahlilde Hi-Fi müzik dinlemek için bir araçtır, onu kendisine amaç olarak seçen meraklılar vardır ama kulübümüzün çoğu üyesi fevkalade meraklı ve müziği derinlemesine dinleyen kişilerdir ve koleksiyonları değme radyo istasyonunda, üniversitede olmayabilir. Ayrıca bu bir tercih meselesidir. Kendisine otomobil alamadığı halde evinde güzel bir müzik setinde bu hobisini tatmin eden insanlar çoktur.

Sizlere katılmak istiyorum, ne yapabilirim?

Bir sonraki toplantımız 21 Ocak 1998 günü olacak, bize telefon edin ve oraya gelin. Ayrıca aşağıda belirttiğimiz Web sayfamızdan da bize ulaşabilirsiniz. Unutmayın gerçekten isteyen ve arayan sonunda mutlaka bulur.

web sayfamız: www.ihfi.org.

RÖP.

Büyülü Bagetlerden Jazz Tarihi:

Max Roach

Hülya Tunçağ

Jazz tarihini, yaşayanların doğrudan ağzından dinlemek çok heyecan verici oluyor. Tıpkı, Dizzy Gillespie ile otel odasındaki söyleşide ya da Chan Parker ile Kuşadası Jazz Festivali'nde yaptığımız o doyumsuz sohbetlerde olduğu gibi. Davulda bir ekol sayılan Max Roach da, Gillespie ve Charlie-Chan Parker çiftinin yakın dostu. Birlikte jazz'la yoğrulmuşlar, acı ve tatlı birçok anıyı paylaşmışlar. Ne yazık ki Bird'ün erken ölümüyle onu yakından tanıma olanağını kaçırdık. Max Roach'u tanıma şansını ise 22-26 Ekim arası 1991 yılında gerçekleşen 1.Akbank Jazz Festivali sırasında elde edebildik. Sanatçı, 23 Ekim Çarşamba günü yaptığı basın toplantısında, yaşamından söz ederken müthiş bir jazz tarihi dersi de vermişti.

Roach teyplerin kayda geçmesiyle söze başladığı için, bizlere çok az soru sorma fırsatı kalmıştı. İşte onun ağzından yaşamı ve kısa sorularla araya girebildiğim kadarıyla Bebop yılları.

Roach: 1924'de North Carolina'da doğdum. Doğduğum yıl, Amerika'daki büyük krizden az önceydi. Altı yaşımdayken ailem New York'a göçetti. Harlem'e. 1930'ların başında Harlem, jazz için çok zengin bir yerdi. Duke Ellington, Bessie Smith, Fletcher Henderson gibi jazz büyüklerini kulüplerde dinleyerek büyüdüm. O zaman tabii bunların kim olduklarının pek ayırımında değildim. Jazz müziğini kiliselerde öğrenmeye başladım. Okuldan sonra kiliselere giderdik ve burada bizi müzikle tanıştıran kişiler, işsiz jazz müzisyenleriydi. Dolayısıyla bu yerlerde çok şanslı bir evre geçirdik. Manhattan Konservatuarına gidinceye kadar uzun zaman müzik çalıştım. Okula Amerika'nın her yerinden gelen müzisyenler de aynı evreden geçiyordu. Büyük müzisyenlerin yaşadığı New York'da bulunmak bir ayrıcalıktı. Henüz onaltı yaşımdayken Duke Ellington ile çalışma olanağını elde ettim. Yine, Coleman Hawkins, Roy Eldridge, Hot Lips Page, Sidney Bechet ile ayrıca Baby Dodds, Chick Webb, Sidney Catlett gibi büyük davulcularla çalışma şansına eriştim. New York'da büyümenin avantajıyla bütün zamanın büyükleri ve dehalarını tanıma olanağını bulmuştum. Çünkü New York, bu müziğin beşiğiydi. Ayrıca, yalnızca müzikle değil, konferanslarla ve albümler yaparak kendimi geliştirdim.

"İlk plak kaydınızı ne zaman yaptınız?"

Roach: 1943 yılında, Coleman Hawkins ve Dizzy Gillespie ile. O zamanlar ondokuz yaşındaydım. Bu, Bebop döneminin de ilk kayıtlarıydı.

Bebop'ın ortaya çıkışında ve yerleşmesinde de politik bir neden vardı. Savaş sırasında hükümet yeni bir eğlence vergisi çıkarmıştı. Bu ekstra vergi, vodvil sanatçıları, şarkıcılar ve komedyenler içindi. Bu da gelirlerinin yüzde yirmisiydi. Halk arasında dans edenler de bu vergiye dahildi. Eyalet, şehir vergisi gibi bütün bu eklenen vergilerden dolayı bütün büyük orkestralar iflasın eşiğine gelmişti. Kulüp sahipleri, şarkıcılar ve dansçılarla birlikte orkestra üyelerinin de paralarını karşılayamıyorlardı. Böylece, bir kulüp sahibinin giderlerini karşılayabileceği tek eğlence türü, danssız, şarkısız enstrümental müzik oldu. Ve Coleman Hawkins, Dizzy Gillespie, Charlie Parker, Art Tatum gibi isimler ön plana çıkmaya başladı.

II.Dünya Savaşı sırasında hükümetin yüklediği ekstra vergiler, Bebop türünün doğmasını sağladı.

"Peki enstrümental müziğe hiç vergi yok muydu?"

Roach: Hayır yoktu. Örneğin Frank Sinatra, Billie Holiday gibi şarkıcılar sahneye çıkarsa onlara hemen vergi yükleniyordu. Büyük orkestralar da bu vergiye dahil

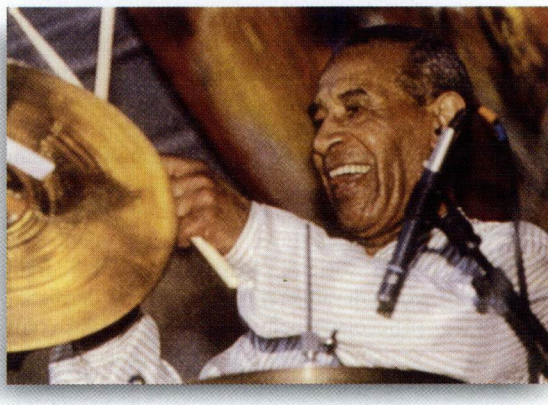

olduğu için bu dönemde orkestralar ortadan kalkmaya başladı. Count Basie, Duke Ellington, Benny Goodman gibi müzisyenlerin liderliğindeki büyük orkestralar, beşlilere, altılılara dönüşmek zorunda kaldı. Bu durum, Kore Savaşı'nın bitimine kadar sürdü. Bu dönemden sonra bütün müzik endüstrisinde bir dönüş oldu. Çünkü, doğrudan doğruya küçük Rock'n Roll toplulukları ve dolayısıyla Beatles dönemi başlamıştı. Hiçbir zaman büyük orkestralar eski yıllarına dönemedi.

"Bu orkestraların ünlü solistlerine ne oldu?"

Roach: 1940'ların başından sonuna kadar olan dönemde, yalnızca çok güçlü virtüözler iş bulabildiler. Bu nedenle, bugün kendilerini çok iyi tanıdığımız Charlie Parker, John Coltrane, Dizzy Gillespie, Bud Powell, Miles Davis gibi değerler ortaya çıktı.

Bugün de Marsalis kardeşler gibi genç sanatçılar, benim yetişmiş olduğum o zamanın müziğini ve virtüözlerini inceleyerek o dönemi irdeliyorlar.

"Derler ki, senfonik müzik antidemokratik, jazz müziği ise en demokratik müziktir. Çünkü, bir senfoni orkestrasını, solistler de dahil tek kişi yönetir. Monarşi egemendir ama jazz müziği bunun tam tersi. Ne dersiniz?"

Roach: Çok doğru. Jazz, en demokratik müziktir. Toplu yaratıcılığa dayanır. Bir jazz topluluğu kurarken işte bu nedenle uyum sağlayabileceğiniz kişileri toplayabilmek önemlidir. Bir dörtlüde herkes çok önemlidir. Senfonik müzikte olduğu gibi yalnızca yönetici, besteci ve bazen de solist önemli değildir. Orkestrada yüz sanatçı olabilir. Ancak, onlardan doksanyedisi hizmetçi gibidir. Bu hizmetçiler kendilerini geliştirmek ve yaptıklarının en iyisini vermek zorundadırlar ama yaratıcı olarak hiçbir rolleri yoktur. Oysa, jazz'da bizler davulcu, basçı, piyanist olarak biraraya geldiğimizde kollektif birşeyler yapmak zorundayız. Yeteneklerimizi ve becerililerimizi kollektif yaratıcılık için kullanmalıyız. Bunun için de, tematik bir hat yazılır ve bu tema üzerinde yaratıcılık olarak sergilenir. Şimdi Charlie Parker'ın bizi toplu çalıştırmasıyla ilgili bir öykü anlatayım: "Biz; Bird, Miles Davis, ben, Duke Jordan ve Al Haig, yani topluluk üyeleri o yıllarda plak yaparken, Charlie Parker yalnızca bir part yazardı. Tek bir melodik hat yazardı ve bunu yalnızca trompet için yapardı. Ardından trompet partını alto saksofona transpoze ederdi. Daha sonra da piyanist ve bascıya trompetçinin melodisinin armonik yapısını söylerdi. Genellikle blues olurdu bu. Yalnızca oniki ölçülük.Örneğin piyaniste ve basçıya, "bu sibemol blues" derdi. Tonunu söylerdi. Davulcuya ise, "bildiğin yolda devam et, bildiğin gibi çal" derdi. Şaşırtıcı olan şuydu: Bütün bu bir dakika olur ve hemen stüdyoya girerdik. Hiçbir zaman prova yapılmazdı. Charlie "Bird" Parker'ın müziği ise o zamana göre alışılmadık bir müzikti. Alışılmadık birşeydi. Biz de bu doğaçlamayla üç saatte bir plak bitirirdik. Bugün de aynı şeyi yapıyoruz. Kısacası jazz müziği, en demokratik müziktir. Herkes bu yaratıcı atmosfere katılabilir.

Jazz tarihine en melodik ve swingli davulcu olarak geçtiniz. "Drum Also Waltzes" adlı yorumunuzda olduğu gibi bir ritim çalgısıyla ezgi çalabilmek, o çalgının işlevini saptırabilir mi?

Roach: Aslında benim melodik bir davulcu olduğum tam olarak doğru değil. Çünkü davul seti, ses perdesine sahip değildir. Davul, vurucu bir sesdir. Ritmik cümleleri geliştirdim ben. Bu bir şiir yazmaya benzer. Bir ritim söylersiniz. Aynen yanıtlarsınız. Bir konuşma gibidir. Ben ritmik konuşmayı geliştirdim.

"Tıpkı Rap'de olduğu gibi".

Roach: Teşekkürler, Rap gibi. Cümleleri özel bir yöntemle bu şekilde geliştirdim. Davulda oniki ölçülük bir blues'u çalabiliyorum. İşte bu nedenle müzik yazarları, müzisyenler, Max melodik bir davulcu diyorlar. Ben, yalnızca, ses perdesi olmayan davul gibi çalgıda ritmik cümleleri organize ettim. Bu melodik bir yazı. Rap gibi aynı tarzda bir çalışma. Rap sanki takma bir ad gibi, bana göre Rap bir konuşma sanatı.

"Anımsadığım kadar, sizin Rap'la ilginiz 1980'lerde başlıyor değil mi?"

Max Roach - Discography

THE MAX ROACH 4 PLAYS CHARLIE PARKER (1995)
TO THE MAX! (1991)
SURVIVORS (1984)
M'BOOM (1980)
DRUMS UNLIMITED (1966)
PERCUSSION BITTER SWEET (1961)
DEEDS, NOT WORDS (1958)
WE INSIST "FREEDOM NOW SUITE" (1958)
JAZZ IN 3/4 TIME (1957)
PLUS FOUR (1957)
AWARD WINNING DRUMMER
FREEDOM NOW SUITE: LIVE IN EUROPE, 1964
IT'S CHRISTMAS AGAIN
LONG AS YOU'RE LIVING
ALONE TOGETHER: THE BEST OF THE MERCURY YEARS (1995)
A RETROSPECTIVE 1929-1963 (1995)
THE BEST OF BUD POWELL ON VERVE (1994)
BURNING FOR BUDDY: A TRIBUTE TO THE MUSIC OF BUDDY RICH (1994)
CARVIN' THE BIRD (1994)
THE COMPLETE BLUE NOTE AND ROOST RECORDINGS (1994)
THE COMPLETE BLUE NOTE RECORDINGS (1994)
THE COMPLETE BUD POWELL ON VERVE (1994)
FLIP WAILS: THE BEST OF THE VERVE YEARS (1994)
SINGS STANDARDS - VERVE JAZZ MASTERS 40 (1994)
VERVE JAZZ MASTERS 15 (1994)
VERVE JAZZ MASTERS 25 (1994)
THE BLUE NOTE AND CAPITOL RECORDINGS (1993)
COMPACT JAZZ (1993)
FIRST ISSUE: THE DINAH WASHINGTON STORY (THE ORIGINAL RECORDINGS) (1993)
I LOVE YOUR SMILE (1993)
JAZZ ROUND MIDNIGHT (1993)
THIRTEEN PICTURES: THE CHARLES MINGUS ANTHOLOGY 1993)
APRIL IN PARIS (1992)
THE ART OF HERBIE NICHOLS (1992)
BEST OF MILES DAVIS, CAPITOL/BLUE NOTE YEARS (1992)
THE BIRTH OF THE COOL, VOL. 2 (1992)
THE COMPLETE PRESTIGE RECORDINGS (1992)
THE ESSENTIAL DINAH WASHINGTON - THE GREAT SONGS (1992)
JAZZ ENCOUNTERS (1992)
JUST WAIT A MINUTE (1992)
LIVE AT S.O.B.'S NEW YORK (1992)
NEWPORT REBELS (1992)
THE COLE PORTER SONGBOOK (1991)
THE LONG MARCH PART 1 (1990)
THE LONG MARCH PART 2 (1990)
MAX + DIZZY—PARIS 1989 (1990)
BEST OF SONNY ROLLINS (1989)
EUROPEAN TOUR (1989)
BEBOP & BIRD, VOLUME 2 (1988)
BIRD: THE COMPLETE CHARLIE PARKER ON VERVE (1988)
BIRD: THE ORIGINAL RECORDINGS OF CHARLIE PARKER (1988)
THE COMPLETE DINAH WASHINGTON ON MERCURY, VOL. 3 (1952-1954) (1988)
THE COMPLETE RIVERSIDE RECORDINGS (1988)
FIRST MILES (1988)
COMPACT JAZZ (1987)
THE ESSENTIAL SONNY ROLLINS ON RIVERSIDE (1987)
THELONIOUS MONK AND THE JAZZ GIANTS (1987)
BRIGHT MOMENTS (1986)
EASY WINNERS (1985)
EVERYTHING I HAVE IS YOURS: THE BEST OF THE M-G-M YEARS (1985)
SCOTT FREE (1985)
COLLAGE (1984)
HISTORIC CONCERTS (1984)
IN THE LIGHT (1982)
SWISH (1982)
THE THELONIOUS MONK MEMORIAL ALBUM (1982)
ONE IN TWO-TWO IN ONE (1979)
PICTURES IN A FRAME (1979)
BIRTH AND REBIRTH (1978)
THE BOP SESSIONS (1975)
FEATURING THE LEGENDARY HASAAN (1965)
MONEY JUNGLE (1962)
SPEAK, BROTHER, SPEAK (1962)
EUROPEAN TOUR (1960)
ABBEY IS BLUE (1959)
NEW YORK, NEW YORK (1959)
RICH VERSUS ROACH (1959)
FREEDOM SUITE (1958)
JAZZ CONTRASTS (1957)
THAT'S HIM! (1957)
AT BASIN STREET (1956)
BRILLIANT CORNERS (1956)
THE CHARLIE PARKER STORY (1956)
OBOE/FLUTE (1956)
PLUS 4 (1956)
ROLLINS PLAYS FOR BIRD (1956)
SAXOPHONE COLOSSUS (1956)
SAXOPHONE COLOSSUS (GOLD DISC) (1956)
SONNY BOY (1956)
STUDY IN BROWN (1956)
TOUR DE FORCE (1956)
VOLUME 1 (1956)
THE FABULOUS THAD JONES (1955)
MINGUS AT THE BOHEMIA (1955)
MORE STUDY IN BROWN (1955)
PLUS MAX ROACH (1955)
RELAXED PIANO MOODS (1955)
WITH STRINGS (1955)
WORKTIME (1955)
ALL STARS (1954)
BLUE HAZE (1954)
BROWN AND ROACH INCORPORATED (1954)
DINAH JAMS (1954)
IN CONCERT (1954)
MAMBO JAZZ (1954)
THE THELONIOUS MONK TRIO (1954)
AT LAST! (1953)
FEATURING HANK MOBLEY (1953)
THE GEORGE WALLINGTON TRIOS (1953)
THE GREATEST JAZZ CONCERT EVER (1953)
JAZZ AT MASSEY HALL (1953)
JAZZ AT MASSEY HALL, VOLUME 2 (1953)
NOW'S THE TIME: THE QUARTET OF CHARLIE PARKER (1953)
THE PROGRESSIVE AL COHN (1953)
WITCH DOCTOR (1953)
GENIUS OF MODERN MUSIC, VOLUME 2 (1952)
STAN GETZ PLAYS (1952)
SWEDISH SCHNAPPS (1951)
BIRTH OF THE COOL (1950)
PRESTIGE FIRST SESSIONS, VOL. 1 (1950)
SONNY STITT/BUD POWELL/J.J. JOHNSON (1950)
TROMBONE BY THREE (1949)
CHARLIE PARKER STORY ON DIAL VOL.2-NEW YORK DAYS (1947)
AMAZING BUD POWELL, VOL 2
AUTUMN IN NEW YORK
BEAN & THE BOYS
THE BEBOP REVOLUTION (1946-49)
BEST COAST JAZZ
BEST OF BIRD ON SAVOY
THE BIG BEAT
THE BIRD RETURNS
BIRD: THE SAVOY RECORDINGS (MASTER TAKES '44-'48)
BROWNIE: THE COMPLETE EMARCY RECORDINGS
CANDID DOLPHY
CHARLIE PARKER MEMORIAL VOL. 1
CHARLIE PARKER MEMORIAL VOL. 2 - (THE GENIUS OF CHARLIE PARKER VOL. 3)
CHRONICLE: THE COMPLETE PRESTIGE RECORDINGS
COHN'S TONES
COMPACT JAZZ
COMPACT JAZZ
THE COMPLETE BLUE NOTE RECORDINGS OF HERBIE NICHOLS
THE COMPLETE DIAL SESSIONS 1945-47
THE COMPLETE SAVOY STUDIO SESSIONS
CONCEPTION
DAAHOUD
DEBUT RARITIES, VOL. 2
DEBUT RARITIES, VOL. 4
DEBUT RARITIES, VOL. 5: NEW PIANO EXPRESSIONS
DEXTER RIDES AGAIN
FROM THE NEWPORT JAZZ FESTIVAL TRIBUTE TO CHARLIE
THE GENIUS OF CHARLIE PARKER
THE GEORGE WALLINGTON TRIO
THE HARD BOP ACADEMY
HIGH FIDELITY
HIGHSTREAM - BEST OF MAINSTREAM JAZZ
THE IMMORTAL CHARLIE PARKER
IN PARIS
INTRODUCING JOHNNY GRIFFIN
IT'S TIME
J.J. JOHNSON'S JAZZ QUINTETS
JAZZ GIANT
THE MAGNIFICENT THAD JONES
THE MODERN TOUCH
NEWLY DISCOVERED SIDES BY CHARLIE PARKER
OUTFRONT
PARIS ALL STARS/HOMAGE TO CHARLIE PARKER
PERCUSSION DISCUSSION
RARA AVIS (RARE BIRD)
THE SAVOY ORIGINAL MASTER TAKES
THE SAVOY RECORDINGS MASTER TAKES VOL.1
SOUTH OF THE BORDER: THE VERVE LATIN-JAZZ SIDES
STRAIGHT AHEAD
THE TROMBONE MASTER

Roach: 1983'de Rap müzikçilerle ilk çalışmamdan dolayı bu yana ki o zamanlar bu tür yaygın değildi- yeni arayışlar peşindeydim. Rap müziğe olan ilgim şuradan geliyor: Rap, Louis Armstrong'un geldiği çevreden kaynaklanıyor. Louis Armstrong formal bir müzik eğitimine sahip değildi. Çok yoksul bir çevredendi. Rap de, ekonomik ve eğitim açısından terkedilmiş yoksul bir çevreden geliyor. Bu genç müzisyenler, birer sanatçıdır. Ama Rap müzik olarak sayılmıyor. Laurence Olivier'in Shakespare'i okuması gibi bir konuşma sanatıdır. Müziği yaratan armoni, ritm ve teori ile ilgisi yoktur. O şiirle ilgilidir. Rap'çiler, ritmik bir konuşma sanatı gösterirler. Aslında ritmik bir eşliği de yoktur. Çünkü, sözcüklerin söyleniş biçiminde bu vardı ama yine de "drum machine" kullanıyorlar. Ritmden ötürü insanlar dansedebildiği için müzik sanılıyor. Bunda yanlış anlaşılma var. Eleştirmenler dans müziği sınıfına sokuyorlar, ancak bu yanlış. Bu, bir söz söyleme sanatıdır.

"Bebop döneminin dışındaki çalışmalarınıza baktığımızda, daha çok piyanosuz üçlüler ve dörtlüler oluşturduğunuzu görüyoruz".

Roach: Piyano, benim ilk çalgımdı. Kanımca piyano, komple bir çalgı, bir orkestra gibi. Onun saksofon ya da davula gereksinimi yok. Her sesi barındırıyor. Bu nedenle dörtlülerimde piyanoya gerek duymadım. Ancak, son albümlerimde piyano ve şarkıcılar kullandım. Buna karşı değilim. Ben bütün sesleri seviyorum. Rap'i, piyanoyu, vurma çalgıları seviyorum. Benim için ses dünyası çok büyük. Klasik müzik, bu ses dünyasının bir parçası. Jazz müziği ise, Afrika, Doğu Müziği de, hepsi birer parçası. Dünyadaki sesin sınırı yok. Bana bir duygu verdikten sonra hepsini severim ve kullanırım. Duke Ellington'un müziğine baktığımızda da yine onun bir parçası olduğunu görüyoruz. Teknolojinin gelişmesi ve politika da, kullanılan çalgıları etkiliyor. Benim için, içinde bulunduğum ses dünyası, sınırsız ve sonsuzdur. Bu beni, neler yapabileceğim konusunda düşündürüyor. Herhalde her düşündüğümü yapamayacağım.

"Jazz tarihinin kilometre taşlarından biri olarak genç davulculara ve müzisyenlere neler söylemek istersiniz?"

Roach: Gençliğimden bu yana teknoloji çok ilerledi, günümüzün genç davulcuları için dinlemek ve öğrenmek kolaylaştı. Bugün bir genç müzisyende, Elvin Jones'un, John Coltrane'in, Lester Young'ın ustalığını bulabiliyoruz. Ama onları aşmış değiller. Teknik açıdan herşeyi yapabiliyorlar ama kendileri gibi değil. Bir keresinde tıpkı Bud Powell gibi çalabilen onaltı yaşında genç bir piyanist dinlemiştim. Trompetçilerde de aynı şey. Şimdi size, Lester Young'ın Count Basie orkestrasından ayrılışıyla ilgili bir öykü anlatacağım: Lester Young, ekstra vergi yükünden ötürü orkestradan ayrıldıktan sonra kendi dörtlüsünü kurmuştu. Ben de bu küçük toplulukta davul çalma şansını yakalamıştım. Bu benim için büyük bir onurdu. Çünkü Lester Young, o zamanın en yaratıcı kişilerindendi. Ben de Lester Young'ın yanında -tıpkı Jo Jones'un Count Basie orkestrasında yaptığı gibi çalmamın iyi olacağını düşünmüştüm. Bir hafta çaldıktan sonra, bir gece Lester Young'a iyi geceler dileyip ayrılırken Young şöyle dedi: "Kendi şarkını yazmadan tahta oturamazsın". Bu bana, başka biri gibi nasıl iyi çalarsam çalayım, kendi kendime yapacağımdan daha önemli olmadığını gösterdi. Bizden önceki dönemin ustalarından birçok şey öğrendik New York'da büyürken. Miles, J.J.(Johnson) ve John Coltrane, bizler, örneğin Coleman Hawkins'den çok şey öğrendik. Ve garip bir biçimde, doğrudan ve çok hızlı.

Charlie Parker & Max Roach
1953, Los Angeles

Bob Douglas

"Müzik yaşamınız evre evre. Önce Bebop, ardından Post-bop, Free-jazz sanatçılarıyla üçlüler, ikililer, koral müzik, orkestra çalışmaları, hatta Rap... Sizce bir jazz sanatçısı hep bu evreleri geçirmeli mi, yoksa ekonomik nedenlerle zamana ayak uydurmak zorunda mı kalmalı?"

Roach: Herhangi bir alanda var olabilmeniz için yenilikleri izlemeniz, sürekli kendinizi geliştirmeniz, yeniliği aramanız gerekir. Miles Davis bunun en olumlu örneği. Sürekli kendinizi değiştirmeniz ve yenilemeniz gerekli. Aynı şeyleri yapamazsınız. Eğer plak yapıyorsanız, yenisi eskisinden değişik olmalı. Clifford Brown, Charlie Parker, Booker Little gibi ustalarla başarılı kayıtlar yaptığım halde, değişik vurma çalgılar topluluğu, koro ve orkestra için müzik, Cecil Taylor'ın düetleri, Dizzy Gillespie ile düetler gibi çalışmalar yaparak ayakta kalmayı başardım. Bu, sizin için de geçerli. Hergün aynı öyküyü yazamazsınız eğer yaşamak istiyorsanız. Her zaman söyleyecek yeni bir şeyiniz olmalı...

RÖP!

Café Gramofon'dan bir dev geçti...

Trompetçi Ted Curson

24-29 Kasım 1997 tarihleri arasında İstanbul'daydı.

Ayça Abiral Gülsoy

Bu bir jazz röportajı değildir. Aslında bu, bir insanla geçen üç günün ve gecenin hikayesidir. Bu dergide yeralmasının tek nedeni başkahramanın ünlü bir jazz sanatçısı olmasından ibarettir...

Gerçekte, yazıyı yazmamakta bayağı direttim ama önce Zühal (Focan, Genel Yayın Yönetmenimiz) sonra Tunçel (Gülsoy, eşim) sonra da Ted, yaz! deyince akan sular durdu.Ted, yazmalısın demeseydi bu yazı asla günışığına çıkmayacak, günlüğümde diğer anılara arkadaşlık etmek üzere gömülecekti.

Ted Curson'ın rehberliğini yapmanın bana nasip olacağını 25 Kasım Salı günü Café Gramofon'a giderken hiç düşünmemiştim.Gece show normal başladı. Aşağı yukarı Hi-Fi Kulübünün büyük bir çoğunluğu, başkanları ve zarif eşinin eşliğinde oradaydılar.

Bir ara Ted trompetiyle parçalarına başlarken bizim masaya doğru bakıp gülümsedi. Sonra ara verdiğinde dinlenmek için masamıza geldi oturdu. Bu ayrıcalığımızın nedeni Ted'in Zühal'i Finlandiya Pori Jazz Festivali'nden tanımasıydı. Konuşurken "Blue Mosque"u görmek istiyorum deyince Zühal bana "lütfen sen gezdirebilir misin? Biz çok doluyuz" dedi.Eh! Hayır demek ayıp olurdu - yazık olurdu...

Ertesi sabah otelinden Ted'i almaya gittiğimde onu siyah deri koltukların arasında, siyah kıyafetleri ile kaybolmuş vaziyette uslu uslu beni bekler buldum.

Sıraselviler'de karşıdan karşıya geçerken birden kolumdan yakaladı "Beni sakın kaybetme, hiçbir yerin ismini bilmiyorum" dedi.

Taksiye bindiğimizde beni başka bir sürpriz bekliyordu.Ted ailesine hediye almak istiyordu."Lütfen beni frenle inanılmaz alış veriş yapmayı severim, hele bunlar takıysa" dedi.

Mekan: Tabii ki Kapalı Çarşı bu durumda İstanbul'da başka bir yer düşünülemez. İşte o andan itıbaren emprovize hareket etmeye başladık.

Ted yaklaşık 35 kilo vermiş, o yüzden kendini çok iyi hissediyor. "Fransızca'yı yanlız Fransa'da konuşabilirim. Ama Fransız sanatçılarına bayılırım, mesela Brel, hiç onu dinledin mi? Sonra "Un Homme et Une Femme" o parçayı bilir misin?" "Evet, elbette". Mırıldanmak istiyor ama hatırlayamıyor.

Birazdan ikimiz de hatırladık.

Claude Leloche'un film müziği piyasaya çıkmadan önce Ted'i çağırmışlar. Bunu jazz kalıbına sok demişler. "Ama bu parçaya dokunamazsın, bu çok özel. Bir de Hair'de aynı şey başıma geldi, ona da dokunamadım o da öyle idi".

"A woman and a Man" melodisi nasıldı?

Ted Curson, Önder-Zühal Focan

"Neyse Joe Dassin'i tanır mısın?" "Nasıl bilmem "L'ete Indien" Na ni na na na nam" "Evet! O parçayı çok sevmiştim, gittim plağını aldım, maalesef diğer parçalar felaketti".

Ne tuhaf aynı şeyi ben de düşünmüştüm ama ben amatör bir dinleyiciyim.

"Nisan'da Paris'te olacağım, gelin, orada her şey farklı. Sonra Temmuz'da Pori Jazz Festivaline gideceğim. Fokan da (Önder Focan'ın İngiliz dilinde söylenişi) orada oluyor. Ben '66'dan beri oradayım. Orada izdahamı görmen lazım. İmza günlerim var. Kızım yazı öğretmeni, günün birinde orada attığım imzaları görürse bana hayli kızabilir. Çünkü belli bir saatten sonra parmaklarım artık tutmuyor. Bir de isimler çok zor. Bir yardımcım var, o her ismi bir kağıda yazıyor ben oraya bakıp kopya edebiliyorum. Şöyle Türkiye'ye özel bir hediye istiyorum. Kolye ucu filan yok mu? Hayır o Arapça yazılı olanlar değil, Türkiye olacak bakınca, İşte Türkiye'den gelmiş demeliler hediyeye. O patiklerden Hindistan'da bile gördüm, size özel bir şey olsun".

Sonunda Ted'e nefis kırmızı mine üstüne ay-yıldızlı kolye uçları bulduk. " İşte bu Türkiye" diye çocuklar gibi sevindi.

Ama birinci engel aşıldı sanılırken bir diğeri çıktı bu kez karşıma. Ted işaret parmağına uygun başka bir Türkiye markalı yüzük istiyordu. Ted ile kafa kafaya verip parmağına uyabilecek bir yüzük yarattık.

Kapalı Çarşı'da eğer tanıdığınız yoksa yandınız demektir. Ben şanslı idim çünkü Armenak Usta bu yüzüğü kolye ucunu aldığımız Erol Usta'nın yapabileceğini söyledi. Ted yolda yü-

rürken önce koluma giriyor sonra da koca eli ile bileğimi sıkıca kavrıyordu. Bir ara akşam eve kolum elimde dönmekten korkmaya başladım. Bunun üzerine Ted'e Taxi kelimesinden Taksim'i ezberletmeye uğraştım-nafile... İsmimi öğrensin diye Cha-Cha dansından I-cha diye bir çalışma sabah saatinde yapmıştım, ama Kapalı Çarşı yaratıcı esnafının Bay Moustache'ı (Ted'in sakalı değişik olduğu için hemen bu ünvanı uygun gördüler) onu da aklında tutamıyordu. Sonunda pes ettim. Yazı yazdığıma göre kolumu da kurtardığımı anlamışsınızdır.

"Chet'e (Baker) ait bir film hazırlanıyor. Müzik için yardım ediyorum".

Yüzük siparişi verildi, pazarlık neticesi bir gün sonra alınabileceğini öğrendik.

"Olmaz, bugün alalım, şimdiden yarın oldu bile".

"Ted bu cümlenin üstüne kitap yazılabilir ama mine fırınlanırsa çatlarmış o yüzden bir gün sonra alınacak." "O.K. Yarın otele getirsinler".

"Bak karıma bir yerleri gezdiğimi söylemem gerek, bana çok kızıyor. Çünkü ben gittiğim yabancı ülkelerde odamdan çıkmam. T.V seyrederim, uzanır tavanı seyrederim. Ama bu kez farklı, karım Blue Mosque'ı gör dedi, oraya gidelim".

Kolkola el bileğe Sultan Ahmet Caminin kapısı. Ted her ne kadar 35 kilo vermişse de ayakkabı giyme çıkartma işlemimiz gezme işlemimizden uzun çok uzun sürdü. Duvardaki çinilere bayıldı. "Buradaki yazıları anlamak isterdim, çocukken babamın bize öğrettiği sözlere acaba uyuyor mu? Bir gün bir Arabı alıp karşıma hatırladığım o cümleleri çevirteceğim. Babam ben küçükken- 10 yaşımda içmeye başladım- içki ve et zararlıdır deyip dururdu. O, ölünceye kadar dinlemedim. Öldükten sonra vejeteryan oldum ve artık alkol almıyorum. Kendimi seviyorum onu kaybetmek istemem. Haydi bir çay içelim".

Yeşil Ev bu program için ideal mekandı. "Bir CD'ciye gidebilirmiyiz? CD'im var mı görmek istiyorum. Gramofon'un yanında bir tane var. Dün gece genç bir çocukla konuştum o söyledi. Oraya götür beni..."

Seçilmiş Diskografi

- *Seçilmiş Diskografi:*
- *Plays Fire Down Below*
- *Tears For Dolphy*
- *Travelling On*

Ted CD'ler arasında çılgınca koştu durdu, nafile... Bir tane Mingus ile çaldığından başka kendi CD'sine rastlamadı. "Burada bir şey öğrendim. İnsan New York'ta iken tüm dünyanın seni tanıdığını düşünüyor. Düşün Blue Note açıldığında ilk çalanlardanım. 8 yıl boyunca late night open jam'de kimler bana eşlik etmedi ki. Oysa bak beni burada tanımıyorlar. Bak şu jazz ağacı poster'ına, free jazz dalından git Gary Peacock'un üstünde Miriom Brow'un altındayım... İşte ismim orda". "Yine

çocuklaştı, ben böyle birinden daha neler neler öğreneceğim kim bilir diye heyecanlanırken dükkandakiler de bir Akdeniz insanının olamayacağı kadar heyecansızdılar. Acaba onların ismi daha yukarıda da bizim mi haberimiz yok?

Gece Tunçel'in sayesinde "Bir Kadın Bir Erkek" filminin melodisini hatırladık. Ertesi günü Gramofon'un müdürü Eray Bey Ted'i Topkapı'ya götürecekti. Ama Ted'in deyimi ile öğle yemeği iki taraflı free psikolojik terapi saatine dönünce saraya yetişememişler.

Sabah, yine kolkola el bileğe beraberiz."Bana spor ayakkabılarını giy demiştin sen niye giymedin?"

"Bana da birinin söylemesi lazımdı, unuttum. Karım harikadır, o bir yazar. İyi bir yazar, yazdığı yerde şimdi editör. Emekli olmasına 4 yıl kaldı. Onu buraya getireceğim. Birinci sınıf otelde kalmalıyız. Bu kaldığım otel olmaz. Bak sana Ted Curson kurallarından birini söyliyeyim:"There are two classes first class and no class". Gülüyor, gülüyoruz. "Sibirya Jazz Festivalinde bu duvar kadar posterim asılmıştı. Saray çok güzel NewYork' ta Metropolitan'da İslam Eserlerini gezdim, çok kalabalıktı. Buradaki parçalar harika. Amerika'ya döndükten sonra Japonya'ya gideceğim. King Records of Tokyo"Travelling On" adlı CD'mi hazırladı onun tanıtımını yapacağım (Temmuz '97 Down Beat sayısında albüm 4 yıldız almış). Bu gece için dinlenmem lazım. Kulüb dolmuş. Kulübü doldurmak önemlidir. Dünyanın her yerinde patron ona bakar. Bir keresinde Paris'de bir kulüpten tuhaf bir teklif aldım. Gelenler çok dans ettiği için adam içki satamıyormuş. Ben herkesin tam dağıttığı anda çıkıp jazz yapacaktım. Böylece millet mecburen durup beni dinleyecek ve içki içecekti. Öyle bir para verdi ki ister istemez teklifi kabul ettik. Kulüb iki dans arasında hiç boşalmadı. Bir başka sefer kulüp patronu müthiş servis veriyor. Limolarla otelden alındık inanılmaz lüks içİndeyiz. Ben tuvaleti sordum, gösterdikleri odada inanmayacaksın alaturka tuvalet vardı. Tuvaleti bir türlü kullanamadım. Beni aynı limuzinle otele tuvalet için götürdüler". Gülüyor. Gülüyoruz.

Türkiye'nin hiç tanıtılmadığını söylüyor. İstanbul'un suyunun çok sert olduğunu, buna şaşırdığını anlatıyor.

Gece kulüp gerçekten dolu, onu duyup gelen Amerikalı'lar bile var. Hep birlikte sohbet ediyoruz. Ted bir daha gelirse grubu ile gelmek istediğini ve bunun daha iyi olacağını açıklıyor. Fırsattan istifade kızım da ilk kez bir jazz

bara geliyor. Ted gençlerden dem vuruyor: Chick Corea. Bir ara Wynton Marsalis ve aklımda tutamadığım bir sürü isim...

Etrafa bakıyorum jazz festivallerinden bu isimleri duyup gelenlerden hiç biri onların hocası olmuş bu tecrübeyi dinlemeye gelmemiş. Belki de haberleri olmadı.

Mekan: Hacı Baba Ted Tunçel'e trompetin nasıl çalındığını, dudağını nasıl tutması gerektiğini, dilini dişlerinin arasına doğru iterken dudaklarına nasıl üflediğini göstermekte. İlk önce günde sekiz saat trompetsiz olarak bu egzersizi yapması gerekiyormuş. Tunçel habire Dizzy Gillespie gibi yanaklarını şişiriyor, Ted ise bu harekete sonra geçersin şimdi değil diyor.Yan masadaki genç bayanların ilgisini Ted hiç kaçırmıyor ve tipik bir ikizler burcu olarak hemen kalkıp kendini tanıtıyor. Sonra Tunçel'e Kulübü tarif ettiriyor. Hanımlardan biri Fransız, ona da Paris'te bulunacağı kulübü tarif ediyor.

Sonra Akusta'nın yolunu tuttular. Ted orada da CD'sini bulamamış ama Akusta büyük bir incelik yaparak hemen Travelling On'u muazzam sistemlerinde Ted'e dinletmiş.

Ted bulamadığı CD'lerinden dolayı üzgün, gördüğü alakadan mutluydu.

Son gece geç gittik. Etrafı doluydu. Programdan sonra Önder Focan'a teşekkür ettik. Çünkü Önder'i tanımasaydı biz tanışamazdık. Aynı nedenlerden fal bakmayı bıraktığımızı, aynı abuk sabuk esprileri aynı anda söylediğimizi, suyu bitmiş sürahinin sıkınca suyu çıkar mı? gibi ya da ağır taşlı yüzüklerin, o NewYork, ben İstanbul sokaklarında muşta olarak kullanılabileceğini düşündüğümüzü bilemezdik....Ünlü yazar Gaarder'in deyimi ile o bir joker, iskambil destesinden bir kağıt asla olamayacak.Teşekkürler Önder Focan iyi ki Ted Curson'ı davet ettin, iyi ki jazz'dan anlayanlar Ted Curson'ın kim olduğunu anlayıp etrafını sarmadılar , böylece o bana kaldı.....

Ted Curson 3 Haziran 1935'de Filadelfia'da doğdu. Küçük yaşta müziğe başladı, önce **Granoff Müzik Konservatuarına** gitti ve **Jimmy Heath**'in öğrencisi oldu. 1950'li yıllarda New York'a giderek **Mal Waldron, Reg Garland, Philly Jo Jones** ve **Cecil Taylor** ile çalıştı. 1959-60 yılları arasında **Charlie Mingus** orkestrasına girdi. Burada aralarında **Eric Dolphy**'nin de bulunduğu bir çok tanınmış kişi ile birlikte çaldı. Daha sonraları **Bill Barron** ve **Max Roach** ile birlikte oldu. Bu noktadan sonra kendi gruplarını kurdu. 1960 sonları ve 70'lerin başlarında Avrupa'ya giderek birçok gece kulübünde çaldı ve konserler verdi. 1973 yılında Zürih Schauspielhaus Tiyatrosu Orkestrasında çalışırken aynı dönemlerde Paris ve New York'da **Chris Woods, Andrew Hill, Lee Konitz** ve **Kenny Barron** ile çalıştı. Tüm meslek hayatı boyunca jazz müziğinin sevilmesi ve yayılması için çaba sarfetti, genç müzisyenleri teşvik etti. Bu amaçla da California Üniversitesi, Danimarka Vallkilde Müzik Okulu ve Vermont Üniversitesinde dersler verdi. 1974 senesinde İsveçli Arne Domnerus grubunun ilk Amerika turnesinin sponsoru oldu. 1980'den sonra kendi New York radyo programlarında genç yıldızları tanıttı. "Notes For A Film On Jazz" adlı filmde **Gato Barbieri** ve **Aldo Romano** ile rol aldı. Tanınmış kompozisyonları arasında " Tears for Dolphy", "Marjo", "Reava's Waltz" ve "Song of the Lonely" sayılabilir. Bunlardan ilkini yıllarca beraber çalıştığı dostu Eric Dolphy'nin ölüm haberini sahnede aldığı an yazmıştır, en beğenilen eseridir. **Ted Curson** trompet, cep trompeti ve flugelhorn çalar. Hayatı değişik ülklerde ve hareketli geçtiğinden tüm müzikal yaklaşımlara aşinadır. Jazz'ın köklerinden kopmadan müziğin sınırlarını zorlar. En sevdiği sanatçılar Kornet'de Rex Stewart, trompette Clifford Brown, Charles Mingus, Thelonious Monk ve Teo Macero'dur.

RÖP.

Courtney Pine'la kısa bir söyleşi

Serdar Karabatı

Hip-hop'un moda olduğunu, gelip geçici olduğunu düşünenlere ne diyorsun?

Jazz mesaj aktarmak, birbirine ritm, melodi iletmektir, Louis Armstrong ve Sidney Bechet'nin dönemindeki gibi... Louis' Blues dedin mi herkes çalarmış parçayı. 1960'larda Miles Davis'in So What'ı vardı, Coltrane de Impressions'ı çalıyordu. 1970'lerde Watermelon Man - Herbie Hancock. Ama 1980'lerde böylesi anthemler* yoktu.

1990'larda hip-hop'ın çıkışıyla yeniden anthemlere geldik. Şimdi James Brown ritmleri kullanılıyor, 1960 ve 70'lerden ünlü break'ler kullanılıyor. Dediğim gibi sonuçta bu bir iletişim biçimi ve jazz'cılar da bunu kullanıyor.

Yani jazz'ın öldüğüne inananlardan değilsin.

Avrupa'da müziğe daha açık bir bakışla yaklaşabiliyoruz. Amerika'da belli bir tür çalıyorsan (klasik jazz veya bebop) orada kalıyorsun, yalnızca o türde çalabiliyorsun. Jazz ölmez. Yeni türler var, eski türler var. 1960'larda Albert Ayler, Pharoah Sanders free çalarken aynı zamanda Benny Goodman, Stan Kenton, Count Basie, Art Blakey de vardı. Yani tüm bu müzisyenler aynı dönemde çalıyordu, o yüzden jazz hiçbir zaman ölmeyecek.

Hip-hop da yeni bir tür diyebiliriz o zaman.

Kesinlikle. Hip-hop da yeni bir bileşim. Latin jazz gibi, Third Stream gibi bu da yeni bir tat.

Avrupa'nın daha açık olduğunu söyledin. İngiltere'de jazz dünyası ne durumda?

İngiltere'de kayıt endüstrisi işini tam anlamıyla yapmadı. Amerika'da hep yeni kuşakları tanıma imkanı bulursun, "genç aslanlar" gelir, şimdilerde James Carter, Joshua Redman var örneğin. Fabrika gibi hep yeni birileri gelir. Sırada kim var dersin. İngiltere'de böyle değil ve bu yüzden müzisyenler underground oldu; kendi şirketlerini kuruyorlar ve işleri çok zor olduğu için de çok farklı bir şeyler yapmak zorunda olduklarını biliyorlar. Bu yüzden de örneğin bir alto saksofoncu Charlie Parker ve Jackie McLean'i öğrendiği kadar, bilgisayarları da öğreniyor. Drum'n'bass, hip-hop çok yaygın, bu açıdan çok da heyecanlı bir hava var.

İngiltere'de şirketlerin kayıt yapmamasının nedeni nedir?

Bir jazz albümü 15,000 pound'a çıkarken, birileri evinde neredeyse hiç masraf yapmadan bir albüm yapıyor hem de bu daha çok satıyorsa burada bir yanlışlık var demektir. Bu maliyet kaygısı yüzünden birçok müzisyenin anlaşmaları bozuldu. Örneğin Julian Joseph, Jason Rebello sözleşmelerini yenileyemediler. Ama bu biraz da jazz'a nasıl baktığınla ilgili birşey. Amerika'da jazz uzun vadeye yönelik bir iş.

*Anthem kelimesi burada bir dönemle özdeşleşmiş ve jazz dağarcığı içinde önemli yer tutmuş parça anlamında kullanılıyor.

RÖP.

Aziza Allah'ın Uşağı

Tunçel Gülsoy

Onu ilk defa bir müzik marketinin rafında gördüm, **Aziza** adını albümünün kapağında okuduğumda içimden "hayırdır inşallah bu Türk kızına benziyor" dediğimi hatırlıyorum.

Kapağı ve birlikte çaldığı kişileri okudukça hayretim daha da arttı; **Al Di Meola, Bill Evans** (tabi ki günümüzdeki), **Stanley Clarke, Omar Hakim**. Albümü aldım, dinledim ve çok beğendim. Derken kısa zamanda **Aziza** ülkemize bir girdi pir girdi, hangi müzik dükkanına gitsem mutlaka tüm albümlerini bir arada bulmak mümkün. İsmi de A harfi ile başladığından hemen çoğu zaman en üst sol raflarda size o derin kara gözleri ile bakar bu güzel Azeri kızı size.

Günün birinde onunla tanışacağımı ve söyleşi yapacağımı hiç düşünmemiştim, ama hayat bu, bizi bir araya getirdi.

Jazziza ile ilgili Sony basın bülteninde şu ifadeler dikkatimi çekti:

"Bu albüm **Aziza Mustafa Zadeh**'in yarattığı bir jazz mozağidir, müzik çalmadan doğan sınırsız bir coşkuyu ve doğaçlamadan gelen zevki ama aynı zamanda da onun ciddi yüzünü ve melankolik dünyasını kapsar.

Onun için kategoriler yetersiz aksesuarlardan başka şeyler değildirler, jazz, folk ve klasik içine sokulmaktan hoşlanmadığı ayırım kutularıdır. Aziza'nın dünyasında bu üç şey aynı dilin yani müzik denen şeyin üç ayrı lehçesini oluştururlar. Müzik ise onun 39 yaşında vefat etmiş olan babasından miras kalan en güzel hediyedir. Babası Vagif Aziza'nın müzik dünyasındaki en önemli ilham kaynağıdır.

Sony Müzik onun son albümü olan Jazziza'yı tanıtmak için Aziza'yı İstanbul'a çağırıp gazeteciler ile görüştürdüğünde tanıştık, söyleştik ve benim ona ilk sorum şu oldu:

"Kimsin sen Aziza? Görüp bilebildiğimden öte". İşte onun da bana söylediği ilk cevap da bu oldu:

"Allahın uşağı" ve Azerice'nin yanı sıra İngilizcesini de ilave etti; **"Child of God"**.

O ana kadar **Aziza**'yı sadece fotoğraflarından tanıyordum, orada tanıdığım insan esmer gür saçlı, sert ve derin bakışlı, bazen erotik ama çoğu vakit mahsun bir genç kadındı. Söyleşi için otelin salonunda beklerken birden içeri annesi ile genç tatlı bır kız girdi. Bir an için annesini o sandım, şaşırmıştım ama benden önce onunla görüşen gazeteciler ile konuşurken ve onların fotoğrafçısına poz verirken Aziza'yı rahatça inceledim.

Bir insanı anlamak için onun ile konuşurken yüzünü önden değil de profilden görmeye çalışın, insan asırların verdiği bir genetik alışkanlıkla yüzyüze konuşurken gerçek ifadelerini kamufle etmeye alışıktır, ama profil asla yalan söylemez, orada iç benliğimizin defans mekanizmaları yoktur, ne isek o çıkar ortaya. Sessizce seyrettim onu uzaktan. Başka dergilerin fotografçılarına bir manken alışkanlığında pozlar verdi, bunu çok profosyonelce yaptı, hiç sıkılmadan pozlar değiştirdi. Image making olayını çok iyi biliyordu.

Albüm kapağındaki "famme fatale" yoktu orada, annesinin küçük kuzusu olarak oturan bir kız çocuğu idi konuşan. Ama dikkatle bakınca bunun da biraz rol olduğunu anladım. Gerçek her zaman olduğu gibi iki aşırının ortasında bir yerde idi, ne şuh ve sert kadın, ne de anasının minik kuzusu, ama her iki rolü de gerektiğinde oynayabilen zeki bir müzisyendi **Aziza**.

Onu anlatmaya başlarken annesinden başlamak istiyorum, hani ne demişler, kenarına bak bezini al, anasına bak kızını al. Eliza hanım kızının yanından bir an bile ayrılmıyordu. Önce onun Gürcü olduğunu, müzisyen olduğunu ve albümün yapımcılarından biri olduğunu öğrendim. Anne de müzisyen ve şarkıcı ve güzel bir kadın. Hani ne derler "mihrap aynı yerinde duruyor". Şimdi hayatta olmayan eşi ve ünlü jazz müzisyeni Vagif beyin gençliğinde kendisini nasıl kaçırdığını anlatırken gözleri eski günlere daldı. Albümün kapağında ondan da bahsedilmiş olduğu için sordum, bir de anneannesi var. Onun da Aziza'nın gelişiminde büyük etkisi olmuş. Tamara hanım, asil bir Gürcü ailesinin kızı ve derler ya "tanrı her yerde olamadığı için anneanneleri yaratmıştır" diye, iki meşgul müzisyen anne ve babanın bıraktığı yürek boşluğunu dolduran bir büyük anne. "Karakterimin sakinliğini ondan aldım" diyor ama hemen ekliyor "o çok daha güzeldi". Annesi ise babasına benzediğini bu noktada belirtiyor, aslında geldiği noktada bunlar artık hiç önemli değil ki.

Teypsiz konuşmak istediğimi söyledim, "belli ki teyp senin kafanda" diye güldü.

Önce bizim **Jazz Dergisi**'nin son sayısını gösterdim, içeride Jazziza albümünün reklamı vardı. Tesadüfen o reklamın solundaki sayfada da benim bir yazım vardı. Çok şaşırdı, hoşuna gitti ama ilandaki fotoğrafta saçında bir hata olduğunu gördü hemen annesine döndü fısır fısır konuştular, ben de baktım ama göremedim, zaten erkeklerden

de böyle bir detayı algılamayı beklemediklerini hissettim.

Konuşmamıza esas olarak İngilizce ama zaman zaman Türkçe, Rusça ve Tatarca'dan benzetme ile Azerice devam ettik. Benim onların köklerinin olduğu yerleri bilmem ve o ülkelere sık sık gitmiş olmam aramızda hoş bir köprü oluşturdu.

"Beni anlamak istiyorsan canlı konserlerime gel, beni orada dinle, ben doğal bir sanatçıyım, rol yapmam, konserlerimde yüreğimden geçeni dışa aktaran bir müzisyenim, hikayeler söylerim dinleyicime, kendi hikayelerim, yaşanmış ve içten gelen şeyler, basit ama derin hikayeler".

Birden gözleri değişti, o an rol yapmadığını hissettim.

Burcunu sordum, "yay" dedi. Bu burcun kadınlarının iş hayatında çok başarılı olduğunu ama ev kadınlığı konusunde kocalarının yemek yapmayı bilmesi gerektiği aklımdam geçti. Sevgili kalem arkadaşım Lâle Kuyucu'nun bu değerlendirmem dolayısı ile bir sonraki sayıya bir protesto göndereceğini düşündüm.

Aziza Almanya'da yaşıyor, sık sık Amerika'ya gidiyor ve bazen de Azerbeycan'dan geçiyor. Evli olabileceğini hiç düşünmeden "evli misin?" diye sordum, "evet" deyince yine beni şaşırttı, evet evli idi "ama piyano ile evliyim" dedi.. Ama yine de bana bazı ip uçları verdi.

"Piyano en iyi sevgilidir, sevgililer çok fazla beraber olmamalılar, aksi halde duyguların büyüsü kaybolur, bu benim kişisel düşüncem, başkaları için başka olabilir".

Aziza'yı seven bir erkeğin hayatının bavullarda ve otel odalarında geçeceğini düşündüm ama soramadım. Bu noktanın detayına geçemeyeceğimi düşündüm, kapılar sadece kapalı değil ayrıca içeriden de kilitli idi. Kısacası büyünün peşinden uzun bir koşu gerek.

"Günün birinde gerçekleştirmek istiyeceğin bir hayalin var mı?" dedim, yine ummadığım bir cevap verdi. "Al Pacino ile bir filim yapmak isterdim" dedi. Bir an "Kadın Kokusu" filminde Al Pacino'nun genç ve güzel bir kadınla Tango yaptığı o unutulmaz sahne ve sözler aklıma geldi. "Tango da hayat gibidir, hata olmaz, hata olursa kaldığınız yerden devam edebilirsiniz". Aziza bu role ne kadar yakışırdı. Eğer günün birinde böyle bir film yapılırsa Sony'nin bana da bir rol vermesini talep edeceğim, gerekirse insan Tango da öğrenir.

"Babamı genç yaşta kaybettim, o bir deha idi, bugün hala onun sıcacık gülümsemesini ve o güzel beyaz dişlerini hatırlıyorum. Günün birinde onun gibi olmak istiyorum".

O an annesinin gözlerine baktı ve bu sözlerini düzeltti, "ebeveynlerim gibi" dedi ama hayatındaki esas yönün neresi olduğunu anlamıştım. O zaten bunu hiç saklamamıştı ve tüm albümlerinde açık açık yazıyordu, **Vagif Mustafzadeh**, deha ve Aziza'nın idolü.

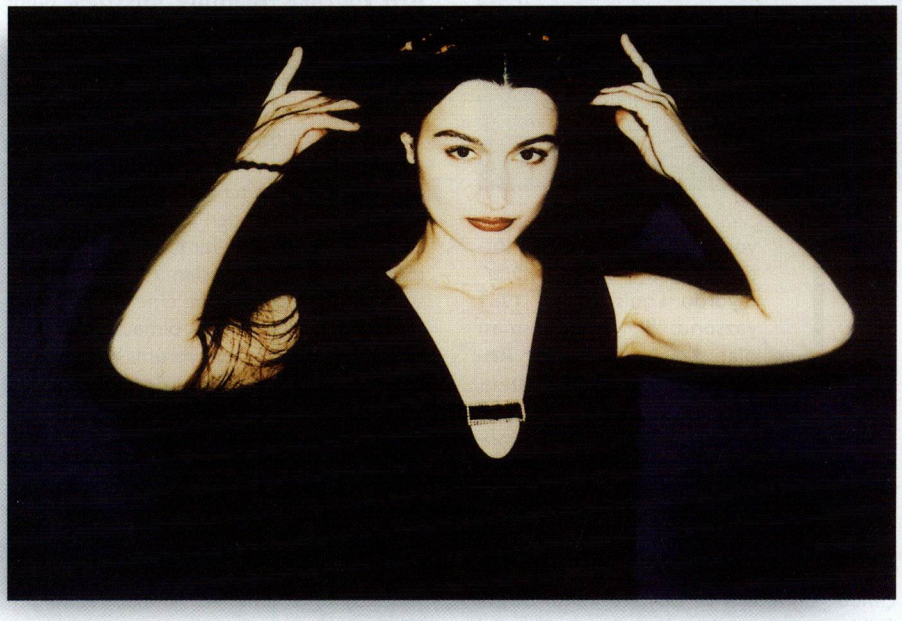

Binlerce defa sorulduğu ve cevaplandırıldığı halde ben yine sordum; "Sence jazz nedir?". O da aynı şekilde ilk defa cevap verircesine konuştu:

"Jazz dünyadaki en büyük sanat formlarından biridir ve aynı zamanda jazz müziği folk müzik demektir, klasik müzik ise folk müziğinin en üst seviyesidir. Jazz sadece bir çalış biçimidir, stilidir. Bazen sadece bir duygudur ve doğaçlamadır. Doğaçlama ise hayatın ta kendisidir".

Aziza son derece enerjik bir insan, hep yeni bir yöne koşuyor, tabi ileriye yönelik projeleri var. Projeleri içerisinde Türk sanatçılar ile yapılaçak bir çalışma var. Masasının üstünde 7 tane en son albümünden duruyordu. Önce onları gazeteciler için ayırdığını sandım meğer beraber çalışacağı Türk müzisyenler için ayrılmış. Demek ki 7 kişi ama ne çalacaklar ne yapacaklar bırakalım sürpriz olsun müzik severlere ama duyduğum isimler ile kafamda ben bir albüm hayal ettim bile, inanın dehşet bir şey olacak.

Türk dinleyicilerin için son bir söz söyle dedim, aynen şöyle dedi.

"Listen more....., your hearts".

Ben not alırken kağıdıma baktı ve eli ile düzelterek aradaki noktaları koydu. Müzik türü ve ses olarak da bir ayırım yapmadığını özenle belirtti.

Yani Türkçesi ile şöyle dedi; "Daha çok dinleyin ..... yüreklerinizi".

Bana ayrılan 30 dakika geçmiş gitmişti, onu tekrar Türkiye'ye beklediğimizi söyledim. Hemen hemen tüm albümlerinin müzik marketlerinde satıldığını duyunca sevindi, "geleceğim" dedi.

Her insan aslında üç kişidir, başkalarının onu nasıl gördüğü, kendinin nasıl olduğunu düşündüğü ve gerçek kendisi. Bazen bu üç benlik birbirine çok uzaktır, bazen yakın. Ben üç Aziza'yı da hissettim o gün, ama gerçek olan tek şey var, Güzel Azerbeycan'ın bu hüzünlü kızı çalmaya başlayınca onu yansıtan üç kimlik de tek bir noktada birleşiyor ve ortaya hırslı nereye niçin gittiğini bilen iyi bir jazz insanı çıkıyor.

Seni izlemeye devam edeceğiz Allahın tatlı uşağı.

Sclavis'in şiddeti

Zeynep Çiftçi Ün

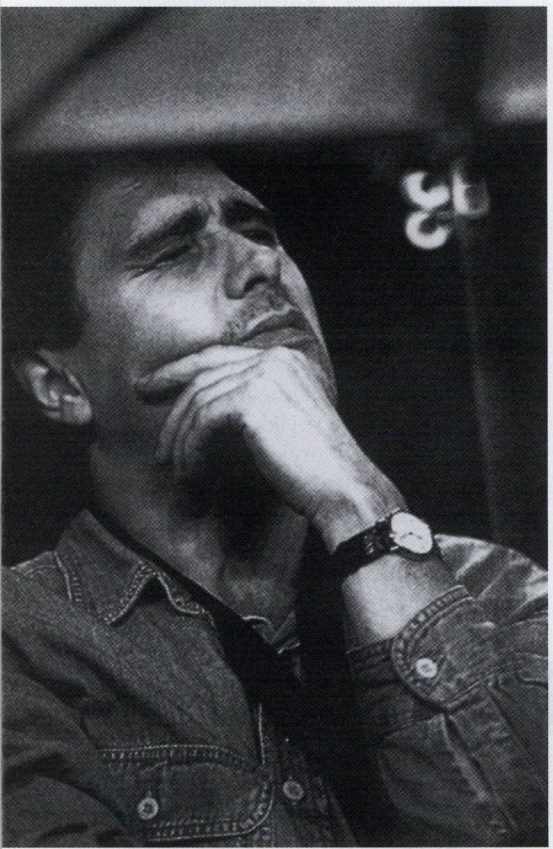

"Lyon'luyum ben, Lyon'da sürdürmek istiyorum yaşamımı" diyordu Louis Sclavis 1981 yazsonu. İlk solo çalışması olan **Ad Angusta Per Angusta'**yı gerçekleştireli birkaç hafta olmuştu topu topu. Ama daha o sıralarda klarinetin yanında, bas klarinet ve soprano saksofonu da ustalıkla kullanan başarılı bir yorumcu, alışılmadık bir besteci olarak yerini almıştı Fransa ve Avrupa jazz'ında.

Hiçbir halk müziğinden doğrudan etkilenmeyip, kendi müziğini, kendine özgü biçimde üretmeye ve böylece kendi düşsel folklorunu yaratmayı amaçlayan bir dizi genç Lyon'lunun kurduğu, Fransız yenilikçilerinin arasında ağırlığı olan **Arfi'**nin bir üyesiydi o yıllarda.

"Gönlümün çektiği müziği işte bu kentte, La Marmite Infernale, Marvelous Band, Workshop de Lyon ve Jean Bolcato ile yaptığım ikilide gerçekleştirebiliyorum. Deneylerimiz atölyelerde, dinletilerde ve kayıtlarımızda kitleye ulaştıkça işte bu kentin havasında duyumsuyorum müzisyen kimliğimi. Tek başıma olmadığımın bilincine varıyorum. Arfi yaşadığım kentin ürünü".

Sclavis, Lyon'da 1953 yılında 2 Şubat'ta, James Joyce'un doğum gününde gelmişti dünyaya. On yaşında klarinet öğrenmeğe başlamış, belediye bandosunda ve dixieland topluluklarında çalmıştı. Taklit etme yeteneği sınırsızdı; oniki yaşında Jean-Christian Michel'in çalışına öykünüyordu; ondört yaşında, dinlediğinde vurulmuş olduğu ve soprano saksofonunu almasının biricik nedeni Bechet'nin sololarını çalıp duracaktı. 1968-71 arası konservatuvar eğitimi görmüş, Maurice Merle ile tanışmış, Amerikan yenilikçilerini keşfetmişti. Tiyatro müzikleri yapmış, 1972'te bas klarinet çalmağa başlamıştı. 1974-75 yıllarında Free Jazz Workshop (Merle, Jean Bolcato, Christian Rollet) deneyi önemliydi onun için. 1976 yılında **Arfi** kurulmuş, **Marmite Infernale** adını taşıyan geniş topluluk 1977-1983 yılları arasında derneğin tüm genç müzisyenlerini biraraya getirmişti.

"Bugüne kadar tüm çalgılarımı melodik olmaktan çok bir vurmalı gibi kullandım.Kurduğum cümlelerde ritm unsurları ağırlıkta. Doğaçlama yapıldığında, genelde izlenen yol bir ezgiden bir ritmden vb. yola çıkılarak benimsenen bir formüldür; bu formül geliştirilir ve doğaçlama sona erer. Bense doğaçlamayı birbirine eklenen ve aralarında hiç de bir bütünlük olmayan parçacıklar toplamı olarak algılıyorum. Yüzeysel bir bakışla, bir yapıdan yoksun, neredeyse gelişigüzel bir söylem diye nitelendirilebilir sololarım, ama öyle değil. Doğaçlamanın bütünü birleştirir bu parçacıkları; farklı tınıları, birbiri ardından sıralanan pes ve tiz sesleri, ezgi kırıntılarını. Doğaçlamalarım işte bu hiç de bağdaşık olmayan bütünün içinde varlık bulur. Başka türlü de doğaçlama yapabilirim kuşkusuz ama en iyi becerebildiğim böylesi'.'

"Sopranomda sesleri eğip bükmeyi, nota değerlerini yoketmeyi çok seviyorum. Sesimi de kullanıyorum çalarken. İlk kez 1979'da denemiştim bunu. Aslında saksofon çalışımda davuldan gelen kavramlar ağırlıkta. Armoni konusuda çok duyarlı sayılmam, melodik yapıda çok fazla çekmiyor beni. Daha doğrusu yavaş yavaş gelişiyorum bu konuda, Bernard Lubat öncülük etmişti bu konuda bana. Onunla çalarken bu yönde neler geliştirilebileceğini görmüş, basbayağı şaşırmıştım. Bilmediğim şeyleri öğrenmek, onlarla boğuşmak müthiş mutlu ediyor beni. Armoni ve ezgi konusunda Michel Portal'dan da çok şeyler kaptığımı eklemek zorundayım."

"Ad Angusta Per Angusta'da kullanmak amacıyla birer saatlik iki konserde çaldım. Dinletiler öncesi hiçbir beste hazırlamamıştım. Çaldıkça kafamda belli düşünceler oluştu. Dinleyici kitlesiyle karşı karşıya olduğunuzda bir heyecan oluşuyor, karşılıklı etkileşimin getirdiği bir güzellik bu. Sonra bantları dinlediğimde değer taşıdığına inandığım kesitleri kurguladım. Ardından müziğe eklemek istediğim şeyler var mı diye sordum kendime; stüdyoya girdim ve kafamda eksik diye tanımladığım düşünceleri kaydettim. Kısacık parçalardı bunlar. Benim için kusursuz bir yapıt değil Ad Angusta. İnsanlara gönderdiğim bir çağrı niteliğinde daha çok, belli bir anki duygularımı, düşüncelerimi yansıttığım bir kartpostal belki".

"Örneğin bir halkmüziği ezgisini alıp kullanmak iyi gelmiyor bana. Alıntılar yapmayı sevmiyorum. Portal ya da Lubat vals çaldığında, duyumsadıkları şeyi çalıyorlar, valsle aralarında bir mesafe, bir uzaklık yok bu durumda. Doğrudan, içtenlikli bir yaklaşım onlarınki. Yeni ve farklı bir müzik malzemesiyle karşılaştığımda yeniden biçimlendiriyorum onu, kendi dilime yaklaştırıp, dağarcığımın bir parçası haline getirmeye çalışıyorum".

Bernard Lubat'nın Compagnie'sine katılması, Michel Portal ile çalışması yetmişli yılların ikinci yarısında açılım getirmişti müziğine. 1979'da Portal, Jacques Di Donato ve Jean-Louis Chautemps ile bir klarinet dörtlüsü kurdu. Usta kontrbascı Henri Texier'nin dörtlüsünde Eric LeLann'ın yerini aldı. Didier Levallet ve Dominique Pifarely ile çalıştı, bir ara güney Afrikalı Chris McGregor'un Brotherhood Of Breath'ine katıldı. Benet Achiary (vokal), Michel Doneda (soprano saks), Philippe Deschepper (gitar), Yves Robert, Alain Gibert (trombon) ve Gerard Siracusa (vurmalılar)'dan oluşan, Tour de France de Louis Sclavis adını verdiği topluluğu bir araya getirdi.

Ama özgün ve benzersiz bir ses olarak kendini kanıtlaması için **Clarinettes** başlıklı çalışmasının çıkışı beklenecekti. 84 Eylül ve 85 Ocak tarihlerinde gerçekleştirilen kayıtlarda Sclavis yalnızca klarinet ve bas klarinetini kullanmış, üstüste kayıt tekniğiyle (iki parçada dostları Rollet ve Christian Ville

katkıda bulunmuştu) kaydetmişti bu parlak sekiz yorumu. Ezgilerin renkliliği ve çarpıcılığı 81'den bu yana yol aldığının bir kanıtıydı (Mariage, Christal). Duke Ellington'dan (Black And Tan Fantasy) Karadeniz Halk Müziğimize uzanan (Hopa) geniş dağarcığı yenilikçiliğinin sınırlarını ne kadar genişlettiğini gösteriyordu. Aletini ritmik kullanışıysa özellikle üstüste kaydedilen bas klarinet yorumlarından oluşan Clarinette'de belirgindi. Albüm kapağına açık saçık bir resim koyan Sclavis bunu, "İnsanlar jazzcıların dünyasını çok sınırlı, çok sıkıcı, çok ciddi sanıyor, bu anlayışı sarsmak istedim"biçiminde açıklamıştı. "Ama aynı zamanda bir aradasınızdır, bir arada eğlenir, bir şenlik duygusu yaşarsınız. Sonra bir bakarsınız ki kendi köşenize çekilmiş, tek başınıza kalmışsınızdır".

Fransız Jazz Akademisi'nin Django Reinhardt ödülüyle taçlandırılan albüm sonrası Sclavis ağırlığını daha sonra aralarına kemancı Dominique Pifarely'nin de katılacağı Christian Ville (davul), Bruno Chevillon (bas), François Raulin (klavyeliler) topluluğuna verdi. 1989 baharında Türkiye'ye de gelerek başarılı konserler vermiş ama nedense hakkettiği ilgiyi basında bulamamış olan topluluk 1987 Temmuz ve Eylülünde başarılı bir çalışmaya imza koydu: **Chine.** Sclavis jazz dünyasının Amerika'yla olan özdeşleştirilmesine karşı çıktığı için albümüne bu adı seçmiş, kapağa Çin'den bir görüntü koymuştu. Müziğinin sunduğu serüveni göze alan dinleyici farklı yorumlarla farklı yolculuklara çıkacaktı kuşkusuz.

Türk ve Balkan müziklerine gözkırpan ve Sclavis'in başarılı bir klarinet solosunun yeraldığı, Fransız gezgini Du Guesclin'in adını taşıyan yorumla açılıyordu albüm. Chanson pour Louis De Funes iki klarinetin çaldığı yalın ve süsten arınmış bir parçaydı. Coltrane'i düşündüğünü söyleyecekti Sclavis. "Ben onu hep böyle, gürültü patırdan uzak, dingin bir ortamda düşledim. Ama Coltrane'i keşfedişim çok yenidir, ben jazz tarihini tersten okuyorum".

Beste olarak en karmaşık, üstünde titizlikle çalışılmış bir yapıya sahip Tango Lubat, Portal ve Texier etkilerini de sergiliyordu. Çağdaş rock ve funk unsurları taşıyan Rebarbatif I çok sevdiği davulcu Paul Motian, Rebarbatif II ise yetmişli yıllarda sürekli dinlediği Elton Dean ve Frank Zappa'dan esin alıyordu.

Chamber Music 1989 Eylül'ünde kaydedilen Sclavis'in bir oda jazz'ı denemesiydi. Bu kez davulsuz bir topluluğu seçmiş, yanyana düşünülmesi biraz zor olan çalgıları bir araya getirmişti. Pifarely, Raulin ve Chevillon'un yanında, trombocu Yves Robert, tubacı Michel Godard, gitarcı Philippe Deschapper tamamlıyordu yediliyi.

"Çeşitli tasarılara giriştikçe, dörtlümle, beşlimle, yedilimle çaldıkça ortaya koyacak bir malzemenin sorumluluğunu hissetmeğe başladım" diyordu Sclavis. "Beste yapma zorunluğunu işte bu nedenle hissettim. Gittkçe bu yanım öne çıkıyor. Solo çalmak önemsizdir demiyorum, hayır. Tam tersi, iyi bir beste soliste olanaklar sunar. Yedilimde işte bu anlayışı sürdürüyorum. Besteleri ortak bir ruhla yorumluyoruz. Çabalarımız besteleri güzelleştiriyor. Davulun olmaması tüm klişelerden uzaklaşmamızı zorunlu kılıyor. Yorumcular yaratıcılıklarını biliyor böylece. Bestecelilik yönümün öne çıkmasında aslında sahne, dans ve film müzikleri üzerinde çalışmamın da etkisi yadsınamaz. Ama saltık doğaçlama anlayışını büsbütün terkettiğim anlamına gelmesin bu dediklerim, şu sıralarda Cecil Taylor ile Fmp'ye bir albüm yapma aşamasındayız."

"Clarinettes, Chine ve Chamber Music benim için bir üçleme oluşturuyor. Herbirini yapmak benim ikişer yılımı aldı. Clarinettes'de tek başıma neler yapabileceğimi görmek istemiştim, değerim nedir bilmeyi amaçlamıştım. Bu albüm öncesinde hep topluluklarla bir arada çalışmıştım. Tek başıma bir dünya yaratabilecek miydim bakalım? Bu da klarinetin üstüne daha çok düşmeme, beste çalışmama önayak oldu. Ama besteci saymıyorum kendimi, daha çok beste yapan bir klarinetçiyim ben. Elime kalemimi, silgimi, kağıdımı alıyor, oturuyorum piyanomun başına. Bilgisayarım ya da çok kanallı bir stüdyom yok benim, bestecilik için gereken donanımdan da yoksunum. Michel Portal'dan duyguların bir besteye nasıl döküldüğünü görüp öğrenmiştim. Ben doğaçlamayla, bestenin birbirine çok yakın olduklarını düşünüyorum".

"Bana hep halk müziklerinden, düşsel halk müziklerinden sözediyorlar, canımı sıkıyor bu benim. Artık duymak istemiyorum bu sözleri. Nasıl beste yaptığımı soruyorlar, esin kaynaklarımı filan. Bunların açıklaması yapılamaz, yaratıcılığın bir açıklaması yapılamaz çünkü. Yoksa her şey öylesine kolaylaşırdı. Bir reçetesi yok bu işlerin. Ottomar'dan sözdeyim size: bir gün Mozart'ın Requiem'ine gözatıyordum. Gözüme bir tümce ilişiverdi. Notalara bakmamıştım bile, notaların oluşturduğu biçim hoşuma gitmişti. Sıkı sıkı bir desendi, oysa ben klarinetçi olduğum için geniş aralıklarla yazarım. Kapadım Mozart'ı, oturdum masanın başında, benzer dar aralıklı şeyler karaladım. Oluşturduğum tümceyi bir televizyon müziğinde kullandım. Bir ezgi oluşturdum bununla, biraz geliştirdim. Neo-klasik bir havası vardı, biraz Mendelssohn'dan izler taşıyordu. Sonra yedili için beste yapmam gerektiğinde bu tümcenin başını aldım. Bir dans bu, dedim kendime. Avrupa dışında yapılan düğünlerin, şenliklerin havası taşıyor. Bartok geldi aklıma. Mikrokosmos'unu açtım, bir desen çarptı gözüme. Hemen kapadım notaları. Kopya çekmek istemiyordum çünkü. İşte böyle gelişti. Ottomar adını verdik, çünkü bir türk rengi taşıyordu. İstanbul'da verdiğimiz konserlerden birinin sonunda, biri geldi, çaldığımızın bir Karadeniz havası olduğunu söyledi. Oysa her şeyin başında şu Mozart'ın deseni vardı. Her bestenin böyle bir öyküsü var işe".

"Sesleri düzenleme, orkestrasyon, ortaklaşa bir çalışma. Bence ilkin anlaşabileceğim insanlar olsun istiyorum yanımda. Bir serüvene birlikte atılmaktan hoşlanacağım kişiler. Yedilide çalıştığım müzisyenler bu özellikteler. Getirdiğim bestelere yaklaşım biçimleri çok olumlu, çok yaratıcı. Çok hoşuma gidiyor bu benim. Yoksa uzun turnelere katlanamazdım".

1991 yılı Sclavis için verimli bir yıl oldu, turneler ve festivallerin yanında film müzikleri de yapmıştı Sclavis. Eylül ayında Manfred Eicher'in ECM'si için **Rouge,** Aralık ayındaysa Fransız bağımsız plak şirketi IDA için **Ellington On The Air'**in kayıtlarını gerçekleştirdi.Birbirinden farklı çizgide albümlerdi ikisi de. 1992 yılında piyasaya sürülen çalışmalardan ilkinde Sclavis'in yanında Pifarely, Chevillon, Raulin ve Ville yer alıyor ve Sclavis, Raulin ve Pifarely'nin besteleri yorumlanıyordu. Oda müziğine duyduğu ilginin iyice duyumsandığı bir çalışmaydı bu. Toplulukta klarinet ve yaylı çalgıların tınısı ve başta Stravinski olmak üzere çağdaş çoksesli müziğe çok yaklaşan bestelerle hemen belirginleşiyordu bu özellik. Yazılı bölümlerle, doğaçlamalar arasındaki denge, her türlü kolaycılığı dışlayan seçkinci yaklaşım albümü başarılı kılıyordu.

Ellington On The Air ise ilginç bir çalışmaydı; bu kez Ellington'un tanınmış yapıtları alınıyor, kısaca yorumlanıyor, ardından topluluk bu bestelerden esinlenerek gerçekleştirdiği özgün ve renkli çalışmalara girişiyordu. Alain Gibert, Gerard Marais, Raulin, Chevillon, Andy Emler ve Sclavis besteci olarak katılmıştı bu kayıta. Çalanlar Sclavis, Pifarely, Robert, Raulin, Chevillon ve davulcu Francis Lassus'du.

"Clarinettes ve Chamber Music'de Duke'un birer ezgisini kullanmıştım. Ellington'un bestelerinden oluşan bir konser vermeyi tasarlıyordum daha çok. Paris Festival'inde hayata geçirdim bunu. Albümü sürekli çalıştığım müzisyenlerle yaptım. Duke'un bestelerini yeniden düzenlemek ilgimi çekmiyordu, yalnızca bu bestelerden yola çıkarak nerelere varabiliriz, bunu görmek istiyordum".

"Rouge'a gelince, Eicher müziğin içinden gelen bir yapımcı, kayıtlara titizlikle yaklaşıyor. Kolay değil onunla birlikte çalışmak. Katılımı oluyor etkin olarak. Belli bir estetik anlayışı geliştirmiş biri. Kayıtlar Oslo'da yapıldı. Bestelere yaptığı eleştiriler, yönlendirmeleri hep doğru yöndeydi. Zaman zaman zorlansam da iyi bir çalışma oldu".

Sclavis'in doksanlı yıllarda Avrupa'lı jazzcılara yaptığı ve belirgin bir ezgiye ve

Classic Selections From Sony Music

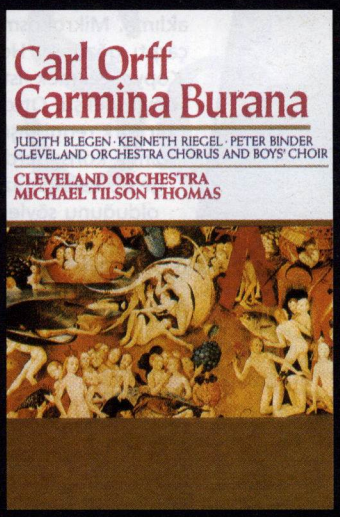

CARMINA BURANA
Carl Orff

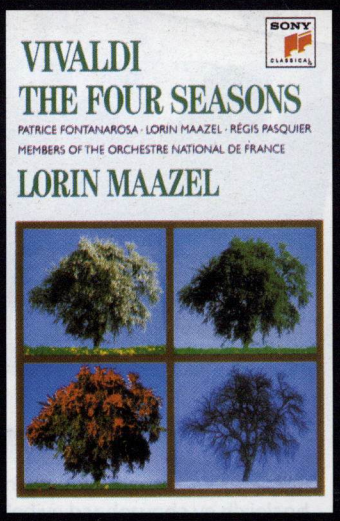

THE FOUR SEASONS
Vivaldi

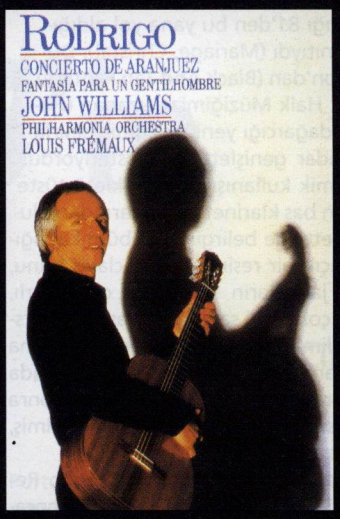

CONCIERTO DE ARANJUEZ
Rodrigo

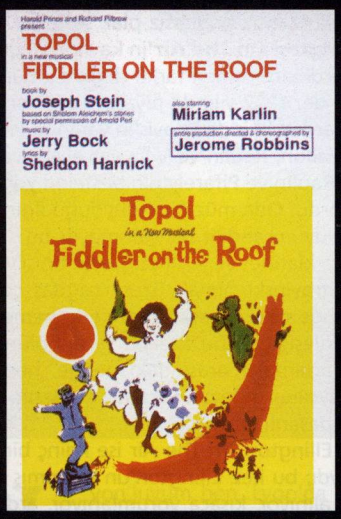

FIDDLER ON THE ROOF
Topol

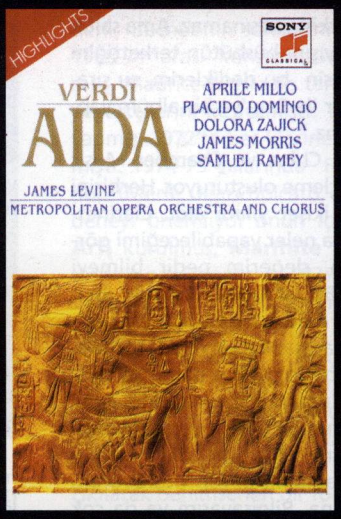

AIDA
Verdi

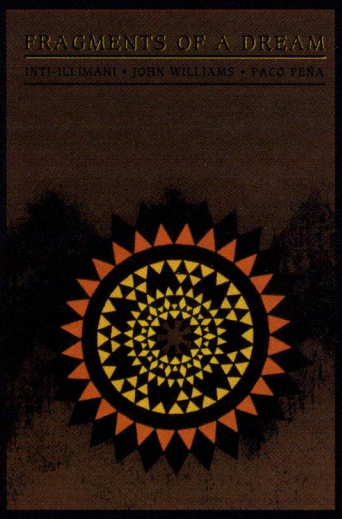

FRAGMENTS OF A DREAM
Inti Illimani•J. Williams•Paco Pena

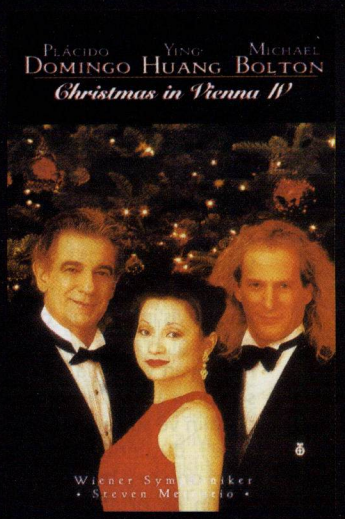

CHRISTMAS IN VIENNA IV
P.Domingo•Y.Huang•M.Bolton

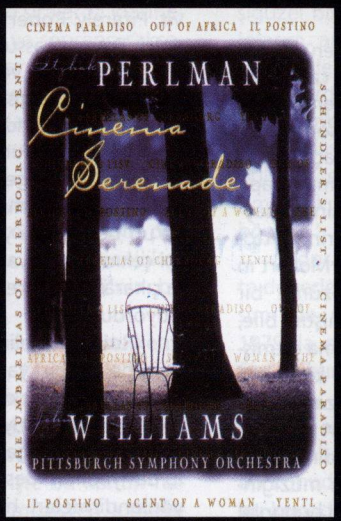

CINEMA SERENADE
Itzhak Perlman•John Williams

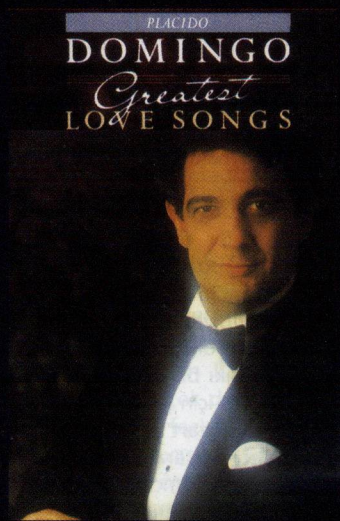

GREATESTLOVE SONGS
Placido Domingo

SOUL OF THE TANGO
Yo-Yo Ma

Jazz Selections From Sony Music

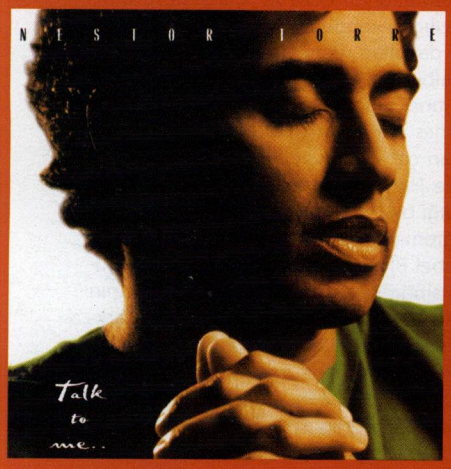

TALK TO ME
Nestor Torres

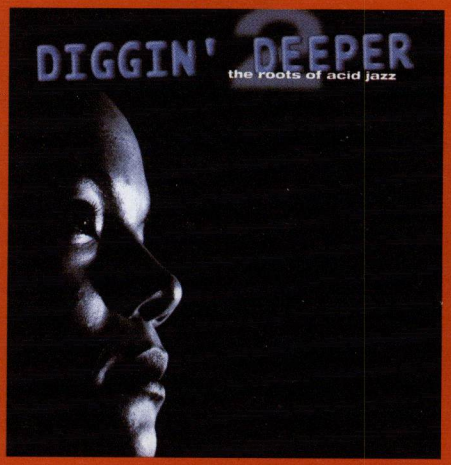

DIGGIN' DEEPER

UNCHARTED LAND
Niels • Henning • Pedersen

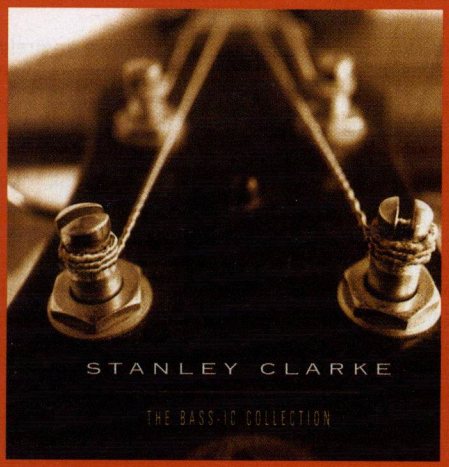

THE BASS-IC COLLECTION
Stanley Clarke

CIRCLESONGS
Bobby McFerrin

BEST OF BIG BANDS
Glenn Miller

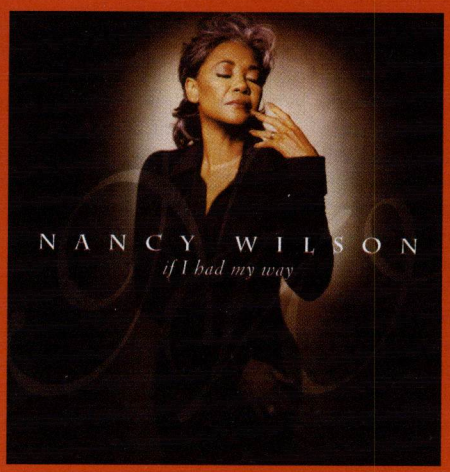

IF I HAD MY WAY
Nancy Wilson

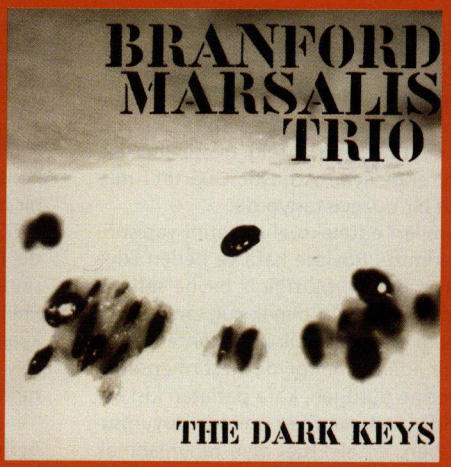

THE DARK KEYS
Branford Marsalis Trio

akor ilerleyişlerine dayanmayan çalışmalarına örnek olarak Alman bağımsız şirketi FMP'ye yaptığı üç albümü gösterebiliriz. Doksanlı yılların başında yayınlanan ve canlı kayıtlardan oluşan bu çalışmalardan ilki İngiliz Evan Parker, İsviçreli Hans Koch ve Alman Wolfgang Fuchs'ın yeraldığı **Duets, dithyrambisch** adını taşıyordu. İki saat kırk beş dakika süren bu dinletide, farklı ikililer oluşturan müzisyenler yoğun ve uzun doğaçlamalara girişiyorlardı. Yine aynı şirketten yayınlanan **Trio de clarinettes'**de ise Jacques Di Donato ve Armand Angster, Sclavis ile birlikte ürettikleri uzun doğaçlamalara bu kez daha bir sıcaklık, daha bir renk katıyorlardı. Bir üçüncü CD de, davulcu Gerry Hemingway'ın topluluğuyla yurdumuza da gelen Hollanda'lı yetenekli çellocu Ernst Reijseger ile başbaşa gerçekleştirdiği On ne parle pas du temps'dı.

Sclavis Pifarely'nin 93 sonlarına doğru yayınlanan ve usta işi **Obliques** adlı çalışmasına da katkıda bulundu. Ama asıl yoğunluğunu üç telli çalgı ve klarinetten oluşan **Akustik Dörtlü** adını verdiği topluluğuna verdi. Marc Ducret (gitar), Pifarely ve Chevillon öteki üyelerdi. Topluluk ilk konserini 1992 Nisan'ında vermişti. 1993 Eylül'ünde birçok konserin ardından Oslo'da stüdyoya girdiler. Kayıt odasında Manfred Eicher bulunuyordu. Oda müziğine yakınlık burada daha seçilen başlıktan görülüyordu. Albüme **Acoustic Quartet** adı verilmişti. İncelikli, karmaşık yapılara sahip güçlü besteler ve ritmik tümcelerden bolca yararlanan doğaçlamalar oldukça çarpıcıydı. Yaratılan farklı tınılar, farklı çalgı bileşimleri tekdüzeliği engelliyor, Acoustic Quartet'i mükemmel bir düzeye taşıyordu.

"Kimileri entelektüel etiketini yapıştırıyor üzerimize. Böylece kafa ve beden ikiye bölünmüş oluyor. Müziğiniz beyne sesleniyor. Bir beyne sahip olmak suç sanki. Kötü bir yanılgı bu. Çoğunluk jazzı kanter içinde çalan bir adama indirgiyor, eleştirmense çalanın yerine düşünen, kafa patlatan kişi konumunda. Bedenimi her anımda duyumsuyorum ben, entelektüel diye tanımlanmak da rahatsız etmiyor beni. Sanatın her türlüsü ikisini de içeriyor bunların: beyni de, bedeni de. Her türlü müziğin içinde hem fizikle, hem de usla ilintili şeyler vardır. Bu iki şeyi karşıtmış gibi göstermek budalalığın dikalası. Her sanatçı düşünür, ama kimileri söylemek, itiraf etmek istemez bunu. Popülizmin yükselişiyle birlikte entelektüel sözcüğü kötü bir çağrışım uyandırır oldu. Zekadan sözedelim o zaman, daha doğru bu. Hep birlikte konuşalım, gazeteci, sanatçı, organizatör ayrımlarını bırakalım bir yana".

"Her şey söz oyunlarına indirgeniyor. Bunun değişmesi gerekiyor. Hepimizin buna karşı bir tavır alması gerekiyor.Bu uzlaşma yapılırsa bundan en çok yarar gören müzik olacaktır".

Carnet de Route Sclavis'in 1995'de gerçekleştirdiği önemli bir albümdü. İki usta müzikçi Henri Texier ve Aldo Romano'nun yanındaydı klarinetçinin. Parçalardan fışkıran korkunç enerji başarılı üçlünün en dikkat çekici yönünü imliyordu. 1995 ürünlerinden bir başkası da Di Donato ve Armand Angster ile oluşturduğu ve topluluğun Avrupa çoksesli müziğine çok yaklaştığı Green Dolphy Suite'di.

Youval Micenmacher'in 1996 yapımı, ilk solo albümü **Fera Feza** genç müzikçinin İsrail köklerine uzandığı ve Sclavis, Pifarely, Michel Godard gibi deneyimli müzisyenlerden başarıyla yararlandığı bir çalışmaydı. Aynı yıl, Sclavis Bruno Chevillon ve François Merville ile birlikte **Ceux qui veillent la nuit'**yi Fransız bağımsız şirketi Label Bleu'den piyasaya çıkardı. Birbiriyle iyi anlaşan, çoğu Sclavis'e ait esinli bestelerin yorumlandığı başka bir başarılı albümdü.

Sclavis durdurak vermeden çalışıyordu: üçlüsüyle, dörtlüsüyle, altılısıyla, Portal ile ikili olarak. Festivaller, turneler, atölyeler ve konserler birbirini izliyordu. 1996 sonunda bir başka ilginç bir yapıt için stüdyoya girdi: l997 yılında piyasaya verilen **Les Violences de Rameau'ydu** bu. 1683-1764 yılları arasında yaşayan Fransız barok besteci Jean-Philippe Rameau'nun yapıtlarından yola çıkılarak hazırlanan çalışmada Robert, Pifarely, Raulin, Chevillon ve Lassus Sclavis'in yanındaydılar.

"Hoş, tatlı, bir salon müziği olarak değerlendirilse de barok müziğin bir şiddet içerdiğini söyleyebilirim. Ellington'da bir gizem buluyordum. Rameau'nun ise sivri taraflarının altını çizdim. Rameau operalarında bir yerden bir yere zıplar durur. Hiç uyuşmayan şeyler izler birbirini".

"Rameau'yu ECM'ya gerçekleştirdim, yapımcılığını kendim üstlendim. Eicher eşlemede davulları genelde uzakta kaydeder ama albümde Lassus yanıbaşınızda çalar sanki, tınısı çiğdir. La Buisson de Pernes les Fontaines stüdyoları mükemmeldi, çalışma koşulları çok olumluydu, ses mühendisi Gerard de Haro işinin ustasıydı. ECM'nin size sağladığı bir başka üstünlük de tüm dünyaya dağıtım yapabilmesi. Çalıştığım her şirketin (Label Bleu, Fmp, Ida..) çizgisi doğrultusunda albümler üretiyorum. Her yapımcının farklı farklı duyarlıkları var, bu da bana farklı çizgilerde şeyler yapmaya olanak tanıyor".

"Rameau'yu çıkış noktası olarak aldık. Sanat tarihinin çizgisel olduğu, zincirlerin birbirine bağlandığı söylenir. Bu mantığı bir yana bırakalım, arada boşlukların olduğunu kabul edelim. Rameau'nun yaşam öyküsünü yazmak değildi amacımız, bir roman yazmaktı. Kuralların içine hapsolmak değildi. Bilgileri üstüste yığmak değil, bir soygunu gerçekleştirmek benim amacım. Rameau'yu çalmıyoruz biz. Onun yapıtı onun kişiliğinin bir uzantısı. Bir yaşam kurguluyoruz onun için. Kendi müziğimizi çalıyoruz, amacımız bu çünkü".

"Şunları içimize sindirelim ilkin, bir topluluk içinde çalmak gereklidir, birlikte müzik yapmanın anlamı bambaşkadır, sanatçının kendini yenilemesi zorunlu bir durumdur".

"Tarihi bir kaynak olarak ele alalım; doğru dediğimiz şey dikey konumdadır çünkü".

"Yeniden biçim verme, geçmişe özlem duyma, kesin ulaşılacak hedefler; işte hepsi boş laf bunların. Rameau yetkin bir besteci değil, yalnızca şiddetle dolu biri. Bizden farksız yani, yanılgıları bizimkilere benziyor".

"Rameau bu dünyadan geçmiş olan insanlardan biri yalnızca, tarihin belli bir dönemine imza atmış biri. Haksızlık etmeyelim ona, barok müzik artık ilgilendirmiyor bizleri, o devir çoktan kapandı. Bir yapıtın ilk biçimi bir kutsallık taşımıyor".

"Tarih içindeki olaylar uzakta bizden. Nice yıldan bu yana sanatçı bir arayış içinde, bir yapıyor, bir bozuyor, daha iyiye varmanın izini sürüyor, ödün vermiyor, duruşunu sağlamlaştırmak için kanıtlar geliştiriyor, bir yığın malzemeden yararlanıyor".

"Bilgi, kavramsal yaklaşım, bir dizgeye uygun olarak yapılan araştırmalarla bir örnek oluşturabiliriz. Yararlandığımız malzemelerimiz ise şiddet, çalıp çırpmalarımız, yağmaladıklarımız".

"Rameau'nun şiddeti
Ve Rameau'ya, tarihe
Ve bizim tarihimize
Ve başkalarına
Ve bizlere uygulanan
Şiddet"

"Rameau serüvenlerimiz içinde bir bölüm oluşturuyor; yabanıllığı, hırçınlığı kendini savunmasına yardımcı olacak ona".

"Kibar tavırlarımız içimizdeki bayağılıkları gizliyor; ilkini koruyalım, ikincisine de kulak kabartalım hep".

Sessizlikleri Çığlığa Dönüştüren Kraliçe: Shirley Horn

Ajlan Büyükburç

1 Mayıs 1934 Washington doğumlu Shirley Horn, küçük yaştan itibaren piyano eğitimi aldı. Müzikal öğrenimine üniversitede devam eden Horn 1950'lerin ortalarında yavaş yavaş dikkat çekti ve kendi gruplarına liderlik yaparak çalmaya başladı. Aslında bir albümde isminin ilk kez yer alması "Embers and Ashes" gibi görünse de 1959'da Astuff Smith'in "Cat On A Hot Fiddle" isimli albümünde iki şarkıda çaldı. Aslında "Embers and Ashes"in ona kazandırdığı en önemli başarı Miles Davis'in albümü dinledikten sonra Horn'u New York Village Vaguard'da çalmaya teşvik etmesi oldu.

Horn "Mercury" ile yaptığı ilk albümlerinde piyanodan uzak tutulmuştu. Çok iyi müzisyenlerle çalışmasına rağmen istediği performansı ortaya koyamıyordu. Buna getirdiği açıklama ise "Ben kendi müziğimi kafamın içinde duymaya devam ediyordum ama onlar kendilerinin duyduğunu çalıyorlardı" oldu. Bu da bir müzisyenin veya şarkıcının performansına, bir arada çalıştığı diğer müzisyenlerin ne kadar etki edebileceğini gösteren en önemli kanıttı. Daha sonra yaptığı albümlerde, şarkı söylerken kendi kendini akompanye etmesi performansını çok etkilediği gibi, kendi stilini bulmasına ve daha çabuk olgunlaşmasına da yardımcı oldu.

Shirley Horn'un mütevazı ve çekingen kişiliği bir şekilde yaptığı müziğe de yansır. "Benim için orta tempolar çok keyifli değil, bir şarkı ya çok yavaş olmalı, ya da swing'i sonuna kadar hissettirebilmesi" demesi de bunu kanıtlar gibi. Çalarken de, söylerken de emprovizeyi kelimelerin arasına şıkıştırdığı ritmik aldatmacalarla veya kelimelerin gerçek anlamlarının üzerine basa basa söyleyerek vermesiyle Billie Holiday'i çağrıştırsa da o, jazz tarihine baktığımız zaman hiçbir şarkıcıya veya piyaniste benzemeyen kendi stilini geliştirmeyi başardı.

Piyano çalışını geliştirken Duke Ellington, Thelonious Monk, Ahmad Jamal ve Wynton Kelly'den etkilendiğini belirten Horn, form olarak bu piyanistlerle önemli benzerlikler gösterse de, kendi sentezini yaptı. Kişiliğinin duyarlı ve duygusal yanlarını müzikal bilgisiyle birleştirince ortaya çok özel ve sofistike bir tarz çıktı. Tabii zaman kavramını da buna eklemek gerekir çünkü kendisinin de dediği gibi "Eski kayıtlarımı dinlediğim zaman, hayatın anlamını yeni kavra-

Wynton Marsalis, Shirley Horn için "Onun muhteşem bir ritmik hayalgücü, melodik duyarlılığı, şarkı söylerken ve piyano çalarken sergilediği olağanüstü armonik bilgisi ve hepsinin ötesinde hünerlerini kontrol edebilen bir iradesi var" diyor.

maya çalışan, küçük bir kız çocuğunu dinler gibiyim, oysa şimdi ne hakkında şarkı söylediğimin ve ne çaldığımın farkındayım" diyor.

Horn, Washington'un dışına çıkmaya çok fazla zaman bulamadı, çünkü küçük kızı Rainy'ye çok düşkündü. Bu yüzden 1963-1978 arası sadece iki albüm yapabildi. "Travelin' Light" ve "Where Are You Going?". Rainy evlendikten sonra, uluslararası platformda yoluna devam etti ve 1981 Northsea Jazz Festivali ile adını tekrar dünyaya duyurdu. O günden bu güne yaptığı albümlerle jazz dünyasının en önemli soluklarından biri olma vasfını daima muhafaza etti.

1991 yılında Carmen McRae'in Sarah Vaughan için yaptığı albümde Shirley Horn Trio, McRae'e eşlik etti. Bu albümle ilgili en önemli hoşluk Carmen McRae'nin Shirley Horn'u şarkı söylemesi için teşviki, buna karşılık Horn'un müthiş akompanyesi ile Carmen McRae ile bütünleşerek çıkarttığı performans oldu. Albümün içindeki yazıda McRae Horn'a şöyle dedi: "Şarkı söylemen için o kadar uğraştım, söylemedin! Artık bu saatten sonra beni suçlama!".

Bu albümde Shirley Horn'un şarkı söylemeden de bir şarkıcıyı nasıl akompanye edebildiğini görüyoruz. Belki bundaki en önemli etken, kendisinin de bir şarkıcı olması ve piyanoyu çalarken bir şarkıcının ne istediğini ve ne hissedebileceğini bilmesiydi. Eşlik piyanisti olarak sanatının zirvesine çıktığı albümlerden biri oldu "Sarah, Dedicated to You".

Horn'un her geçen sene yaşadıklarını müziğe aktarışını özellikle son dönem albümlerinde çok net bir biçimde görüyoruz. "I Thought About You"dan "The Main Ingredient"a gelene kadar geçen on sene içinde, her geçen sene hislerinin ifadesini geliştirmeyi başardı. Bir sanatçının yapabileceği en önemli şey, belki de hayatının anlamı olan "öğrenmek" kavramını hiçbir zaman yitirmedi, aksine daima uyguladı.

Horn'u dinlediğim zaman en hayret ettiğim noktalardan biri bazen elleriyle sözcükleri birbirlerinden tamamen ayrı şekilde, farklı iki insanmış gibi kullanabilmesi. Geçen zaman rağmen, genç müzisyenlerle çalmayı tercih edişi ve yeniliklere açık olan zihniyeti ile kendi tarzından ödün vermeden herşeyi öğrenme çabası ise bizlere daima örnek olmalı.

Yaşayan bu efsaneyi canlı izleyebilme hayaliyle yatağımda gecelerce doğru dürüst uyku uyumadığımı bilirim ben. Evime her girdiğimde koşa koşa CD player'ıma dokunmayı ve zaten içinde hazır bekleyen bir Horn CD'sini keyifle dinleyip, hislerin içinde onun ifadeleri ile dans edebilmeyi iple çekerim. Ama bir günün en güzel saati, aydınlıktan karanlığa geçerken Shirley Horn'un kalbimin üzerine dokunan parmaklarıyla, saçımı okşayan sesini duyabilmek ve gözlerimi kapatıp "Evet" diyebilmek. "Evet, evet, evet!!" İnan, ne demek istediğini biliyorum.

Shirley Horn Hakkında Bazı Görüşler

Hem bir kadın, hem de bir jazz piyanisti olarak Nilüfer Ruacan'a Shirley Horn hakkında ne düşündüğünü sorduğumda, Horn'u canlı olarak izlemiş olduğunu bilmiyordum. İşte Nilüfer Ruacan'ın söyledikleri:

"Shirley Horn şu anda yaşayan en önemli primadonna. Hatta bence diva. Canlı performansında ise kayıtlarda dinlediğimizden bile çok daha iyi bir performans ve insanı etkileyen bir karizması var. Genelde entrümantal çalmıyor, şarkı söylemeyi tercih ediyor. Benim dinlemeye gittiğim gece ilk şarkı olarak Bill Evans'ın "Emily"sini çaldı ve bence muhteşemdi. Soloları genelde armonik. Pek fazla da solo yapmıyor zaten ama bence müziğinin bütünü çok önemli. Çünkü çaldığı ve söylediği herşey bir bütün olduğunu insana hissettiriyor. Basçısı ve davulcusu ile de bir nefes olmuşlar. Herkes herkesin ne istediğini, ne yapacağını biliyor (o geceki basçısı Charles Ables, davulcusu Steve Williams'tı). Enstrümantal çaldığı zaman, şarkı sanki nefes alıyor. Müziğindeki en önemli unsur "es"leri çok ustaca kullanabilmesi. İnsandaki çoşkuyu da bu "es"ler yaratıyor zaten. Kendisi çok tatlı, tonton, mütevazı, hanım hanımcık ve tabii ki çok duygusal, çok derin. Kadının ilk akoruyla ağlamaya başlıyorsun ve öyle bir noktaya geliyorsun ki, nefesini tutarak dinliyorsun.

Türkiye'nin en önemli jazz vokallerinden biri olan Nükhet Ruacan'a Shirley Horn'u sorduğum zaman aldığım yanıt ise söyleydi:

"Shirley Horn benim en sevdiğim şarkıcılardan biri. Ününü ise bayağı eskiden duymuştum. Billy Hart Türkiye'ye gelmişti, sanırım ondan duymuştuk o dönemde hepimiz. Gerçi kulaktan kulağa Türkiye'de Can Kozlu, Shirley Horn'un tanınmasına yardımcı oldu. Shirley Horn Washington'ın dışına çok fazla çıkmaz, hep orada bir kulüpte çalarmış. Bütün müzisyenler Washington'a gittiklerinde mutlaka Horn'a uğrarlarmış. Miles Davis'in de en sevdiği şarkıcı Shirley Horn zaten. Benim şahsi görüşüm, söyleyişinde ve müziğinde sessizliklerin var olması ve sessizlikleri bile çığlık haline getirebilmesi. Dolayısıyla hem dinlemesi zevkli, hem de şarkıcılar ve müzisyenler için çok eğitici. Repertuarı çok iyi. Ben maalesef canlı izleyemedim. Ama CD'lerini evde dinlerken sanki ben onun yanında, onun dünyasına gidiyor gibi hissediyorum. Yani o benim evime gelmiyor da, ben ona gidiyorum. Son albümü "The Main Ingredients" benim en sevdiğim albümü. Bu albümün kayıtlarını evde yapmışlar. Shirley Horn çok güzel yemek yapıyormuş. Gece çaldıktan sonra birinin evine gidip sohbet etme geleneğine benzer bir zihniyetle, Shirley Horn yemek yapmış. Herkesi çağırmış. Roy Henderson, Elvin Jones, Billy Hart... hepsi yemişler, içmişler, Shirley Horn da yeni bir piyano almış, hadi kayıt yapalım demişler ve çalmışlar. Çok güzel bir albüm olmuş, kapağı da çok orijinal.

Diskografi

- *Embers and Ashes, 1960*
- *Live At Village Vanguard, 1961*
- *Loads of Love, 1963*
- *Shirley Horn with Horns, 1963*
- *Shirley Horn, 1965*
- *Travelin' Light*
- *Where Are You Going*
- *A Lazy Afternoon, 1978*
- *All Night Long, 1981*
- *Violets For Your Furs, 1981*
- *The Garden of the Blues, 1984*
- *Softly, 1987*
- *I Thought About You, 1987*
- *Close Enough For Love, 1988*
- *You Won't Forget Me, 1990*
- *Here's To Life*
- *I Love You Paris*
- *Light Out Of Darkness*
- *Loving You, 1996*
- *The Main Ingredients, 1996*

ÖZEL

Türk Jazz'ının Anası Sevinç Tevs

Gökhan Akçura

Yetiştiği ortam

Sevinç Tevs'in baba (Mehmet Fuat Abdüsselâm) tarafının kökleri Mısır'daki Türklere dayanıyor. Anne (Fatma Meliha) tarafı da ünlü Hamamizade Dede Efendiden geliyor. Fatma hanımın babası keman, annesi piyano çalarmış. Sevinç'in dayısı ise Türk müziği bestecisi Cevdet Çağla. Anne Fatma Meliha hanım, inanılmaz derecede nota biliyor, iyi ut ve piyano çalıyor.

Sevinç Tevs, bu ailenin en küçük çocuğu. Büyük ağabeyi Özer, ablası Sevim ve küçük ağabeyi Akgün'ün doğumundan sonra, babasının Tiran elçiliğinde başkatip olduğu dönemde doğmuş. Doğum hanesinde 1926 Tiran yazar bu nedenle. Bunu izleyen yıllarda, ailenin büyük bölümü çoğunlukla Ankara'da oturmaktadır.

Sevim ve Sevinç'in çocuk yaştan beri yetenekleri aile çevresinde pek ünlüdür. Küçük yaşta müziğe ve dansa karşı heveslerini gören aile onları teşvik eder. Okul yaşamları boyunca birçok müsamerede rol alırlar. Halkevinde çalışırlar. Dayıları Cevdet Çağla dolayısıyle radyo ile de tanışırlarve önce radyo temsillerinde rol alırlar. Sevinç 1942 yılında konservatuarın tiyatro kısmına girer ve bu şubeden mezun olur.

Radyo'da çalışmaya nasıl başladıklarının öyküsünü Sevinç Tevs şöyle anlatır: "Biliyor musunuz, bizi kimse radyoya takdim etmedi. Biz kardeşimle birgün radyo evine giderek kendi kendimizi lanse ettik. O zamana kadar görülmemiş bir şeydi bu!.. (...) Ateşböcekleri kuartetine iştirakle başladık. Çok tutulduk ve on senedir çalışıyoruz."[1]

Radyo dergisinde yer alan bir habere göre, 1942 yılında Sevim Tevs, Radyo Dans Orkestrasının "jazz" kadrosunun solisti olarak programlara çıkmaktadır.[2] Bir yıl kadar sonra, iki kız kardeşin aynı dergide yer alan fotoğraflarının altında ise şu bilgiler yer alır: "Dans saatinde Radyo dinleyicilerinin pek iyi tanıdığı ve çok sevdiği iki genç artist kardeş: Sevim ve Sevinç Tevs, muayyen dans orkestrası saatlerinden başka seanslarda da Swing'lerini söylemeğe başlamışlardır."

Kızkardeşler Ankara Radyosu'nda okumakla birlikte, ünleri İstanbul'a da ulaşmıştır. Muhsin Ertuğrul'un çıkardığı ünlü Perde-Sahne dergisi, 1944 sonlarında "Ankara Radyosunun İki Küçük Yıldızı: Sevim ve Sevinç Kardeşlerle Bir Konuşma" başlığı altında, Halit Oğuz Kiper'in bir röportajını yayınlar.

Ardından İstanbul turnesi gelir. 1945 yılında Cumhuriyet gazetesinde çıkan şu ilanla bu turnenin duyurusu olsa gerekir:

"Radyo swing yıldızları/
SEVİM - SEVİNÇ Kardeşler/ BÜYÜK CAZ ORKESTRASI
refakatinde/ 6 Haziran Saray Sineması/
Saat 21 de/
8 Haziran Taksim Gazinosu/
Saat 21 de/ Yerlerinizi şimdiden tutabilirsiniz."

İstanbul Radyosu'ndan dünya sahnelerine

1949 yılında yapılan bir röportajda, Sevinç Tevs Yunanistan'a, savaş sonrasında, Kontiya organizasyon şirketi tarafından götürüldüğünü, "Miami" kulübünde 15 gün çalışmak üzere sözleşme imzalamasına karşın, üç buçuk ay boyunca sahneye çıktığını anlatır.[3] Ardından bazı angajmanlar nedeniyle İstanbul'a döner. İstanbul Radyosu'nun 1949 yılında açılışını takip eden günlerde, İlham Gencer'le birlikte programa çıkar. 1950 yılında Sevinç Tevs yine Yunanistan'dadır. **Salon** dergisi "bir müddetden beri Atina'nın Miami gazinosunda kazandığı çok büyük muvaffakiyetten sonra, 7 Nisanda Atina'dan hareketle İstanbul'a uğrayıp bir konser verecek olan Sevinç(in), evvelâ Mısır'da Helmiyye Palas'ta, sonra Paris'te Lido'da şarkı söylemek üzere hareket etmek üzere" olduğunu yazmaktadır. [4]

Selmi Andak'ın yıllar önce bir radyo programı hazırlarken bizzat kendinden aldığı bilgilere göre Sevinç Tevs, "Mısır'da "L'Auberge des Pyramides" adlı yeni yıl programında yer almış, ayrıca "La Ronde des Moi" (Büyük Revü)'de Baby Allemand orkestrası eşliğinde şarkı söylemiş"tir. Sevinç Tevs aynı konuşmada 1951 yılında Londra'da sahneye çıktığını da belirtiyor.

Bu dönem içinde kardeşlerin yaşamında önemli değişiklikler olur. Sevim Tevs evlenerek sahne yaşamından ayrılır. Sevinç ise ikinci eşi ve kızı Şehrazat'ın babası Kemali Söylemezoğlu ile evlenir. Ama bu evlilik de, birincisi gibi kısa sürecektir.[5] Bir suskunluk döneminden sonra Sevinç Tevs, İstanbul Radyosu'nda İsmet Sıral Orkestrası ile emisyonlarına tekrar başlar.[6]

Bir kaç ay sonra, bir dergide yer alan habere göre "Sevinç Tevs, birlikte çalıştığı İs-

met Sıral Orkestrasındaki müzisyenlerle geçinemediği için, orkestradan ayrılmak mecburiyetinde kalmıştır. Söylentilere göre, Sevinç Tevs kendi başına bir orkestra kurmak için teşebbüslere girişmiştir." (24)[7]

Tarsus Gemisi ile Amerika'ya yolculuk

Denizyolları'nın Tarsus gemisi, 1954 yılında (14 Haziran-16 Ağustos) Atlantik ve Amerika limanlarını içeren bir gezi yapar. Türkiye Turizm Kurumu'nun düzenlediği bu gezi, gemide kurulan "Seyyar Sergi" sayesinde, uluslararası bir tanıtım görevini gerçekleştirir. Gezinin eğlence programları Vedat Ar, Hakkı Devrim ve Orhan Boran'dan kurulu bir komite tarafından hazırlanır. Geminin eğlence komiseri Orhan Boran'dır. Gemide aynı anda üç orkestra birden çalışmaktadır: Darvaş, Fritz Kerten ve Angelo Orkestraları. Hâle - Belma kardeşler yanısıra ünlü "Jazz yıldızımız Sevinç Tevs" de aynı ekipte yer almaktadır. Sevinç, bu gezi sayesinde yaşamını adadığı jazz'ın anavatanını tanımak fırsatı bulacaktır. Tevs, New York'da Waldorf Astoria otelinde, Olgunlaşma Enstitüsü'nün Türk eserleri defilesi ve balosunda, modern şalvarlı, cepkenli giysisiyle "İstanbul", "Katibim" gibi şarkılarla Anadolu türküleri söyler. Aynı günlerde iki de TV programına çıkar. Biri NBC'de Arthur Godfrey'in 30 milyon kişiye seslenen TV programıdır. Bu programda halk şarkılarımızdan örnekler ve bazı jazz parçaları söyler. Program bittiği zaman candan tebrik edilir. Hemen arkasından Colombia Broadcasting'de programa çıkar.

Amerika yolculuğunu takip eden yıllarda Sevinç Tevs radyo programları yanısıra, zaman zaman kulüp çalışmaları yapar. Ayrıca yurtdışı konserlerini de sürdürür. 1957 yılında ise, Selmi Andak'ın tuttuğu notlara göre İngiltere'de BBC'nin radyo ve televizyon programlarına çıkar. "The Star" programında yeniden Sevim ve Sevinç Tevs kardeşler olarak yer alırlar. Orada da kendilerini Andrews Sisters'a benzetirler. "In Town Tonight" adlı programa ise Sevinç Tevs yalnız çıkar. Yine Selim Andak'ın notlarına göre, Sevinç Tevs, 1957 yılında New York'da "World Jazz Festival"de Arif Mardin ve İsmet Sıral'la birlikte sahneye çıkar. Arif Mardin'in "Song For You" adlı bestesini seslendirir. Bir yıl sonra, yani 1958'de ise Sevinç Tevs, Nord Deutschen Rundfunk'a bağlı Hamburg Radyosunda program yapar.

1968 yılında Apollania film festivaline giderken soldan Selmi Andak, Sevinç Tevs, Selçuk Başar.

Sovyetler Birliği, İsveç ve Apollania

Ayten Alpman, Sevinç Tevs'in 1960'lı yılların başlarında Sovyetler Birliği'ne konserler vermek için gittiğini hatırlıyor. Hatta dönüşünde "From Russia With Love" şarkısını söyleyerek büyük sükse yapmış. 1962 yılında ise İsveç Radyosu'ndaki bir programa "Gunner Svenssons" triosu ile birlikte çıktığı da Selmi Andak'ın notlarında kayıtlı. Ses dergisinin 7 Şubat tarihli sayısında "Sevinç Tevs(in), tatil için geldiği İstanbul'da Nişantaşı'ndaki Dağ Kulüpte çalış"tığı kısa bir not olarak belirtilmiş. Şubat 1963 tarihli **Yıldız** dergisindeki küçük bir haberden de Sevinç Tevs'in Şerif Yüzbaşıoğlu ile aynı klüpte çalıştığı anlaşılıyor. Aynı ay bu kez **Ses** dergisinde(26 Şubat) bir haber: " [Dağ Kulüpte] Geçenlerde şantöz Berta'nın Yunanistan'a gitmesi üzerine bir veda gecesi tertiplendi. (...) Bir müddet önce İsveç'e yerleşen ve misafireten geldiği İstanbul'da şarkılar söyleyen ünlü jazz şarkıcımız Sevinç Tevs de o gece Şerif Yüzbaşıoğlu'nun eşliğinde en güzel melodilerini söylediler." Sanatçının İsveç'e gitmekten iyice vazgeçtiğini ise Mayıs ayı dergilerinden öğreniyoruz: "Kıymetli şarkıcımız Sevinç Tevs, tatilini geçirmek için geldiği şehrimizden şimdilik ayrılmaya niyetli değil. Bu sene son derece büyük bir restorasyon ile lüks bir gece kulübü haline getirilecek olan Galatasaray Adasında çalışması ihtimali var.[8] Daha sonra Tevs, 3-4 yıl sürecek bir suskunluk dönemine girer.

Bu suskunluk dönemi Sevinç Tevs'in Atina'da yapılan Apollania Festivali'ne Selmi Andak'ın bestesi "Ve Ben Yalnız" ile katılmasıyla bozulur. Tevs'in sıralamaya giremesine karşın, aynı yarışmada Türkiye adına yarışan diğer sanatçı Ajda Pekkan'ın söylediği "Özleyiş" adlı şarkı üçüncülüğü kazanır. Bu başarının nasıl alındığı ve Sevinç Tevs'in başına gelen olumsuz olaylar konusunda bir çok söylenti yayılır. Biz konumuzla dolaylı ilgisi nedeniyle bunlar üzerinde durmayıp, Sevinç Tevs'e ilişkin bölümüne göz atalım. Kapağında Selçuk Başar-Ajda Pekkan ikilisinin zaferini duyuran Ses dergisi, Sevinç Tevs'in öyküsünü şöyle aktarıyor: "Atina'ya giden Türk kafilesinde bulunanların hepsi giderken, orada ve dönüşten sonra konuştular. İçlerinden sadece Sevinç Tevs konuşmadı. Bilindiği gibi Sevinç Tevs, festivale katılan 32 şarkıdan biri olan Selmi Andak'ın "Ve Ben Yalnız" adlı bestesini söylemiş ve elenmişti."[9] Bu olayı o dönemde, Ses dergisinde şöyle anlatıyor Selmi Andak:" Bana ve besteme elinden gelen yardımı yapmak için çırpınan Sevinç Hanımın başına büyük bir darbe geldi Atina'da. Öyle zannediyorum ki, böyle bir olay kimin başına gelirse gelsin ona büyük bir etki yapar, şok yaratır. Düşününüz, elemeli bir festivalde ön jüri önüne çıkmak için son hazırlıklarınızı yaparken birisi odanıza geliyor ve diğer solistin 'seçildiğini' söylüyor. O anda ne olursunuz? Bu her türlü esastan uzak iddaya rağmen Sevinç hanımın sahneye çıkıp şarkıyı söylemesi onun sanatçılığını gösterir."[10]

Son yıllarında Sevinç Tevs

Sevinç Tevs'in son yıllarında birlikte bir çok çalışma gerçekleştirdiği Erol Pekcan: anlatıyor: "1970'li yıllarda Sevinç bir gece kulübü açtı Elmadağ'da. Burayı Emin Fındıkoğlu'ndan devralmıştı. Adı Rhythm Section'dı. Kendisine Hrant Lüsikyan, Altan İrtel eşlik ediyorlardı. Epeyi bir süre burayı işletti ve orada söyledi. Burası kapandıktan sonra benim televizyonda yaptığım jazz programlarına katılmak için için Ankara'ya geldi. 1-1,5 ay bende kaldı. 1976 yılında televizyonda beraber çaldık. Uzun süredir kanser hastasıydı."

Bu programın bantlarında Erol Pekcan'la Sevinç Tevs arasında, hastalığı konusunda kısa bir konuşma da var. Yeni ameliyat olan Sevinç, oldukça iyimser sözler söylüyor: "Ben kanserle altı yedi ay önce iki dost olarak vedalaştım. Öyle sanıyorum ki bir daha karşılaşmamız mümkün olamayacak. (...) İnsanlar yaşamlarında öyle şeylerle karşılaşıyorlar ki, benim kanserim bunlar yanında melek olarak kalıyor."

Ama bu kötü dost yakası bırakmamıştır. Programı takip eden aylarda, Ekim 1976'da hastalığına yenik düşen Sevinç Tevs, acılar içinde yaşama veda eder. Son günlerinde birlikte olduğu Ayten Alpman,

ölümüne kadar müzikle ilgisini kesmediği, bantlara Türkçe besteler yaparak okuduğunu söylüyor. Bu bantlardaki özgün besteler de, Sevinç Tevs'le birlikte yok oldular.

Unutulmayacak bir sanatçı

Sevinç Tevs'i bugün ancak radyo bantlarından ve eski televizyon kayıtlarından dinleyebiliriz. Kalın, hoş bir sesi var. Kişilikli, kendine özgü bir yorumla jazz standartları söylemesinin yanısıra, Türk müziğinden yapılmış uyarlamalar da söylüyor. Kendisiyle birlikte çalışan tüm jazz sanatçıları, onun insan yanını övüyorlar. Öte yandan çok zor çalışılan, mükemmeliyetçi bir sahne arkadaşı olarak hatırlıyorlar. Bu tanıkların bir bölümünün görüşlerini aktaralım:
Erol Pekcan'a göre "Dünyanın en şeker kadınlarından biriydi. Tam feylozof, hoşgörülü, arkadaş canlısı, anne bir kadındı. Türkiye'de ilk caz söyleyen kadın olmasına rağmen, takdir edilmemesi, bir plağının olmaması, unutulması onu üzüyordu. Popüler müziği de çok güzel söylerdi. Şovunda mambolar da vardı. "Mambo Italiano" mesela... Onu en çok heyecanlandıran BBC radyosunda verdiği bir konser, bir de Tarsus gemisiyle Amerika'ya gidişi. Orada hemen koşup, hayran olduğu Sarah Vaughan'ı dinlemiş. Bence Sevinç, Türkiye'nin gelmiş geçmiş en iyi kadın jazz şarkıcısıdır. "Bu düşünceye Ayten Alpman'da katılıyor: "Duygusal olmadan söylüyorum: Sevinç Türkiye'de gelmiş geçmiş en iyi kadın jazz sanatçısıdır".
Süheyl Denizci'ye göre, "Sevinç Tevs müziğe titizlikle bağlı bir sanatçıydı. Araştırmacı, kendini sürekli geliştirmek, yenilemek isteyen bir kişiydi. Bir hayli de geniş bir repertuarı vardı." Selmi Andak da şunları ekliyor: "Bir kere müzikte korkunç titiz, titiz olduğu kadar da hırçındı. Aslında çok içten, çok duygusal, çok hoş bir insandı. Fakat Sevinç'in huyunu bilmek lazımdı. Sevinçle konuşmak zordu. Herkesle üstünkörü konuşmayı sevmezdi. İltifattan, methedilmekten hoşlanmazdı. Aynı zamanda kendine yönelik bir eleştiri yapıldığı zaman, çok sağlam olmak, çok dikkat etmek gerekirdi. Özel yaşamında da çok sinirli bir insandı. Ama sadece parladığı zamanlar. Onu iyi tanıyanlar için çok uysaldı. Çok iyi bir dosttu."
Kızı şarkıcı ve besteci Şehrazat da annesi için: "Çok dürüst, son diyeceğini ilk söyleyen, dost canlısı, öte yandan asabi bir insandı. Gazetecilerden nefret ederdi ve kaçardı" diyor.
Kendisiyle yapılan televizyon görüşmesinde Erol Pekcan'ın "jazz sizce nedir" sorusuna, "bence tek kelime ile, jazz yorumdur", diye cevap vermişti. Sevinç Tevs Türkiye jazz tarihinde bu yorumun hakkını vererek yer aldı. Sesi tek bir plakta kalmamalı...

[1] "Sevim-Sevinç Kardeşler," *Hazine*, C.1, Sayı 6, 1 Ağustos 1949

[2] *Radyo*, 15 Ocak 1942. Aynı dergide solist olarak Sevim Tevs'in de yer aldığı fotoğrafta Caz Orkestrasının elemanlar olarak şu sanatçılar görülmektedir: Hüsnü Özenen(trompet), Rüştü Yeger(trompet), Sadreddin Sonat(tenor saksafon), Fehmi Ege(tenor saksofon), Nihat Esengin (tenor saksafon), Ziya Esel(davul), Kâzım Tüzel (kontrabas), Karl Siebert(piyano).

[3] "Sevim-Sevinç Kardeşler," *Hazine*, C.1, Sayı 6, 1 Ağustos 1949

[4] *Salon*, 15 Mayıs 1950

[5] Sevinç Tevs arkadaşları ve kızı Şehrazat'dan edindiğimiz bilgilere göre ilk kocası Muzaffer Tema'dan sonra 1951 yılında Kemali Söylemezoğlu ile evleniyor. Bu beraberliğinden Şehrazat doğuyor. 1950'li yılların sonlarında mimar olan kocası Tayfur Şehbal'le evleniyor. Bir süre İsveç'de oturuyorlar. En son olarak da, ölümüne kadar birlikte olduğu Ali Hasdemir'le evleniyor.

[6] *Caz ve Dans Dünyası* Sayı 13 (Radyo Haftası dergisi eki), 2.2.1954

[7] *Caz ve Dans Dünyası* (Radyo Haftası dergisi eki), 19. 5.1954

[8] *Hayat*, 9 Mayıs 1963

[9] *Ses*, 10 Ağustos 1968

[10] *Ses*, 10 Ağustos 1968

İstanbul'da Jazz Altın Boynuz

Amerika'da Marge Hofacre's Jazz New adıyla iki ayda bir yayımlanan jazz gazetesinin Eylül-Ekim '97 sayısında Bob Herschler imzasıyla yayımlanan yazıyı İ.Atıl İnaç'ın çevirisiyle sunuyoruz.

Bob Herschler
Çeviren İ. Atıl İnaç

İstanbul'da kaldığımız otel'den 100 metre kadar uzakta, İstiklal Caddesi denen bir yaya-sokağı üzerinde küçük bir meydan buluverdik; pekçok restoran, pastane, pizza dükkanı, kitapçı, en az bir düzine kadar Türk ve Batı müziği enstrümanı satan mağazanın bulunduğu bir meydan. Ve tam oradan aşağı doğru basamakların geniş şelalesi dehşetli manzaraya bakıyordu. Yeşil bir park, İtalyan üslubu, romantik bir kule ve briç oyununun bulunmuş olduğu yeri görebiliyorduk. Yanından geçerken, dükkanının önünde taburesine oturmuş ayakkabı tamircisini, İstanbul Boğazını ve hatta Altın Boynuz Haliç'i görebiliyorduk. Yine aynı meydanda Café Gramofon adında restoran-bar tarzında bir yer vardı; önündeki tabelanın üzerinde bir yazı "JAZZ". Bu uluslararası ibare hemen dikkatimizi çekti. Dışarı asılmış olan Türkçe programa gözgezdirince, ilk bakışta neyin enstrümanlar, neyin müzisyenler olduğunu kestiremedik ama anlamak çok sürmedi.

Garsonlardan biri bize müziğin çok iyi olduğunu, ne ki rezervasyon yaptırmamız gerektiğini anlattı. Ne bulduğumuzdan emin olmamakla birlikte, saat 10:30'daki ilk set için rezervasyon yaptırdık hemen; aslında bu açıkça turist aceleciliği veya uçak yolculuğunun yarattığı çılgınlık olmalıydı. Çünkü Los Angeles'dan çıktığımızdan beri son 26 saatimizi yolda geçirmiştik.

O gece Café Gramofon'a tekrar gittiğimizde, içerisi tıklım tıklım doluydu. Kalabalık en dipteki barın oraya kadar yığılmıştı. Önlerde tek bir boş masa vardı; bizim masamız! Arkadaşım Amy kendisini "Günün Kraliçesi" gibi hissettiğini söyledi. Dinlemeye gelmiş olanlar çoğunlukla geç 20'lerinde, 30'lu yaşlarında, sade ama iyi giyinmiş, kot pantolonlu, deri ceketli kişilerdi. Burası Batı Los Angeles'te bir yer olabilirdi; tek fark, neredeyse herkes Türkçe konuşuyor, sigara içiyor ve sadece kadınlar küpe takıyordu. İnsanlar dostcanlısıydı, pekçok kişi İngilizce konuşabiliyor ve hatta Amerika'da jazz'da olup bitenlerden sözetmek istiyordu. Yanımızdaki masada oturan adam üniversiteyi Florida'da okumuş, birlikte geldiği arkadaşı da California'da yaşamış. Ama öyle görünüyorduki içeride 175-200 kişi arasında tek Amerikalı'lar bizdik.

Gramofon'daki müzik sapasağlam, keyifli jazz'dı. "My Funny Valentine", "A Foggy Day" gibi Amerikan standartları, bazı Charlie Parker, Thelonious Monk besteleri, vs., ve en az bir tane oritinal beste. Kendimizi evimizde hissettik.

Müzisyenler birinci sınıftı. Oğuz Durukan basta, Selim Benba piyanoda, Deniz Dündar davulda ve İmer Demirer trompette. Özellikle Demirer beni hayli etkiledi diyebilirim. Jazz'ı oldukça özümsemiş, müstesna bir trompetçiydi. Bana bahsettiğine göre özellikle Clifford Brown, Miles ve Dizzy'den etkilenmiş. Çalışı kulağıma Roy Hargrove gibi geldi biraz. İmere'e bunu söylediğimde ise "Evet" dedi. "O buraya geldiğinde birlikte çaldık". Uzun ve cömert bir set oldu ilk set. Dinleyici müziğe kulak veriyor, coşkuyla dinliyordu. Tüm yorgunluğumuza karşın, dinlendirici bir gece olmuştu.

Umutlanmıştık. İstanbul yeni bir jazz merkezi olabilir miydi acaba? Ne varki, çok geçmeden Gramofon'un İstanbul'daki yegane jazz kulübü olduğunu öğrendik ve jazz hakkında soru sorduğumuz zaman otelin resepsiyonunda çalışanlarının gözlerindeki boş bakışlar, kesinlikle İstanbul'un jazz'la kendinden geçmediğinin bir başka kanıtıydı. Yine de İstanbul'da jazz'a bir talep olduğu doğruydu. Çünkü her temmuz'da, özellikle Amerika'dan gelen bir dizi seçkin jazz'cının katıldığı İstanbul Jazz Festivali gerçekleşiyordu. 1998'de 5.si gerçekleşecek olan bu festival için daha ayrıntılı bilgi için "http://istfest.org/events/jazz/html" Web adresine göz atın, ya da 0800 547 1211 telefonu arayın.

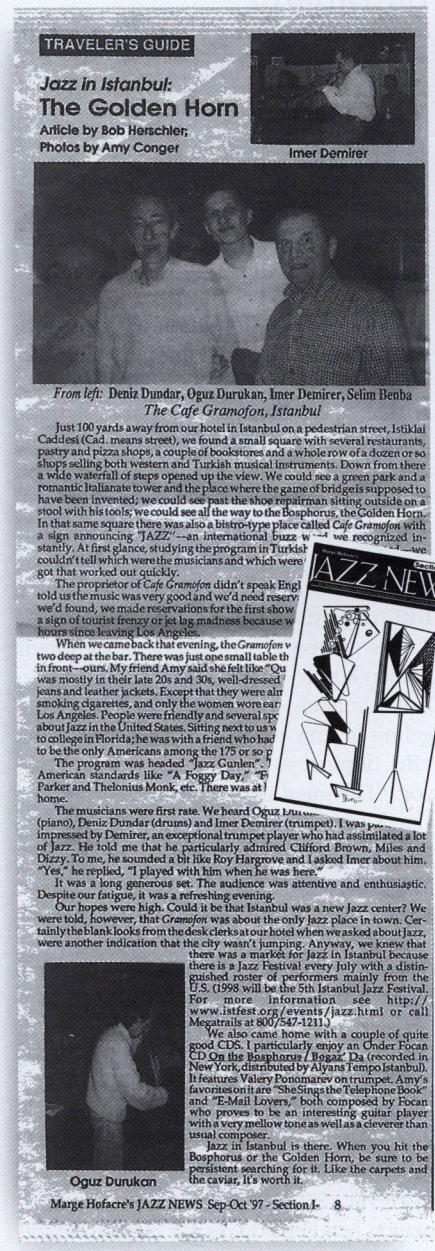

TRAVELER'S GUIDE

Jazz in Istanbul:
The Golden Horn
Article by Bob Herschler;
Photos by Amy Conger

Imer Demirer

From left: Deniz Dundar, Oguz Durukan, Imer Demirer, Selim Benba
The Cafe Gramofon, Istanbul

Just 100 yards away from our hotel in Istanbul on a pedestrian street, Istiklal Caddesi (Cad. means street), we found a small square with several restaurants, pastry and pizza shops, a couple of bookstores and a whole row of a dozen or so shops selling both western and Turkish musical instruments. Down from there a wide waterfall of steps opened up the view. We could see a green park and a romantic Italianate tower and the place where the game of bridge is supposed to have been invented; we could see past the shoe repairman sitting outside on a stool with his tools; we could see all the way to the Bosphorus, the Golden Horn. In that same square there was also a bistro-type place called *Cafe Gramofon* with a sign announcing "JAZZ"--an international buzz w[illegible] we recognized instantly. At first glance, studying the program in Turkish [illegible] we couldn't tell which were the musicians and which were [illegible] got that worked out quickly.

The proprietor of *Cafe Gramofon* didn't speak Engl[illegible] told us the music was very good and we'd need reserv[illegible] we'd found, we made reservations for the first show [illegible] a sign of tourist frenzy or jet lag madness because w[illegible] hours since leaving Los Angeles.

When we came back that evening, the *Gramofon* w[illegible] two deep at the bar. There was just one small table th[illegible] in front—ours. My friend Amy said she felt like "Qu[illegible] was mostly in their late 20s and 30s, well-dressed [illegible] jeans and leather jackets. Except that they were alm[illegible] smoking cigarettes, and only the women wore ear[illegible] Los Angeles. People were friendly and several spo[illegible] about Jazz in the United States. Sitting next to us w[illegible] to college in Florida; he was with a friend who had [illegible] to be the only Americans among the 175 or so p[illegible]

The program was headed "Jazz Gunlen". [illegible] American standards like "A Foggy Day," "F[illegible] Parker and Thelonius Monk, etc. There was at l[illegible] home.

The musicians were first rate. We heard Oguz Dur[illegible] (piano), Deniz Dundar (drums) and Imer Demirer (trumpet). I was pro[illegible] impressed by Demirer, an exceptional trumpet player who had assimilated a lot of Jazz. He told me that he particularly admired Clifford Brown, Miles and Dizzy. To me, he sounded a bit like Roy Hargrove and I asked Imer about him. "Yes," he replied, "I played with him when he was here."

It was a long generous set. The audience was attentive and enthusiastic. Despite our fatigue, it was a refreshing evening.

Our hopes were high. Could it be that Istanbul was a new Jazz center? We were told, however, that *Gramofon* was about the only Jazz place in town. Certainly the blank looks from the desk clerks at our hotel when we asked about Jazz, were another indication that the city wasn't jumping. Anyway, we knew that there was a market for Jazz in Istanbul because there is a Jazz Festival every July with a distinguished roster of performers mainly from the U.S. (1998 will be the 5th Istanbul Jazz Festival. For more information see http://www.istfest.org/events/jazz.html or call Megatrails at 800/547-1211.)

We also came home with a couple of quite good CDs. I particularly enjoy an Önder Focan CD On the Bosphorus / Bogaz' Da (recorded in New York, distributed by Alyans Tempo Istanbul). It features Valery Ponomarev on trumpet. Amy's favorites on it are "She Sings the Telephone Book" and "E-Mail Lovers," both composed by Focan who proves to be an interesting guitar player with a very mellow tone as well as a cleverer than usual composer.

Jazz in Istanbul is there. When you hit the Bosphorus or the Golden Horn, be sure to be persistent searching for it. Like the carpets and the caviar, it's worth it.

Oguz Durukan

Marge Hofacre's JAZZ NEWS Sep-Oct '97 - Section I- 8

İstanbul'dan eve yanımızda birsürü CD ile döndük. Bunlar arasından özellike Önder Focan'ın New York'ta kaydettiği Boğaz'da/On The Bosphorus'u beğendim. Albümde Valery Ponomarev de trompette çalıyordu. Amy'nin albümde en beğendiği parçalar ise "She Sings The Telephone Book" ve "E-Mail Lovers"; her ikisi de yumuşak bir çalışa, tona sahip olan, normal bir besteciden daha zekice beste yaptığını kanıtlayan, oldukça ilginç bir gitarcı olan Önder Focan'a ait besteler.

İstanbul'da jazz işte orada. Eğer yolunuz Boğaz'a veya Altın Boynuz'a düşecek olursa, sebatla arayın. Çünkü halı ve havyar gibi o da bu arayışa değer!

Big Band Müziğinde Aranjman

Orhan Argun

Benny Goodman'ın 1935 yılında Amerikan müzikseverlerine getirdiği yeni müziğin kısa zamanda bütün dünyada sevilmesine en büyük etken, dans ve jazz orkestralarının özel yorumları, daha doğru deyimle aranjmanları olmuştur. Goodman'dan önce de büyük orkestralar vardı, fakat büyük bir atılım yapamıyorlar, az sayıda meraklının ilgisini çekebiliyorlardı. Fletcher Henderson, Goodman'ın baş aranjörü olmadan önce kendi big band'ini yönetiyor ama büyük kitleyi cezbedemiyordu. Goodman'ın da katkılarıyla Henderson aranjmanları, Benny Goodman Orkestrasını sadece jazz severlere değil, dans meraklısı gençlere de tanıttı ve sevdirdi.

Böylece orkestralar aranjmanları ile dikkat çekmeye başladılar. Burada, kısaca, aranjmanı veya Türkçe deyimi ile düzenlemeyi açıklamaya çalışayım: Bir müzik yapıtının, bestenin orkestranın çeşitli enstrüman gruplarına göre düzenlenmesine, gerekli yerlerde çeşitli sololara yer verilmesine aranjman diyoruz. Bir jazz veya dans orkestrasında başlıca üç grup enstrüman (section) vardır: Sax veya reed, brass ve ritm. Zamanla bakır sazlar dediğimiz brass bölümü de kendi içinde trompetler ve trombonlar olarak iki grup oluşturdu. Bazen yaylı sazlar, fransız kornoları ve diğer değişik enstrümanlar da orkestralarda yer aldı ama en çok tutulan oluşum sax-brass ve ritm idi.

Goodman'ın üne kavuşup "Swing Kralı" adını almasından sonra kısa zamanda onlarca yeni orkestra kuruldu ve aranjmanın önemi o zaman daha iyi anlaşıldı. Çünkü yeni orkestraların çoğu iyi aranjman yapamama nedeniyle hiçbir iz bırakmadan kaybolup gittiler. Bu arada jazz çalmayan dans orkestraları arasında kulağa hoş gelen, ilgi çekici aranjman kullananlar müzik tarihinde iyi yer tuttular. Kay Kyser, Guy Lombardo, Sammy Kaye gibi dans orkestraları belli bir formül, iyi aranjman, iyi vokalistlerle dans eden genç ve orta kuşak çiftlerin gözdeleri oldular.

Aranjörler genellikle orkestra elemanlarından çıkıyordu. Zamanla bu bir meslek haline geldi ve orkestrada herhangi bir enstrüman çalmayan kişiler profesyonel aranjör olarak büyük ün sağladılar. Fletcher Henderson kendi big band'inde piyano çalıyordu. Goodman'a transfer olunca piyanoyu bıraktı, sadece düzenleme yaptı. Artie Shaw, orkestrasında keman çalan Jerry Gray'in düzenleme yapma becerisini keşfedince, Gray kemanı bırakıp sadece düzenleme yapmaya başladı ve önce Shaw daha sonra Glenn Miller için unutulmaz düzenlemeler yaptı. Tommy Dorsey, 1935-1940 arasında mütevazı bir dans ve jazz orkestrası idi. Jimmy Lunceford orkestrasının trompetçisi ve aranjörü Sy Oliver'i transfer edince, Oliver trompeti bırakıp sadece aranjman yaptı ve Dorsey'i en tepeye taşıdı.

Siyahi orkestralara gelince, Big Band Jazz'ın en büyüğü Duke Ellington Orkestrasında durum farklı idi. Head Arrangement denilen bir usulle, jazz yapıtının ana teması çalınıyor ve orkestranın yıldız solistleri birbiri ardına solo yapıyordu. Head arrangement'ı Ellington veya diğer müzisyenler yapıyor, zaman zaman sololar yer değiştiriyor, aynı parçanın çeşitli çalınışları arasında ilgi eçkici, kulağa hoş gelen farklılıklar ortaya çıkıyordu. Topluluğa 1940 başlarında katılan Billy Strayhorn, diğer orkestralarınki gibi aranjmanlar yaptıysa da Ellington performanslarında baş rolü büyük, yıldız solistler oynadılar. Count Basie Orkestrasında da durum aynı idi, başlangıçta.

1950'lerden başlayarak Ernie Wilkins, Neal Heftie, Sammy Nistico gibi aranjörler ve orkestranın kendi elemanları çok ilgi çekici aranjmanlarla Basie orkestrasını bütün dünyaya sevdirdiler.

İkinci Dünya Savaşınının bitiminden sonra orkestralarda dağılmalar oldu, ekonomik ve diğer nedenlerle bir büyük orkestrayı çalıştırmak güçleşince, Woody Herman ve Stan Kenton gibi liderler aranjmanlara daha çok önem verdiler ve müzikseverlerin ilgilerini çekmek istediler. Böylece yeni yetişen, genç aranjörler bu orkestraların yaşamalarında ve gelişmelerinde büyük katkılar sağladılar. Ralph Burns, Shorty Rogers, Pete Rugolo gibi isimler jazz dünyasına yepyeni, hayal gücü yüksek yapıtlar kazandırdılar. Bunlar yaratıcı fikir ve buluşları ile önceleri belki biraz yadırganan ama dinledikçe daha çok beğenilen ve sevilen aranjmanlar yaptılar. Aynı yıllarda, Benny Goodman gibi öncü isimler de eski aranjörleri yavaş yavaş terkederek yeni isimlere fırsat verdiler. Goodman'ın aranjörü Eddie Sauter, Henderson kalıplarından uzak ilginç yapıtlar düzenlediler. Glenn Miller'in aranjörlerinden biri, Bill Finegan Tommy Dorsey'e transfer oldu ve o da modern düzenlemelerle Dorsey'i tepelerde tutmasını bildi. Bu iki aranjör, 1950'lerin ilk yarısında işbirliği yapıp The Sauter Finegan Orchestra'yı kurdular ve beş-altı yıl Big band Müziğinin en ilginç örneklerini müzikseverlere sundular.

Üniversite ve kolejlerde öğrencilerin oluşturdukları Big Band'ler ünlü şefleri ve aranjörleri kampuslarında konuk olarak ağırlayıp onların yönetimi altında konserler verdiler, plaklar yaptılar. Big Band müziğinde aranjmanların ne kadar önemli bir unsur olduğu her geçen yıl biraz daha anlaşıldı ve orkestra şefleri iyi müzisyen kadar iyi aranjör peşinde oldular.

Aranjman konusu hiç kuşkusuz kısa bir yazıda tümüyle ve ayrıntılarıyla anlatılamaz. Zaman zaman bu konuyu dile getirmek, sizlere sunmak isterim.

Gelecek yazımda Tommy Dorsey Orkestrasının unutulmaz anılarını sizlere nakledeceğim. Bu konuda geç bile kaldım, neden geç kaldığımı da gelecek sayıda yazacağım. Bugünkü konuyu şöyle bitirmek istiyorum: Bestesi, sözleri ne kadar kötü olursa olsun iyi bir aranjman o müzik parçasını, sadece dinlenebilir değil, sevilen, eskimeyen bir klasik haline getirebilir. Bu olgunun en ilginç örneği Choo Choo adlı yapıttır. Zamanında Woody Herman gibi jazz'cılar, Carmen Miranda gibi vokalistler bu şarkıyı filmlerde çaldılar, söylediler, plağını yaptılar. Sadece Jerry Gray'in aranjmanı ile Glenn Miller orkestrası bu müziği ve sözleri anlamsız yapıtı her zaman keyifle dinlenen bir klasik yaptı, plağı milyonlarca sattı.

Hülya Tunçağ

Bodrum

Bodrum Sea Garden Festivali Güneyde Jazz Başkadır

Kuşadası'ndan sonra bir başka önemli turizm merkezimiz, Bodrum da sıradışı müzik etkinlikleriyle dikkati çekiyor. 1994 yılında amatör bir keyifle, başlayan bu etkinliğin adı: **Musicorama**.

Günümüze kadar düzeyini ve içeriğini artan bir dinamizimle zenginleştiren Musicorama'nın kahramanları ise başta **Garanti Bankası**, etkinliklerin gerçekleştirildiği **Sea Garden Otel**'in yöneticisi Roman O.Rickenbacher, son derece aktif ve idealist Halkla İlişkiler Müdürü Günseli Budak ile tüm otel çalışanları ile uluslararası bir nitelik taşıyan festival, yalnızca jazz değil, klasik müzik topluluk ve sanatçılarını da ağırlıyor ta başından beri...

1994 yılındaki 1.Musicorama'nın konukları: Perrin Allen-Vincent Trovato İkilisi, Furkan Başer, Michel Benedetto (keman), Nelly Decamp (gitar) İkilisi, Gürdal Sargutan Dörtlüsü, Tuna Ötenel, Neşet Ruacan Orkestrası idi.

Bunu 1995 yılındaki yine az ama oldukça kaliteli toplulukların katıldığı ikinci festival izledi. George Sakellariou (gitar), Tuna Ötenel Trio, Baroque Quartet, Lewis Duo, Richard Smith Trio, Naki Ataman gibi.

1996 yılına gelince, La Mer Quartet, Kerem Görsev, Volkan Hürsever, Can Kozlu Trio, Çağlayan Ünal (çello), Can Çoker (piyano) Düo, Graham Scott (piyano), Pamela Blake (vokal), Ricki Holmes (piyano) Düo, 3.Musicorama'nın konuklarıydı.

Genellikle Ekim sonu, Kasım başı gerçekleştirilen Musicorama, bu yıl 30 Ekim, 2 Kasım tarihleri arasında yapıldı. Organizasyonun başında Günseli Budak ve hızır ekibi yer alıyordu. Budak, giderek ivme kazandıklarını ve iddialı olduklarını belirtirken, aksamayan organizasyonun yanısıra katılan sanatçıların düzeyi, hiç de haksız olmadığını gösteriyordu. Açılış konseri Fransa'dan **Jazz Tap Family**'ye aitti. Davulda topluluğun kurucusu Philip Combelle, tap dansta kızı Sandra Combelle, Hammond Orgda Stefan Patry, gitarda Sean Gourley'in oluşturduğu topluluk, ilgiyle karşılandı. Festivalin ikinci günündeki ilk konseri **Joseph Haydn Trio** gerçekleştirdi. 1995 yılında uluslararası Brahms Oda Müziği yarışmasında ikincilik ödülünü kazanan bu çok genç topluluğun repertuarını, Haydn ve Schubert'in yapıtları oluşturuyordu. Bis parçası ise Brahms'dandı. Aynı gecenin ikinci konseri ise **Önder Focan**'ın yabancı müzisyenlerden kurulu topluluğuna aitti. Amerikalı tenor saksofoncu Mack Goldsbury, Alman bascı Stefan Weeke ve davulcu Ernst Bier ile inanılmaz bir performans sergileyen Önder Focan yurtdışındaki festivallerde çok çalmanın ödülünü topluyordu. Musicorama'nın üçüncü gününde açışı, bir başka klasik topluluk yaptı. Macaristan'dan **The New Haydn String Quartet**. Daha deneyimli müzisyenlerin yer aldığı dörtlünün repertuarını da yine Haydn ve Schubert'in yapıtları oluşturuyordu. İki klasik topluluğun da Haydn başlığını taşıması yalnızca bir rastlantıydı. Üçüncü günün ikinci topluluğu, latin coşkusunu Bodrum koylarına taşıyan **Piquete Latino** idi. Solist ve şef Diego Palez'in sürüklediği topluluk Musicorama'ya bu tarz müziğin ne kadar yakıştığını kanıtladı. Kapanışı ise ne yazık ki, programlarım nedeniyle kalamadığım son gece, yine çok güçlü bir topluluk yaptı. **Kerem Görsev Trio**. Piyanist Kerem Görsev, bascı Eric Revis ve davulcu Can Kozlu sanırım Görsev'in son albümü Relaxing'li tanıttılar. 4.Uluslararası Musicorama Festivali'nin bir başka güzel yanı, Lobby Bar'da konser araları çalan ve konser sonrası katılan topluluklarla jam-session yapan Türk topluluğun üst düzey yorumlarıydı. Piyano ve alto saksofonda **Tuna Ötenel**, basta **Kürşat And**, trompette **İmer Demirer**, davulda **Deniz Dündar** ve vokalde **Ayşe Gencer**, sanki festivalle bütünleşmişlerdi.

Bu arada **Günseli Budak** ile söyleşimiz sırasında gelecek yıl festivalin daha geniş kapsamlı olacağı ve yeni mekanlar kazanılacağı müjdesini aldık. Bodrum'un iki güzel koyunu kucaklayan **Sea Garden Oteli**'nin doğal güzelliğiyle bütünleşen ve başından beri yurt dışında da tanıtımı yapılan böylesine nitelikli bir sanat olayının devamını diliyoruz elbette. Bu arada gelecek yıl için bağlantı kurmak isteyen müzikseverler için adres ve telefonlar şöyle: Sea Garden Hotel P.O.Box 3, Yalıçiftlik Bodrum Tel: 0252-3689020.

Levent Öget

İstanbul

"Cesur Nefes Carter'ın Tramolası

Akbank Jazz Festivali'nin Ardından

(...) Kalbini rahatlatabilen herkesin müziği olmaya aday Carter müziğiydi. Nefesinin en bereketli yıllarında korkusuzca üreten, baskı duymayan jazz'cılar gibi üfledi. C.R.R. koridorları yine tartışanlarla doldu. 7.Jazz'da perşembe akşamıydı! Azgın avangardçılar bile James Carter'la karşılaşmadan günlerini doldurmuş sayılmayabilirlerdi...

Aklı selimin sustuğu gerginleştirici başlangıçta iyi bir kararla karanlığa sırtını dönen Carter sopranosundan bütün fikirler kamaşarak çıkmaya başladığında yağmurlu bir akşamüstünün sevimli heyecanı da yakalanıp gelmiş gibiydi... Kendi dilini arayan bir jazz müzisyeni kararlılığıyla karşı kayşıya olma duygusu. Carter'ı ilk dinlemeye başladığınız birkaç parçada hemen ortaya çıkıp diğer müzisyenlere dağılan etkileriyle bütünleşiyordu. Gelenekselci nostaljiyi unuttturan ve hayatın kendisiyle daha samimi ilişkiler kuran 7.Jazz'ın cesur nefesi yüzyıl sonunda tramolalar atan yeni dinamiklerin öncüsü olma yolunda nefesini İstanbul'a taşımış, ideolojisi, misyonu olmayan, enerjili müzisyenlerdendi.

Sinekli bakkalda da, metroda da aynı tarzda çalacağı kuşkusuz: Carter yola çıkarken çalmak için çıktığını kanıtladı. Dışarı çıktığında da yaşamı yakalamış gibiydi. Boşluklar, çığlıklar, sıçramalar, atlamalar, düşüşler, kıvrılmalar, dokunulan anlamların yolculuğuydu. Yarattığı kontrastlı dokuda; sınırlarda gezinmek için gerekli olan bilenmiş hırslı dil, farklılığın enstrüman emprovizasyonlarında dönemler arası dolaşan anlam belirtir tavırlı çalışı. Sonny Rollins gibileri gider-ayak selamlayan periferide güller açtırdı. Biten bir döneme etki yapan bir 'dönüş'le, bütün nostaljiyi çevirmeden en bilinmez yüzlerini çıkartacak yılların henüz başlangıcında "James Carter" enerjisini güç üzerine kurmuş gibi çalıyor ve bu tavırla sahnede atışıyor... Yeninin gelişi belli oldu, şimdi.

Dördüncü ve Yedinci Jazz'lar

7.Jazz, lüks tüketimin yine bir durağı oldu bu yıl. Giderek kendi değerini arttıran bir festivale karşın, yeni tüketim kitleleri yaratmayan yaşadığımız çevre, doğal tüketimlere biraz daha mübadele primi verdi. Oysaki, sanat tüketimi, elit çevrenin güdük üretimsizliğe doğru yol almasına, bezginlik ve geçici isteksizlikle bunalmış geniş kitlelerin gizli heyecanlarıyla subap olabilir. Yeni kişisel çabalarla yeni lüks dönemler yaratılsa bile, hiçbir üretim sürecine tepki göstermeyen; sıkıntılı doymuş topluluğun bu alışkın tüketim sakinliğine, gizli heyecanların açık meydanlardaki muhtemel coşkusu mahrum bırakılmış olacaktır! Bu görsellik çağının, sınırlardaki gezintilerine tanık olurken, marjinal bir festivalin katılımcısı olmanın heyecanının giderek azalmaması için; "Ne yapılırsa kitleler harekete geçebilir"in bilançosu çıkarılmalıdır. Dünya müziklerinin akıp geldiği C.R.R. sahnesi, el-peşrev çekerek 'buna' tercüman oldu. Yaşam biçimleri içinde yer almayan duygu ve düşünceler Rothenberg'in gecesinin yalnızlığını açıklamıyor: Standartlar üzerine yerleştirilen duygu ve düşünceler yerine, proje üretimindeki kavram sorgulaması ve (nesnel olmayan) üretimlerin en etkileyicilerinden olan "jazz fikirleri" birleşimi. Rothenberg'in projesinde iyice belirginleşti. Her yeni başlayan projedeki gibi akışkanlık arayan, gösterge bulmaya çalışan dil uygulamaları yerini buldukça etkisini arttırdı. Üç farklı "tını"; nefesli, vurmalı ve telli titreşimler senkronizasyon için doğal bir çeşitlilik zenginliği yaratırken, bunun altını çizmeye çalışmayan bir doğallığın birlikteliğini yakaladı. Kovalanan arayışların içindeki cümlelerin özellikleri yalnızca anlatanlar için anlamlıydı. Bu, sanki (zaten) yenilikçi, yaratıcı bir jazz dünyası dönemine yönelişin göstergesi gibi... Öte yandan, kişisel müzisyen serüvenciliğinin en cezbedici alanı olan bu füzyon yaratma emelleri, yeni ortaklıklar ve yol değiştirmelere işaret etmekte. Ray Anderson yoldaşı Jerome Harris'in Ned Rothenberg's Sync ile bu yeni projedeki yolculuğu; John McLaughlin'in Shakti'li yılları senkronizasyonlarından sonra, duru, rahat anlatımları (egzotizmi katmadan) jazz'a taşıyabilen denemelerdi...

Tunçel Gülsoy — İstanbul

James Carter Üzerine Görüşler

Onu tanıyalı çok olmadı. Önce dergilerden, sonra da "Conversation With the Elders" albümünden tanıdım, çok sevdim.

Derken Akbank Jazz Festivali başladı, onun da katılacağını duyunca çok sevindim. Konser gününü iple çektim. Yerler numarasızdı, kapının dibinde çok önceden bekledim ve tam istediğim gibi hoş bir yer buldum.

Konser başladı, nefesimi tutarak pür dikkat dinlemeye başladım. Ben saksofonunun teknik yönünü bilmem, ama iyi bir dinleyici ve konser seyircisi olarak konseri izledim. Teknik olarak Carter'in mükemmel olduğunu düşündüm. Enstrümanından inanılmaz sesler elde edebiliyor ve müthiş geniş bir ses aralığında çalabiliyordu. Sürekli yılan gibi kıvrak ve esnek bir tarzda çaldı. Önce bir virtüöz olarak seyircisini etkiledi. Ama zaman geçtikçe bazı başka şeyler dikkatimi çekmeye başladı. Carter mükemmeldi ama bu mükemmelik ile bizlere anlattığı şeyin derin bir anlamı yoktu. Zaten aslında tek başına da çalıyor gibi idi, onunla çalanlar sadece ona eşlik ediyorlardı, benim jazz'da en çok sevdiğim şey olan bölüşme, paslaşma, ve kendi içinde diyalog yoktu. Aşçı usta olabilir, pizza'nın malzemesi de mükemmeldir ama son tahlilde insanı ilgilendiren şey ilk ağzına attığı lokmanın etkisidir. Bunu çiğneyemezseniz yemeğin kalanını yiyemezsiniz. Sonuçta konserden teknik yönden çok etkilenmiş ama ruhen yıkanmamış olarak çıktım. Sevgili Levent Öget ile karşılaştık. Onun düşüncelerini sordum ve çok şaşırdım. Aynı şey iki ayrı insana ne kadar ayrı olarak gözükebiliyordu. Neticede hepimiz olayları kendi kişiliğimiz, bilgimiz, kültürümüz ve alışkanlıklarımız ile algılayabiliyoruz. Yıllar bana düşünce farklılıklarına asla şaşmamayı öğretti ama yine de Levent ile birer yazı yazarak yaşadıklarımızı Jazz Dergisi'ndeki insanlar ile bölüşmeye karar verdik. Farklı düşünmemize aslında seviniyorum da, farklılıklar olmazsa gelişme olmayacağına inanıyorum. Carter'ı artık biraz da Levent'in gözlüğü ile inceleyeceğim ve bazı yeni şeyler göreceğime eminim, zaten hayatın en güzel tarafı da bu, hep yeni şeyler yaşamak ve sonsuza kadar öğrenebilmek.

Zühal Focan — İstanbul

Parliament özel gecesinde Eddie Palmieri ile Latin rüzgarı esti

Geçtiğimiz yılın 21 Ekim gecesi latin müziğin ünlü piyanisti Eddie Palmieri İstanbul'da özel bir konser verdi.

Eddie Palmieri; müzikal sınırları zorlayan öncü ve Afro-latin kökenli bir tarza sahiptir. Hiç kimsenin tercih etmediği enstrümanları kullanmakta da usta olan çizgi ötesi sanatçı, kendisine piyanist ve besteciler arasında önemli bir yer edinmiştir.

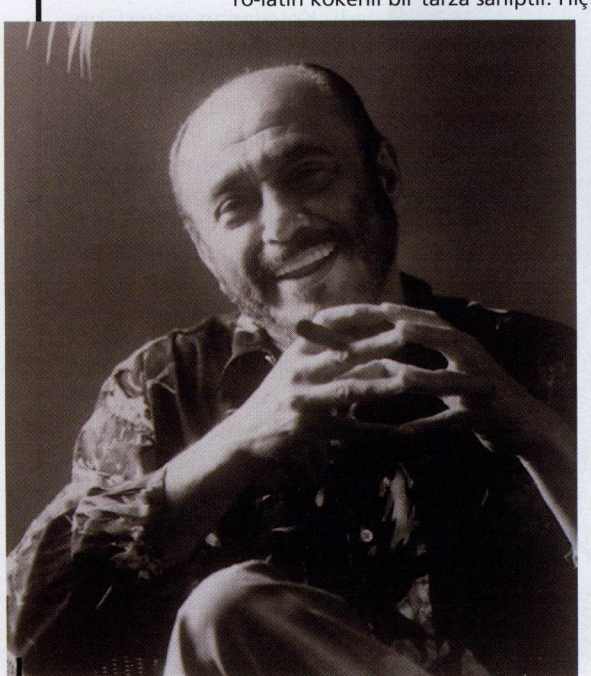

Engin bir jazz kültürüne sahip olan Eddie Palmieri, klasik ve yeni ögeleri orkestral bir kompozisyonda birleştirmiştir. Çoğunlukla klasik tango ve danzon ritmleriyle başlayan eserlerinde agresif bir piyano melodisi birdenbire yükselmekte ve müziğinin zengin ritmik yapısıyla bütünleşmektedir. Parçalarındaki kıpırdatan, ilham veren ve ruhu gençleştiren tutkulu ritmleriyle, Palmieri, dinleyenlerinin kalbini ve bedenini dans pistlerinde esir alır.

Eddie Palmieri'nin müzikal kariyeri bir jazz/salsa orkestrası lideri olarak üç on yıla ayrılabilir. Şimdiye dek 25'ten fazla albüme imza atan Palmieri'nin müzik kariyeri birbirinden büyük ve önemli başarılarla doludur. Beş Grammy Ödülü sahibi olan sanatçı, bunların ilkini 1975 yılında "En İyi Latin Albümü" kategorisinde "The Sun of Latin Music" ile almıştır. Eddie Palmieri aynı ödülü ertesi yıl ise "Unfinished Masterpiece" adlı albümüyle, 1984 yılında "Palo Pa Rumba" adlı albümüyle, 1985 yılında "Solito" ve 1987 yılında da "La Verdad" adlı albümleriyle kazanmıştır.

Sanatçı aynı zamanda 1991 yılında Billy Taylor tarafından Eubie Blake Award ile ödüllendirilmiş ve Porto Rico ile New York Yasama Kurulları tarafından resmen tanınan tek Latin müzisyen olarak ilan edilmiştir. Bunun sonucu olarak da Latin müziği sanatçıları arasında örneği çok az görülen bir uygulamayla, Palmieri'nin ilk eseri Washington DC'deki Ulusal Amerikan Tarihi Müzesi'ne konulmak üzere kayıt edilmiş ve belgelenmiştir.

İnanılmaz soloları ve klaviye üzerinde doğuştan gelen hakimiyetiyle birçok müziği sentezleyebilen sanatçı için bir piyano dinamosu da denebilir. Afro-Caribbean tarzındaki müziğini armonik motiflerle süsleyip jazz temellerine oturtan Palmieri kendisini "Bana piyanist diyebilirsiniz veya tekniğini geliştirmeye çalışan tutkulu bir Afro-Caribbean jazz piyanisti de diyebilirsiniz" diyerek tanımlıyor.

Sanata katkı için

bire bir!

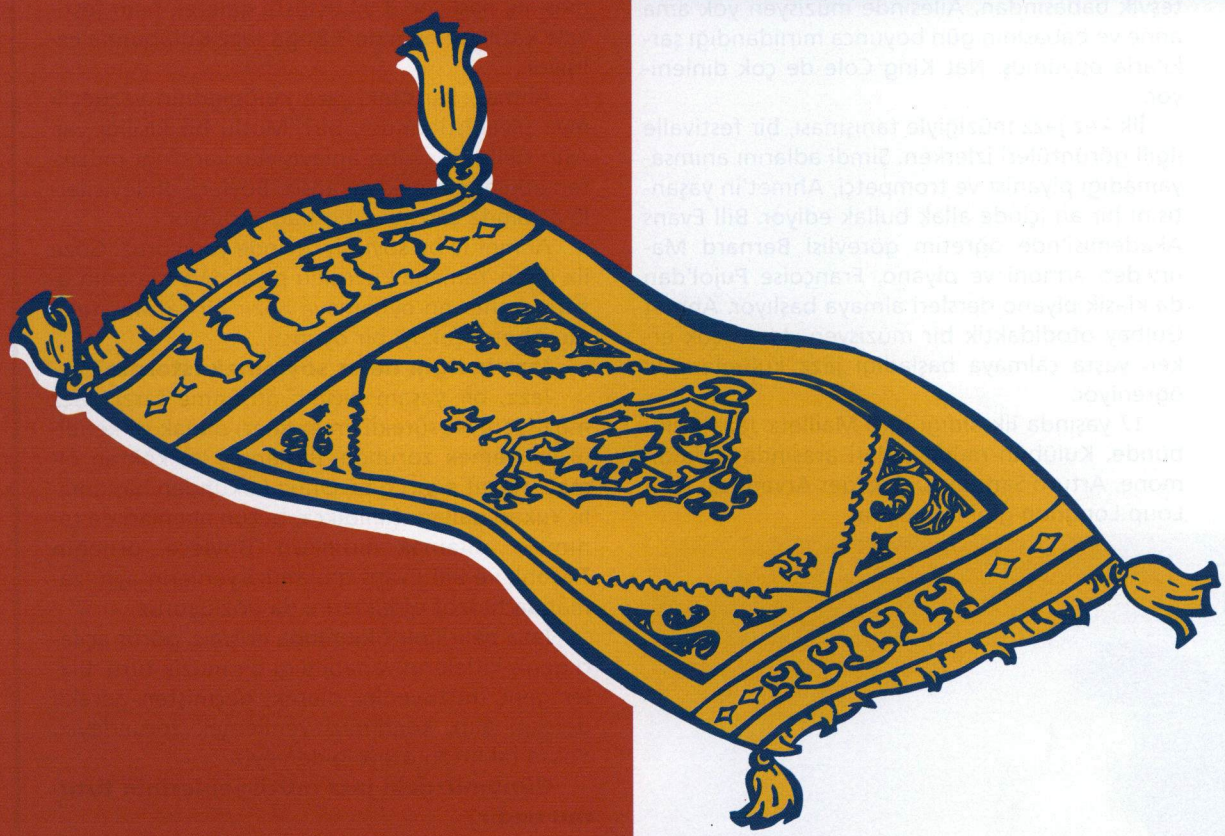

110 yıldır bankacılıkta bire bir hizmetler sunan Interbank, sanatın ve sanatçımızın da yanında... Interbank'ın, yıllardır opera, bale ve müziğe verdiği desteğinin son halkası ise **"Anlat Şehrazat"**...

"Anlat Şehrazat"ı, ülkemizde müzikallerin yeniden yaşatılması için bir başlangıç olarak gören Interbank, sanat hayatımıza böyle bir güzelliği armağan etmenin sevincini yaşıyor.

Interbank'ın sanata ve kültüre yaptığı bire bir katkılar, artarak sürecek.

INTERBANK

BİRE BİR BANKACILIK

Interbank Genel Müdürlük
Büyükdere Caddesi No: 108/C Esentepe - 80496 İstanbul
Tel: (0.212) 274 20 00 Faks: (0.212) 272 16 22

ISO 9001 belgesi alan ilk Türk Bankası

Füsun Levet

Paris

Ahmet Gülbay

Ahmet Gülbay, 8 Ağustos 1964 yılında İzmir'de doğmuş. Zamanın ünlü İzmirli modacılarından olan babası, Paris'e uluslararası bir moda fuarı için geliyor ve kentin cazibesine dayanamayarak kalıyor. Ahmet 2 yaşında.

14 yaşında piyano çalmaya başlıyor. İlk büyük teşvik babasından. Ailesinde müzisyen yok ama anne ve babasının gün boyunca mırıldandığı şarkılarla büyümüş. Nat King Cole de çok dinleniyor.

İlk kez jazz müziğiyle tanışması, bir festivalle ilgili görüntüleri izlerken. Şimdi adlarını anımsayamadığı piyanist ve trompetçi, Ahmet'in yaşantısını bir an içinde allak bullak ediyor. Bill Evans Akademisi'nde öğretim görevlisi Bernard Maury'den armoni ve piyano, Françoise Pujol'dan da klasik piyano dersleri almaya başlıyor. Ahmet Gülbay otodidaktik bir müzisyen. Jazz'ı çok erken yaşta çalmaya başladığı jazz kulüplerinde öğreniyor.

17 yaşında ilk aldığı iş, 3 Mailletz Jazz Kulübünde. Kulübün müdavimleri arasında Nina Simone, Arturo Sandoval, Georges Arvanitas, Jean Loup Longnon gibi isimler var.

Yıllardır çalışmalarını, Fransa ve dışında sürdürmekte. 1991 yılından itibaren çeşitli festivallere davet edilmiş. Bunlardan sonuncusu geçtiğimiz Ekim ayında Hollanda'nın Hilversum kentinde gerçekleşeni.

Türkiye ile gerçek anlamda içli dışlı olması, 1995 yılında Kuşadası Jazz Festivaline davet edilmesi ile başlıyor. 3 yıl üstüste gelerek hem festivale katılıyor hem de 3 Boğa Jazz Kulübünde çalışıyor.

Ahmet, Paris'teki jazz kulüplerinin vazgeçilmez piyanistlerinden biri. Mutlu bir kişiliği var. Aşırı gelişmiş swing anlayışıyla, yarattığı müzikten etkilenmemek imkansız. Böylece dinleyicilerle arasında çarçabuk bir bağ yaratıyor.

Ahmet'le bu söyleşiyi evinde yapıyoruz. Göze ilk ilişen Yamaha kuyruklu piyano ve masanın üzerinde her an oynamaya hazır bir satranç takımı. Ahmet çok iyi bir oyuncu...

Jazz'la ilgili neler söylemek isterdin?

Jazz, bir yaşam biçimi, düşünme tarzı. Jazz müzisyeni ise sürekli araştırmacı olmak ve kendini yenilemek zorunda. Başlangıç ise kökten olmalı. Hayat ağacı gibi. Onun kökünden başlamalı. Yukarı dallara çıkıldıkça, bütün akımları da tanımak, anlamak mümkün. Böylece, örneğin T.Monk ve Bill Evans gibi müzisyenlerin aynı zamanda filozof olduklarını da gözlüyoruz.

Jazz belirli bir olgunluğa erişmiş, görüş açıları geniş kitlelerin yapabildiği bir müzik türü. Bizler genç müzisyenler olarak, geçmişten gerekli dersleri alıp, kendimizi yenilemek zorundayız. Yoksa taklitten öteye gidemeyiz.

Günümüzdeki jazz müzisyenlerinin tutumu nedir?

Jazz tarihini bilen çok az. Tabii genç müzisyenlerden sözediyorum. Dolayısıyla her akımı ve görüşü anlamaları imkansız. Müzisyen çalmadan önce sorumluluğunu üstlenmeli. Dinleyicilere ve yaptıkları müziğe karşı.

Fransa'daki jazz müzisyenleri ve koşullar?

Fransa jazz'a açık bir ülke. Bunu da Amerikalı müzisyenlere kucak açmakla kanıtladı. Müzisyenlere gelince; çok aşırı gruplaşma var. Buna rağmen herkes birbiriyle olumlu olarak ilgili. Fransız müzisyenleri çalarken az risk alıyorlar, dolayısıyla da show azalıyor.

Show'la neyi anlatmak istiyorsun?

Benim için show dinleyici ve müzisyen arasındaki diyalog. Amerika'daki müzisyenler daha usta bu konuda. Dinleyicideki duyarlılığı çarçabuk algılıyorlar ve çalma duyguları daha kuvvetli. Amerika'da kısaca show, Fransa'da ise show business var.

Free-jazz hakkında ne düşünüyorsun?

Ben melodiyi duymak isterim. Ormanda dola-

şırken, kaybolmamak için işaretlerim olması gerekir. Özgürlüğe evet ama ucuzculuğa karşıyım. Estetiğe saygılı olmak lazım. İşte burada biraz önce sözünü ettiğim müzisyenlerin sorumluluğuna geliyoruz. Free-jazz'ın var olduğunu kabul ediyorum ama beni hiç ilgilendirmiyor.

Klasik müzik dinliyor musun?

Son yıllarda fazlasıyla dinlemeye başladım. Özellikle Bach, Bartok, Debussy gibi...

Günümüzün Türk müziği hakkında ne düşünüyorsun?

Maalesef yeteri kadar tanımıyorum ama bir enstrüman zenginliği var. Bunun yanısıra acıklı bir müzik tarzı duyuyorum arabesk adı altında. Acaba bunu bir çeşit blues olarak adlandırmak mı gerekir bilmiyorum. Türk müziğinde beni en çok çeken taraf ritm olayı.

Peki Türkiye'de jazz ne durumda sence?

Jazz kıpırdama devresinde. Realist olmak gerekirse, 60 milyonluk bir ülkede çok az sayıda festival olması acıklı bir durum. Böylece Türk müzisyenlerinin dışa açılış şansları ve başka yabancı müzisyenleri tanıma şansı da azalıyor. Halka inen konserler düzenlenmeli. Türkiye'de olduğum sırada gençlerin çok ilgili olduklarını gözlemledim. Öğrenmek istiyorlar çalmak istiyorlar. Jazz okulları, seminer ve stajlar yok gibi. Enstrümanlar pahalı. Enformasyon az. Yeterince kitap yok. Halbuki müzik Türklerin yaşantısında var. Okullardaki müzik dersleri daha geniş açıda olmalı ve hatta jazz'dan da sözedilebilmeli.

Gelecekle ilgili projelerin neler?

Trio'mla "Asya" adlı bir albüm hazırlıyorum. Bascı Christophe Levan ve davulcu Philippe Levan Viyetnam asıllı ikiz kardeşler. Ben de Türk olduğuma göre, ritm, armoni ve melodileri yakınlaştırmamız güç olmayacak.

Türkiye'de çok iyi müzisyenler tanıdım. Tuna Ötenel, Kürşat And, İmer Demirer gibi. Onlarla birlikte çalmak ve diğer müzisyenlerle de tanışmayı çok arzu ediyorum. Böylece çok merak ettiğim İstanbul'u da görmüş olacağım.

Bu söyleşiden sonra Ahmet'le birlikte son çıkan CD'sini dinledik. Stephane Guerault'un tenor saksofonla trio'ya eşlik ettiği bir CD bu. Akşama çalacağı Bilbauquet Jazz Kulübünde görüşmek üzere diyerek, bir türlü dinmeyen yağmurlu sokağa çıkıyorum.

Zühal Focan

Denizli

5-7 Aralık tarihleri arasında 1. Denizli Jazz Günleri yapıldı

Her yönüyle gelişen Denizli, 5-6 Aralık tarihleri arasında gerçekleştirdiği uluslar ve uluslararası etkinlikleriyle adından övgüyle sözettirmeyi başardı.

Uluslararası Pamukkale Kültür ve Sanat Festivali, Uluslararası Amatör Tiyatro Festivali ve Uluslararası Plastik Sanat Kolonisi'nin ardından Denizli, bir de **"Jazz Günleri"**ne kavuştu.

Denizli Belediye'sinin düzenlediği ve İstanbul, Ankara ve İzmir dışında ilk kez Denizli'de dünenlenen **"Jazz Günleri" 5-6 Aralık** günleri yapıldı.

Ülkemizi defalarca yurtdışındaki uluslararası festivallerde temsil etmiş toplulukların yanısıra, Cumhuriyet Gazetesi müzik eleştirmeni **Ahmet Say**'ın **"C(az) Konuşalım"** adlı söyleşisinin de yer aldığı ayrıca fotoğraf sanatçısı **Aykut Uslutekin**'in **"Jazz'ın Büyüsü"** adlı sergisi ve **"Jazz"** adlı slayt gösterisinin de gerçekleştirildiği etkinlikler Denizli'de üç gün boyunca sanat çevrelerine "jazz nefesi" aldırdı.

Festival 5 Aralık cuma akşamı Ankaralı jazz grubu **Amalgamat** ile başladı. Grubun lideri Bilkent Üniversitesi Jazz Bölümü başkanı olan Polonyalı Janusz Szport Denizliler'e Avrupa jazz'ından örnekler sundu. 6 Aralık cumartesi günü Kedi Rüyası adlı yeni albümlerini piyasaya süren **AsiaMinor** etnik jazz konseri dinlettiler. 7 Aralık pazar akşamı ise **Önder Focan Grup**, piyanoda Selim Benba, basta Hakan Behlil ve davulda Deniz Dündar'dan oluşan grubuyla Denizlilere unutulmaz bir gece yaşattı.

Bütün bunlar artık birçok Anadolu kentimizde görülen çağdaşlaşma hareketini yaşama geçiren aydınlık kentlerimizden biri olan Denizli'deki müzikseverlerin ilgisinin üç büyük şehrimizden de aşağı kalmadığını gösterdi. Organizasyonu yapan **Denizli Belediyesi**'ni ve onu destekleyen tüm kurum ve kuruluşları burada candan kutluyoruz.

Zuhal Focan — İstanbul

"Fuji Film Music Days 3" Afrika rüzgarı estirdi

Bu yıl 5-6 Aralık tarihlerinde 3. düzenlenen dünya müzikleri festivali, **"Fujifilm World Music Days Volume 3"**de Afrika müziğinin ünlü iki ismi **Baaba Maal** ve **Africando** İstanbullu müzikseverlerle buluştu.

5-6 Aralık 97 tarihlerinde Staras Stüdyolarında gerçekleşen "Fujifilm World Music Days Volume 3" konserlerinde ilk gecenin yıldızı Afrika'nın en büyük müzisyenlerinden biri olan Baaba Maal ve 13 kişilik grubu oldu. Senegal'in müzik yıldızı Baaba Maal'in müziği Afrika kasabasının saflığı ve geleneksel liğiyle, Dakar ve Paris'te konservatuar eğitimi görmüş bir entelektüelin düşünce yapısını kaynaştıran ögelere sahip olduğunu gösterdi.

İkinci gecede ise Senegal'in efsanevi müzisyenleri Papa Seck, Medoune Diallo ve Nicolas Menheim'in Kübalı sanatçılarla biraraya gelmesiyle oluşan Africando konuk oldu. Üç harika ses, nefesli sazlar, çeşitli vurmalı ve yaylı çalgılar eşliğinde enerji, dinamizm ve kıvraklık dolu bir müzik yaratan Africando, salsa ile Afrika müziklerinin mükemmel bir sentezini oluşturdu. Müzikseverler ayrıca ünlü DJ'ler Dave Hucker ve Martin "Globalocal" Morales'in müzikleriyle de coştular.

Önder Focan — Zagreb

Zagreb Jazz Festivali'nden

Geçen sene Cannes Fransa'da yapılan **Midem 97**'deki konserden sonra tanıştığım **Colja Petroviç**, Zagreb jazz çevresinde son derece saygın olan babası vibrafoncu **Bosko Petroviç**'in düzenlediği festivallere beni çağırabileceklerini söylemişti. Bosko Petroviç bu Aralık ayı başında Zagreb'in tek jazz kulubü olan **BP Club** bünyesinde düzenlediği festivale Hırvat müzisyenlerle çalmak üzere davet etti.

Bosko Petroviç Hırvatistan dışında da oldukça tanınan bir vibrafoncu. Bu kulübü on sene önce açmış ve açılışında da Joe Pass çalmış. Bu kulüpte şimdiye kadar çalmış olan müzisyenler arasında Elvin Jones, Herb Ellis, Joe Pass, Toots Thilemans, en çok gelip çalanların başında yer alan Niels Henning Oersted Pedersen, Johnny Griffin, Philip Catherine, Joe Zawinul, Scott Hamilton, Buddy DeFranco ve Clark Terry var.

Carlsberg

Wish You
Merry X-mas &
Happy New York
In BPClub

9. prosinac Cubismo
10.prosinac Con Fusion
11.prosinac Tango Appassionato
12.prosinac Boilers+Special guest
Ondar Focan / Turska
13.prosinac George Makinto Quartet / Paris

AIR FRANCE
CROATIA AIRLINES

Kulüpte bazı durumlarda canlı kayıtlar da yapılıyor ve bunlar Hırvat Jazzette markası ile piyasaya sürülüyor.

Ben 12 Aralık cuma akşamı çaldım. "Boilers" isimli Zagreb'li bir grup eşlik etti. Daha önce notalarını gönderdiğim benim bestelerimi ve bazı standart parçaları çaldık. Ertesi akşam ise bu gruptaki arkadaşların çaldıkları "Kineteka" isimli bir sinemadaki konserde de yer aldım. Oldukça ilgili bir dinleyici kitlesine sahip olan Zagreb Jazz Festivali'nde çalmak benim için oldukça keyifli bir deneyim oldu.

Erdal Paksoy

Benny Green: Birdland'de Geçmişe Yolculuk

New York'ta jazz kulübü deyince akla gelen birkaç yerden biri olan Birdland, Manhattan'ın göbeğinde, 52. caddede 1949 yılının Aralık ayında açıldığında, ölümsüz alto saksofoncu Charlie "Bird" Parker'a adanmıştı. Birdland bu adreste açıldığı günden başlayarak uzun yıllar boyunca jazz dünyasının en önemli isimlerini konuk etti, bir süre sonra kapandı ve Manhattan'ın kuzeybatı kesiminde tekrar belirdi. Orası da kapandıktan sonra, geçtiğimiz yıllarda yeniden açılan kulübün 44. caddedeki yeni yeri Broadway'e ve Times Meydanına çok yakın. Kulübün çok güzel ses düzeni, sahnenin etrafında bir amfiyi andıran kademeli düzlemlere yerleştirilmiş masalardan müziğin en ince ayrıntılarına kadar kusursuzca duyulmasını sağlıyor.

Piyanist Benny Green, geçtiğimiz Eylül ayının ilk haftasında Birdland'e basta Ben Wolfe ve davulda Kareem Riggins'ten oluşan üçlüsüyle geldi ve salonu dolduran dinleyicilere müzikal açıdan son derece doyurucu geceler yaşattı.

Otuzdört yaşındaki Benny Green, şimdiden birçok jazz ustasıyla uzun yıllar çalışmış olmanın deneyimiyle donanımlı. Genç yetenekleri keşfedip yetiştirmesiyle ünlü şarkıcı Betty Carter, Benny Green'i 1983 yılında, henüz 20 yaşındayken eline geçirdi ve dört yıl boyunca bırakmadı. Bu deneyimden sonra Benny Green büyük bebop davulcusu Art Blakey'nin birçok genç yeteneğe olgunluk kazandıran ünlü topluluğu Jazz Messengers'da üç yıla yakın bir süre çaldı. Ayrıca ünlü trompetçi Freddie Hubbard'ın topluluğunda da iki yıl kadar çalışan Green, 1991 yılında günümüzün en meşgul basçılarından Christian McBride ve davulcu Carl Allen ile kendi üçlüsünü kurdu ve onlarla kaydettiği "Greens", "Testifying" ve "That's Right" adlı albümlerle güçlü sesini jazz dinleyicilerine duyurdu. 1993 yılında ise, Toronto'da, Glenn Gould anısında verilen bir ödülü, kendisini bu onura layık gören Oscar Peterson'un elinden aldı. Kendi çalışmalarına bir süre ara veren Green daha sonra bas ustası Ray Brown'un üçlüsüyle dört yıl kadar turlayarak deneyimini bir parça daha arttırdı.

Günümüzün genç piyanistleri daha çok Herbie Hancock, Chick Corea, Keith Jarrett dolayısıyla Bill Evans ekolünden gelirken, Benny Green daha önceki kuşakların, 1940'lı ve 50'lı yıllarının bop geleneğinin günümüzdeki doğrudan varisi sayılabilir. Çalışında Bud Powell'ın hızlı bebop melodi yaratısı ve "kilitli eller" (locked hands) yöntemine egemenliği, Oscar Peterson'un üstün tekniği, Red Garland'ın güçlü ve zengin akorları, Wynton Kelly'nin kıvrak swing duygusu, Ahmad Jamal'ın ayrıntılı aranjmanları ve Horace Silver'ın blues anlayışının etkileri çok belirgin bir biçimde duyuluyor.

Üçlünün anlayışı da, Bill Evans'tan beri artık sıkça rastlanan, her enstrümanın neredeyse eşit bir sese sahip olduğu kolektif doğaçlama yaklaşımından

uzak. Green eşlikçilerinden herşeyden önce sağlam, katıksız bir swing anlayışı bekliyor. Konser boyunca Kareem Riggins davulu neredeyse sürekli olarak fırçalarla çalarken, Ben Wolfe da dört dörtlük düzenli bas dizilerinden pek şaşmadı. Bas ve davul, bunun dışında, piyano soloları ve melodilerin çalınışı sırasında, kimi düzenleme gereği çalınan, kimi de doğaçlamalara destek görevi gören, güçlü vurgularla piyanoyu tamamlıyor.

Green ilk solo albümlerinde piyanoya enerji dolu, güçlü bir tuşeyle yüklenmesiyle dikkati çekmişti. Birdland'deki konserde ise piyanodan çıkardığı sesin tınısını en berraktan en pusluya, gücünü de en yüksekten en hafife kadar istediği gibi değiştirebilmesini sağlayan olağanüstü bir yetkinlik sergiledi. Green gece boyunca akıcı fikirlerle dolu, zengin doğaçlamalarının büyük bir bölümünü çok hızlı tempolarda ve çok zarif bir tuşeyle gerçekleştirken, dört nala giden bir atın dizginlerini bir an için bile elinden bırakmayan serinkanlı bir jokeyin ustalığıyla dinleyicinin soluğunu kesti.

Üçlüden Stanley Turrentine'nin ünlü bestesi "Sugar", Ramsey Lewis'in ün kazandırdığı "The In

Crowd" gibi funk ve blues içeriği güçlü parçaların yanında, Benny Carter'ın "When Lights Are Low" ve Antonio Carlos Jobim'in "Desafinado" adlı parçalarının sade, keyifli ve insanı hasta edecek kadar swingli yorumlarını dinledik.

Konserin üçüncü parçasına Benny Green sağ eliyle çaldığı alışılmadık iniş çıkışlı notalardan oluşan ve belirli bir tonal merkeze bağlı olmadığı hissini veren, biraz da inceden çiseleyen yağmuru andıran, ritm dışı yavaş arpejlerle başladı. Bir süre sonra bu esrarengiz nota dizisine ikinci bir ses eklendi ve basın katılmasıyla parçanın olağanüstü yavaş temposu belirlendi. Ardından Green çok yakın aralıklardan oluşan son derece disonant akorlara geçti. Bu akorların yarattığı yoğun sisin ardından yavaş yavaş çok eski tanıdık bir jazz standardı, "Here's That Rainy Day"in melodisi belli belirsiz duyuldu. Güzel, kısa ve sade bir piyano solosundan sonra, parça yine başladığı gibi melodinin gizemli yorumu ve soyut arpejlerle son buldu. Bu sıradışı parça, üçlünün çaldığı diğer eserlerle belirgin bir karşıtlık oluşturdu ve Benny Green'in dağarcığının belki de eski kalıplarla sanıldığı kadar sınırlı olmadığının bir göstergesi olarak dikkat çekti.

Konserin ortalarına doğru Green, şirin bir çekingenlikle, nişanlısı için yazdığı iki parçayı sundu. "My Girl Bill" (nişanlısının erkek kardeşleri ona Bill takma adını koymuşlar) orta swing tempolu, beklenmedik vurgularla dolu karmaşık yapılı bir besteydi. Burada melodiden hemen sonra Benny Green'in sıkça kullandığı düzenlenlemelerden biriyle çerçevelenmiş bir davul solosu, ardından da bebop tarzı hızlı doğaçlamalardan ve akorlardan oluşan bir piyano solosu dinledik. Hemen ardından çalınan "Sexy Mexy" ise funk eşlikli, durup kalkan hoş bir melodiydi. Green kendi bestelerinde sık sık geleneksel 16 ya da 32 ölçülük kalıpların dışına çıkıyor. Parçaların başlangıç ve koda bölümlerinde, melodinin çalınışı sırasında ve kimi zaman da parçaların ortasında, soloları desteklemek amacıyla yazılmış düzenlemeler müziği yapısal olarak ayakta tutuyor ve üçlüye büyük bir orkestranınkine yaklaşan bir zenginlik kazandırıyor.

Bugünlerde birçok genç müzisyen jazz'ın geçmişini eşeleyip, bulup çıkardıklarını çalan, mezar soyguncuları olmakla eleştirilmekteler. Gerçekten de bir grup genç jazz'cı söylecek yeni bir şeyleri yokmuş gibi, efsanevi müzisyenlerin yıllar önce yaratıp, büyük bir ustalıkla ifade ettiklerini geviş getirircesine tekrarlayıp durmakta. Genç piyanistler arasında katıksız gelenekçilerin başını Benny Green'in çektiği söylenebilirse de onu bu şekilde fazlaca eleştirmek haksızlık olur. Müziğindeki coşku, keyif ve mizah anlayışı, bestelerine, düzenlemelerine ve doğaçlamalarına getirdiği yaratıcılık, tümüyle eski kalıplara bağlı da olsa, büyük ölçüde Green'in kuşku götürmeyen içtenliği sayesinde mantığa sığmayan bir güncellik ve yenilik taşıyor. Belki de en doğrusu onu bilim kurgu filmlerindeki gibi 1950'lerde canlı olarak dondurulmuş, 1990'larda da buzluktan çıkarılmış, arada olup bitenlere tanık olmamış, ama ustalığı tartışma götürmeyen ve söyleyecek birçok şeyi olan bir sanatçı olarak görmek.

Üzeyir Kalkan

Belçika

Audi Jazz Festivali

Paco De Lucia, Michael Nyman, Egberto Gismonti, Al DiMeola, Diana Krall, Eddie Palmieri gibi tanınmış isimlerle beraber toplam otuzdört jazz sanatçısı ve grubun yer aldığı Audi Jazz Festivali, 17.10.1997 ve 15.11.1997 tarihleri arasında, Brüksel başka olmak üzere Belçika'nın çeşitli şehirlerinde yapıldı.

3.11.1997 tarihinde Brüksel'in Theatre 140'ında genç müzisyen David Sanchez ve Quintet'i nefis bir konser verdiler. Çok sıcak bir atmosferde geçen konserde David Sanchez ve grubu önümüzdeki günlerde piyasaya çıkacak olan CD'lerinde yer alan parçaları seslendirdiler. Brüksel'in soğuğuna inat Latin Amerika'nın ateşli ritmleriyle tüm jazz severler coştu.

Nisso Niyego

İstanbul

Efes Pilsen - Blues Flörtü'nün 8. Yılı

Amerika'nın kuzey ve güney eyaletleri arasındaki iç savaş sonrası özgür bırakılan kölelerin yarattığı müzik türü Blues... Sadece yarattığı dersem haksızlık etmiş olurum. Çünkü Blues; büyük bir gelişme göstererek iş şarkıları, tarla çağrıları, spiritual'ler ve baladların karşılıklı etkileşmesi sonucu doğan özel bir siyah halk müzik türü. CD'ler ve kasetler dışında canlı olarak izleme ihtiyacı ve isteğinde olan biz blues severlerin imdadına ise sağolsun sekiz yıldır Efes Pilsen Blues Festivali yetişiyor.

Bu yıl -her zaman olduğu gibi- merak ve heyecanla beklediğim Efes Pilsen Blues Festivali'nin sekizincisinin bir farklılığı vardı. İlk kez bir Türk blues grubu, Efes Pilsen Blues Festivali'nin dev konukları arasında sahne alacaktı. İstanbul Blues Kumpanyası adındaki grubu piyasaya çıkarmış oldukları "Kökler" adlı CD'sinden defalarca dinlemiş ve beğenmekten öte, ülkemizde böyle bir albüm yapılabileceğinin en güzel kanıtlarından biri olarak gördüğümden gurur duymuştum. Fakat sahne almak, hele bir de Allison B. King, Nappy Brown ve Eddie Kirkland gibi ustalarla aynı gün aynı sahneyi paylaşmak kolay olmasa gerek. "Acaba?.." diye sordum kendi kendime, "acaba İstanbul Blues Kumpanyası üstadlarının arasında ezilecek mi, gölgede kalacak mı?" Sanıyorum ki böylesine zor bir sınavdan alnının akıyla çıkmayı başaran grup büyük yol alacak ve daha nice ustalarla aynı festivallerde sahne alacak. Benim dışımdaki blues severlerin aynı fikirde olduğu da konsere katılımlarıyla ve alkışlarıyla belli oldu zaten...

Blues'u "şeytanın müziği" olarak tanımlayan ailesini terk edip, gospel ve blues ile yarattığı ve bunu R&B ve soul müziğiyle birleştiren yaklaşımıyla kendine has bir blues stiline sahip Nappy Brown tüm dünyada takdir edilen bir ses. Kırmızı süet ayakkabıları ve kırmızı ceketine gelince... Galiba biraz yoruma açık!?.

Allison B. King'in sesindeki gizem, onu diğerlerinden kolayca ayırtedilmesinin en kolay yolu. Jazz standartlarından fusion'a kadar tüm branşlarda söyleyen King, müzikal tecrübesini blues kültürü ile birleştirdiğinde ortaya bir yetenek çıkıveriyor. Dinleyenleri büyüsüne kaptıran bir yetenek...

Ve Efes Pilsen Blues Festivali'ndeki bana göre zihinlerden hiç silinmeyecek isimi Eddie Kirkland! Altmışdokuz yaşındaki bu "delikanlı"yı ilk izlediğim gece, "herhalde bu akşam iyi bir mood'da, çok keyifli çalıyor" diye düşündüm. Meğer, adamın keyiflenmesi eline gitarını almasıyla başlıyormuş. John Lee Hooker, Muddy Waters, Little Walter ve Jimmy Rogers gibi devlerle çalışan Kirkland'ı dinlerken üç-dört Efes ancak kesti! Her yıl tam 48 haftasını turnelere ayıran Kirkland, ülkemize biraz geç de olsa geldi de böylesine bir ustayla tanışmış olduk. Umuyorum gelecek yıl yine devler ve "bizden" yeteneklerle bu keyifli organizasyonda buluşur, biralarımızı yudumlarız.

Metin Paksoy

Belçika'da Jazz Sonbaharı

Belçika'da Ekim ve Kasım ayları, "Audi Jazz Festivali"nin ülkenin birçok şehrine yayılan konserleri ile geçti. Festivalin en büyük özelliği Amerika'lı toplulukların başı çektiği uluslararası bir niteliğe sahip olması. Konserler Belçika'nın irili ufaklı birçok şehrine dağılmış olduğundan jazz severler, müzik zevklerini tatmin etmenin yanısıra, bu küçük Avrupa ülkesinin az tanınmış birçok yöresini de görme fırsatını elde ediyor. Bu yılki festivalde izleyebilme imkanına sahip olduğum konserlerin yorumlarını kısaca aktarmaya çalışacağım.

Herbie Hancock/Wayne Shorter ikilisi:

Brüksel'in ünlü "Palais de Beaux Arts" salonundaki konser, tahmin edilebileceği gibi geçtiğimiz yaz çıkan "1+1" albümlerinden parçalar ve bir de çok özel bir "Footprints" yorumunu içeriyordu. Hancock'un piyanodaki akıcı stiliyle Shorter'ın soprano saksofonda sanki her notayı ayrı ayrı düşünerek çalması hem ilginç bir tezat oluşturuyor, hem de uzun süre beraber çalmış bu iki müzisyen birbirini çok iyi tamamlıyordu.

Herbie Hancock & WayneShorter

Çalışlarındaki yaklaşım farklılığı konserin başındaki konuşmalarında da belirgindi. Sahneye çıkar çıkmaz Hancock, çok rahat bir tavırla, az buçuk Fransızca da katarak, seyircilerden fotoğraf çekilmemesini rica etti. Sonra ekleyeceği bir şey var mı diye Shorter'a döndü. O da önündeki mikrofona yaklaştı, durakladı, düşündü, sonra da, herkes ne diyecek diye beklerken, ağır bir şekilde "Sometimes...it's hard...to say something... original" dedi. Salondan kahkahalar, alkışlar.

Parçalar genelde "1+1" albümündeki havadaydı. "Footprints"in yorumu ise eşsizdi. Melodi ve ritmik "pattern" sadece 30 saniye kadar belirgindi. Onun dışında, tekdüze bir "chorus"lar silsilesi yerine, yorum tamamen melodinin çeşitli bölümlerinden alıntılar ve parçanın genel havası üzerine kuruluydu. Oldukça sade bir beste ile neler yapılabileceği konusunda mükemmel bir örnekti.

Joe Lovano Dörtlüsü:

Brüksel'deki konserde, tenor saksofonda Lovano, piyanoda Kenny Werner, basta Dennis Irwin ve davulda Yaroen Israel'den kurulu dörtlü Post-Bop, Coltrane, Free karışımı, son derece modern, karışık ve inanılmaz enerji yüklü bir konser verdiler. "I'm A Fool To Want You", Billy Strayhorn'un "A Flower Is A Lonesome Thing" ve Coltrane'in "Lonnie's Lament" (bis parçası) gibi standartların yanında Lovano'nun modern bestelerinden oluşan bir repertuar sundular. Topluluğun uyumu harikaydı. Konserin sonlarına doğru Lovano'nun free etkileri taşıyan üç bestesini uzun bir medley şeklinde kesintisiz çaldılar, müzikte bu kadar yoğun anlara az rastlanır. İnsan başka bir dünyaya taşınıyor adeta.

David Sanchez Beşlisi:

Brüksel'deki konser dinleyicilerden çok büyük ilgi gördü. Kendisi gibi çoğu Puerto Rico asıllı elemanlardan oluşan toplulukla turnede olan tenor ve soprano saksofoncu Sanchez, oldukça karmaşık, modern ama çok da latin etkileri taşıyan bir müziği çok başarıyla çalıyor. Dinlemesi çok zevkli. Müzisyenlerin de çalarken zevk aldıkları belli, dinleyene de yansıyor.

Bill Frisell/Joey Baron ikilisi:

Gent şehrinde yapılan bu konser, standartlar (jazz ve r&b) üzerine kurulu, türlü çeşitli inceliklerle doluydu. Çaldıkları parçalar arasında Evidence, Besame Mucho, Moon River, Footprints, Wave, Please Release Me, My Girl (son ikisi 50-60'lı yılların pop parçaları) ve It Could Happen to

You. Her vuruşun (dokunuşun) bir anlam ifade ettiği çok iyi bir konserdi. Arada sırada Frisell'le Baron birbirine bakıp yaramazlık yapmış haşarı çocuklar gibi gülümsüyorlardı. Belli ki kendileri de en az dinleyenler kadar eğleniyordu.

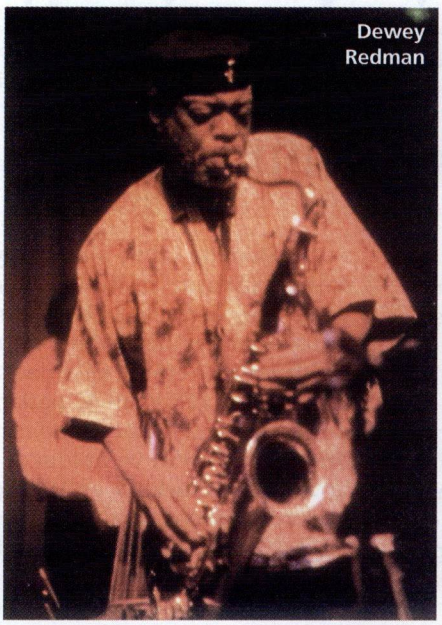
Dewey Redman

Cameron Brown/Dewey Redman:

Konser Brüksel'den 150 km uzaktaki çiftlikten bozma bir jazz kulübündeydi. Davulda Leon Parker, vokalde Shirley Jordan'ın da bulunduğu topluluk bascı Cameron Brown'un liderliğindeydi. Bunun için konser daha çok Brown'un eski arkadaşları Danny Richmond, Don Pullen ve George Adams'a adanmıştı. Konser, onların anısına yazılmış veya onların yazdığı parçalardan oluşmuştu. Müzikte Adams/Pullen dörtlüsünün stilindeydi. Shirley Jordan vokalde bir müzisyen gibi melodilere katılıp, herkes gibi sololar alıyordu. Leon Parker sadece 4 parçadan oluşan davulundan çıkarabildiği herşeyi çıkardı (no high hat!). Konserin en garip olayı Dewey'le Brown arasında geçti: ilk üç parçanın aralarında Dewey aheste aheste gidip sahnenin dibinden içkisini yudumluyordu. Brown da "Niye içkini öne getirmiyorsun, Dewey" dedi. Dewey de alındı ("What's the rush", "Slow down, Brown" falan diye mırıldandı). Sonraki parçadan önce Brown "Ready, Dewey?" diye sorunca, o da "Yes Sir" dedi ve konserin sonuna kadar sadece iki solo daha aldı (sahnedeki herkesin ısrarına rağmen)! Hatta son parçanın başında arkaya gidip saksofonunu topladı, gitti bir masaya oturdu. Dewey herhalde lider olmadığı bir toplulukta, eski sideman'inin kendisini horlamasına alınmıştı. Bazan bu jazz'cı milleti çocuk gibi oluyor.

Paul Motian Electric Bebop Band:

Heist-op-den-Berg adlı küçük bir kasabada yapılan konserde Motian ve bascı Steve Swallow dışında genç müzisyenlerden oluşan topluluk 40-50'li yılların bebop repertuarını çaldı. Topluluğun en garip yani, 2 tenor sax ve 2 gitar içermesi. Çaldıkları parçalar arasında en çok Monk vardı (Little Rootie Tootie, Ask Me Now, Work, Round Midnight ve Pannonica). saksofonda Chris Potter, gitarda Kurt Rosenwinkel çok kişilikli solistler olarak göze çarptılar.

Lew Tabackin Trio:

Her sene olduğu gibi, Tabackin yine Brüksel'deki Archiduc kulübünde "Round About Five" konserleri verdi (bu ad, konserlerin öğleden sonra 5'te başlamasından dolayı). Basta Belçika'lı Philippe Aerts, davulda İngiliz Mark Taylor vardı. Standart ve orijinalllerden kurulu bir repertuarı çok enerjik bir şekilde çaldılar. Tabackin herhalde günümüz jazz'ındaki en güçlü tenor tonuna sahip müzisyenlerden biri, çok etkileyici. Flüt çalışı ise eşsiz. Akşamın en eğlenceli yanı konser sonrası toplulukla beraber gittiğim akşam yemeğiydi. Yılların emektar müzisyeni Tabackin'de tonlarca anekdot ("bir gün ..... ile çalarken..." gibisinden). En komiği Benny Goodman'la ilgili. Aktarayım: Tabackin, bir dönem Goodman'la ile çalışmış. "Benny, hayatımda gördüğüm en bencil kişiydi" diyor Tabackin. Bir kış günü Goodman'ın evindeki bir prova sırasında davulcuları "yahu senin ev de çok soğuk" demiş. Goodman da "doğru söylüyorsun" demiş, gidip bir kazak giyip geri gelmiş!

Kenny Garrett Dörtlüsü:

Belçika'nın güneyindeki La Louviere kasabasındaki konserde, alto saksofoncu Garrett'e basta Nat Reeves eşlik ediyordu. Ne yazık ki ilan edilenin aksine, toplulukta Kenny Kirkland ve Jeff "Tain" Watts yoktu. Yerlerine iki genç müzisyen ellerinden geleni yapmaya çalışıyordu (piyanoda Shedrick Mitchell, davulda Chris Dave). Topluluk, Garrett'in Pursuance ve Songbooks albümlerinden parçalar çaldı. John Coltrane'in yoğun ve karmaşık müziği ile r&b etkileri taşıyan Garrett bestelerinden oluşan konser tamamen alto saksofoncunun enerjisi üzerine kuruluydu. Diğer elemanlar ona ayak uydurmaya çalıştıysa da sonuçta Kirkland ve Watts'ın eksikliği belirgin bir şekilde hissedildi.

KENNY GARRETT

Soğuk kış aylarında jazz'la ısınmanız dileğiyle, Belçika'dan sevgiler.

Abdülkadir Candemir

Eskişehir

Geçtiğimiz Yıl 11-18 Ekim tarihleri arasında 3.'sü yapılan Eskişehir Festivali ve Jazz Grupları'na genel bir bakış

Bu yıl üçüncüsü yapılan Uluslararası Eskişehir Festivali'nin jazz bölümü, tam anlamıyla bir "davulcular" gösterisine dönüştü. Bunda, gruplarda yer alan davulcuların ünlü olmaları yanında, hemen tüm gruplarda ritim bölümlerinin baskın olmalarının da payı vardı.

Örneğin, acid jazz'ın ülkemizdeki tek temsilcisi diye bilinen **Acid Trippin'in**, abartılı ses yüksekliği uygulamasıyla birlikte; hem davul, hem de vurmalıların konser boyunca ağırlığı üst düzeydeydi. Bu ağırlık, seyircinin **Yahya Dai** gibi yeni kuşak bir saksofoncunun farkına varmalarını biraz engelledi.

Kendilerini "Teksas Blues"un günümüzdeki temsilcileri diye tanıtan Smokin **Joe Kubek Band ve B'nois King'in** konseri ise, 15. dakikadan sonra izlenemez duruma geldi. Grup elemanları gençleri sahneye çağırınca, ortalık anababa gününe döndü. Efes Pilsen Blues Festivalleri'nde de yaşanan bu karmaşa, müzisyenlerin kendilerini göstermelerini ve seyirciyle birebir ilişkiye girmelerini de engelliyor. Blues konserlerine gitmeyi düşünenlerin bu görüntüyü gözönüne almalarında yarar var.

15 Ekim'de sahne alan **Larry Coryell** dörtlüsü ise kuşkusuz festivalin yıldızıydı. Dörtlünün yıldızı ise, her solosunda çılgınca alkış alan ve grubun iki kez bis yapmasına neden olan **Billy Cobham'dı**. Yetmişli yıllarda standard jazz'ın biraz ortadan çekilmesiyle patlama gösteren fusion ve free jazz müzisyenleri içinde, bilindiği gibi **Billy Cobham'ın** yeri oldukça farklıdır. Özellikle **Stanley Clarke'a** eşlik ettiği albümlerde ritimlerdeki çapraşıklık ve hız denemeleri sınırları zorlar. O dönemlerde plak alanlar, bu sesleri tekrar anımsayacaklardır.

Kuşkusuz, **Larry Coryell** gibi bir müzisyeni Eskişehir'de dinlemek, çoğu izleyici onu yeterince tanımasa bile, çok önemliydi. Konserin belki de asıl önemi, **Coryell'in**, 16 yaşında **Downbeat** dergisi tarafından "yılın gitarcısı" seçilen oğluyla birlikte çalmasıydı. Ancak, oğul **Julian Coryell**, babasının tersine, neredeyse hareketsiz bir şekilde "cool" bir tavır sergiledi. Eksiği ve fazlası olmayan, yalnızca kendinden isteneni yapan bir konuk sanatçı gibiydi.

Larry Coryell ise, melodileri ve akorlarıyla eskiden günümüze bir yelpaze sundu. **Billy**

Cobham'a da oldukça fazla solo bırakarak, onun öne çıkmasını sağladı. Hatta tüm müzisyenler bir kaç kez **Cobham'ı** solo sırasında yalnız bıraktılar. Usta davulcu, seyircinin ilgisinden etkilenmiş olmalı ki, bilinen davul tekniklerine ek olarak, zillere alttan vurmasıyla ve dört bagetle aynı anda çalmasıyla büyük alkış aldı.

Basçı **Richard Bona** ise, kusursuz eşliğiyle grubun ardında güvenli bir kale gibiydi.

Larry Coryell ve grubunun, son anda yapılan bir değişiklikle, **Yellowjackets'ın** yerine geldiğini de belirtelim.

Festivalin son jazz grubu, genç kuşağın en önemli müzisyenlerinden **Aydın Esen'in Transfusion'uydu**. Piyanoda Aydın Esen, davulda **Bob Moses**, ve basta **Kai Eckhardt'ın** yer aldığı grup, standard ve deneysel örnekleri birlikte sundu. **Kai Eckhardt'ın** tek başına sunduğu "etnik pasaj" çok beğenildi. Ancak, grupta yine dünyanın sayılı davulcularından **Bob Moses** sempatik davranışlarıyla öne çıktı. Özellikle baget yerine kendi üretimi olan ağaç dallarını kullanan **Moses**, ardarda yaptığı sololarla grupta en çok alkış alan müzisyen oldu. Konser sonrasında görüştüğüm **Moses**, bagetleri limon ağacının dallarından yaptığını, aynı zamanda da çalarken güzel koktuğunu belirttiyse de; dalların, zillerin tınısını vermede zayıf kaldığını vurgulamak gerekiyor. Ancak bu da müzisyenin istediği bir durum olabilir.

Festivalin jazz kategorisine sokulabilecek bir başka grup ise, Alman müzisyenlerin liderliğinde oluşan **Adesa** adlı 12 kişilik bir etnik müzik topluluğuydu. Topluluk, vurmalı ağırlıklı Afro-jazz örneklerini sunarken, dans ve akrobasi gösterileri de yaptı.

Üçüncüsünü izlediğimiz Uluslararası Eskişehir Festivali, 19 Ekim 1997 günü sona erdi.

Büyük kentler dışında iki üniversitesiyle, neredeyse bir öğrenci kenti olan Eskişehir'de 3 yıldır, Zeytinoğlu Eğitim, Bilim ve Kültür Vakfı tarafından düzenlenen festivale halkın ilgisi çok büyük. Biletlerin satışa çıkışının ikinci gününde satılmadık çok az yer kalmıştı. Festivalde, klasik müzik, tiyatro, dans, opera, mim, sinema filmleri ve sergiler diğer sanat dallarını oluşturuyor.

Büyük kentlerimizde gelenekselleşen festivallerin yanında, Eskişehir'de hiç olmazsa böyle bir festivalin 4. yılına doğru yol alması azımsanmayacak bir gelişme sayılmalıdır.

Zühal Focan

New York

The Fringe

14 Kasım 1997 gecesi New York'ta tarihi bir geceyi yakalama şansı elime geçti. Önder'in "Beneath The Stars" albümünün kayıtları için gittiğimiz New York'ta, son dönem gözde jazz kulübü 125 MacDougal Caddesindeki **Visiones**'te **"The Fringe"** adlı bir grupta George Garzone'nin çaldığını duyduk. 11 yaşındaki oğlumuz Ali de bizimleydi. New York'ta genelde çocuklar o saatte pek dışarıda olmadığından bizi kapıda durdurdular. Onun müzisyen çocuğu olduğunu söyledik. "Sony firması canlı kayıt yapacak da" dediler. İçeri kabul edildiğimizde ise bize en ön masanın ayrıldığını gördük. Teknik görevliler sahnede koşuşup duruyorlardı. Birden tanıdık bir yüz bize "hoş geldiniz" deyiverdi. Pori Jazz Festivalinde Önder'le bir jam-session'da birlikte çalmış olan **Bob Gulatti**'ydi bu tanıdık yüz. Bu tarihi gecenin davulcusu da kendisiydi. Piyanoda ise konuk Richie Beirach'dı. Üstelik piyano sandalyesi de hemen yanımdaydı. Hal hatır sorulup, neler olduğu karşılıklı öğrenildikten sonra Can Kozlu'yu sordu ve ona çok selam gönderdi. İstanbul'da çalmak için karşılıklı sözler verildi. Sahne de hazırdı zaten. Kulüp inanılmaz derecede sessiz ve kayıt için hazırdı. Adını henüz bilemediğim, Sony'den çıkacak olan bu kayıtta **George Garzone** tenor saksofon, **Richie Beirach** piyano, **John Cockwood** bas, **Bob Gulatti** ise davulda yer alıyordu. Okurlarımızın eline o gecenin kaydı umarım kısa zamanda geçecektir ama ben şimdiden sakın kaçırmayın demek isterim.

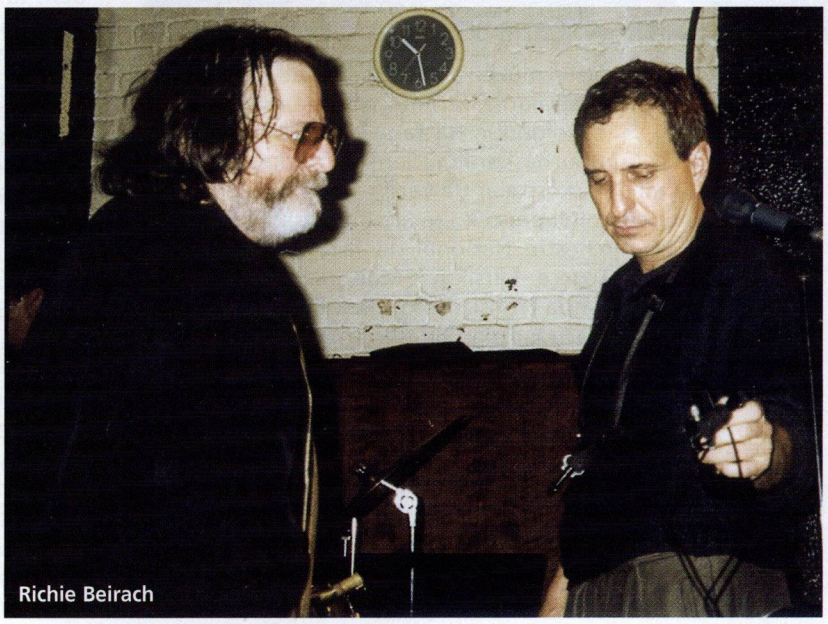

Richie Beirach

Ali Sönmez

Nevers'de Uluslararası Jazz Buluşmaları

Klasik müzik alanında devlet destekli orkestraların varlığı çok eskilere dayanan bir olgudur. Hatta pek çok ülkede, bizdeki Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası gibi "milli" orkestralar da vardır. Jazz müziğinde ise, benim bildiğim tek "milli" orkestra, Fransızlar'a ait: Orchestre National de Jazz, kısa yazılışıyla ONJ, Türkçe karşılığı "Milli Jazz Orkestrası"! 1986 yılında Fransız Kültür Bakanlığı'nın bir girişimi sonucu kurulan bu orkestranın şefi, normalde en az iki yıl görevli kalıyor (ki projelerini gerçekleştirme olanağı bulabilsin). Zaten şefin kim olacağına da, adayların önerdiği projelere bakılarak karar veriliyor. Seçilen şef, orkestra elemanlarını saptamada serbest bırakılıyor. Yani burada iş milli spor takımlarından farklı değil. Devletin her yıl 4 milyon Frank'la desteklediği ONJ'yi şimdiye kadar yöneten şefler, saksofoncu besteci François Jeanneau (1986), piyanist besteci Antoine Hervé (1987-89), gitarist besteci Claude Barthelemy (1989-1991), piyanist besteci Denis Badault (1991-94) (kadrosunda Paris'te yaşayan bir Türk müzisyene, kemancı Nedim Nalbantoğlu'na yer vermişti) ve piyanist aranjör Laurent Cugny'ydi (1994-1997). Orchestre National de Jazz'ın ismini Fransa dışında duyurması özellikle Cugny döneminde Verve için doldurdukları albümler sayesinde gerçekleşti. 1997 yazından itibaren ONJ'nin başında kontrabascı Didier Levallet var. Orkestra'nın yeni şefi, üçüncü başvurusunda bu göreve uygun görülmüş. O da halefinden aşağı kalmamak için, ONJ'yi dış ülkelere açmayı öncelikli hedef seçmiş. İşte bu doğrultuda, Paris'in iki saat güneyindeki 50.000 kişilik Nevers kentinde (sinemaseverler Nevers'i, Alain Resnais'nin "Hiroshima Mon Amour"undan hatırlayabilirler. Hani filmdeki genç Fransız kadının, savaş sırasında bir Alman askeriyle yasak aşk yaşadığı kent) 11 yıldır düzenlenmekte olan "Rencontres Internationales de Jazz / Uluslararası Jazz Buluşmaları" bu yıl 11 Kasım Salı akşamı, ONJ'nin verdiği konserle açıldı ve bu konseri izlemek üzere Avrupa'nın çeşitli ülkelerinden Festival temsilcileri Nevers'e davet edildi. Ben de, İstanbul Caz Festivali yönetmeni Görgün Taner arkadaşımın aynı tarihlerde New York'taki "Jazz Convention"a katılması nedeniyle, İKSV'yi temsilen Fransa'ya gittim. Haftasonunu geçirdiğim Paris'te, ilk gece Herbie Hancock-Wayne Shorter'ın düet konseri, diğer gece de David Murray Big Band'in Duke Ellington'ın anısına verdiği konser olmasına karşın, iki etkinliğin biletleri de aylar öncesinden tükendiği için, vaktimi Paris Jazz Corner isimli küçücük ama tıkabasa LP, CD, kitap dolu bir jazz cennetinde geçirdim (Paris'e yolunuz düştüğünde mutlaka uğramalısınız; Adres: 8, rue de Navarre, 5e; Metro durağı: Jussieu; Tel: 33-1-43 36 78 92).

Pazartesi günü, aldıklarımı eski Festival dostum, Paris Kültür Ataşemiz Vecdi Sayar'ın evinde bırakarak, trenle Nevers'e geçtim. Beni istasyonda karşılayıp otelime kadar götüren Festival yöneticisi (ve de bu etkinliğin kurucusu) Roger Fontanel, yabancı konuk olarak o akşam benden başka sadece Norveç'ten bir festival temsilcisinin geldiğini söyleyince, doğrusu biraz hayal kırıklığına uğradım. Ama hemen dost olduğumuz Kjell Kalleklev'le birlikte gittiğimiz restoranda her yemeğin yanında verilen farklı şaraplardan aldığımız keyif, müziksiz ve yalnız bir geceyi de çekilebilir kıldı. Ertesi gün Fransızlar'ın Gaziler Bayramı'ydı ve küçük kentin meydanında sona eren bir resmi geçidi izledik. Bando'nun elemanları, tören ertesi bir iki kadeh şarap içtikleri barda ak-

şamki Festival'i konuşuyorlardı tabii ki. Ve nihayet beklenen an geldi; akşam 20.30'da, Nevers'in sadece 400 kişi alan tarihi tiyatro binasında yeni ONJ'yi izleyerek Festival'i açtık. 15 kişiden kurulu orkestranın en fazla dikkat çeken müzisyenleri trombonu Yves Robert, tenor saksofoncu Eric Barret, çellocu Vincent Courtois, gitarist Serge Lazarevitch, ve orkestranın tek kadın müzisyeni olan piyanist Sophia Domancich. Post-modern bir big band diye tanımlayabileceğim ONJ bu konserinde çoğunlukla kendisi için yazılmış özgün besteleri seslendirdi. Henüz birkaç aydır beraber çalışmaya başlayan bir orkestra için (bu verdikleri altıncı konsermiş) performanslarını gayet başarılı buldum. Bu yıl İKSV'nin festival programlarının zaten Fransa ağırlıklı olacağı gerçeğinden yola çıkarak, jazzseverlerin ONJ'yi bu yaz İstanbul Caz Festivali kapsamında izleme olasılığının yüksek olduğu aşikar. Orkestra'nın PR sorumlusuyla da konuştuğumuz gibi, yeter ki Fransız hükümeti ONJ'nin dış turnelerinin yol masraflarını karşılasın...

Nevers'deki festivalde her gece iki grup arda arda sahneye çıkıyor ve bir biletle iki konser izleniyor. Açılış gecesinin ikinci grubu Porto Rico kökenli genç saksofoncu David Sanchez'in beşlisiydi. İlk yarım saatte ilginç gelen müzik, dakikalar ilerledikçe monotonlaştı ve sonuçta üçüncü sınıf bir Sonny Rollins konserine dönüştü... Ertesi gün, öğle tatilinde, kentin küçük bir kültür merkezinde, kontrabascı Joelle Leandre Solo'nun solo kontrabas performansını izledik. Bir saat boyunca enstrümanıyla, kan ter içinde, adeta aşk yapan bu genç kadın, bizleri olumlu anlamda şaşırttı. Daha sonra, nihayet ortaya çıkan diğer festivallerin temsilcileriyle birlikte "Business Lunch"a (yani iki lokma arasında iş konuşulan öğle yemeğine) gidildi. Tesadüfe bakın ki, seçilen mekan, benim Norveçli dostumla ilk gece keşfettiğimiz restorandı! Bu kez farklı menülerden başka başka şaraplar tadarken, Grenoble ve Montpellier Jazz Festivalleri'nin yöneticileriyle, ortak kültür paydamız olan Akdeniz müziğini Jazz'la kaynaştıran projeler üzerine fikir alışverişinde bulunduk. Bu arada Fransa'daki jazz festivallerinin çoğunun, Amerikan jazz'ından uzaklaşarak, daha yerel hatta etnik bir müziğe ağırlık verdiklerini saptadık... Festival kapsamında o gece önce Fransızların en yetenekli müzisyenlerinden biri olan saksofoncu ve klarnetçi Sylvain Kassap dörtlüsüyle sahne aldı ve lirik müziğiyle izleyenleri mutlu etti. Bu grupta da kontrabası bir kadın sanatçı, Hélène Labarrière çalıyordu. Daha sonra, Festival'in en ilgi çekici konserini vereceklerine baştan beri inandığım Art Ensemble of Chicago sahneye çıktı. Doktor gömleğiyle Lester Bowie, özgün Afrika kıyafetleri ve yüzlerinde rengarenk boyalarla Malachi Favors ve Don Moye; ve aralarında en "ciddi" görünümlü Roscoe Mitchell, 60'lı yılların ortasında Chicago'da başlayan, ilk albümlerini yaptıkları Paris'te gelişen, ve Nevers'de ilk kez 20 yıl önce dinlettiklerini söyledikleri "Büyük Afrika Müziği"yle, küçük tiyatro salonunu tıkabasa dolduran Fransız jazzseverleri kendilerinden geçirdiler. 25 yıl önce zor bir tarz olarak nitelendirilen bu eklektik müziğin artık kulaklara ne kadar aşina geldiğini ve keyif verdiğini bilmem vurgulamaya gerek var mı?... Festival'de ertesi gece de merak ettiğim bir büyük orkestra sahne alacaktı: 1997'de 20. kuruluş yılını kutlayan Vienna Art Orchestra. Ancak Fransız dostlarımız, belki de ONJ'yle bir kıyaslama yaparız endişesiyle, bizleri o sabah Nevers'den yolcu ettiler. Yine de bu kısa Festival yolculuğu geride, yeni kurulan dostluklar, ileriye dönük projeler, ve bir bavul dolusu CD, kitap, dergi ve Fransız şarabı bıraktı. Bereket versin, THY bagaj limitini 30 kiloya yükseltmiş!

Jazz Keyifle Dinlenir!

1. Bölüm

Lâle Kuyucu
(lale@ada.com.tr)

Bu yazıyla birlikte, yeni bir diziyi de başlatıyoruz. Jazz evriminin ilmine nasıl erebileceğimizi, kendi deneyim ve izlenimlerimle destekleyerek anlatmaya çalışacağım sizlere. Yolculuk sırasında neler olacağını hep birlikte göreceğiz.

Çocukluğumda beni jazz dinlemeye yönlendiren hep radyodaki jazz programlarıydı. Kendime yakın bulduğum ve beni bilgilendirerek mutlu eden her programı dinlerdim. Kayıt olanaklarının ve müzik aletlerinin bugünkü kadar gelişmiş olmadığı bir dönemde, bu türden bir rehberliğin değeri daha da büyüyor.

Radyo adlı büyülü dünyanın Radyo ODTÜ (Ankara, FM 103.1) durağında ben de bir jazz programı üretiyorum. Kısa bir süre sonra ikinci yaşını dolduracak olan Cazname'yi dinleyenler bana en çok jazz dinlemeye nasıl ve nereden başlanması gerektiğini soruyor. Bugüne kadar bütün itirazlara karşın, bu soruyu hep aynı biçimde yanıtladım. Bana göre, hem ilk kez jazz dinleyecek kişilerin, hem de jazz'ın içinde kendini yoğuranların en çok kaçınması gereken şey, kronolojik bir sıra izlemek. Sezgisel olarak bulup bilinçli olarak savunduğum bu düşünce, geçenlerde okuduğum birkaç yazıyla da doğrulanmış oldu. İşte size ilk altın kural... Jazz'ın doğaçlamalı ruhuna uygun, özgür araştırmaya izin veren bir yol seçilmesi, özellikle yeni başlayanlar için çok daha aydınlatıcı ve keyifli oluyor. Bu konuyu derinlemesine konuşacağız sizlerle. Haydi bakalım; iyi yolculuklar hepimize!

Müzik, notalandırılmış sözcükler dizisidir. Konuşurken yaptığımız vurgular gibi, bu notalar dizisi de vuruşlar içerir. Bu vuruşlar, müziğin belli bir düzende yürümesi için gereken vazgeçilmez öğe olan "ritm"i oluşturur. Kâğıda dökülmüş olsa da, bir beste çalınana kadar kendi kimliğine kavuşmuş sayılmaz. Türkçe'de bir müzik eserinin çalınmasını anlatmak için çok yerinde bir eylem sözcüğü kullanırız. Müzik parçasının seslendirildiğinden söz ederiz. Bu eylem sözcüğünü her kullanışımızda ille de şarkı olarak söylenmiş değildir eser; "ses"e dökülmüştür. Müziğin sessel, sese dayalı bir sanat dalı olması ve insanların da en temel anlaşma yolunun ses olması sizce yalnızca bir rastlantı mı? Hiç sanmam. Ses, sözde anlam kazanır. Sözün müzikteki karşılığı da notaların oluşturduğu müzikal sözlerdir.

Müzik, türü ne olursa olsun, sese dayalı bir sanat dalı olmanın ayrıcalıklarını sonuna dek kullanır. Bu ayrıcalıkların başında da, seslendirildikten sonra da izini yitirmemek geliyor. Konser salonunda ya da evimizde dinlediğimiz bir şarkının dilimize takılması bu yüzdendir.

Bu noktada, işin içine "ses belleği" giriyor. Müziğin oluşumunda dinleyen tarafında belirleyici bir değişken olan bu bellek alanı, müziği kendi içimizde duymamızı da olanaklı kılıyor. Anlayacağınız, ortalıkta hiç müzik sesi yokken müzik dinlediğimizi sanmamız boşuna değil. Daha önce dinlenmiş müziklerin içsel sesler olarak birey tarafından algılanması da bir duyumdur. Beş duyunun hepsi için fiziksel olarak varolan, somut bir uyarandan sözederiz. Oysa ki, gerçek bir uyaran yokken de müziği duyabiliriz. Bu algının sanal bir uyarandan kaynaklandığını düşünmek de olası tabii. İşin gerçeği, müziğin hem dinleyenlerin, hem de müzisyenlerin belleğinde varolmayı sürdürmesi.

Dr. Joseph Murpy'nin benzetmesine göre, gün boyu aklından geçirdikleri insanın aynasıdır. Dinî ve felsefî öğretilerin tümü aynı yöntemi izler: Pekiştirmeli öğrenme. Şimdi bu düşünceyi müziğe taşıyın: Duyduğumuz ve dinlediğimiz şeyler bizim aynamızdır. İçsel duymalarımız da bu kapsamda sayılmalı. Her duyu sürecinde olduğu gibi, aynı müziği duyan bireylerin algısı ve yorumlaması da farklılık içerir. Aynı müziği duyan farklı bireyler, onu kendi öznel aynalarında kırıldıktan sonra farklı biçimde algılar ve anlamlandırır.

Bütün somutluğuna karşın, müziğin ele avuca zor gelen soyut bir tarafı var. Bu anlamda, bir müzik eserini anlamak yerine anlamlandırmak sürecinden geçiriyoruz. Kullandığımız elekler birbirinden o denli farklı ki, elediğimiz son ürün de doğal olarak farklılıklar içeriyor. Bu farklılıkların tümünü "bireylerin müzikal kişiliği" başlığında toplayabiliriz. Bu kişiliğin oluşum süreci çift boyutlu: Bireyin fiziksel olarak duyduğu müzik

ve bu duyuşun bireysel müzik belleğindeki izi.

Jazz, tanımlı müzik biçimlerinden biri. Bütün müzik biçimleri kendi oluşum ve yorumlanma sürecinde kendi gerçekliğini yaşıyor. Her biçim, kendine özgü bir yapı ve yön içeriyor. Bu özgünlüğün, bir biçimde eser ya da yorum üretenlere diğer biçimin üyelerine tepeden bakma hakkı vermediğini baştan kabullenmeliyiz. Aynı hareket noktası, farklı müzik biçimlerini benimsemiş dinleyiciler için de geçerli. Ülkemizde sıklıkla rastlanan "Jazz dinliyorum. Meğer ben ne kadar önemliymişim!" altyazılı tutumun müzik dünyasında hiç yeri yok. Çünkü, farklı akımların ürünü olan müzikal yapıtlar bizi dinleyici olarak karşısına alırken, onları tokuşturma hakkını da bize hediye etmiyor. Seçkincilik, jazz'ın doğasına kronolojik sıra izlemek kadar aykırı anlayacağınız. Etti altın kural iki...

Farkına varmamız gereken, hangi müzikal akımı benimsemiş olursa olsun, müzisyenin üstünde taşıması gereken özelliklerin değişmezliği. Jerry Coker, jazz'ın nasıl dinleneceğini anlatan kitabında şu özellikleri sıralıyor:

◆ **Müzikal Hüner:** Herhangi bir müzikal biçimi benimsemiş bir müzisyenin, deyim yerindeyse "sanatının erbabı" olması gerekli. Bu ustalığın da dört koşulu var:

1. Temel müzik bilgisi
2. Ses ve çalgı tekniği
3. Gelişmiş bir kulak

◆ **Farkındalık:** Kendi alanında üretim yapanları dinlemekten geçiyor.

◆ **Yaratıcılık**

◆ **Ruh ve Beyin Bütünlüğü**[1]

Jazz dinlemeye yeni başlayanların hazır olmadıkları bileşimde bir yapıtla ilk karşılaşmalarında, anlamamaktan yakındıklarını çok görürüz. Bir o kadar sık rastlanan başka bir durum da, anlayamamanın zevk almama duygusunu ve sonunda jazz'dan vazgeçmeyi doğurmasıdır. Herkes jazz dinlemek zorunda değil elbette. Kişisel inancımı sorarsanız, jazz'ın popülerliğiyle öne çıkan akımlar kadar popüler olmaması bir kayıp da değil. Ancak bu inanış, jazz'ın seçkin bir müzik olduğunu düşünmemden kaynaklanmıyor. Dinleyen kulak, ait olduğu müzikal belleğin veri bankasıyla eşleştiremediği ya da benzetemediği bir deneyim yaşadığında bazı engelleri aşamayabilir. Belki de alışılan duyma ve anlamlandırma yollarını değiştirmek gerek. İşte bu yazı dizisinin amacı da bu müzisyenle dinleyenin birlikte yaşadığı ve birbirine yaşattığı bu dönüşüm sürecine bir ışık düşürmek.

Nedir Şu "Jazz" Dedikleri?

Jazz'a ilişkin tanımların buluştuğu ortak nokta bize şunu söylüyor: 1900'lerde Amerika Birleşik Devletleri'nde ortaya çıkan, özellikle Afro-Amerikan topluluğun elinden ve dilinden uluslararası bir boyuta varan müzik türüdür. İlk dönemlerde, Afrika ritmleri, Avrupa çalgıları ve armonileri, "blues" öğeleri, sokak orkestralarının müziği, dans müziği, kilise müziği ve ragtime öğelerinin bir birleşimi olarak varlık buldu. Bütün jazz yapıtları o dönemde blues'dan gelen on iki ölçülük biçimi kullandı. Biçimler değişti ama jazz'ın en belirgin özelliği hep oradaydı: Doğaçlama. Tümüyle birbirinden farklı olan jazz yapıtlarının da temel öğesi doğaçlamadır.

Jazz'ın izlemesi bile keyifli olan evrimleşme sürecinde değişmeden kalan, olmazsa olmaz öğeler doğaçlama, jazz'a özgü blues temaları ve vurgudur. Halk müziği kökeninden sanatsal bir müzik akımı olmaya doğru evrimleşen, sonunda dönüp yine müzikteki folk kökenini kucaklayan jazz...

Nasıl dinleyeceğimizi detaylamadan önce, jazz'a dair bir tanım da benden: Amerika Birleşik Devletleri'nde siyahlara özgü temaların Avrupa kökenli müzik formlarıyla tanışmasından doğan sanatsal bir müzik biçimi. Jazz çalgılarının işbirliği, melodik ve armonik yapısı Batı'da ortaya çıkmış olan müzik geleneğinden gelir. Ritm, müzik tümcelerinin kuruluşu, müzikal temaların oluşumu, ses ve blues'da gelişen armoni ise jazz'ın Afrika müziklerinden aktardığı kaynaklardır. Jazz'ın Afro-Amerikan kökeni, Afrika'dan gelen müzikal özelliklerle Avrupa'dan gelen özelliklerin içiçe geçmiş bileşimidir. Jazz'la Avrupa müziği arasında üç temel fark var. Bu farklar aynı zamanda jazz'ın yoğun vurgularını da oluşturuyor:

1. Müziğin zamanla kurduğu özel ilişki, yani "swing" duygusu.
2. Doğaçlamanın başrolde olduğu kendiliğinden ortaya çıkan bir canlılık, yani müzikal devinim.
3. İcracı müzisyenin bireysel yaratıcılığını ve özgün yaklaşımını yansıtan özel ses tümceleri.

Nesilden nesile aktarımın tüm geleneklerde olduğu gibi sözel ve ustaçırak ilişkisiyle yol bulduğu jazz, bu üç öğeyi de kendinde taşıyarak hep değişik dinamiklere ışık tutar. Avrupa müziğinde bu dinamiklerin kendisi önem taşırken, jazz'da dinamikleri ortaya çıkaran ve çeşni sağlayan detay özellikler önemlidir. İlk tanımlandığı günden bugüne geçtiği aşamalarda yukarıda saydığım üç öğeyi değişik oranlarda katıştırarak hep farklı yüzler geliştirdi jazz... Swing duygusu, doğaçlama ve bireyin aynası olan tümcelerin birbiriyle ilişkisi de başkalaştı. En önemlisi de, jazz'ın iç evriminin dinleyiciyi de şekillendiren dışa dönük yanı.

Devamı bir sonraki sayıya!

Kaynakça
1. Cazname; Lale Kuyucu - Çeşitli Program Notları;
2. How to Listen to Jazz; Jerry Coker
3. The Jazz Book; Joachim E. Berendt

1 Yazar bu koşulda yalnızca "ruh"tan sözediyor. Bu betimleme, naçizane yazarınıza ait. L.K.

Gospel-Rock'ın "Kanatları": MAVIS STAPLES

Suna Suner

Gospel müziğinin altın çağında yerini almış bir aile. Eski bir delta gitarcısı -ve çok da iyi bir şarkıcı- olan baba Roebuck "Pops" Staples, iki kızı ve bir oğlu (sonradan üçüncü kız evlat da katılacak bu Chicago'lu aile orkestrasına).

40'lara doğru Mississippi'den Chicago'ya göç ettikten sonra 50'lerin ortalarında ilk kayıtlarını yapmaya başlıyorlar. Dönemin büyükleri evlerini sık sık ziyaret ediyor. Bunlardan biri de, gospel treninin makinisti -ya da gospel vitrininde hep en önde görünen, ama yine de büyüklüğü tartışılmaz- Mahalia Jackson. 'Staples Singers' ailesi, Chicago'da yaptıkları kayıtlarla yıllarca gospel ve soul listelerinde en üstlerde yer alıyorlar. Sonraki otuz yıl boyunca gospel dünyasındaki tüm şarkıcı ve topluluklardan farklı olarak ilk kez blues'a ve rhythm & blues'a en yakın gospel sound'unu oluşturuyorlar ki bu aslında hiç şaşırtıcı değil, çünkü Roebuck "Pops" Staples, malum, delta blues'un gediklisi.. Kendisi; hiçbir zaman özellikle blues çalmak istemediğini, ama doğup büyüdüğü yer, ve aynı zamanda efsanevi Charley Patton'ın da memleketi olan Mississippi'de, Drew kasabasında blues'dan başka bir alternatif olmadığını söyler. Gospel arenasında soul'a hatta rock'a yakın duruşları onları öyle etkili kılıyor ki, ünleri sayesinde Dr. Martin Luther King'le bile tanışılıp dost olunuyor.

(Bkz: tr 2: "why am I treated so bad" / "father father" - pops staples / virgin records,1994)

Roebuck "Pops" Staples'ın kızı Mavis Staples.

İlk esini ve hayat boyu öğretmeni Mahalia Jackson'la aynı sahneyi paylaştığında daha onbir yaşında. Aretha Franklin gibi, o da babasının küçük kızı, küçük şarkıcısı olarak ilk nüvesini alıyor babadan. Mavis'in kökleri bu denli gospel. Sonra yıllar içinde soul giriyor hayatına, rock da. Gospel kayıtları yapmaktan, gospel söylemekten ise hiç vazgeçmiyor. Çünkü bu çok başka bir his. Aretha Franklin'in son onyedi yıl içinde (olduğunu bildiğim, ama hangi yıl olduğundan emin olmadığım) vermiş olduğu, canlı kaydedilen muhteşem kilise konserinde Franklin ailesinin bütün "uhrevi" üyeleri yanında, Aretha'nın, kızkardeşi bellediği Mavis Staples da yer alıyor ve "Happy Day" gelenekselini Mavis, Aretha'yla birlikte söyleyerek hem o gece o kilisedekileri, hem de yalnızca kayıtları dinleyebilen bizleri alemin yedi kat yukarısına çıkarıyor şarkıcılığıyla.

Listelerde, yaptıkları hep gospel-rock, ya da modern soul olarak geçiyor. Yanısıra artık "eski toprak" olan, ama albüm kaydetmeyi son hızla sürdüren Pops'ın albümlerine geri vokalist olarak katılıyor. Ve bir süredir sesini soluğunu duymadığımız bu groovy sesli "ardıç kuşu"; 96'da Lucky Peterson'la Louisiana'da doldurduğu enfes bir albümle çıkageliyor yine: "Spirituals&Gospel - Dedicated to Mahalia Jackson". Öncüsü saydığı Mahalia'nın anısına bir albüm bu. Lucky Peterson Hammond B3 ve piyano çalıyor, Mavis de en eski spiritüelleri, ve yine en eski gospel standartlarını söylüyor (bu albümün eleştirisi derginin önceki sayılarında yapılmıştı).

Albümün kapağından anladığımız kadarıyla şarkı söylemeyi Mahalia'nın kendisine öğrettiğini, ve bugüne dek ondan öğrendiklerini harfiyen uyguladığını söylüyor Mavis.

Bu yeni gospel albümünde spiritüellere ve gospel şarkılarına saygılı bir sükunla yaklaşıyor Staples ve Peterson. Staples'in gezgin ve yakaran - yine de eskisine oranla yorgun olduğu açıkça hissedilen- kontraltosu özellikle Nobody Knows The Trouble I've Seen ve Precious Lord Take My Hand 'de harikalar yaratıyor Lucky Peterson'ın ziyadesiyle sade fill-in'leriyle. Seslerin tümü oldukça makyajsız. Güzelliği de burada zaten.

Bendeki Sevinci-
Bana Dünya Vermedi-
Mavis Staples

Merak edenler için minik bir Mavis Staples albüm listesi:

The Voice
Time Waits For Noone
Only For The Lonely
Don't Change Me Now

Rene Macaroğlu

Dr. Jazz

Melodi Yazma Teknikleri

Sevgili jazz severler,

Bu sayıda bir melodiyi sentez yoluyla yaratarak içindeki öğeleri incelemek istiyoruz. Bu bilgilerin genç kompozitör ve doğaçlamacılara faydalı olmasını diliyorum.

1) Ana Melodik Hat: Akor seslerinden birer tane seçerek melodinin genel gidişatını belirleyecek çok basit bir hat yazalım:

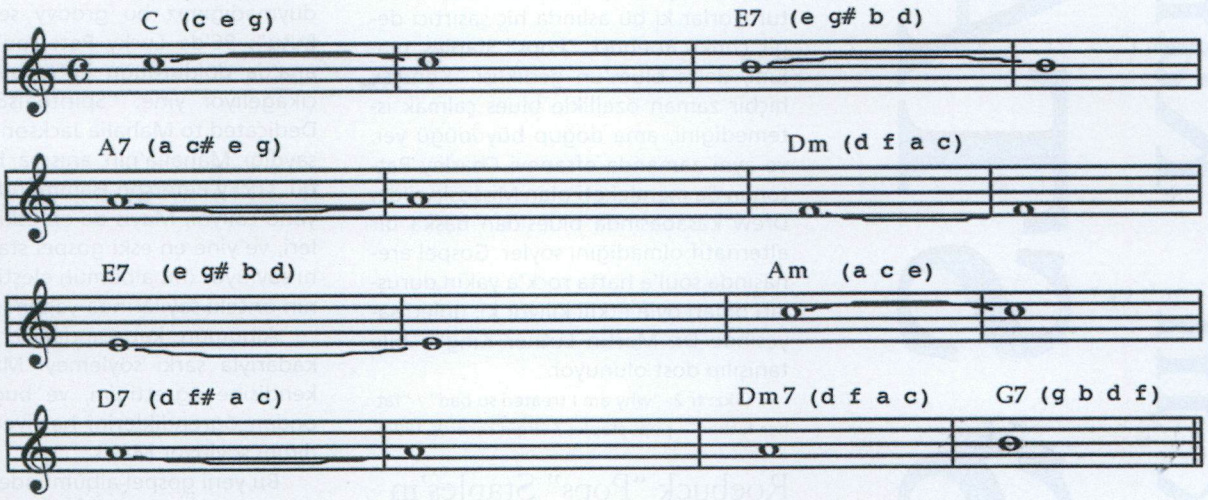

2) Arpejler: Her akorun diğer seslerden ilaveler yaparak melodimizi **"harmonize"** edelim:

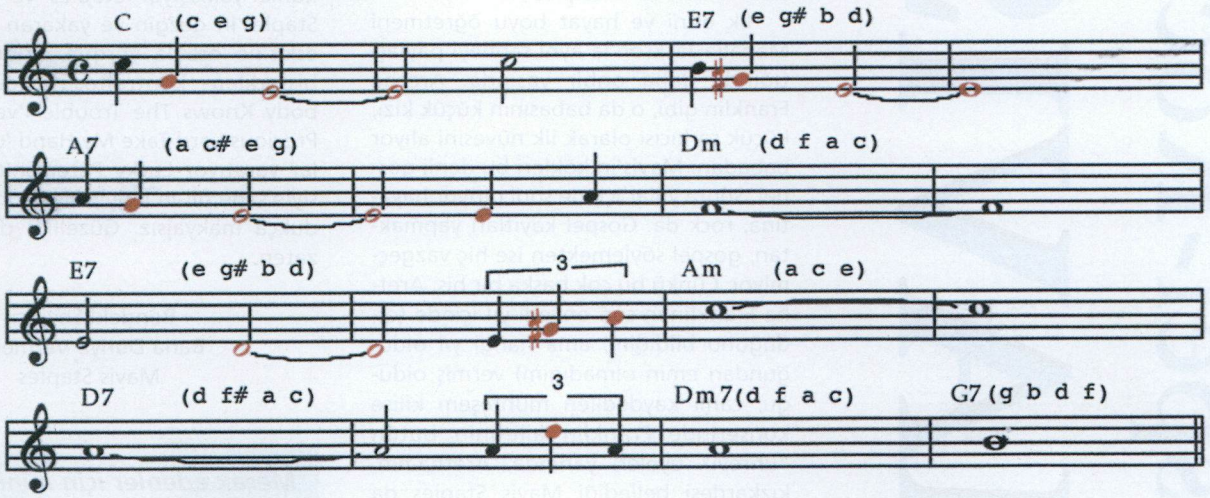

3) Ritmisizasyon: Melodimizi daha ritmik bir hale getirmek için aşağıdaki teknikleri kullanalım:

- Notaları yarım vuruş sola kaydırma (Anticipation) (Kırmızı)
- Notaları yarım vuruş sağa kaydırma (Delayed Attack) (Yeşil)
- Bazı notaları tekrar tekrar çalma (Bozuk Para Tekniği) (Mavi)

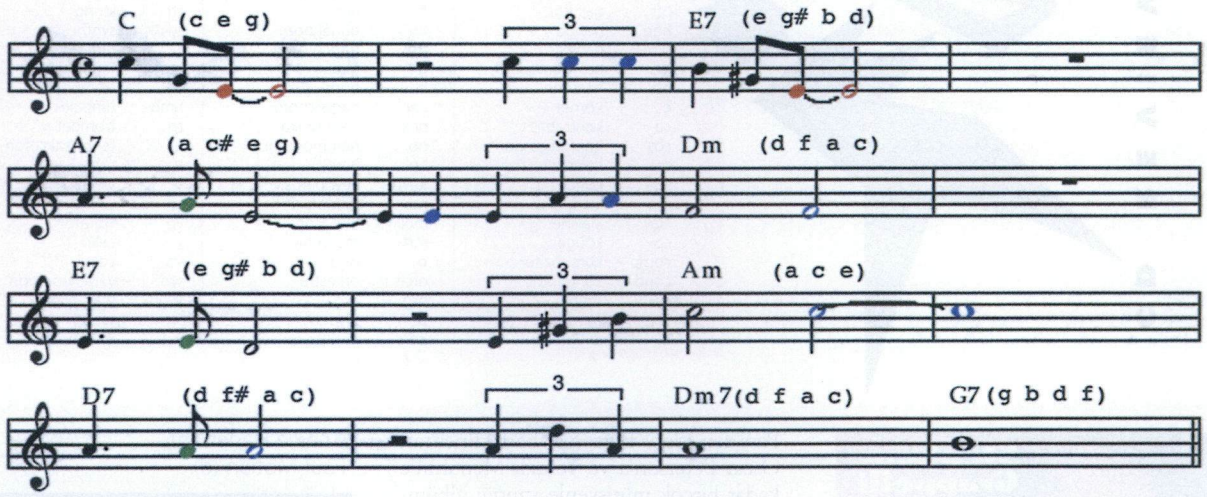

4) Diatonik Süsleme Notaları: Akor seslerinin bir nota üstünde veya altında bulunan ve akor sesleri ile sert çarpışmalara girerek melodiye gerilim katan Diatonik Süsleme Notalarını melodimize koymak için bazı notaları bir nota yukarı veya aşağı kaydıralım (Kırmızı Yukarı, Mavi Aşağı):

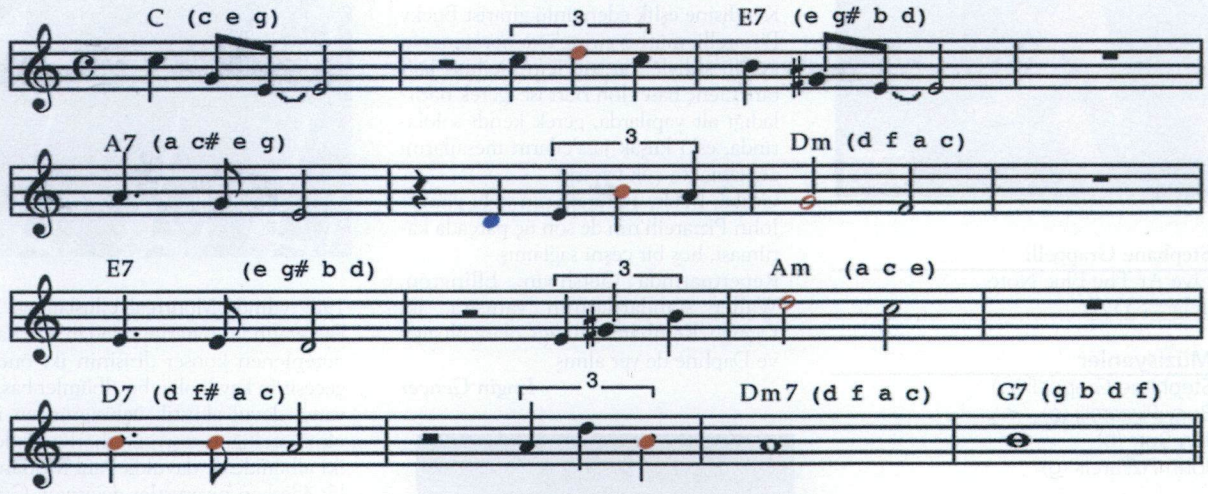

5) Kromatik Süsleme Notaları: Akor seslerinin yarım ton üstünde veya altında bulundukları için akor sesleri ile daha sert çarpışmalara giren "acı kromatik baharatları" melodimize katabilmek için mümkünse kısa süren notalar seçelim ve önlerine bir **diyez** veya **bemol** koyarak kromatize edelim. Ayrıca bu notaları, herhangi bir notaya atlamalarına engel olarak, sadece yarım ton ileri veya geri gidecek bir şekilde seçmeye özen gösterelim:

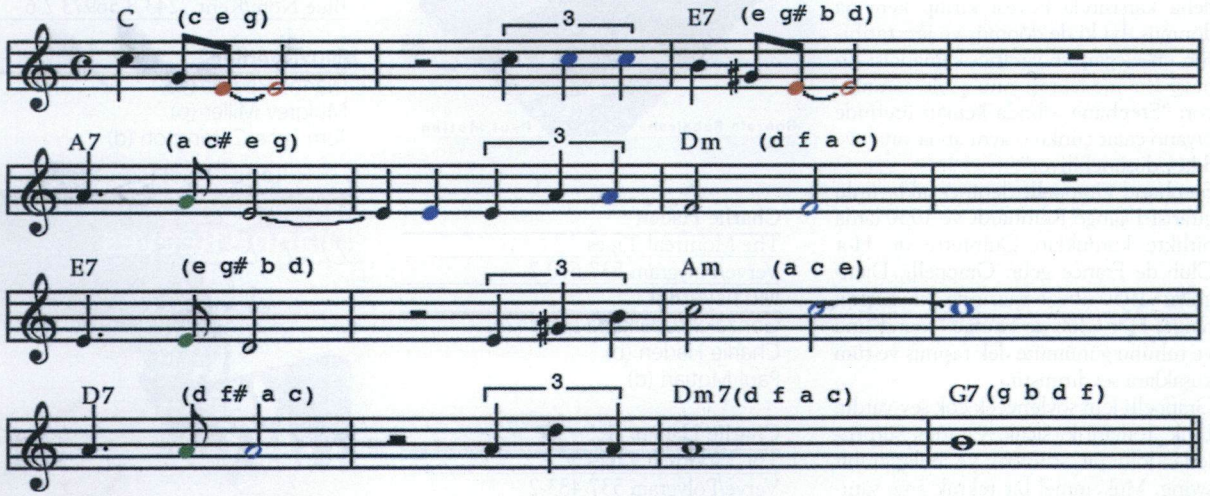

Sentez yoluyla ürettiğimiz bu melodiyi çalarsanız Simon&Marks'ın meşhur "All Of Me" adlı parçasının birinci bölümü olduğunu göreceksiniz.

Hepinize iyi seneler...

ULUSLARARASI KULLANILAN KISALTMALAR

acc	akordiyon	**e**l db	elektrik double-bas	picc	piccolo
afl	alto flüt	'eh	english horn	prg	programming
arr	aranjör	elb	elektrik bas	**r**	reeds
as	alto saksofon	elg	elektrik gitar	**s**ax	saksofon
b	bas	elp	elektrik piyano	si	sitar
bar	bariton saksofon	els	elektrik sitar	sou	sousaphone
bcl	bas klarinet	eu	euphonium	ss	soprano saksofon
bfl	bas flüt	**f**l	flüt	str	strings
bgo	bongo	flh	flügel horn	synth	synthesizer
bjo	banjo	frh	french horn	**t**a	tabla
btb	bas trombon	**g**	gitar	tam	tambourine
bs	bassoon	**h**	horn	tb	trombon
c	kornet	har	harpsichord	timb	timbales
cb	kontrabas	hca	harmonika	tp	trompet
cbs	kontrabassoon	ho	hammond org	ts	tenor saksofon
cel	keleste	hp	harp	tu	tuba
cga	konga	**k**eyb	keyboards	**v**	violin
cl	klarinet	**m**an	mandolin	va	viola
clav	klavinet	mell	mellafon	vb	vibrafon
co	kougar	mrb	marimba	vc	cello
comp	kompözitör	**o**	obua	vo	vokal
cond	kondaktör	orch	orkestra	vtb	valve trombon
cy	simbal	org	org	**w**bd	washboard
d	davul	**p**	piyano	wdwd	woodwinds
dir	direktör	perc	perküsyon	**x**yl	xylophone

Stephane Grappelli
Live At The Blue Note
Telarc 83397

Müzisyenler
Stephane Grappelli (v)
Bucy Pizzarelli (g)
Jon Burr (b)
John Pizzarelli (g)

1997 yılının sonunda 89 yaşında kaybettiğimiz büyük keman virtüözü Stephane Grappelli, 70 küsur yıllık müzik kariyerine piyanist olarak başlamaya karar vermiş ama, 1935 yılında Art Tatum'un piyanosunu dinledikten sonra, bu büyük deha karşısında hevesi kırılıp kemana dönmüş. İyi ki de dönmüş ve jazz tarihinin en elegan ve yaratıcı kemancısı olmuş. Bir meslektaşı onu şöyle tanımlıyor: "Stephane aslında keman üzerinde piyano çalar çünkü o aynı anda yatay ve dikey düşünebiliyor".
Stephane Grappelli denince akla ünlü gitarist Django Reinhardt ve 1930'larda birlikte kurdukları Quintette du Hot Club de France gelir. Grappelli, Django'yu 1950'nin başlarında kaybettiği halde, Hot Club de France "sound"unu ve ruhunu günümüze dek taşımış ve tüm kuşaklara sevdirmiştir.
Grappelli için söylenecek çok şey vardır. Lirik, romantik, sıcak, yaratıcı, sürprizlerle dolu bir stil. Saf ve bulaşıcı bir swing. Mükemmel bir teknik ama sanırım onu Grappelli yapan en önemli özellik, yoğun duygularını spontane ve basit bir şekilde ifade edebilmesidir. Joe Pass'den Gary Burton'a, Earl Hines'tan Oscar Peterson'a ve Yehudi Menuhin'e kadar birçok müzisyenle yaptığı albümlerde hep aynı sade coşkuyu görüyoruz. Grappelli bu albümün kaydı sırasında 87 yaşında olmasına rağmen, yine ölümsüz bir heyecanla çalıyor.
Kendisine eşlik eden ünlü gitarist Bucky Pizzarelli, müthiş swing'i ve her zamanki keyifli stiliyle, bu trio için biçilmiş kaftan. Genç bascı Jon Burr ise, gerek hazırladığı alt yapılarda, gerek kendi sololarında, eski kuşak jazz'cıların mesajlarını algılamakta çok başarılı.
Gruba, Bucky Pizzarelli'nin oğlu gitarist John Pizzarelli'nin de son üç parçada katılması, hoş bir çeşni sağlamış.
Repertuarında Gershwin, Ellington, Waller standartlarının yanısıra, iki Django Reinhardt klasiği olan Nuages ve Daphne de yer almış.

Engin Gençer

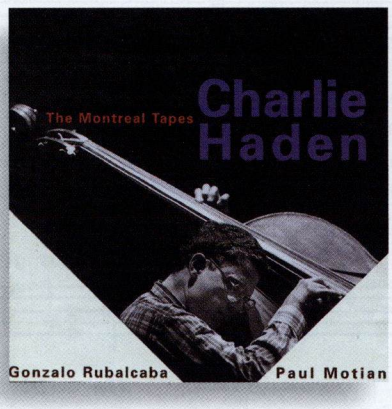

Charlie Haden
The Montreal Tapes
Verve/Polygram 537 670-2

Müzisyenler
Gonzalo Rubalkaba (p)
Charlie Haden (b)
Paul Motian (d)

Charlie Haden
The Montreal Tapes
Verve/Polygram 537 483-2

Müzisyenler
Geri Allen (p)
Charlie Haden (b)
Paul Motian (d)

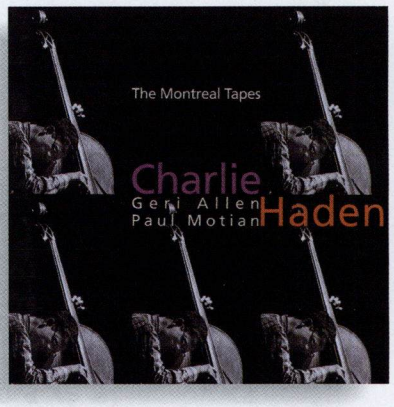

1989 yılında Montreal Uluslararası Jazz Festivalinde Charlie Haden'a ithafen düzenlenen konser dizisinin iki önemli gecesinin kaydı olan bu albümler bas, piyano, davul akustik üçlüsünün en iyisi olma özelliğini taşıyor. Charlie Haden'a iki albümde de davulda Paul Motian eşlik ederken piyanistler değişiyor. Günümüzün en önemli iki piyanisti Geri Allen ve Gonzalo Rubalcaba'yı dinlemek için bu albümler iyi bir fırsat.

Dianne Reeves
That Day
Blue Note/Kent 7243 8 56973 2 6

Müzisyenler
Dianne Reeves (vo)
Mulgrev Miller (p)
Terri Lyne Carrington (d)

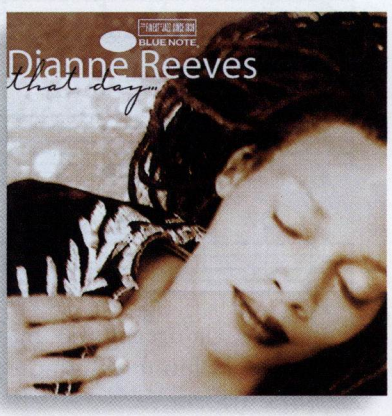

Konuk Müzisyenler
Bob Hurst (b)
Jeff Littleton (b)
Darek Oles (b)
Kevin Eubanks (g)
Munyungo Jackson (perc)
Bob Sheppard (ts, ss)
Oscar Brashear (tpt, flh)

Caecilie Norby
My Corner of The Sky
EMI/Blue Note 8534 222

Müzisyenler
Caecilie Norby (vo)
Dave Kikoski (p)
Joey Calderazzo (p)
Lars Jansson (p, org)
Lars Danielsson (b)
Lennart Ginman (b)
Terri Lyne Carrington (d, perc)
Jeff Boudreaux (d)
Alex Riel (d)
Jacop Anderson (perc)
Scott Robinson (fl)
Michel Brecker (ts)
Randy Brecker (flh)

Reeves ve Norby farklı enlem ve boylamdan iki kadın şarkıcı, ama biliyoruz ki jazz dili yer ve zaman tanımıyor. Diane Reeves yoğun müzik birliktelikleri ne (Clark Terry, Lenny White, Stanley Turrentine, Sergio Mendes, Eddie Henderson) ve uzun yıllara dayanan birikimleri olan bir sanatçı. Geçmişteki albümleriyle yalnızca jazz'a değil pop müziğe ilgisini de izlemiştik Reeves'in. Caecilie Norby ise Danimarkalı bir şarkıcı; ancak, vokalinde yerel özelliklerin yansımaları yok denecek kadar az. Onun da popa ilgisi olduğunu görüyoruz bu albümde.
Reeves ağır ağır işlenen bir setle çıkıyor karşımıza. Albümün bütününe baktığımızda hüzünlü bir derinliği olan, kendini kolay açmayan bir hava var. Çok fazla gel-giti olmayan, dingin ama büyük bir denizin ağırbaşlılığı gibi. Düzenlemelerde pop temelli dokunuşlar sezinlense de, bunlar albümün toplamını belirleyen birer ögeden çok, bazı bölümlerin, bazı cümlelerin içine yerleştirilmiş birer süs olarak kullanılmış. Diane Reeves'in vokali olgun ve çok öne çıkmak istemeyen bir tonda. Kısacası, Reeves'in jazz yönü bu albümde daha ağır basmış.
Norby'nin vokali Reeves kadar 'gömülü' durmuyor; yavaş parçalardaki hüznü bile biraz daha açık bir tonda aktarıyor. Norby albümde Reeves kadar belirgin bir çizgiyi seçmemiş; tempolu ve blues hisli çalışmalar da yer almış. Öte yandan, Sting, David Bowie gibi pop müzisyenlerinin birer parçasının ve Baghdad Cafe adlı film ile ünlenen Calling You'nun yorumlarını da yapmış Norby. Bu yorumlar, özellikle de Calling You sırıtmayacak bir çerçeveye oturtulabilmiş. Her iki albüm de standard jazz vokal sınırlarını çok zorlamamakla birlikte, vokal çalışmalara ilgi duyanların bulmak isteyeceği türden derli toplu yapımlar olarak ilgi görecektir.

Serdar Karabatı

Lee Konitz&Brad Mehldau&Charlie Haden
Alone Together
Blue Note/Kent 7243 8 57150 2 0

Müzisyenler
Lee Konitz (s)
Brad Mehldau (p)
Charlie Haden (b)

Çok sık duymaya alışmadığımız bir formatta saksofon, piyano ve bası biraraya getiren bu albümde sanatçılar üstelik standartlara değişik bir yorum getiriyorlar. Round Midnight gibi bazı parçalarda bu formül tam olarak tutmasa da albümün kulüp havası insanı içine çekiyor. Günümüzün en önemli genç piyanistlerinden biri olan Brad Mehldau'nun albüm kitapçığında davulcu olarak görünmesi ise daha da şaşırtıcı geldi bize.

Önder Focan
Beneath The Stars (Yıldızların Altında)
Blue Note/Kent 100301 2

Müzisyenler
Önder Focan (g)
Sam Yahel (Hammond B3 Org)
Bill Stewart (d)
John Nugent (ts)

"Beneath the Stars" Önder Focan'ın 1994'ten bu yana gerçekleştirdiği beşinci çalışma. Genel olarak baktığımızda daha önceki albümlerin devamı niteliğinde bir çizgide olduğunu görüyoruz Focan'ın. Standardlar, özgün besteler ve Türk ezgilerinin yorumlarıyla dengelenmiş bu çalışma, Focan'ın albüm içi yazısında belirttiği gibi, çoğunlukla mainstream bir kotarı. Ama şunu belirtelim; Focan mainstream çalıyor olsa da, zihinsel duvarlar koymaya asla meraklı değil. Önder Focan'ın çalışında görece olarak 'sessiz ve derinden' bir hava hakim. Ve bu ifade şeklini 'boğuk' diyebileceğimiz bir gitar tonuyla tamamlıyor Focan. Türk ezgilerine getirdiği yorumlarda ise tarzını koma vuruşlarını andıran bir teknikle süslüyor.

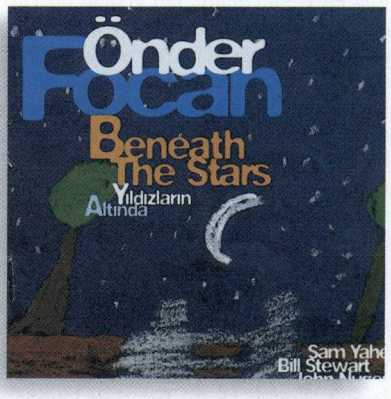

Öte yandan, ağırlıkları hangi ortamda olursa olsun hissedilebilecek türden iki müzisyen olan orgcu Sam Yahel ve davulcu Bill Stewart'ın havası albüme fazlasıyla uymuş . Her iki müzisyen de çalışlarıyla albümün içine 'sızıyorlar' kolayca. Örneğin, Focan'ın özgün besteleri Denizli ve Ballad for Two Guitarist'te üçlünün 'birlikteliği' iyiden iyiye hissediliyor. Yahel'in orgdaki ayarları yerli yerinde. Stewart da ayrıntılarda dolaşmayı seven bir müzisyen olarak davulun yalnızca bir ritm unsuru değil, aynı zamanda bir enstrüman olduğunu hatırlatıyor her seferinde bize. Bir tek saksofoncu John Nugent'in yer yer albümün genel sesine ayrık düşen bir tarzda çaldığını duyuyoruz.
Önder Focan'ın çabası evrimsel bir değişimi yakalamak üzerine kurulu. Focan'ın bu kendini dönüştürme ve yenileme arayışı bu albümde onu bir gitar-org-davul üçlüsü etrafında şekillenen bir projeye götürdü. Focan uzun mesafe koşuyor ve nefesi de gittikçe açılıyor.

Serdar Karabatı

Dee Dee Bridgewater
Dear Ella
Verve/Polygram 537 896-2

Müzisyenler
Ray Brown (b)
Lou Levy (p)
Kenny Burrell (g)
Milt Jackson (vb)
John Clayton (as)
Slide Hampton (tb, arr, cond)
Cecil Bridgewater (tp, arr, cond)

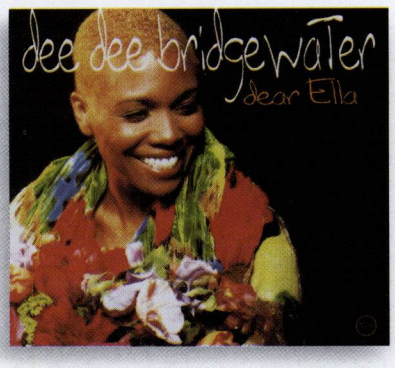

Andre Ceccarelli (d)
Grady Tate (d)

Ella Fitzgerald aramızdan ayrılalı bir yıldan fazla oldu. Dee Dee Bridgewater ölümünden sonra jazz'ın first lady'sine bir saygı albümü yapmış. Anma projesinde kendisine bir zamanlar çeşitli dönemlerde Ella'ya eşlik etmiş jazz'cılardan oluşan bir grup eşlik etmişler. Bunlardan en önemlisi aynı zamanda bir zamanlar Ella ile hayatını da birleştirmiş olan günümüzün en tanınmış basçılarından Ray Brown. Yine aynı şekilde piyanist Lou Levy ve Grady Tate de yıllarca Ella ile çalışmış sanatçılar. Albümün ilginç taraflarından biri de parçaların aranjmanlarının çeşitli grup biçimlerinde tasarlanmış olması. Duet, Trio, jazz kombo, big band ve orkestra için yapılmış değişik parçalar albümü süslüyor. Bridgewater seçimini yaparken artık Ella ile özleşmiş "Mack the Knife", Let's Do It gibi parçaların yanı sıra kendisi için özel yeri olan "Midnight Sun", "Mr. Pagannini" gibilerini de almış. Ella'nın hikayesini tamamlayan "A-Tisket, A-Tasket", "Undecided", "My Heart Belongs To Daddy" de ilginç şekillerde yorumlanmış. Tüm aranjmanlar ve kayıt kalitesi fevkalade. Bunun için de özel bir çaba sarfedilmiş. Bridgewater'a eşlik eden tüm müzisyenler de formlarının zirvesindeler. Sonuçta ortaya çok güzel bir çalışma ve saygı gösterisi çıkıyor. Bridgewater ise bu güçlü grubun içesinde gerçekten Ella'ya yakışan bir performans sunuyor. Ama en ilginci tüm bu olayı gerçekleştirirken asla Ella'yı taklit etmiyor, kendisi oluyor ve eski Ella klasiklerine yepyeni bir soluk getiriyor. Sanırım Ella'ya gösterdiği en zarif saygı ifadesi de bu.

Tunçel Gülsoy

Nilüfer Ruacan Verdi
Mânâ
Ada Plak 264650 065

Müzisyenler
Nilüfer Ruacan Verdi (p)
Neşet Ruacan (g)
John Ormond (b)
Ari Hoenig (d)

Mânâ'da bugünün dili konuşuluyor. Nilüfer Ruacan Verdi nihayet kayıtta. CD'si "Mânâ"yı dinledim. Düşündüklerimi yazmamı istemişti. Yazıyorum. Doğrusu istenirse burada önemli olan Nilüfer'in "yazdıkları"... Yıllar sonra yaptığı ilk CD'si beni hiç şaşırtmadı. "Canlı" Nilüfer'le, "kayıttaki" Nilüfer arasında bir fark yok. Ama onu ilk kez bu kayıttan dinleyecekler, şaşkınlığa düşebilirler. Öncelikle "neden bugüne kadar beklediğini", merak edebilirler... "Nasıl olup da bugüne kadar onun adını bile duymadıklarına" şaşıranlar da çıkabilir.

Nilüfer'in uzun bir profesyonel geçmişi var. Ama canlı müzik, "kapalı devre" sayılacak bir çevrim içinde kalıyor. Yapılanlar kulaktan kulağa yansıyor, sonunda uçup gidiyorlar. Nilüfer Ruacan, artık kayıtta. CD'si dönünce onu tanımayanlar azalacak. Mânâ, inci gibi bir müzik. Jazz'ı merak edenler için. Tiryakiler için kuytu bir sığınak. Nilüfer jazz'ın eskisi. Sadece Türkiye'de değil, jazz'ın vatanı Amerika'da bile artık pek az konuşulan dilleri bilir.

Ama Mânâ'da, bugünün dilini konuşuyor. Sözcükleri özenle seçiyor. Yerli yerine koyuyor. Usta, duyarlı, süzülmüş bir müzisyenin, içtenlikle söylediği sözler bunlar... Nilüfer, bascı John Ormond ve davulcu Ari Hoenig'le zarif bir üçlü oluşturmuş. Ormond ve Hoenig, olgun müzisyenler. Onları yıl içinde çalıştıkları Q Jazz Club'da dinlemiştim.

Nilüfer CD'de onlarla uzun yıllar birlikte çalışmışcasına bir içiçelik yakalamış. Mânâ'da şık bir "When I Fall In Love"la standartlara, Emin Fındıkoğlu'nun "Music Reigns"ıyla da "hoca"ya birer selam yolluyor. Son parçada ise her zamanki inceliğiyle Erol Pekcan'ı anıyor. Zaman zaman Neşet Ruacan'ın kıvamlı, bal rengi katılımıyla boyutlanan müzik, jazz'ın kendisinden sözediyor.

Nilüfer, en kısa zamanda ikinci CD'sinin kaydına girmeli.

Sadettin Davran

Pat Metheny Group
Imaginary Day
Warner Bros./Balet 9362-46773-2

Müzisyenler
Pat Metheny (g)
Lyle Mays (p, keyb)
Steve Rodby (b)
Paul Wertico (d)
Don Alias (perc)
Mino Cinelu (perc)

Artık birçok müzikseverin yakından bildiği üzere, Pat Metheny birbirinden çok farklı müzikal ortamlarda yer almayı seven bir müzisyen. Yer aldığı her çalışmada yaptığı katkılarla göze çarpıyor ve her defasında yetkin bir müzisyen olduğunu yeniden kanıtlıyor. Metheny'nin ifade dağarcığı en ana yoldaki jazz'dan, en popüler müzikleri kapsayabilecek ve böylesine geniş bir alanın hemen hemen her noktasında söyleyecek anlamlı sözler koyabilecek zenginlikte. Metheny'nin duyargaları sesleri, ritmleri, ezgileri kendine özgü bir şekilde dönüştürmeye programlı ve bu haliyle en basit içerikleri bile çarpıcı bir anlatıma dönüştürmeyi başarabiliyor.

Metheny ile Lyle Mays arasında neredeyse simbiotik bir müzikal paylaşım var uzun yıllardır. Birbirini gerçekten çok iyi tanıyan ve tamamlayan bu müzisyenler kendini hemen belli eden özgün bir sesin yaratıcısı. Mays de Metheny gibi esnek düşüncelerle çalıyor; ve özellikle synthesizer kullanımındaki titiz yaklaşımı ile, sesler ve atmosfer yaratmakta üstün bir beğeniye sahip olduğunu gösteriyor.

Pat Metheny Group'un yeni albümü önceki çalışmalara göre daha uzun soluklu anlatımların ağırlığı aldığı, atmosfer yaratma çabasının önceki albümlere göre daha da öne geçtiği bir proje. Yine dünyada olup bitene duyarlı, uzakdoğudan, kelt ezgilerine, flamenkodan techno ritmlere uzanan etkileri bazen tok, bazen ufak dokunuşlarla hissettiren bir albüm. Ve bunları her zaman jazz, new age ve bazen de minimalist bir karışımda eriten bir duyuş.

Hiç şüphesiz yine iyi işlenmiş bir albümle karşı karşıyayız. Ancak, artık Pat Metheny Group'un yaptığı başarılı çalışmaları kanıksadığımdan mıdır bilemiyorum, albümün bazı bölümleri kalıplaşmış ögelerin yinelenmesi gibi duruyor. Grubun ve Metheny'nin seksenlerden bu yana gelen çalışmalarının toplamına bakıyorum ve Imaginery Day'in ruhumu tam olarak teslim alamadığını görüyorum.

Serdar Karabatı

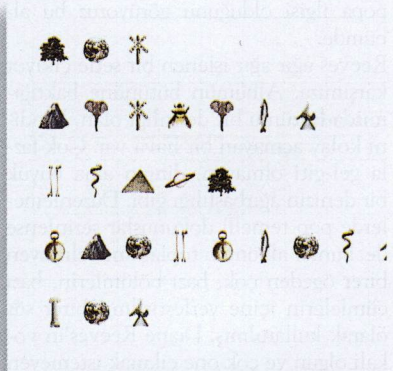

Sonny Clark
Dial "S" For Sonny
Blue Note 7243 8 56585 25

Müzisyenler
Art Farmer (tp)
Curtis Fuller (tb)
Hank Mobley (ts)
Sonny Clark (p)
Wilbur Ware (b)
Louis Haynes (d)

Jackie McLean
Swing, Swang, Swingin'
Blue Note 7243 8 56582 28

Müzisyenler
Jackie McLean (as)
Walter Bishop Jr. (p)
Jimmy Garrison (b)
Art Taylor (d)

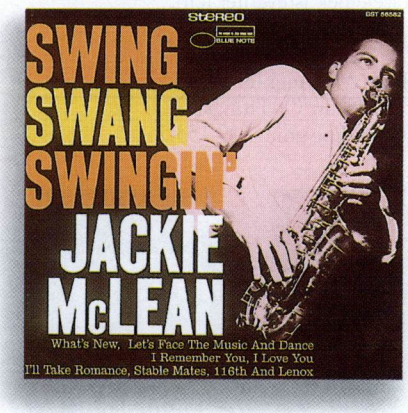

Jazz'ın ve Blue Note'un en parlak dönemlerinden biri olan 50'lerden iki kaydın yeniden basımı, büyük usta Jackie McLean ve genç yaşta ölen piyanist Sonny Clark'ın bu arşivlik kayıtlarında jazz tarihinin önemli pekçok müzisyeni de yer almış.

Asiaminor
Cat's Dream (Kedi Rüyası)
Kalan CD71

Müzisyenler
Kamil Erdem (b)
Tahir Aydoğdu (kanun)
Yahya Dai (ts, ss, as)
Turay Dinleyen (vi)ü
Zafer Gerdanlı (d)
Mısırlı Ahmet (b, darbuka, bongo)

Asia Minor'ün üçüncü ve en son albümü. Hepiniz çizmeli kedi masalını bilirsiniz, peki bu masalın bir çok ulusun masal dağarcığını süslediğini ve aslında eski Mısır efsanelerine dayandığını bilir misiniz? Firavunlar devrinin Mısır'ında kedi kutsal bir hayvandı ve ülkenin efendileri kedileri ile beraber gömülürlerdi. Kamil Erdem'in artık hayatta olmayan kedisi Boncuk'un ona derin bir ilham verdiğini albümü dinler dinlemez anlıyorsunuz. Kamil Erdem fazla konuşmayı sevmez, yazdığı müzik onun yerine konuşur. Albümü grubu hiç tanımayan iki iş arkadaşıma dinlettim, sonuç çok heyecan verici. Aynen şöyle söylediler: Kendimizi bu müziğe çok yakın hissettik, sanırım albüm amacına ulaştı mı diye merak e-

denler için bu sözler yeterli olacaktır. Aktüel dergisindeki şu değerlendirmeye de katılıyorum: " Bu bir rüyalar kitabı, Boncuk albümü yaratan rüyasında çok ülkeleri gezmiş. İyi de etmiş. Dinleyenler birçok ülkenin ezgilerini ve ritmlerini beraberce yaşıyorlar. Peki bu müziğe ne demek lazım. Jazz denmeli mi denmeli mi, Asia Minor için bu çok önemli değil ama yine de ilk defa müziklerini dinleyen kişilere bir referans oluştursun diye etno-jazz diyorlar. Yaptıkları müziğin emprovizeye dayanması onun jazz kimliğini oluşturuyor. Ama klasik Türk müziğinin de katkısı ile ortaya bambaşka boyutta özgün birşey çıkıyor.
Asia Minor için geçmişteki bir yazımda dört kişilik bir sinerji demiştim ama bugün gruba yeni katılan Turay Dinleyen'den de bahsetmek lazım. Kamil onu bugüne kadar neden saklamış bizden anlayamıyorum. Mısırlı Ahmet'in ve Ferhat Erdem'in de daha sık konuk olmalarını dilerim. Sonuç olarak ortaya Barış Özcan'ın ifadesi ile 7 yaşındaki oğlunuzun ve 70 yaşındaki annenizin hatta kedinizin bile rahatça dinleyebileceği bir çalışma çıkmış. Parçaların hepsi çok güzel ve dinlemeniz lazım, onları sözler ile ifade etmek bunca emek veren Asia Minor'e saygısızlık olur. Kayıt olarak da hifi kulübü üyelerini mutlu edecek bir netice almış. Asia Minor'u sevebilirsiniz veya sevmezsiniz ama bence kesinlikle kayıtsız kalamazsınız.

Tunçel Gülsoy

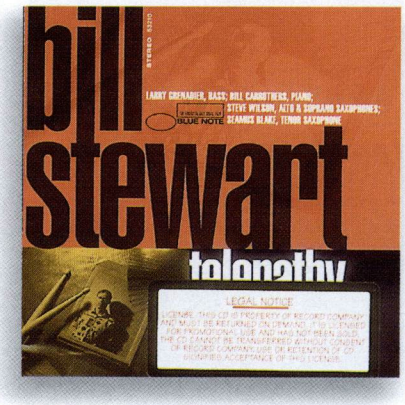

Bill Stewart
Telepathy
Blue Note/Kent 7243 8 53210 23

Müzisyenler
Steve Wilson (as, ss)
Seamus Blake (ts)
Bill Carrothers (p)
Larry Granadier (b)
Bill Stewart (d)

Down Beat Dergisinin 1997 anketlerinde çeşitli kategorilerde birçok başarı elde eden genç davulcu Bill Stewart'ın son albümü bu üstün müzisyenin besteci ve düzenlemeci olarak da başarısını ortaya çıkarmaktadır.

John Coltrane
The Best Of John Coltrane
Atlantic 7567 81366-2

Müzisyenler
John Coltane (ss)
McCoy Tyner (p)
Wynton Kelly (p)
Tommy Flanagan (p)
Steve Davis (b)
Paul Chamber (b)
Elvin Jones (d)
Art Taylor (d)
Jimmy Cobb (d)

1970'de Nasuhi Ertegün yapımcılığıyla gerçekleştirilmiş "best of" Coltrane albümü. Naima ve Giant Steps gibi iki önemli başyapıtın da yer aldığı bu albüm 1959 ve 60 kayıtlarını içeriyor. İsimler arasında kimler yok ki? Coltrane'in en önemli birlikteliklerini dinleyebilirsiniz.

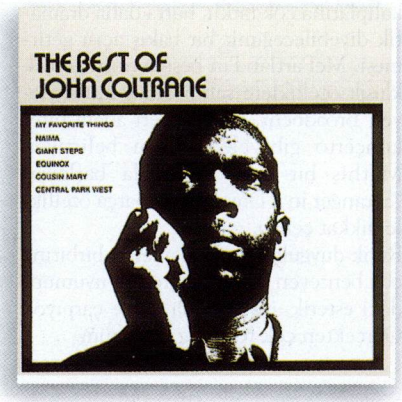

Marian McPartland with Strings
Silent Pool
Concord Jazz 4745 2

Müzisyenler
Marian McPartland (p)
Andy Simpkins (b)
Harold Jones (d)
Yaylı Sazlar
Alan Broadbent (arr, cond)

Marian McPartland, Amerika'nın en çok albüm yapan kadın jazz piyanistlerinden biri. Zarif ve lirik bir stil, üstün teknik ve eşsiz bir romantizm onun özelliklerinden yalnızca bir kaçı.
İlerleyen yaşına rağmen, bitmeyen enerjisi ve sürekli kendini aşma tutkusuyla, diğer kadın jazz'cılara örnek olmaya devam ediyor. Kendi bestelerinden oluşan bu albümde onu ilk kez yaylı sazlar eşliğinde dinliyoruz. Bilindiği gibi, bir jazz solistine yaylı sazların eşlik etmesi fikri ilk olarak, 1949 yılında Charlie Parker'ın "Bird With Strings" albümünde uygulanmıştır. Yaylı sazlar eşliğinde albüm yapmak, Bill Evans'tan Stan Getz'e kadar tüm jazz solistlerinin hayali olmuştur. McPartland da aynı duyguyu paylaşan sanatçılardan biri. Çaldığı her notanın lezzetli bir ses yoğunluğu tarafından kuşatılıp, okşanmasını büyük bir "lüks" olarak yorumluyor. Bu lezzetli ses yoğunluğunun yaratıcısı ise, kendisi de usta bir piyanist olan, ünlü aranjör Alan Broadbent. İstanbul'da, Charlie Haden Quartet West'le dinlediğimiz Broadbent, şu sıralarda dünyanın en revaçta aranjörlerinden biri. Belki de bu kadar revaçta olmasının nedeni, geleneksel aranjman kalıplarına çok farklı, hatta daha dramatik diyebileceğimiz bir bakış açısı getirmesi. McPartland'ın bestelerinin gerçek klasik özelliklere sahip olduğunu söyleyen Broadbent, bu besteleri adeta birer konçerto gibi ele aldığını belirtiyor. Müthiş bir cello solosuyla başlayan "Stranger in a Dream" adlı parça özellikle dikkat çekici.
Renk duyguları ve algılamaları birbirine çok benzeyen bu iki sanatçının uyumundaki estetik, insanı fena halde çarpıyor. Gerçekten çok relaxing bir albüm.

Engin Gençer

World Saxophone Quartet
(And African Drums)
Metamorphosis
Elektra Nonesuch 7559 79258-2

Müzisyenler
Oliver Lake (as, ts, fl)
David Murray (ts, bclt)
Hamiet Bluiett (bs)
Arthur Blythe (as)
With African Drums

Deneysel çalışmalar herzaman başarılı olmayabiliyor. World Saxophone Quartet Afrikalı vurmalıları yanına aldığı bu albümde bu tarz bir çalışmadan beklenebilecek kimyayı en iyi şekilde oluşturmuş. Bu tarz çalışmalardan hoşlanan müzik severlere hararetle tavsiye olunur.

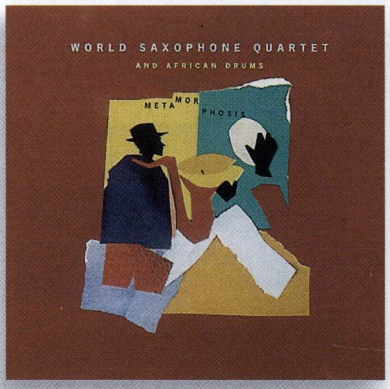

Arto Tunçboyacıyan/Aydın Esen
Turar
Raks

Müzisyenler
Aydın Esen (p, keyb)
Arto Tunçboyacıyan (d, perc)

Türkiye'den yetişen dünyaca ünlü iki jazz sanatçısının buluştuğu bu albüm aynı zamanda birbirine çok yakın Türk ve Ermeni kültürlerinin de birbirlerini tekrar tanımasını sağlamakta. Türk-Ermeni Derneğinin sponsorluğunda dergimizin yazarlarından Hülya Tunçağ yapımı olan albümde deneysel öğeler de yer alıyor. Arto Tunçboyacıyan'ın bildik Anadolu sound'u ile Aydın Esen'in kendine özgü çağdaş sound'unu tüm jazz severlerin ilgiyle dinleyeceklerinden eminiz.

Stanley Clarke
The Bass-Ic Collection
Sony 485144-2

Müzisyenler
Stanley Clarke (b)
Louis Johnson (b)
David Sancious (keyb)
George Duke (keyb)
Raymond Gomez (g)
Jeff Beck (g)
Gerry Brown (d)
Harvey Mason (d)
Steve Gadd (d)
Kirk Whalum (ts)

Stanley Clarke'ın School Days, I Wanna Play for You, Hot Fun gibi çalışmalarının da yer aldığı ve müzisyeni 1970'lerden 1990'lara uzanan bir özetle sunan, çoğunluğu derleme bir albüm. Anıları tazelemek isteyenler için.

John McLaughlin
The Heart Of Things
Verve/Polygram 539 153-2

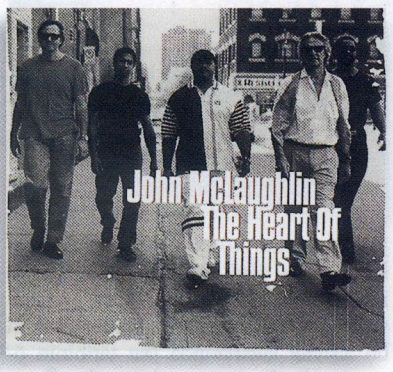

Müzisyenler
John McLaughlin (g)
Gary Thomas (ts, ss, flt)
Jim Beard (synth, p)
Matthew Garrison (b)
Dennis Chamber (d)

The Heart of Things bir fusion albümü. Ama her daim hacimli ve yüksek tempolu 'lokomotif' türünden bir fusion değil bu. Biraz 1970'leri andıran, biraz da

modern jazz dilinin kurgusuyla hareket eden, gerilimin öne çıktığı ve dinleyiciyi çok da kolay içine almayan bir fusion. Dolambaçlı ve ağdalı bir fusion.
Jim Beard ve Gary Thomas gibi birbirine ayrık düşebilecek iki müzisyenin bir araya gelmesi epeyi ilginç. Her iki müzisyen de çalışlarını kendi isimlerine yaptıkları çalışmalardaki kişisel beğenilerinden sıyırıp, buradaki müziğin gereklerine göre şekillendirmiş. Beard özellikle synth kullanımındaki yeteneğini yine ortaya koyuyor; ama alışılmış 'muziplik-lerini' (bu proje için doğru bir yaklaşımla) rafa kaldırmış. Thomas da bildiğimiz sert stilini biraz törpüleyerek ortaya koyuyor. Dikkate değer bir başka nokta da, müzisyenlerin özgünlüklerini bu profesyonelce yaklaşım içinde bile hissettirmeyi başarıyor olması. Hatta bazı parçalarda tuğlalar bu müzisyenler için örülmüş. Bir stüdyo çalışması olduğu belirtilmiş olsa da, albüm daha çok bir konser kaydını andırıyor. Hem bestelerin fazla yazılı çizili bir şekilde kotarılmadığına dair ipuçları var, hem de kaydın 'sesi' stüdyodan çok farklı bir alandaki yankılanımı andırıyor. Üstelik albümün kapanış parçasının bitiminde alkış sesleri duyuyoruz. Albüm içindeki yazılarda bir eksiklik var gibi duruyor (Aslında, piyanist Brad Mehldau'nun davulcu olarak gösterildiği albüm (bakınız, sayfa 81) yanında buradaki dikkatsizlik hafif bile sayılır).
Yapım John McLaughlin ismiyle yayınlanmış. Ama bu sizi yanıltmasın; albüm tek kişilik bir gösteri olmak üzere değil, ortak katılım üzerine inşa edilmiş. Ve müzisyenler biraz da kendileri için çalmış.

Serdar Karabatı

Freddie Hubbard
Ballads
Blue Note 7243 8 56691 25

Müzisyenler
Freddie Hubbard (tp)
Wayne Shorter (ts)
Tina Brooks (ts)
Hank Mobley (ts)
Jimmy Heath (ts)
McCoy Tyner (p)
Cedar Walton (p)
Reggie Workman (b)
Elvin Jones (d)
Philly Joe Jones (d)

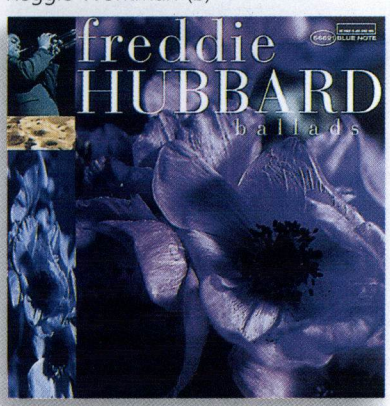

Freddie Hubbart'ın 1960'ların başında yaptığı "Here To Stay", "Open Sesame", "Breaking Point", "Ready For Freddie", "Goin' Up", "Hub Cap", "Hub-Tones" albümlerinden seçilmiş birer ballad'ın sunulduğu özel bir albüm.

George Benson
Talkin' Verve
Verve 553 780-2

Verve'in Dizzy Gillespie, Roland Kirk, Jimmy Smith, Wes Montgomery gibi isimleri tanıttığı "Talkin' Verve" adlı serinin en yeni albümü. George Benson'un değişik isimlerle yaptığı 1968 yılının kayıtlarını içeren bir derleme. Bu isimlerden birkaçı arasında Herbie Hancock, Clark Terry, Jimmy Smith, Ron Carter yer alıyor.

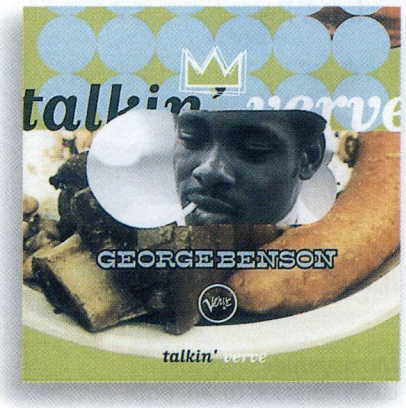

Branford Marsalis Trio
The Dark Keys
Columbia 486668 2

Müzisyenler
Branford Marsalis (ts, ss)
Reginald Veal (b)
Jeff "Tain" Watts (d)

Konuk Müzisyenler
Joe Lovano (ts)
Kenny Garrett (as)

Günümüzün önde gelen tenor saksofoncularından Branford Marsalis çeşitli projelerin yanısıra trio çalışmalarını da hiç aksatmadan sürdürmekte. Davulda tüm trio albümlerinde kendisi ile birlikte çalan Jeff "Tain" Watts ve basta Reginald Veal'in yer aldığı bu albümde Marsalis kendi bestelerinin yanısıra kardeşleri Wynton ve Delfeayo Marsalis ve Jeff "Tain" Watts'ın da parçalarına yer vermiş. Genellikle zor bir format olan tenor, bas, davul trio'larında Branford son derece başarılı. Gerek performansı gerekse de grup ile interplay'i ve parçalardaki dinamik değişim bu albümü son derece lezzetli bir jazz albümü yapmakta. Ayrıca Joe Lovano ve Kenny Garrett birer parçada bu albümün sürpriz konukları.

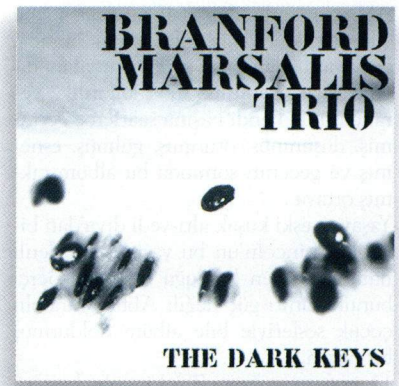

Abbey Lincoln
A Turtle's Dream
Gitanes 527 382-2

Müzisyenler
Abbey Lincoln (vo)
Roy Hargrove (tp)
Charlie Haden (b)
Victor Lewis (d)
Pet Metheny (g)
Rodney Kendrick (p)
Julien Loureau (ts, ss)
Kenny Barron (p)
Christian McBride (b)
Michael Bowie (b)
Lucky Peterson (g, vo)

Hep sanki biraz önce çikolata yemiş de erimiş çikolata hala damağında, öyle şarkı söylüyormuş gibi bir his uyandırdı bende Abbey Lincoln...
Öyle yerine getiriciydi söyleyişi.. Sibel Köse'nin deyimiyle "yağlı yağlı" söyleyişi.. Öyle barışık albümler yaptı yıllanırken. Şimdi o albümlerin en yenilerinden biri.. Sondan bir önceki. 95'te Verve'den çıktı. Ama ben bu albümün son üç yıldır dinlediğim en iyi albüm olduğunu size nasıl anlatabilirim, onu bilmiyorum..
A Turtle's Dream'de Abbey Lincoln Crisol'un prensi genç trompetçi Roy Hargrove'dan Kenny Barron'a, çağdaş blues'un harika çocuğu Lucky Peterson'dan Christian McBride'a, Pat Metheny'den, basçı Charlie Haden'a bir dolu efsaneyi sıralamış. Bir de yaylılar var ki, öyle yerinde,öyle iyi oranlanmış ve öyle ustaca kullanılmış.. Parçaların her biri yaylılarla birer cennet balladına dönüşmüş. Dinleyin.

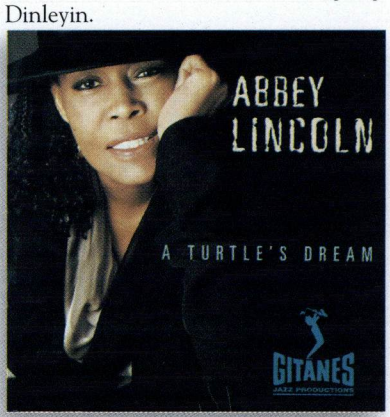

Abbey'in şarkıcılığı naif mi naif. Çoğu albümünde olduğu gibi. Ama burada, gece yatmadan önce serin, onu alabildiğince açık, karanlık. Gök karanlık. Verandasında kendi başına saatlerce gezinmiş, düşünmüş, oturmuş, gülmüş, esnemış ve gecenın sonunda bu albüm çıkmış ortaya..

Yaşayan eski kuşak altı-yedi diva'dan biri olan Lincoln'un bu yaşında bu denli naifliği nerden bulduğu meçhul. Gerçi bunun yanıtı güç değil; Abbey Lincoln çocuk sesleriyle bile albüm doldurmuş bır jazz'cı.

11 enfes parçanın 7'si Lincoln bestesi. Yine bu 11'in 9'unun sözleri ona ait. Nature Boy yorumlanan tek standart. Uptempo bir Lincoln bestesi olan Storywise'da Roy Hargrove'un Rodney Kendrick'ın adeta elinden kaptığı ve peşinden herkesi sürüklediği solo dikkate değer.

Bir de pervasız Nina Simone blues'u var ki, onu da muhakkak duymuşsunuzdur, Hey, Lordy Mama. İki muhteşem kadın karşılıklı iki sandalyeye oturmuşlar, birbirlerine bakıp gülmeye başlamışlar ve Simone'un kıvrak piyanosuyla Lincoln'ın hafif alaysı sözleri, Hey, Lordy Mama'yı çıkarmış ortaya yıllar önce. Şimdi de albümde.. Bu albümü bu denli iyi kılanlardan biri hiç şüphesiz ki şarkı sözleri. Sözlerin her biri üzerinde düşünülmeye değer. Abbey sanki; "yaşanabilecek herşeyi yaşadıktan sonra, şimdi herşeye biraz uzaktan, biraz; başka bir yerlerden bakıyorum; işte herşey şurada gizli" der gibi. İyi bir ozan olduğunu kanıtlarcasına.. Hepsi.

Albümdeki parçaların hiçbirini birbirinden ayırmak istemememe rağmen Avec Le Temps'a dikkatinizi çekmek istiyorum. Fransızca seslendirilen parça Abbey'in elinde bir melodi harikasına dönüşüyor.. Charlie Haden'la, Pat Metheny'yle beraber. Abbey Lincoln'in en olgun çağının ürünü, 95 çıkışlı bu albüm için tek sözcük var benim haznemde: Rafine.

Uzun yıllardır bu kadar iyi bir albüm dinlememiştim.. Bu da benim naifliğim..

Suna Suner

Javon Jackson
Good People
Blue Note 7243 8 56680 29

Müzisyenler
Javon Jackson (ts)
Peter Washington (b)
Billy Drummond (d)
Fareed Haque (g)
Vernon Reid (g)
John Medeski (org)
Cyro Baptista (perc)

Tenorcu Javon Jackson bu 97' albümünde çok değişik renklerden bir albüm oluşturmuş. Karaib etkileri, fusion, jazz ballad'lar bu albümün renklerini oluşturmuş. Günümüzün önemli isimlerinin eşlik ettiği bu albüm ile Javon Jackson gibi çok fazla adı duyulmamış, iyi bir tenorcu ve besteciyi keşfetmek mümkün.

Lucky Peterson
Move
Gitanes/Verve 537 897-2

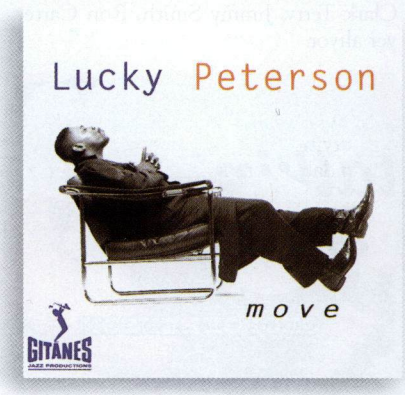

Müzisyenler
Lucky Peterson (g, vo, org)
Butch Bonner (g)
Johnny B.Gayden (b)
Denniz Chambers (d)

Gitarcı, orgcu ve vokalist Lucky Peterson'ın çok iyi müzisyenlerle yaptığı bu 1997 albümü gerek sound'u, gerekse parçaların yorumlanışıyla son derece başarılı. Lucky Peterson ve blues tiryakileri bu albümü kaçırmayacaklardır.

Hank Jones
Favors
Verve 537 316-2

Müzisyenler
Hank Jones (p)
George Mraz (b)
Denniz Mackrel (d)
Winds Jazz Orchestra Osaka College of Music

Jones kardeşlerin jazz piyanosundaki temsilcisi, efsanevi Hank Jones konuk bulunduğu Osaka'da 1996 yılında verdiği konserin kaydı bu albüm. Hank Jones yumuşak tuşesini ve keyifli cümlelerini bu albümde de bol bol bize dinletiyor.

Chet Baker
She Was Too Good To Me
EPC 450954 2

Müzisyenler
Chet Baker (tp, vo)
Paul Desmond (as)
Bob James (elp)
Ron Carter (b)
Jack DeJohnette (d)
Steve Gadd (d)
Dave Friedman (vb)
Hunert Laws (fl, afl)
Romeo Pengue (fl, cl)
George Marge (fl, o)
Yaylı Sazlar
Don Sebesky (arr, cond)

Stil yaklaşımları farklı olmakla birlikte, Chet Baker, bana göre Louis Armstrong'la çok benzerlikleri olan bir jazz sanatçısı. Şarkı söylemesi ve trompet çalması bir bütün oluşturuyor. Alt yapısında, blues, yaşam ve deneyim var. İnsanın içini eriten lirik ve yumuşak soloları kadar, yaratıcı ve gereğinde sert bob'ları da var. Bu albüm Baker'ın uzun süreli Avrupa sürgününden sonra, 1974'de yaptığı bir geri dönüş.

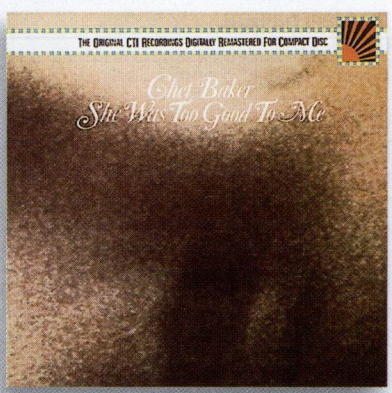

Baker'i burada yaratıcılığının doruğunda görüyoruz. Vokal ve entrümantal cümleleri, belki 1950'lerde olduğu kadar tatlı ve yumuşak değil ama daha derin ve dolgun bir ton, akıcı ve rahat bir swing dikkat çekiyor ve tabii o ünlü Chet Baker "sound"unun daha olgun ve parlak bir dönemini dinliyoruz.

Bu efsanevi Chet Baker "sound"una, yukarıda isimleri geçen ünlü müzisyenler eşlik edince, arşivlerde özel bir yere sahip olacak bir albüm çıkmış ortaya.

"Funk In Deep Freeze" adlı parçayı özellikle dinleyin.
Kanımca, Chet Baker'ın kendisini en iyi anlatabildiği albümlerinden biri.

Engin Gençer

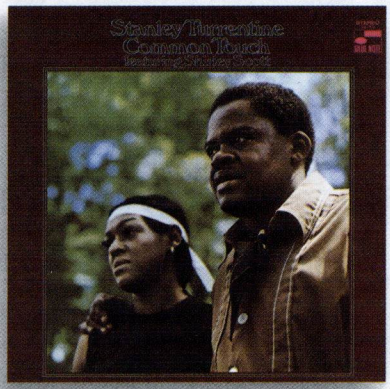

Stanley Turrentine
Common Touch
Blue Note 7243 8 54719 26

Müzisyenler
Stanley Turrentine (ts)
Shirley Scott (org)
Jimmy Ponder (g)
Bob Cranshaw (b)
Idris Muhammad (d)
Ray Lucas (d)

Stanley Turrentine'in 1968 kaydı bu albüm blues, funk ve jazz karşımı keyifli bir albüm. Bu türden hoşlananlar için tavsiye ediyoruz.

Roseanna Vitro
Catchin' Some Rays. The Music of Ray Charles
Telarc Jazz CD 83419

Müzisyenler
Roseanna Vitro (vo)
Ken Werner (p)
Ed Howard (b)
Al Foster (d)
Mitch Stein (g)
Eddie Handerson (tp)
Marc Johnson (ts)
Mino Cinelu (perc)
Raty Drummond (b)

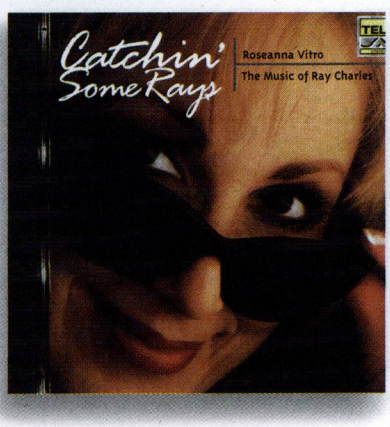

Tim Horner (d)
Freddie Bryant (g)
Gary Smulyan (bs)
Dick Oats (ts)
Ed Joffe (as)
Ingrid Jensen (tp)
Dave Ballou (tp)
David 'Fathead' Newman (ts)

Roseanna Vitro efsanevi şarkıcı Ray Charles'i bu albümü ile selamlıyor. Küçüklüğünden beri dinlediği Ray Charles'ın müziği Rosenna'ya göre blues, jazz rock, gospel ve country'nin tamamının bir karışımı ve sentezi. İşin ruhunu vermeye gelince Roseanna Ray'in dünyasına derinlemesine girmiş ve fevkalade olan ses yeteneğini de sonuna kadar kullanmış. Kendisine eşlik eden müzisyenler içerisinde piyanist ve aranjör olarak Ken Werner'ın ayrı bir yeri var. Mino Cinelu perküsyonda Eddie Henderson trompette ve David "Fathead" Newman da tenor saksofonda çok başarılı performans yakalıyorlar.
Benim favorim "Don't let the sun catch you crying" oldu. Roseanna Vitro hakkında daha çok şey duyacağımızı sanıyorum. Çoğu saygı albümü insanlar öldükten sonra arkalarından yapılır ama bu albüm halen yaşayan bir deha için yapılıyor. Hayatta iken başarısının takdir edilmesi sanırım bir sanatçı için en büyük başarı olmalı. Çok yaşa Ray Charles, ama bu albümü seninle de dinlemek ve duygularını işitmek isterdim.

Tunçel Gülsoy

Pieces
Pieces Of A Dream
Blue Note 7243 8 54052 28

Müzisyenler
Eddie Bacus, Jr. (s)
Michael Antonio Thornton (keyb)
James Lloyd (keyb)
Cedric Napoleon (b)
Curtis Harmon (d)

Fusion ve R&B etkileri taşıyan bu albüm güzel kompozisyonları ve iyi bir performansla türünün en güzel örneklerinden birisi olarak nitelenebilir.

John Patton
Accent On The Blues
Blue Note 7243 8 53924 29

Müzisyenler
Marvin Cabell (ts, flt)
George Coleman (ts)
James "Blood" Ulmer (g)
John Patton (org)
Leroy Williams (d)

Tipik 1960'ların Blue Note sound'unu içeren bu albüm orgcu John Patton'ın 1969'da yaptığı plağın CD olarak tekrar basımı. Bu ilginç orgcuyu, orgun tekrar moda olduğu günümüzde keşfetmek isteyenlere öneririz.

Bill Cosby
Hello Friend (to Ennis with love)
Verve 539171-2

Müzisyenler
Lester Bowie (tp)
Philip Harper (tp)
Bobby Watson (as)
Craig Handy (ts)
Cedar Walton (p)
Peter Washington (b)
Billy Higgins (d)
Steve Kroon (perc)

Ünlü komedyen Bill Cosby'nin jazz'a olan ilgisi ve sevgisi herkes tarafından bilinir. Bu albüm Cosby'nin talihsiz bir şekilde ölen oğlu Ennis'e adanmış. Aslında 1993'de kaydolan bu albümü Cosby, 97'de oğlunun ölümünden sonra onun anısına ve bu anı için kurulan vakıf ya-

rarına yayınlamayı düşünmüş. Son derece iyi müzisyenlerle post-bop döneminin favori parçaları ve jazz standartlarını içeren, duygusal ve toplumsal yönlerin ötesinde performans olarak da süper bir albüm.

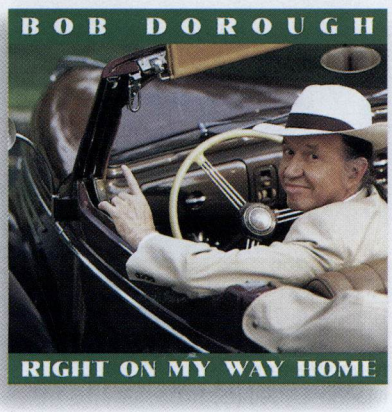

Bob Dorough
Right On My Way Home
Blue Note 72438-577729-24

Müzisyenler
Bob Dorough (vo, p)
Christian McBride (b)
Bill Takas (b)
Billy Hart (d)
Grady Tate (d)
Joe Lovano (ss, ts)

Bob Dorough ilginç bir piyano ve vokal tekniğine sahip. Parçaları yorumlayış tarzında genelde bir neşe ve hiciv gözlenmektedir. Çok iyi bascı ve davulcularla kaydedilmiş bu albümü dinleyenler Bob Dorough'u tanıma imkanı bulacaklar.

Medeski, Martin, & Wood
Friday Afternoon in the Universe
Gramavision

Müzisyenler
John Medeski (org, p, cl)
Billy Martin (d, perc)
Chris Wood (b, har, fl)

Medeski, Martin, & Wood (MMW) 1990 yılında kurulmuş, jazz dünyasının birinden ayrı olarak çalışırken, Bob Moses'in aracılığıyla bir araya geliyorlar. İlk başta bir grup oluşturma düşüncesi çok belirgin olmamakla birlikte, müzisyenler aralarında elektriği farkedince devamlı olarak çalışmaya başlıyor ve yollara düşüyorlar. Bir minibüsle, kendi deyimleriyle çingene müzisyenleri andıran bir gezinti içinde şehir şehir dolaşıyorlar. Alışıldık jazz mekanlarından uzak durup, genelde jazz'a çok aşina olmayanların takıldığı yerlerde çalıyorlar ve MMW'un ünü yayılmaya başlıyor.
Grup Rykodisc/Gramavision etiketiyle üç albüm yaptı: It's A Jungle in Here (1993), Friday Afternoon in the Universe (1994) ve Shack-Man (1996). Grubun bazı bağımsız şirketlerden çıkmış çalışmaları da var.

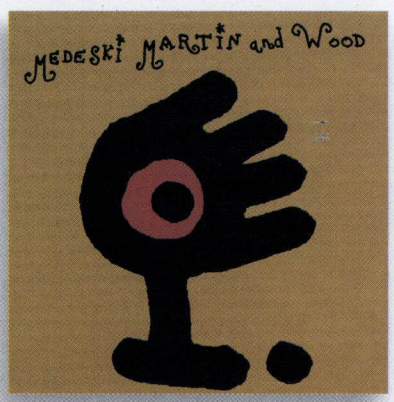

Jazz For Joy
A Verve Christmas Album
Verve 731453-196025

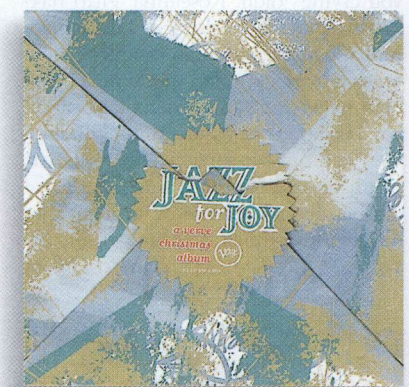

Müzisyenler
Betty Carter (vo)
Shirley Horn (vo)
Abbey Lincoln (vo)
Roy Hargrove (tp, flh)
Nicholas Payton (tp)
Don Sickler (flh)
Jesse Davis (as)
Ron Blake (ts)
Mark Whitfield (g)
Stephen Scott (p)
Christian McBride (b)
Billy Drummond (d)

Jazz müzisyenleri değişik dönemlerde Christmas şarkılarını yorumlamışlar bunlara albümlerinde yer vermişlerdir. Bunlar genellikle vokalistlerdir. Ancak Bill Evans'ın Santa Claus yorumu ise hiçbir zaman unutulmaz. Verve plak şirketi de kendi bünyesindeki süper müzisyenlerin Noel şarkıları yorumlarını Jazz For Joy adlı bu albümde toplamış. Parçalar özellikle batı'da herkesin bildiği parçalar fakat yorumlar orijinal ve gerçekten harika ve çok keyifli.

Glenn Miller Big Band
Evolution Of A Band
Columbia 471656-2

Müzisyenler
Charlie Spivak (tp)
Bunny Berigan (tp)
Glenn Miller (tb, arr)
Jack Jenney (tb)
Johnny Mince (clt, as)
Eddie Miller (ts)
Harry Bluestone (vi)
Vladimir Selinsky (vi)
Harry Waller (vio)
Bill Schumann (cello)
Claude Thornhill (p)
Larry Hall (g)
Delamr Kaplan (b)
Ray Bauduc (d)
Smith Ballew (dir)

Big Band deyince akla gelen ilk isimlerden biri olan Glenn Miller Columbia'nın "Best of Big Bands" serisinden "Evolution of a Big Band" başlığıyla çıktı. "Moonlight Serenade" ve "In the Mood" gibi Glenn Miller klasikleri içermeyen bu albümün tüm big band ve Glenn Miller meraklılarının koleksiyonlarına girmesi gerekir.

Monday Michiru
Delicious Poison
Verve 537 641-2

Müzisyenler
Monday Michiru (vo)
The Paradox Band
Hajime Yoshizawa (keyb)

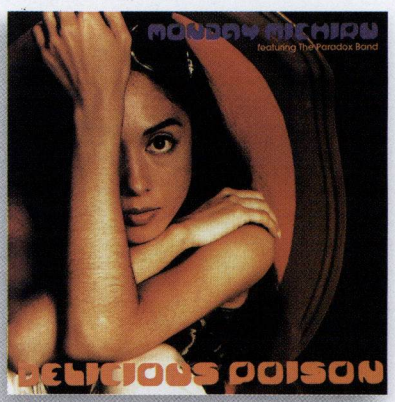

Shogo "Guro" Fukuoka (g)
Sinichi Osawa (b)
Yasuo sano (d)
Tetsuya Yamasaki (perc)

70'li yıllardaki Randy Crawford-Crusaders çalışmalarını hatırlatan bir albüm Delicious Poison. Monday Michiru'nun güzel sesi ve yorumunu albümde yer alan iyi müzisyenlerin ve Paradox Band'in performansı tamamlamakta. Vokalli fusion, funk ve R&B tutkunları kadar tüm müzikseverlerin zevkle dinleyebilecekleri bir albüm bu. Vokalist Monday Michiru'nun sesi 1987 yılında aramızdan ayrılan jazz vokalistimiz Nüket Aruca'ya son derece benzemesi ayrıca hayret verici.

Gato Barbieri
Priceless Jazz Collection
GRP 98792

Müzisyenler
Gato Barbieri (ts)
Amadeo Monges (harp, g)
Dino Saluzzi (bandoneon)
Victor Paz (flh)
Howard Johnson (tu, flh)
Eddie Martinez (p)
Ron Carter (b)
Paulo Antonio Braga (d)

Tenor saksofoncu Gato Barbieri çok değişik renkleri bu albümünde buluşturmuş. Gato Barbieri'nin yanık tonu hem Latin Amerikalı müzisyenlerle hem de '97 İstanbul Jazz Festivalinde yer alan Dino Saluzzi gibi çok önemli bir bandaneoncu ile birlikte son derece başarılı bir biçimde dinleyenlerin içini ısıtıyor.

Pharoah Sanders
Priceless Jazz Collection
GRP 98802

Müzisyenler
Phroah Sanders (ts)
Michael White (vi)
Lonnie Liston Smith (p)
McCoy Tyner (p)
Cecil McBee (b)
Clifford Jarvis (d)

Tenor saksofoncu Phroah Sanders'ın '60'lı yıllardan günümüze kadar yaptığı

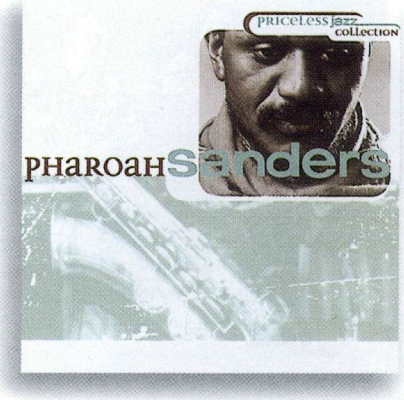

çalışmalardan bir kısmı toplanarak bu albümde yer almış. Phroah Sanders'ı tanımayanlara veya tekrar keşfetmek isteyen tutkunlarına öneririz.

Bobby McFerrin
Circlesongs
Sony SK62734

Müzisyenler
Bobby McFerrin (vo)
Nick Bearde (vo)
Joey Blake (vo)
Pierre Cook (vo)
Sussan Deyhim (vo)
Kirsten Falke (vo)
Paul Hillier (vo)
Raz Kennedy (vo)
Beth Quist (vo)
Rhiannon (vo)
Janis Siegal (vo)

Mutlu Yıllar

Hakan Atala

LALE PLAK
KASET, CD

Tünel, Galipdede Caddesi No:1
80050 Beyoğlu-İstanbul
Tel:0(212) 293 7739

Pamela Warrick Smith (vo)
David Worm (vo)

Bobby Mc Ferrin enstrümansız fakat bir vokal grubu eşliğinde bu "Daire Şarkıları"nını kotarmış. '97 yılında yapılan bu albüm Bobby McFerrin'in son dönem çalışmalarını içermesi dolayısıyla bizce son derece ilgi çekici .

Bossa Nova
This Is Jazz
Columbia CK 65045

Müzisyenler
Astrud Gilberto (vo)
Sarah Vaughan (vo)
Paul Desmond (as)
Stan Getz (ts)
Ed Bickert (g)
Charlie Byrd (g)
Joao Gilberto (g, vo)
Jean "Toots" Thielemans (har)
Ron Carter (b)
Steve Swallow (b)
Connie Kay (d)

"This is Jazz"serisinden Bossa Nova, bu türün en güzel bestelerinin çok iyi müzisyenlerce yapılmış yorumlarının toplanmasıyla oluşmuş. Yukarıda saydığımız isimlerin dışında daha pekçok unutulmaz ismi kapsayan bu albüm Boss Nova sevenlerin atlamamaları gereken bir albüm

Doc Cheatham& Nicholas Payton
Doc Cheatham& Nicholas Payton
Verve 314 537 062-2

Müzisyenler
Doc Cheatham (tp, vo)
Nicholas Payton (tp)
Butch Thompson (p)
Lucien Barberin (tb)
Jack Maheu (cl)
Bill Huntington (b)
Ernie Elly (d)

Yakınlarda kaybettiğimiz 91 yaşındaki New Orleans stili trompetçi Cheatham ile ondan 68 yaş küçük Payton'un ortak çalışmaları. Büyük Louis Armstrong'un başlattığı çizgiyi devam ettiren iki sanatçı, onca yaş farkına rağmen mükemmel uyum içinde çalıyorlar.
Bence albümün en güzel parçası açılışta yer alan "How Deep is the Ocean". "Seni okyanusların derinliği kadar seviyorum", sevgi bundan güzel nasıl anlatılabilir?"

Nesiller arası çatışmadan söz edilir, halbuki burada nesiller arası bir köprüden doğan bir sevgiden bahsediliyor ve bunun olabileceği yerde güzelliğin insanlığı nasıl süsleyebileceğini görüyoruz. Bu hepimiz için bir ders olabilir.
Bu çalışma Cheatham'ın ölümünden az önce yaptığı en son albüm. Payton bu yaz İstanbul Jazz Festivaline gelmişti. Albüm kapağında şu sözleri etmiş: "Doc'a teşekkür ederim, son birkaç yıldır onun ile beraber çalarken duyduğum sevinci bu albümde de yakalamamı bana sağladı. Onunla kayıt yapmak benim için harikulade bir şey çünkü o hem dünyanın en büyük trompetçilerinden biri hem de en büyük insanlardan biri. Herşeyi mümkün kılan büyük yaratıcıya şükranlarımla".
Cheatham tıpkı ortaoyunundaki kavuklu gibi son repliklerini söylemiş ve perde inmiş.
Rahatlıkla dinlenebilen ve insanı güzel duygular ile dolduran bir veda partisi; "sevgili Doc emanetin emin ellerde, rahat uyu, jazz seni asla unutmayacak".

Tunçel Gülsoy

Dergimizin Ekim sayısında Keb Mo'nun Just Like You albümünün tanıtımında 57. satırda geçen "bulunsa da" sözünün aslı "bulunmasa da" olacaktır. Bu yanlışlıktan dolayı özür dileriz.

JAZZ. BLUES. EMPROVİZE MÜZİK DERGİSİ

Türkiye'nin Tek JAZZ Dergisi

Jazz müziği, diğer müzik türlerinden farklı olarak kalıplara ve sınırlamalara kendini hapsetmemiş, özgürlükçü bir müziktir... Dinleyicisinin yaşı yoktur...

Jazz müziği ile ilgili Türkiye'de kaynak, bilgi ve belge kolay kolay, hatta hiç bulunamadığı için, bu alandaki boşluğu yine jazz müziğini ve dinleyicisini destekleyen kuruluşlarla birlikte **Jazz** dergisi kapatıyor...

A B O N E F O R M U

Yılda dört sayı yayınlanan **Jazz** dergisine abone olmak istiyorum.

ADI SOYADI

ADRESİ

POSTA KODU

ŞEHİR TEL FAKS

KREDİ KARTI İLE

Kredi kartı hesabıma 2.500.000 TL'yi borç kaydediniz

❑ VISA ❑ MASTERCARD ❑ EUROCARD ❑ DINERS CLUB

Kredi Kartı No: |_|_|_|_| |_|_|_|_| |_|_|_|_| |_|_|_|_|

Adı Soyadı: |_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|

Geçerlilik Tarihi: |_|_| |_|_| İMZA:

Şirket ise vergi dairesi ve no.su:.....

HAVALE İLE

Abone bedeli olan 2.500.000 TL'yi Boyut Yayıncılık A.Ş.'nin

❑ Boyut A.Ş. Posta Çeki 344648 no.lu hesabına yatırdım; fotokopisi ektedir.

❑ Dışbank İstanbul Şubesi 1488 no.lu hesabına yatırdım; fotokopisi ektedir.

❑ İş Bankası Altınbakkal Şubesi 30421-243949 no.lu hesabına yatırdım; fotokopisi ektedir.

❑ Vakıflar Bankası Harbiye Şubesi 2007557 no.lu hesabına yatırdım; fotokopisi ektedir.

■ Bu formu doldurduktan sonra 212-629 05 75 no'lu fax'a ya da Boyut Yayın Grubu, Yüzyıl Mah. Matbaacılar Sitesi, 1. Cad. No.115, 34560 Bağcılar - İstanbul adresine gönderiniz. Tel.0212-629 53 00 (30 Hat)

SUBSCRIBE TO JAZZ

❑ Yes, I want to subscribe to the JAZZ

❑ One year (4 issues) 20.00 $

❑ Check enclosed

❑ Charge my ❑ VISA ❑ MASTERCARD ❑ EUROCARD ❑ DINERS CLUB

Account number: |_|_|_|_| |_|_|_|_| |_|_|_|_| |_|_|_|_|

Expiration Date: |_|_| |_|_|

Signature:.....

PLEASE PRINT

NAME

STREET

CITY, STATE, PROVINCE

COUNTRY, ZIP/ POSTAL CODE

■ After filling completely, please send this form to the fax number or to the address mentioned below:
Adress: Boyut Yayın Grubu, Yüzyıl Mah. Matbaacılar Sitesi, 1. Cad. No.115, 34560 Bağcılar - İstanbul, TURKEY
Phone: +90.212.629 53 00 (30 Lines) Fax: +90. 212.629 05 75

KÖRLEME

Serdar Karabatı
karabats@boun.edu.tr

Körleme, müzisyenin hiç bir ön bilgi verilmeden dinletilen parçalar hakkında yorum yapmasının istendiği bir oyundur. İmer Demirer'le yaptığım körleme serinin sekizinci denemesiydi.

İmer Demirer

Bence surdinde marka o kadar önemli değil. Ses rengi çok önemli, çünkü her birinden farklı bir ton alınıyor. Örneğin kendi yaptığım bir surdin var alüminyumdan, içini çekomastik ile doldurdum, çok güzel bir ses alıyorum bundan. Demek istediğim dünyanın en iyi marka surdini de olsa istediğiniz rengi yakalayamayabilirsiniz. Ama trompette Schilke'den üstününü görmüyorum. Yumuşak metali olan trompetleri tercih ediyorum. Bir de Bach'ım var. Fransızların Selmer'i de iyidir, ama o daha çok klasikçiler için. Şimdi bir de yekpare trompetler çıktı. Bir kez hava veriyorsun; yani kalak (ön bölüm) hariç trompetin hiçbir yerinden hava kaçmıyor, böylece hem harcanan güç azalıyor, hem de daha tok bir ton çıkıyor. Yine de tabii herşey çalanda bitiyor. Mesela yıllar once Elvin Jones gelmişti. Bir davul vermişler, dökülüyor. Ama öyle bir çaldı ki o perişan davulu, inanamadım.

Louis Armstrong and His Hot Five : West End Blues (Oliver) (1928)
Yeniden basım : Robert Parker's Jazz Classics in Digital Stereo 1997
Armstrong (tp)
Fred Robinson (tb)
Jimmy Strong (cl)
Earl Hines (p)
Mancy Cara (banjo)
Zutty Singleton (d)

Tam bir dixieland bu. Çünkü bir ve üç vurguları gayet belirgin. Biraz aslında ragtime ile dixieland karışımı çünkü dixieland'in tam başlarından bu. Formlar belli. Henry "Red" Allen'ı hatırlattı ama Louis Armstrong olması da muhtemel.

Louis Armstrong.

O zaman ilk dönemlerinden bu. 1924-25 falan. Tabii çaldıkça insanın fikirleri daha açılıyor. Bu kayıtta daha vibratoları falan yapmaya başlamamış.

Clifford Brown : Quicksilver (Horace Silver) (1954)
The Complete Blue Note & Pacific Jazz Recordings adlı toplama albümden
Clifford Brown (tp)
Lou Donaldson (as)
Horace Silver (p)
Curly Russell (b)
Art Blakey (d)

Clifford Brown bu trompetçi. Brown daha tek tek çalar, dilli dilli. Devamlı bebop cümleleri. Bir de enerjisinin sonuna kadar çalan bir adam. Dudağının tutup tutması önemli değil yani. Çok teknik bir trompetçi. Hatta Wynton Marsalis'e kadar bu kadar teknik bir trompetçi gelmedi diyebilirim. Zamanında çok tutulan bir müzisyen Brown, ama şanssız bir adam, 26 yaşında trafik kazasında ölmüş. Biraz Fats Navarro'dan esinlenmeler var. Çalışı sert, ama Navarro'ya göre daha melodik çaldığı için, bunlar biraz yumuşatıyor trompeti. Brown'ın özellikle Max Roach'la kulüplerde çalmış olduğu doğaçlamalar müthiş bir trompet hakimiyeti ve enerji gösteriyor.

Claudio Roditi : Birks Works (Dizzy Gillespie)
Jazz Turns Samba : Groovin' High
Roditi (tp)
Mark Soskin (p)
David Finck (b)
Ignacio Berroa (d)
Ed Cherry (g)

Bu parça Birks Works. Başçının entonasyonu tiz, Eddie Gomez'i hatırlattı. Yeni bir şey, ama armonik olarak fazla modern bir yorum değil. House band gibi çalınmış. Trompetçi de çok da bilinmeyen bir armonik bir yol üzerinden çalmıyor. Bir cümle yaptığı zaman arkasından nasıl bir cümle geleceğini bilebiliyorsun, bu iyi değil. Ama sağlam bir trompetçi. Dikkat et armonik şeylerin dışına çıkmıyor. İyi tüm jazz müzisyenleri bunun üzerine solo atabilir. Kim trompetçi?

Roditi.

1990'larda böyle bir albüm yapmak çok büyük bir ayrıcalıkmış gibi gelmiyor bana. Otuz sene önce böyle şeyler yapılıyordu yani, Latin jazz'da da yani. Biraz sanki ticari bir amaçla yapılmış. Bir de tabii ülkelere göre de değişiyor. Şimdi Türkiye'de çok modern bir albüm yapsan, bir tane satmaz. İşte buradaki gibi çalınca, aaa bak jazz çalıyorlar falan diye düşünüp satın alıyor albümleri insanlar.

Emin değilim, Roditi de böyle bir albüm yapmak istememiş olabilir aslında yani.

Ray Anderson : The Literary Lizard
Big Band Record (1994) :
Gramavision
Ray Anderson (tb)
George Gruntz (p)
Lew Soloff, Ryan Kisor, John D'Earth, herb Robertson (tp)
Art Baron, Dave Bargeron (tb)
Dave Taylor (btb)
Howard Johnson (tuba, bs)
Tim Berne, Sal Giorgianni (as)
Marty Ehrlich (as, cl, ss, bcl)
Ellery Eskelin, Larry Schneider (ts)
Mark Feldman (v)
Drew Gress (b)
Tom Rainey (d)

Big Band için bayağı modern bir parça. Kim olduğunu bilemeyeceğim, ama çok özgün ve zamanımıza çok uyan bir tarz. Beyaz ağırlıklı bir topluluk bu.

Onu nasıl çıkartıyorsun?

Çok çalışılması gereken bir beste bu, metodik yani. Beyazlar daha metodik olduğundan böyle bir tahmin yapıyorum. Biraz da çalış sert, bazı nüanslarda Avrupalı bir takım adamlar bir araya gelmiş gibi neredeyse. Ben Avrupa'da da çaldım, bu tip farkları sezinliyorsun hemen. Bir de beyazların çaldığı orkestralar daha çok parlıyor, gizemli sesler kayboluyor.

Miles Davis : Blue in Green
Kind of Blue (1962) : Columbia
Miles Davis (tp)
Bill Evans (p)
John Coltrane (ts)
Paul Chambers (b)
James Cobb (d)

Miles Davis, işte bu adam bir ses. 1963-64'teki albümleri bence jazz'ın zirvesine oturmuş, daha kimse de ulaşamamış oraya. Bu durmalar, kalkmalar, birbirini takip etmeler. O zaman işte bebop döneminden sıyrılma da belli olmuş gibi geliyor bana. Bebop döneminde birisi çalıyor, herkes onu dinliyor, ötekisi çalıyor, yine herkes onu dinliyor. Bebop yarış gibi, tarz meselesi tabii. Halbuki burada mesela beş kişi çaldığında beşi birden çalıyor. Miles'in solo çalması bir şey ifade etmiyor aslında, hepsi beraber çalıyorlar. Yani ille de eşlik edilmesi gerekmiyor. Zaten ben eşlik lafını da anlamıyorum; ne demek eşlik, beraber çalıyorsun işte! Bir davulcunun ille de solo yapması gerekmiyor yani. Zaten her çaldığın solo, basçı da yürürken solo yapmıyor mu? Miles Davis işte bu beraber çalma düşüncesini sağladı. Bunlar her zaman bir parçanın resmini çizdiler ve her seferinde değişik çizildi o resim. Ben ilk defa dinlediğimde Miles'i konservatuardayken ne kadar kötü trompetçi demiştim, klasik eğitimli bir trompetçi olarak baktığım için. Geçenlerde Chet Baker dinlettim genç trompetçi bir arkadaşa, Haydn'ın trompet konçertosunu çalamaz ki diyor bana. Şimdi ona ne diyebilirim ki? O klasikçi olarak trompet bir saz ve bununla çalınması gereken bazı şeyler var diye düşünüyor. Kendi açısından haklı tabii. Şimdi Lee Morgan da dinlesen Allah'ına kadar trompet duyarsın. Ama ben bunda [Miles Davis] trompetçi duyamıyorum kardeşim! Yani öyle bir trompetçi ki "ne trompetçi be" dedirtmiyor, "müzisyen" çünkü. Bence büyük bir başarı bu düzeye ulaşmak.

Sizlerden gelen mektuplara ayırdığımız bu bölüme yazılarınızı Jazz Dergisi (Zuhal Focan) Yüzyıl Mahallesi, Matbaacılar Sitesi No. 115 Bağcılar 34560/İstanbul adresine, 0216-4169445 no.lu faksa veya ofocan@prizma.net.tr elektronik posta adresine de gönderebilirsiniz.

Jazz Notaları Kitabı,

Jazz Dergisi çıktığı günden bugüne dek büyük bir zevkle takip ediyor ve tüm ayrıntılarını okumaya çalışıyorum. Böylesine seviyeli ve kaliteli bir dergiyi Türk jazz severlerine hediye ettiğiniz için size ayrıca teşekkürü borç biliriz.

Ben jazz'ı farkında olmadan severek dinlemeye 6 yaşında başlamışım. Daha sonraları babamın bana bir piyano almasıyla esas olarak müziğe girmiş bulundum. Eğitimimi müzik üzerine yapmadım ama kendimce piyanomla eğlenmeye çalışıyorum. Fakat şu anki hedefim piyanoda jazz çalmak. Piyanoda jazz çalmak çok farklı çünkü. Yumuşak kadife gibi parçaların parmaklardan dökülüvermesi muhteşem birşey. Bu tarzda pek fazla nota bulamıyorum. Sizden ricam bu tür jazz notaları bulabileceğim yerlerin adresini ya da elinizde varsa birkaç notayı bana fakslamanızı rica ediyorum. İnanın birkaç tane bile jazz notası bulsam çok mutlu olacağım. Şimdiden size teşekkür ederim.

Derginize ve size başarılar diler, saygılar sunarım.

Leyla D.Gücük
Erenköy-İstanbul

Sevgili Okurumuz,
Çok haklısınız. Türkiye'de henüz nota bulmak kolay değil. Sizin kullanabileceğiniz jazz notası kitabı ***"Real Book"*** *ya da* ***"Fake Book"*** *tabir edilen standart jazz parçalarının yer aldığı kitapları elde edebilmek için kredi kartınız varsa internet'den sipariş verebilirsiniz. Sipariş verdikten sonra bir hafta içinde elinize geçebiliyor.Ayrıca sadece İstanbullu arkadaşlarımızın faydalanabilecekleri İstiklal Caddesindeki Borusan Kültür Merkezinde bir "Real Book" var ama fotokopi çekimine izin verilip verilmediğini bilemiyorum. Bu konudaki mektubunuz umarım konu ile ilgili kitapçıların da dikkatini çeker.*

JD

Eski Sayılar,

Jazz'la ve ilgili Türkiye'deki tek dergi olan Jazz Dergisi ile yeni tanıştım. Derginizin 7. ve 8. sayılarını edinebildim. İlk altı sayıyı edinebilmem konusunda bana yardımcı olursanız inanın çok sevinirim.

Saygılar,
A.Hakan Öcek
Ankara

Sevgili Okurumuz,
Eski Jazz Dergisi sayılarını edinebilmeniz için, Boyut Yayın Grubu'nun abone yetkilisi ***Aynur Topal'ı 0212-6295300*** *numaralı telefonlardan dahili 222 veya 223 no.dan arayarak banka veya kredi kartlı ödeme sistemlerinden kendinize uygun olanı seçerek edinebilirsiniz. Yalnız 4.ve 5.sayılarımız maalesef stoklarımızda kalmamıştır. Diğer sayıları bulabileceksiniz.*

JD

Jazz Eğitimi,

Böyle bir dergiyi çıkaran ve jazz'a gönül vermiş kişilerin çalışmalarını izlemek bana büyük bir zevk vermekte.

Benim sizden ricam Türkiye'deki jazz'la ilgili eğitim veren kuruluş veya okullar hakkında derginizde yer vermenizi rica ediyorum. Çalışmalarınızın ve başarılarınızın devamını diliyorum.

Süreyya Doğrular
Ayvalık

Sevgili Okurumuz,
Jazz ile ilgili dünyada; Amerika, Avrupa ve Türkiye'de eğitim veren tüm kurum ve kuruluşların adres ve telefonlarının yer aldığı 12 sayfalık bir listeyi 1997/6. sayımızda bulabilirsiniz. Eski sayılarımızı edinebilmek için siz de yukarıdaki arkadaşımız gibi Boyut'a telefonla ulaşarak kendinize uygun ödeme yollarından birini seçebilirsiniz.

JD

Müzik Kitabı istiyorum,

Çıkarmakta olduğunuz Jazz isimli derginin 8. sayısını inceleme olanağı bulabildim nihayet. Cezaevi koşullarında bu tür yayınlara ulaşmamız oldukça zor. Olanaklarımız çok kısıtlı.

4.5 yıldır cezaevindeyim. Dışarıdayken müzikle daha yoğun ilgiliydim. Müzik tutkumu tatmin edebilmek için gerekli koşulları da yaratabiliyordum. Cezaevinde de olsam müziğe karşı olan ilgimi sürdürmeye çalışıyorum, olanaklar elverdiğince.

Çıkarmakta olduğunuz dergiyi takip etmek istiyorum. Eğer koşullarınız elveriyorsa Jazz Dergisinin yeni ve eski sayılarını, ayrıca müziğin teorisine ilişkin gelişim sürecine ve güncel akımları irdeleyen kitaplar (özellikle İlhan Mimaroğlu v.b) gönderebilirseniz çok sevinirim. Önümüzdeki süreçte daha yoğun ve profesyonel bir şekilde jazz müziği ve genel olarak müzikle ilgilenmeyi düşünüyorum. Yardımcı olursanız çok sevineceğim. Son verirken yayın hayatınızda başarılar diliyorum. Görüşebilmek dileğiyle şimdilik hoşçakalın.

Temel Yıldız
Özel Tip Cezaevi H Blok
Bursa

Sevgili Okurumuz,
İsteklerinizi ilgili arkadaşlarıma ilettim. Ellerinden geleni yapacaklar. Ayrıca mektubunuzu burada yayımlayarak belki istemiş olduğunuz kitapları gönderebilecek başka duyarlı arkadaşlar bulabiliriz diye düşündüm. Biz de size başarılar diliyoruz.

JD

S A T I L I K

Digitech RP-1 Guitar Processor

Güray Altay

Tel: 0212-5725291 (ev)

0212-5711541 (iş)

		PAZARTESİ	SALI	ÇARŞAMBA	PERŞEMBE	CUMA	CUMARTESİ	PAZAR
AÇIK RADYO/94.9	06.30-07.30	SABAHLIK • Osman Tümay (Günün ilk saatlerine uygun her tür müzik)						
	07.30-08.30					GÜNAHIN RENGİ Lucia da Silva Brezilya Ritmleri		
	11.00-12.00	ROCK'N'ROLL KALICIDIR • Ömer Madra "Oldies" ve klasikleşmiş Rock, rhythm & blues parçaları						MAVİ NOTA Cengiz Işılay
	13.00-14.00						KAYITSIZ KALABİLİR MİSİNİZ? Adnan Arduman Arşivlerden	
	14.00-15.00							DALDAN DALA Osman Tümay Hulusi Özoklav
	16.30-17.30	JAZZ STANDARTLARI • Atilla Aksoy						
	17.00-18.00						JAZZ TARİHİNDE SEYR-Ü SEFA Atilla Aksoy Jazz'ın 100 yıllık tarihi	
	20.00-21.00	ARZIN MERKEZİNE SEYAHAT Gökhan Akçura Blues & Rock			YAŞAYAN BLUES Eyüp İblağ Blues	KOKOMO Sedat Nemli Pop - soul - jazz		
	21.00-22.00		GİTARESK Jak Kohen Rock ve blues gitarcıları	LATİN LOVER Ayhan Sicimoğlu Latin				
	22.00-23.00		AKSİ NOTA Necati Tüfenk Alternatif			ÖBÜR DÜNYA Ahmet Uluğ Acid-jazz, funk, soul	WORLD WİDE Gilles Petersen Acid-jazz, Latin	
	00.05-01.00					LATUN MAHALLESİ Lizet Frayman Latin - Jaz - Samba		
	01.00-02.00				CEM – SESSION Cem Çınlar Jazz ve diğer			
TRT3 / 88.2	11.00-12.00							MAVİ NOTA Cengiz Işılay
	12.15-13.00						JAZZ USTALARI Umut Pelit	
	15.00-16.00				JAZZ PANORAMASI Ahmet Berker			
	16.00-17.00							JAZZ'IN ŞARKISI Renin Batıgün
	17.15-18.00		JAZZ YOLCULUĞU Nadide Övül	JAZZ DÜNYASI Erol Tulay	JAZZ KULÜBÜ Hamdi Ünlü	TRT İST. HAF, MÜZ. ORK. Seyran Ersül		
	20.00-21.00	EKİNOKS Hülya Tunçağ						JAZZ PANORAMASI Ahmet Berker
	21.00-22.00						GÜNÜMÜZDE JAZZ Hülya Tunçağ	
	22.00-23.00				KLASİK VE JAZZ ETKİLEŞİMLERİ Atıl İnaç			JAZZ DÜNYASINDAN Teoman Baber
	23.00-24.00					ŞU JAZZ DEDİKLERİ Âli Sönmez		
RADIO BLUE 94.5	18.00-20.00					CAFE LATİNO Sesil Aktürk		BLUE MONDAY Engin Gençer
ODTÜ 103.1	21.00-22.30							CAZNAME Lâle Kuyucu Jazz Akımları
ANADOLU Ank. 103.7 / İst. 103.3	20.00-21.00		"ANONSUZ" JAZZ, BLUES KUŞAĞI					
	21.00-22.00		JAZZ GÜNLÜĞÜ Olcayto Şiriner			AKUSTİK PANORAMA Ümran Beriş		
	23.00-24.00							NOTA SEHPASI Olcayto Şiriner
PrimA TV			JAZZ YAYINI HER SABAH 07:30-09:00, 12:40-14:10 KUŞAK TEKRAR, 01:40-KAPANIŞ KUŞAK TEKRAR					
C TV	22.00-23.00			OCTAVE Ata Can-Miraç Eronat Can				

Radyo TV

BULMACA

Serdar Karabatı

e-mail: karabats@boun.edu.tr

Bu sayıdaki bulmacayı doğru olarak yanıtlayanlardan iki kişiye CD, 10 kişiye de 1998 Verve Kataloğu !!!!

Jazz/Bulmaca
Yüzyıl Mah. Matbaacılar Sitesi
No. 115 Bağcılar
80560 / İstanbul

Soldan sağa

1. Müzik yapıtı (tersi)/Ses sistemleri ile tanınan bir marka/The Very Thought ..... You (Ray Noble).
2. Özellikle Miles Davis ile yaptığı albümlerle bilinen ve kendisi de müzisyen olan yapımcı. Teo ..... /1975'te Stuttgart'ta kurulan, Wolfgang Dauner, Eberhard Weber, Albert Mangelsdorff, Charlie Mariano ve Kenny Wheeler gibi isimlerden oluşmuş United Jazz and Rock Ensemble'ın kısaltması.
3. ..... Could Write a Book (Hart/Rodgers)/İskandinavya'nın ve dünyanın önemli jazz duraklarından bir şehir/Take the ..... Train (Strayhorn).
4. Parmak uçlarıyla çalınan vurmalı bir çalgı/Belli bir tempoya bağlı olmadan çalmak .....Libitum/Vietnam-Danimarka kökenli müzisyen Doky kardeşlerden piyanist Niels ..... Doky/ ..... Could Happen to You (Burke/Van Heusen).
5. Sonny Rollins'in çok önemli bir albümü. The ..... /Günümüzden bir gitarist (tersi) Jerry .....
6. Bir gitarist. ..... Pass (1929-1994)/Ünlü şarkıcı ..... Mitchell/Jazza aşina bir klavyeci (tersi) Brian ..... .
7. İtalyan davulcu (tersi) .....Romano/Re notasının harf karşılığı/ ..... King Cole (1917-1965)/Norveçli gitarist Terje Rypdal'in baş harfleri.
8. Jazzın ilk önemli klarinetçilerindendir. ..... Bechet (1897-1959)/It Ain't Necessarily ..... (Gershwin)/Davulcu Andrew Cyrille'in baş harfleri.
9. Arjantinli saksofoncu. .....Barbieri (tersi)/İngiliz genç saksofoncu ..... Ballamy/Bir nota.
10. Bir gitarist. Al ..... Meola/Avrupa'nın ünlü jazz festivaline adını veren İsviçre şehri.

Yukarıdan aşağıya

1. (tersi) I Didn't Know What ..... It Was (Hart/Rodgers)/Bir Bill Evans bestesi. ..... -Minor Waltz/Count Basie, Lester Young, Coleman Hawkins gibi isimlerle çalışmış bir davulcu. ..... Jones (1911-1985)/ ..... What (Miles Davis)/Re notasının harf karşılığı.
2. Günümüzden bir vokal grup. ..... Six/Brezilyalı ünlü trompetçi. Claudio .....
3. Bir fusion gitaristi. John ..... /Albert Mangelsdorff'un baş harfleri.
4. Bix Beiderbecke, Frankie Trumbauer gibi isimlerle çalışmış klarinetçi (tersi) ..... Wee Russell (1906-1969)/ ..... Night in Tunisia (Gillespie/Paparelli)/Jazz gitarın en önemli isimlerinden Belçikalı müzisyen (fotograf) ..... Reinhardt (1910-1953).
5. Si notasının harf karşılığı/Charlie Parker'la çalışmış bir trompetçi. ..... Rodney/Sol notasının harf karşılığı/ ..... to Charlie Parker (Jacki Byard)/April ..... Paris (Harburg/Duke).
6. Keith Jarrett ve Jan Garbarek gibi isimlerle çalışmış Norveçli davulcu. ..... Christensen/Siyahi bir davulcu. ..... White/Art Tatum'un baş harfleri.
7. Art Blakey'nin Müslümanlığı seçtikten sonra aldığı isimden (Abdullah Ibn Buhaina) türetilmiş takma adı/Hollandalı vurmalı ustası. ..... Bennink/ ..... Can't Get Started (Gershwin)/ ..... Love Supreme (John Coltrane)/Roland Hanna'nın titri.
8. Bir Al Jarreau albümü. ..... is for Lover/Norveçli saksofoncu. ..... Garbarek/Jelly Roll Morton'in (1890-1941) ünlü topluluğu. Red ..... Peppers/Bir The Police şarkısı. ..... World (Not Three).
9. Come Rain .....Come Shine (Arlen/Mercer)/Bir John Coltrane şaheseri. ..... Steps/Bir pop şarkıcısı. Sade .....
10. Ünlü İngiliz jazz eleştirmeni. Leonard ..... (1914-1994)/Günümüzden bir basçı. Anthony .....

Geçen sayıdaki bulmacayı doğru olarak çözümleyip, çekilişte CD kazanan şanslı okuyucular:
Elif Arda - Ankara
Hülya Yavuz - Ankara
İpek Sözen - Ankara

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	V	A	N	G	U	A	R	D	T	O
2	E	P	A	I	S	T	E	A	R	K
3	A	A	S	G	T	E	R	R	I	A
4	L	R	C	O	R	E	A	R	O	Y
5	U	N	I	S	O	N	L	Y	L	E
6	T	O	M	B	P	F	P	L	A	N
7	B	L	E	Y	W	A	H	C	A	S
8	E	D	N	O	E	L	T	A	D	D
9	A	S	T	U	N	A	E	P	D	W
10	T	O	O	T	A	Y	L	O	R	I

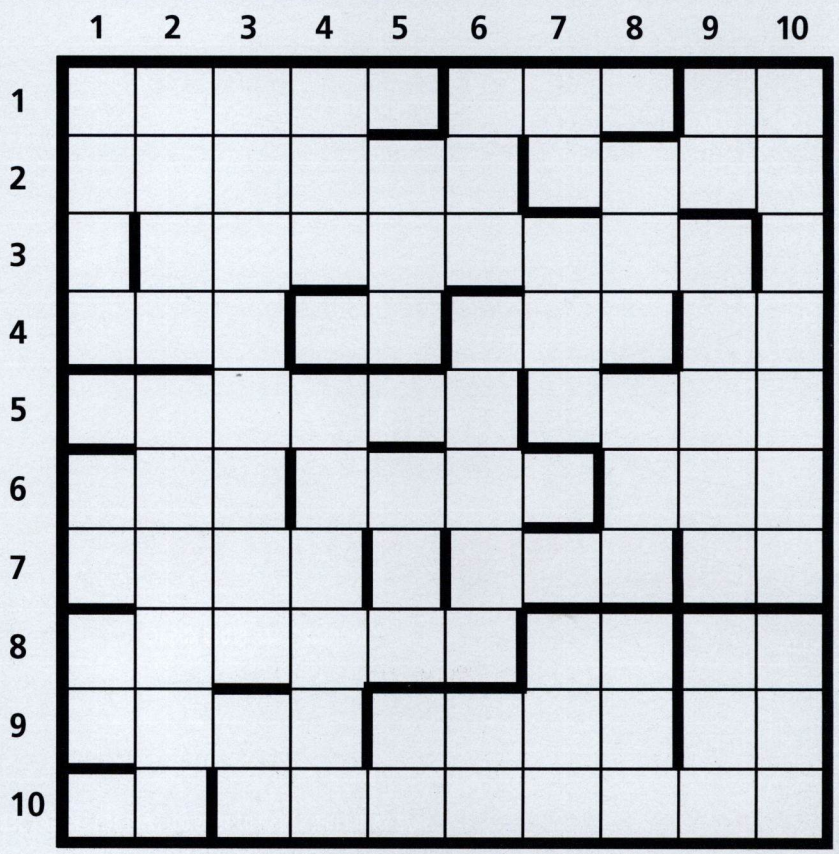

SIEMENS

Yeni Bir Çağın Başlangıcı

Dünyanın renkli ekranlı ilk cep telefonu Siemens S10.

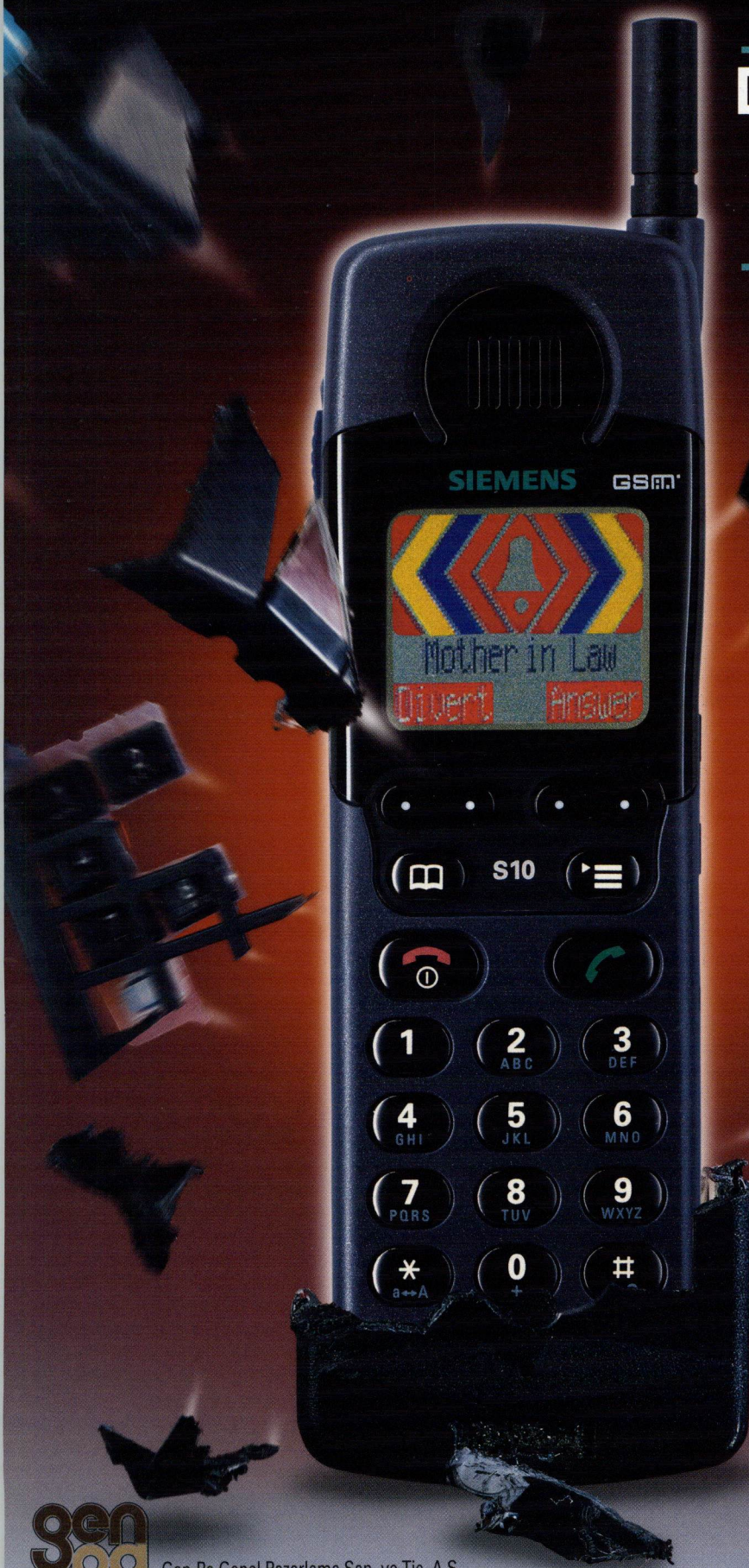

Daha fazla bilgi:
6 satırlık yüksek çözünürlü renkli grafik ekran. Okunması kolay, algılanması kolay.

Yüksek performans:
Hafif Lityum-İyon standart pil sayesinde, 100 saat bekleme, 10 saat konuşma süresi.

Renkli ekran avantajı:
2 farklı renkteki telefon rehberiyle özel ve iş telefonlarının birbirinden ayırt edilebilme özelliği.

Ses kaydı:
Görüşme sırasında önemli mesajlar için, 20 saniyelik görüşme kayıt olanağı.

En iyi ses kalitesi:
Hi-Fi yükseltici, gürültü filtresi, yüksek duyarlıkta alıcı.

Data aktarımı:
Kısa mesaj servisi, faks-data iletişimi.

Zengin aksesuar seçenekleri:
Titreşimli pil, serbest görüşme kiti, otomobil için araç kiti, yüksek performanslı ve iç içe geçebilen anten.

Daha fazla bilgi için lütfen yetkili satıcınıza danışınız.

Gen-Pa Genel Pazarlama A.Ş.

Gen-Pa Genel Pazarlama San. ve Tic. A.Ş.
Türkiye Genel Distribütörü: (0212) 287 17 17 (100 Hat)

Simko Ticaret ve Sanayi A.Ş.
Siemens AG
Türkiye Genel Mümessili
Özel Haberleşme Sistemleri

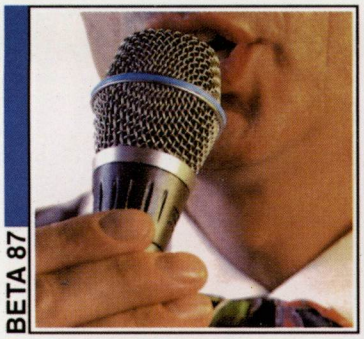

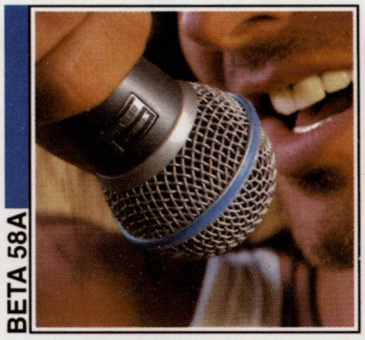

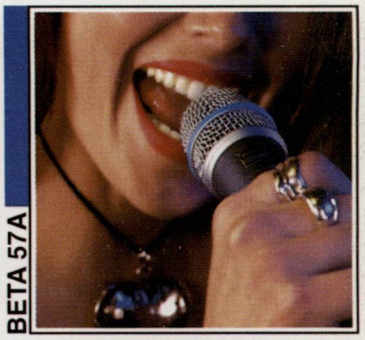

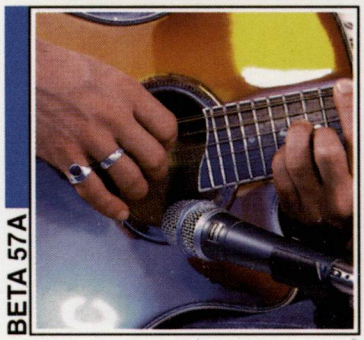

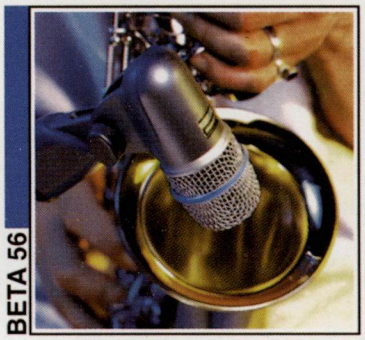

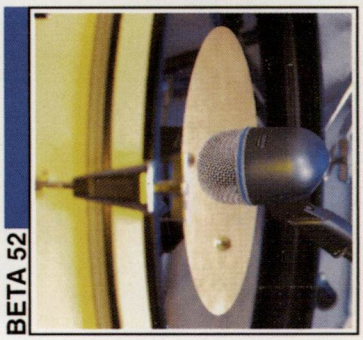

BETA LINE

THE ART OF ENGINEERING

Uzun yıllardır müzisyenlerin birinci tercihi **Shure**

şimdi yepyeni **Beta** serisi mikrofonlarla Türkiye'de

- Beta 87 Kondensatörlü vokal mikrofonu
- Beta 58A Dinamik süperkardiyoid vokal mikrofonu
- Beta 52 Dinamik bas ve enstrüman mikrofonu
- Beta 56 Enstrüman mikrofonu
- Beta 57 A Vokal ve enstrüman mikrofonu

SHURE®

NEFAN TİCARET VE SANAYİ LİMİTED ŞİRKETİ

İstanbul: Vefa Bey Sok. No: 26, Yeşil Apt. Blok A, D 5, Esentepe Tel:(0212) 288 41 39 **Ankara:** Bülten Sok. No: 62/3, Kavaklıdere Tel:(0312) 426 18 42